

**SANAT EĞİTİMİNDE RENK VE ANADOLU GÜZEL SANATLAR
LİSELERİNDE UYGULANIŞI**

Lale ALTINKURT

DOKTORA TEZİ

Güzel Sanatlar Eğitimi (Resim-İş Öğretmenliği) Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Oya KINIKLI

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Ağustos 2003

DOKTORA TEZ ÖZÜ

SANAT EĞİTİMİNDE RENK VE ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDE UYGULANIŞI

Lale ALTINKURT

Güzel Sanatlar Eğitimi (Resim-iş Öğretimi) Anabilim Dalı
Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ağustos 2003

Danışman: Prof. Oya KINIKLI

Bu araştırmada, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan resim öğretmenlerinin, renk öğretimindeki görüşlerinin, çektikleri güçlüklerin ve eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma evrenini 2001-2002 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 43 Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri resim bölümü öğretmenleri oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma evrenini ise 2001-2002 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Lise 3.sınıfı bulunan 19 Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Resim bölümünden 102 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmen evreninin %76,4'ünden kullanılabilir veri elde edilmiştir.

Araştırmanın belirlenen amaca ulaşması için gerekli olan veriler araştırmacı tarafından geliştirilen "Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerinin Renk Öğretiminde Uyguladıkları Yöntem ve Teknikler Hakkındaki Görüşleri" anketi ile toplanmıştır. Araştırmada veri toplama araçları ile toplanan verilerin çözümlenmesi aşamasında,

araştırma amaçları doğrultusunda, frekans, yüzde ve parametrik olmayan istatistik tekniklerden kay kare (X^2) den yararlanılmıştır.

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenelerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır. Araştırma ile ilgili tüm istatistiksel çözümlenelerde “SPSS 10.0 for Windows” paket programından yararlanılmıştır.

Araştırma sonucunda, Anadolu Güzel Sanatlar lisesi resim öğretmenlerinin Renk Bilgisi öğretimi konusunda genel anlamda güçlük çekmedikleri; ancak, bilgisayar destekli eğitim konusunda güçlük çektikleri belirlenmiştir. Resim programlarında yer alan renk bilgisi konusunun yetersiz olduğu, renk öğretiminin daha etkili yöntemlerle gerçekleştirilebilmesi için okulların donanım açısından geliştirilmesi ve okullar arası işbirliğinin artırılması gerektiği belirlenmiştir.

ABSTRACT

COLOR IN ARTS EDUCATION AND APPLICATIONS IN ANATOLIAN ARTS SCHOOLS

Lale ALTINKURT

Division of Educational (Art Teaching) Sciences

Anadolu University Institute of Educational Sciences, August 2003

Advisor: Prof. Oya KINIKLI

This study has been conducted to determine the opinions of Anatolian Art School teachers about color education, their problems about color education and their educational needs. The study was conducted with the survey method. Research population consisted of arts department teachers from 43 Anatolian Arts School of Ministry of National Education in spring semester of 2001-2002 academic year. Study population of research included 102 teachers instructing in third class in 19 Anatolian Arts School in the same semester. Valid data were collected from 76.4% of the teacher population.

The data were collected through questionnaire, named "Opinions of Anatolian Arts School teachers about methods and techniques of color education". In analyzing data frequency, percent and chi-square (X^2) were used. In data analysis 0.05 significant level were used and SPSS 10.0 for Windows statistics software were benefited.

As a result, it was concluded that the art teachers of Anatolian art school had no difficulties in color education in general. However, they had difficulties in computer aided education. In addition it was concluded that color subject was inadequate in arts programs. For increasing efficiency of color education, the importance of the equipment in schools and cooperation between schools were pointed out.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Lale ALTINKURT'un, "Sanat Eğitiminde Renk Ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesinde Uygulanışı" başlıklı tezi 28.08.2003 tarihinde, aşağıda belirtilen jüri üyeleri tarafından Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Öğretmenliği Programında, Doktora tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

	Adı-Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı)	: Prof.Oya KINIKLI	
Üye	: Doç.Dr.Adnan TEPECİK	
Üye	: Doç.Dr.Nur GÖKBULUT	
Üye	: Yrd.Doç.Dinçer ÖZEN	
Üye	: Yrd.Doç.Dr.Oğuz GÜRSEL	

Yrd.Doç.Dr.Oğuz GURSEL
Anadolu Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdür Vekili

ÖNSÖZ

Görsel sanatların ortak öğelerinden biri olan renk, bir çok bilim adamı ve sanatçının araştırma konusu olmuştur. Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, sanat eğitimi alanında orta öğretim kurumlarında öğrencilerin yaratıcı, yapıcı, yorumcu yeteneğini geliştirmek amacıyla kurulmuş okullardır. Bu okullarda sanat eğitimi ile ilgili derslerde özellikle resim derslerinde, renk bilgisi konusu ve renkli uygulama çalışmaları önemli bir yer tutar. Bu konu, öğrencinin içinde var olan yaratıcı gücünü ortaya çıkarmasında, içinde bulunduğu doğayı ve nesnelere dünyasını anlama ve algılamasında, rengin yaşamsal alanlardaki etkisini, estetiksel ve fonksiyonel olarak geleceğe aktarmasında önemli bir unsurdur. Bu anlamda, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan öğretmenlerin renk konusu hakkındaki görüşlerinin ve eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi önemlidir.

Bu araştırmada, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan resim öğretmenlerinin, renk öğretimindeki görüşlerinin, bu konuda çektikleri güçlüklerin ve eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde bir çok değerli insanın katkısı bulunmaktadır. Araştırmanın her boyutunda bana yol gösteren, katkılarda bulunan, yardım ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen tez danışmanım Sayın Prof. Oya Kınıklı'ya çok teşekkür ederim.

Tezimin gerçekleşmesi aşamasında katkılarıyla destek olan Tez izleme komitesinde yer alan Sayın Yrd. Doç. Dinçer Özen'e ve Sayın Yrd. Doç. Dr. Oğuz Gürsel'e teşekkür ederim.

Araştırma sürecinde katkı ve eleştirilerinden dolayı, Sayın Prof. Dr. Bekir zer'e, Sayın Doç. Dr. Esmahan Ağaoğlu'na teşekkür ederim.

Ayrıca,istatistiksel zmlelerde yardımcı olan Sayın Yrd. Doç. Dr. Berna Yazıcı'ya, destek ve eleştirilerinden dolayı eşim Yahya Altinkurt'a teşekkür ederim.

Eskişehir, 2003

Lale ALTINKURT

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
DOKTORA TEZ ÖZÜ.....	ii
ABSTRACT.....	iv
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	vi
ÖNSÖZ.....	vii
ÖZGEÇMİŞ.....	ix
İÇİNDEKİLER.....	xi
TABLolar LİSTESİ.....	xv
RESİMLER LİSTESİ.....	xxxiv
1. GİRİŞ	1
1.1. Sorun....	9
1.2. Amaç	10
1.3. Önem.....	11
1.4. Sayıltılar.....	12
1.5. Sınırlılıklar.....	13
1.6. Tanımlar.....	13
2. KAYNAK TARAMASI.....	15
2.1. Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri.....	15
2.2. Ergenlik Çağı ve Özellikleri.....	17
2.3. Öğrenme Kuramları ve Sanat Eğitiminde Kullanılan Yöntemler	21
2.3.1. Öğrenme Kuramları.....	21
2.3.1.1. Sanat Eğitiminde Kullanılan Yöntemler	23
2.3.2. Sanat Eğitiminde Program	33
2.3.2.1. Resim Programlarında Renk Bilgisi.....	37

2.4. Renk Bilgisi	40
2.4.1. Rengin Tanımı.....	40
2.4.2. Rengin Kaynağı Nedir?.....	41
2.4.3. Fiziksel Sistemde Renk.....	43
2.4.4. Fizyolojik Sistemde Renk.....	47
2.4.5. Psikolojik Olarak Renk Etkileri.....	48
2.4.6. Renk Çemberi.....	54
2.4.7. Akromatik Renkler ve Nötr Gri Serisi	56
2.4.8. Renk Zıtlıkları (Kontrastlıkları).....	59
2.4.8.1. Yalın Renk Zıtlığı.....	60
2.4.8.2. Açık-Koyu Renk Zıtlığı.....	69
2.4.8.3. Sıcak-Soğuk Renk Zıtlığı.....	74
2.4.8.4. Komplementer Renk Zıtlığı.....	82
2.4.8.5. Simültane Zıtlığı (Aldatıcı Kontrast).....	84
2.4.8.6. Miktar Renk Zıtlığı.....	87
2.4.8.7. Kalite Renk Zıtlığı.....	90
2.4.9. Renk Uyumu (Armoni)	93
2.4.10. Resimde Hacim ve Derinlik Etkileri	97
2.5. Renk Bilgisinde Kullanılan Teknikler	99
2.6. İlgili Araştırmalar.....	110
3. YÖNTEM	118
3.1. Araştırma Modeli.....	118
3.2. Evren ve Örneklem	118
3.3. Veriler ve Toplanması.....	124
3.3.1. Veri Toplama Aracı ve Geliştirilmesi	124
3.3.2. Anketin Uygulanması	125
3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	126

4. BULGULAR VE YORUMLARI	127
4.1. Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan resim öğretmenlerinin, resim programında yer alan renk bilgisi konusu hakkındaki görüşleri.....	127
4.2. Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan resim öğretmenlerinin, resim öğretim yöntem ve teknikleri hakkındaki görüşleri.....	130
4.3. Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan resim öğretmenlerinin kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri hakkındaki görüşleri.....	139
4.3.1. Eğitim Değişkenine Göre Öğretmenlerin Öğretim Yöntem Ve Teknikleri Hakkındaki Görüşleri.....	139
4.3.2. Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmenlerin Öğretim Yöntem Ve Teknikleri Hakkındaki Görüşleri.....	158
4.3.3. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğretmenlerin Öğretim Yöntem Ve Teknikleri Hakkındaki Görüşleri	177
4.4. Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Çalışan Resim Öğretmenlerinin, Renk Bilgisi Öğretimi İle İlgili Çektikleri Güçlükler	196
4.4.1. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğretmenlerinin Konuyu Etkili Biçimde İşleyebilme Konusunda Çektikleri Güçlükler.....	196
4.4.2. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğretmenlerinin Öğretim Yöntem ve Teknikleri Kullanma Konusunda Çektikleri Güçlükler	200
4.4.3. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Öğretmenlerin Renk Öğretiminde Çektikleri Güçlükler.....	203
4.4.4. Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmenlerin Renk Öğretiminde Çektikleri Güçlükler	227

4.4.5. Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğretmenlerin Renk Öğretiminde Çektikleri Güçlükler.....	250
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	273
5.1. Sonuçlar.....	273
5.2. Öneriler.....	275
EKLER	284
KAYNAKÇA.....	334

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo	<u>Sayfa</u>
1. Lowenfeld'in Resimsel Gelişim Evreleri Ve Piaget'nin Zihinsel Gelişim Evreleri Kuramı İle Eşleştirilerek Hazırlanmış Gelişim Evreleri.....	20
2. Demokratik Ve Otoriter Öğretmen Tutumları.....	37
3. Renklerin Dalga Uzunlukları Ve Frekansları.....	45
4- Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Öğretmenlerine Uygulanan Anketlerin Geri Dönüşü.....	119
5- Örnekleme Giren Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Öğretmenlerinin Okullara Göre Dağılımı.....	120
6- Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Öğretmenlerinin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımı.....	121
7- Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Öğretmenlerinin İllere Göre Kişisel Özelliklerinin Dağılımı	123
8-Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Çalışan Resim Öğretmenlerinin, Resim Programında Yer Alan Renk Bilgisi Konusu Hakkındaki Genel Görüşleri.....	128
9. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Öğretmenlerinin Renk Bilgisi Konusu Anlatılırken Uygulanan Boyama Tekniklerinin Gerekliliğine İlişkin Görüşleri.....	131
10-Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Resim Öğretmenlerinin Resim Öğretim Yöntem Ve Teknikleri Hakkındaki Genel Görüşleri.....	133

11.Eğitim Değişkenine Göre Renk Bilgisi ğretiminde Suluboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	139
12.Eğitim Değişkenine Göre Renk Bilgisi ğretiminde Pastelboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	140
13.Eğitim Değişkenine Göre Renk Bilgisi ğretiminde Guvaşboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	141
14.Eğitim Değişkenine Göre Renk Bilgisi ğretiminde Yağlıboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	142
15.Eğitim Değişkenine Göre Renk Bilgisi ğretiminde Kolaj Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	143
16.Eğitim Değişkenine Göre Renk Bilgisi ğretiminde Karışık Teknik Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	144
17.Eğitim Değişkenine Göre, Renk Bilgisi Konusunun İşlenişinde Hazırlık, LiseI, LiseII Ve Lise III. Sınıflarda Her Sene Farklı Uygulamalar Ve Farklı Tekniklerde alışmalar Gerçekleştirilmesine İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	145
18.Eğitim Değişkenine Göre, Renk Bilgisi Konusunun Aktarılmadan nce Gerekli n Hazırlıkların Yapılması Gereksinimine İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	146

19.Eğitim Değişkenine Göre, Dersin Etkililiği Açısından Renk Konusunu, Sanat Eğitiminin 4 Disiplini İle Bağlantılandırma Gerekliliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	147
20.Eğitim Değişkenine Renk Konusu İşlenirken Deneylere Yer Verilmesi Gerekemediğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	148
21.Eğitim Değişkenine Göre Renk Konusunun Daha Etkili Anlatılabilmesi İçin Araç-Gereç Ve Mekan Açısından Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin Yetersizliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	149
22.Eğitim Değişkenine Göre, ğretmenlerin Renk Konusunda, rnek alışmalar, Slaytlar, Sanatçı Eserlerini Kullanmalarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	150
23.Eğitim Değişkenine Göre, Renk Bilgisi Ve Renk Zıtlıkları Anlatıldıktan Sonra Uygulama alışmalarına Geçilmesine İlişkin ğretmen Görüşlerinin Dağılımı.....	151
24.Eğitim Değişkenine Göre Renk Bilgisinin Farklı Tekniklerde çalışılması ğrencinin Konuyu Daha İyi Anlamasına Yardımcı Olacağına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	152
25.Eğitim Değişkenine Göre, ğrencinin Kendi Renk Dünyasının Oluşumuna Katkısı Olacağından Serbest Uygulamalara Yer Verilmesine İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	153

26.Eğitim Değişkenine Göre, ğrencilerin Renk Dünyasının Oluşumunda Yaşadığı evreyi Dikkate Aldığına İlişkin ğretmen Görüşlerinin Dağılımı.....	154
27.Eğitim Değişkenine Göre, ğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim Gereksinimlerine İlişkin Görüşlerin Dağılımı	155
28.Eğitim Değişkenine Göre, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Arasındaki İşbirliğinin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı	156
29.Eğitim Değişkenine Göre, ğretmenlerin Renk Bilgisi Konusunda niversitede Aldıkları Eğitimin Yetersizliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı	157
30.Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Bilgisi ğretiminde Suluboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	158
31.Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Bilgisi ğretiminde Pastelboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	159
32.Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Bilgisi ğretiminde Guvaşboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	160
33.Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Bilgisi ğretiminde Yağlıboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	161
34.Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Bilgisi ğretiminde Kolaj Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	162

- 35.Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Karışık Teknik Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 163
- 36.Cinsiyet Değişkenine Göre, Renk Bilgisi Konusunun İşlenişinde Hazırlık, LiseI, LiseII Ve Lise III. Sınıflarda Her Sene Farklı Uygulamalar Ve Farklı Tekniklerde Çalışmalar Gerçekleştirilmesine İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 164
- 37.Cinsiyet Değişkenine Göre, Renk Bilgisi Konusunun Aktarılmadan Önce Gerekli Ön Hazırlıkların Yapılması Gereksinimine İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 165
- 38.Cinsiyet Değişkenine Göre Dersin Etkililiği Açısından Renk Konusunu, Sanat Eğitiminin 4 Disiplini İle Bağlantılandırma Gerekliliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 166
- 39.Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Konusu İşlenirken Deneylere Yer Verilmesi Geremediğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı 167
- 40.Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Konusunun Daha Etkili Anlatılabilmesi İçin Araç-Gereç Ve Mekan Açısından Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin Yetersizliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 168
- 41.Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmenlerin Renk Konusunda, Örnek Çalışmalar, Slaytlar, Sanatçı Eserlerini Kullanmalarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı 169

- 42.Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Bilgisi Ve Renk Zıtlıkları Anlatıldıktan Sonra Uygulama Çalışmalarına Geçilmesine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı..... 170
- 43.Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Bilgisinin Farklı Tekniklerde Çalışılması Öğrencinin Konuyu Daha İyi Anlamasına Yardımcı Olacağına İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 171
- 44.Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrencinin Kendi Renk Dünyasının Oluşumuna Katkısı Olacağından Serbest Uygulamalara Yer Verilmesine İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 172
- 45.Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrencilerin Renk Dünyasının Oluşumunda Yaşadığı Çevreyi Dikkate Aldığına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı..... 173
- 46.Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim Gereksinimlerine İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 174
- 47.Cinsiyet Değişkenine Göre Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Arasındaki İşbirliğinin Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı..... 175
- 48.Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğretmenlerin Renk Bilgisi Konusunda Üniversitede Aldıkları Eğitimin Yetersizliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 176
- 49.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Suluboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 177

50. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Pastelboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.... 178
51. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Guvaşboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.... 179
52. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Yağlıboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.... 180
53. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Kolaj Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.... 181
54. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Karışık Teknik Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 182
55. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Konusunun İşlenişinde Sınıflarda Her Sene Farklı Uygulamalar Ve Farklı Tekniklerde Çalışmalar Gerçekleştirilmesine İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 183
56. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Konusunun Aktarılmadan Önce Gerekli Ön Hazırlıkların Yapılması Gereksinimine İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 184
57. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Dersin Etkililiği Açısından Renk Konusunu, Sanat Eğitiminin 4 Disiplini İle

Bağlantılandırma Gerekliliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	185
58.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Konusu İşlenirken Deneylere Yer Verilmesi Gerekmeye İlişkin Görüşlerin Dağılımı....	186
59.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Konusunun Daha Etkili Anlatılabilmesi İçin Araç-Gereç Ve Mekan Açısından Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin Yetersizliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	187
60.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğretmenlerin Renk Konusunda, Örnek Çalışmalar, Slaytlar, Sanatçı Eserlerini Kullanmalarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	188
61.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Ve Renk Zıtlıkları Anlatıldıktan Sonra Uygulama Çalışmalarına Geçilmesine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı.....	189
62.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisinin Farklı Tekniklerde Çalışılması Öğrencinin Konuyu Daha İyi Anlamasına Yardımcı Olacağına İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	190
63.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğrencinin Kendi Renk Dünyasının Oluşumuna Katkısı Olacağından Serbest Uygulamalara Yer Verilmesine İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	191
64.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğrencilerin Renk Dünyasının	

Oluşumunda Yaşadığı Çevreyi Dikkate Aldığına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı.....	192
65. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim Gereksinimlerine İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	193
66. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Arasındaki İşbirliğinin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	195
67. Öğretmenlerin, Konuyu Etkili Biçimde İşleyebilmede Çektikleri Güçlükler	197
68. Öğretmenlerin, Yöntem Ve Teknikleri Kullanma Konusunda Çektikleri Güçlükler	200
69. Eğitim Değişkenine Göre, Konu İle İlgili Kuramsal Bilgiler Verme Zamanını Ve Biçimini Belirleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	204
70. Eğitim Değişkenine Göre, Öğrencilere, Buldukları Resimsel Gelişim Düzeylerine Uygun Çalışmalar Yaptırma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	205
71. Eğitim Değişkenine Göre, Öğrencilerin Konuyu Etkili Kılacak Renk Zıtlıklarını Belirlemelerine Yardımcı Olma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	206
72. Eğitim Değişkenine Göre, Öğrencilerin Kişisel Özellikleri İle İlgilerini Tanıyarak Yapılacak	

Çalışmalarda Dikkate Alma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	207
73.Eğitim Değişkenine Göre, Renk Konusunu Sanat Eserleri İle Örneklendirme (Eser İnceleme) Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	208
74.Eğitim Değişkenine Göre, Öğrencilere Çalışmaları İle İlgili Uygun Dönütler Verme Ve Uygun Düzeltme Yolları İzleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	209
75.Eğitim Değişkenine Göre, Öğrencilerin İsteyerek Çalışma Yapmalarını Sağlayıcı Etkili Yollar İzleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	210
76.Eğitim Değişkenine Göre, Renkli Uygulamalarda Farklı Yöntem Ve Teknikleri Etkili Biçimde Uygulama Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	211
77.Eğitim Değişkenine Göre, Bireysel Çalışma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	212
78.Eğitim Değişkenine Göre, Grup Çalışması Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	213
79.Eğitim Değişkenine Göre, Dramatizasyon Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	214

80.Eğitim Değişkenine Göre, Hayali alışma Yöntemi Konusunda ğretmenlerin çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	215
81.Eğitim Değişkenine Göre, Müzikle alışma Yöntemi Konusunda ğretmenlerin çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	216
82.Eğitim Değişkenine Göre, Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemi Konusunda ğretmenlerin çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	217
83.Eğitim Değişkenine Göre, zmlleme Ve Birleştirme Yöntemi Konusunda ğretmenlerin çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	218
84.Eğitim Değişkenine Göre, Gözlem Yöntemi Konusunda ğretmenlerin çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	219
85.Eğitim Değişkenine Göre, Gösteri Yöntemi Konusunda ğretmenlerin çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	220
86.Eğitim Değişkenine Göre, Ezberden Resim Yapma Yöntemi Konusunda ğretmenlerin çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	221
87.Eğitim Değişkenine Göre, Kopya Yöntemi Konusunda ğretmenlerin çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	222

- 88.Eğitim Değişkenine Göre, Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi Konusunda ğretmenlerin çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 223
- 89.Eğitim Değişkenine Göre, ğrencilerin İlgilerini Yaptıkları alışmalar zerine Toplamalarını Sağlayıcı nlemler Alma Konusunda ğretmenlerin çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 224
- 90.Eğitim Değişkenine Göre, Fiziksel Ortamı ğrencilerin zgr Ve Rahat alışabileceği Gibi Düzenleme Konusunda ğretmenlerin çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 225
- 91.Eğitim Değişkenine Göre, Yıl Sonu Veya Dönem İçi ğrenci Sergisi Düzenleme Konusunda ğretmenlerin çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 226
- 92.Cinsiyet Değişkenine Göre, Konu İle İlgili Kuramsal Bilgiler Verme Zamanını Ve Biçimini Belirleme Konusunda ğretmenlerin çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı 227
- 93.Cinsiyet Değişkenine Göre, ğrencilere, Buldukları Resimsel Gelişim Düzeylerine Uygun alışmalar Yaptırma Konusunda ğretmenlerin çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı 228
- 94.Cinsiyet Değişkenine Göre, ğrencilerin Konuyu Etkili Kılacak Renk Zıtlıklarını Belirlemelerine Yardımcı Olma Konusunda ğretmenlerin çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı 229

- 95.Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğrencilerin Kişisel Özelliklerini İle İlgilerini Tanıyarak Yapılacak Çalışmalarda Dikkate Alma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı 230
- 96.Cinsiyet Değişkenine Göre, Renk Konusunu Sanat Eserleri İle Örneklendirme (Eser İnceleme) Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı 231
- 97.Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğrencilere Çalışmaları İle İlgili Uygun Dönütler Verme Ve Uygun Düzeltme Yolları İzleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 232
- 98.Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğrencilerin İsteyerek Çalışma Yapmalarını Sağlayıcı Etkili Yollar İzleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 233
- 99.Cinsiyet Değişkenine Göre, Renkli Uygulamalarda Farklı Yöntem Ve Teknikleri Etkili Biçimde Uygulama Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 234
- 100.Cinsiyet Değişkenine Göre, Bireysel Çalışma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 235
- 101.Cinsiyet Değişkenine Göre, Grup Çalışması Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 236

102.Cinsiyet Değişkenine Göre, Dramatizasyon Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	237
103.Cinsiyet Değişkenine Göre, Hayali Çalışma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	238
104.Cinsiyet Değişkenine Göre, Müzikle Çalışma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	239
105.Cinsiyet Değişkenine Göre, Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	240
106.Cinsiyet Değişkenine Göre, Çözümleme Ve Birleştirme Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	241
107.Cinsiyet Değişkenine Göre, Gözlem Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	242
108.Cinsiyet Değişkenine Göre, Gösteri Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	243
109.Cinsiyet Değişkenine Göre, Ezberden Resim Yapma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	244
110.Cinsiyet Değişkenine Göre, Kopya Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	245

- 111.Cinsiyet Değişkenine Göre, Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 246
- 112.Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğrencilerin İlgilerini Yaptıkları Çalışmalar Üzerine Toplamalarını Sağlayıcı Önlemler Alma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 247
- 113.Cinsiyet Değişkenine Göre, Fiziksel Ortamı Öğrencilerin Özgür Ve Rahat Çalışabileceği Gibi Düzenleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 248
- 114.Cinsiyet Değişkenine Göre, Yıl Sonu Veya Dönem İçi Öğrenci Sergisi Düzenleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 249
- 115.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Konu İle İlgili Kuramsal Bilgiler Verme Zamanını Ve Biçimini Belirleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 250
- 116.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğrencilere, Buldukları Resimsel Gelişim Düzeylerine Uygun Çalışmalar Yaptırma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı 251
- 117.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğrencilerin Konuyu Etkili Kılacak Renk Zıtlıklarını Belirlemelerine Yardımcı Olma

Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı	252
118.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğrencilerin Kişisel Özellikleri İle İlgilerini Tanıyarak Yapılacak Çalışmalarda Dikkate Alma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	253
119.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre, Renk Konusunu Sanat Eserleri İle Örneklendirme (Eser İnceleme) Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	254
120.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğrencilere Çalışmaları İle İlgili Uygun Dönütler Verme Ve Uygun Düzeltme Yolları İzleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	255
121.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğrencilerin İsteyerek Çalışma Yapmalarını Sağlayıcı Etkili Yollar İzleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	256
122.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renkli Uygulamalarda Farklı Yöntem Ve Teknikleri Etkili Biçimde Uygulama Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	257

123. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Bireysel Çalışma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 258
124. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Grup Çalışması Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 259
125. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Dramatizasyon Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 260
126. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Hayali Çalışma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 261
127. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Müzikle Çalışma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 262
128. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı 263
129. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Çözümleme Ve Birleştirme Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 264

130. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Gözlem Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 265
131. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Gösteri Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 266
132. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Ezberden Resim Yapma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 267
133. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Kopya Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 268
134. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 269
135. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğrencilerin İlgilerini Yaptıkları Çalışmalar Üzerine Toplamalarını Sağlayıcı Önlemler Alma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı..... 270
136. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Fiziksel Ortamı Öğrencilerin Özgür Ve Rahat Çalışabileceği Gibi Düzenleme Konusunda

Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	271
137.Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Yıl Sonu Veya Dönem İçi Öğrenci Sergisi Düzenleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.....	272

RESİMLER LİSTESİ

Resim	<u>Sayfa</u>
1. Işığın Prizmadan Yansıması.....	44
2. Yapay Işıқта Renklerin Oluşumu.....	46
3. Boya Renkleri İle Renklerin Oluşumu.....	46
4- Küçük Sarı Renkli Karelerin Farklı Renkteki Fonlar Üzerine Bıraktığı Etkiler.....	49
5- Küçük Mavi Renkli Karelerin Farklı Renkteki Fonlar Üzerine Bıraktığı Etkiler.....	50
6- Küçük Kırmızı Renkli Karelerin Farklı Renkteki Fonlar Üzerine Bıraktığı Etkiler.....	51
7- Küçük Turuncu Renkli Karelerin Farklı Renkteki Fonlar Üzerine Bıraktığı Etkiler.....	52
8- Küçük Mor Renkli Karelerin Farklı Renkteki Fonlar Üzerine Bıraktığı Etkiler.....	53
9- Küçük Yeşil Renkli Karelerin Farklı Renkteki Fonlar Üzerine Bıraktığı Etkiler.....	53
10. Renk Çemberi.....	55
11-Değer Ölçeği (Nötr-Gri Çubuğu).....	57
12-Kromatik Renklerle Yapılan Araştırma Çalışmaları.....	58

13. Mondrian (Boogie-Woogie)	61
14. Yalın Renk Zıtlığı (Öğrenci Çalışması).	64
15. Yalın Renk Zıtlığı (Öğrenci Çalışması).....	64
16.Geometrik Formlarda Yalın Renk Zıtlığı (Öğrenci Çalışması).....	65
17. Geometrik Formlarda Yalın Renk Zıtlığı (Öğrenci Çalışması).....	65
18.Organik Formlardan Yola Çıkılarak Oluşturulmuş Bir Örnek (Öğrenci Çalışması).....	66
19. İmgesel Konulu Çalışma, (Öğrenci Çalışması).....	66
20. İmgesel Konulu Çalışma, (Öğrenci Çalışması).....	67
21. Yalın Renk Zıtlığı, Natürmort (Öğrenci Çalışması).....	67
22.Kırmızının Açık Ve Koyularıyla Natürmort (Öğrenci Çalışması).....	69
23. Açık-Koyu Kontrastı (Öğrenci Çalışması).....	69
24.Açık-Koyu Kontrastı, Yeşil Rengin Tonları İle Uygulama (Öğrenci Çalışması).....	70
25.Bir Çakmağın Belli Bir Bölümü İle Düzenlenen Kompozisyonun Mavi Rengin Tonları İle Boyanması.....	70
26.Hogart'ın Resmindeki Elemanların Ve Renklerin Okul İçerisindeki Mekanda Yeniden Düzenlenmesi (Öğrenci Çalışması).....	71

27. Batista'nın Resmindeki Elemanların Ve Renklerin Okul İçerisindeki Bir Mekanda Yeniden Düzenlenmesi (Öğrenci Çalışması).....	71
28. Açık-Koyu Kontrastı, Lavi Tekniğinde Natürmort (Öğrenci Çalışması).....	72
29. Öğrencilerin Seçtikleri Sanatçı Eserlerinden, Renkleri Ayrıntıya Girmeden Aktardıkları Örnek Çalışmalar.....	73
30. Öğrencilerin Seçtikleri Sanatçı Eserlerinden, Renkleri Ayrıntıya Girmeden Aktardıkları Örnek Çalışmalar.....	73
31. Renk Araştırmaları.....	75
32. Sıcak-Soğuk Renklerin Yüzeylerdeki Etkileri.....	76
33. Henri Matisse. "Madam Matisse"	78
34. Henri Matisse.....	78
35. Cezanne. "Natürmort".....	79
36. Van Gogh. "Gece Kahvesi".....	79
37. Braque. Mavi Ve Yeşillerle Yapılmış Bir Natürmort	80
38. Braque. Natürmort.....	80
39 Braque. Natürmort.....	80
40. Braque. Natürmort.....	80
41. Komplementer Renk Zıtlığı. Natürmort. (Öğrenci Çalışması).....	82

42. Komplementer Renk Zıtlığı. Natürmort. (Öğrenci Çalışması).....	83
43. Komplementer Renk Zıtlığı. Portre. (Öğrenci Çalışması).....	83
44. Seurat “Grande Jatte Adasında Bir Pazar Günü”.....	84
45. Simultane Kontrastı. Gri Renki Karenin Farklı Fonlar Üzerindeki Etkisi.....	85
46. Vasarely. Tuval Üzerine Akriolik.....	87
47. Tamamlayıcı Renklerin Armonik Leke Oranları.....	89
48. Tamamlayıcı Renklerin Armonik Leke Oranlarının Renk Çemberinde Gösterilişi.....	89
49. Kırmızı Ve Yeşilin Eşit Alanda Kullanılışının Etkisi.....	89
50. Yeşil Fon Üzerinde Kırmızı Küçük Karelerin Etkisi.....	89
51. Miktar Zıtlığı (Öğrenci Çalışması).....	90
52. Kalite Zıtlığı (Öğrenci Çalışması).....	92
53. Kalite Zıtlığı (Öğrenci Çalışması).....	92
54. Kalite Zıtlığı (Öğrenci Çalışması).....	92
55. Renk Küre.....	95
56. Üç Renkli Peyzaj Çalışması (Öğrenci Çalışması).....	96
57. Komşu Renkler Armosinde Stilizasyon Çalışması (Öğrenci Çalışması).....	96

58. Öğrencinin Okuduğu Kitaptan Esinlenerek Yaptığı Çalışma.....	100
59. Öğrencinin Okuduğu Kitaptan Esinlenerek Yaptığı Çalışma.....	100
60. Emil Nolde “Kırmızı Gelincikler” (Suluboya).....	102
61. Natürmort. Öğrenci Çalışması (Suluboya).....	102
62. İmgesel Çalışma (Öğrenci Çalışması, Suluboya).....	103
63. Pastel Boya İle Çalışma Yöntemleri.....	104
64. Hodgkin. Tuval Üzerine Yağlı Boya.....	106
65. Doğançay, Burhan. “Soyut Kompozisyon” Tuval Üzerine Yağlı Boya.....	108
66. Gün, Mehmet. “Soyut Kompozisyon” Tuval Üzerine Karışık Teknik.....	108
67. Açık-Koyu Renk Zıtlığı(Öğrenci Çalışması, Kolaj Tekniği.....	109
68. Kolaj Tekniği,Öğrenci Çalışması.....	109

I. BÖLÜM

Giriş.

Sanat, insanın duygu, düşünce ve heyecanlarına, ruhsal deneyimlerine biçim vererek başkalarına anlatma ve ürün bırakma eylemine denir. Yaratıcılığı güdüleyen, insanla doğadaki nesnel gerçekler arasındaki estetik ilişkidir. Bu ilişkiyi oluşturan üç aşama vardır. Sanat eğitimcisinin yapacağı, bu ilişkiyi oluşturan üç aşamayı dikkate almaktır.

Birinci aşamada birey (öğrenci) doğadaki maddi özellikleri (renk, ses hareket vb. dış tepkiler) algılar. İkinci aşamada bu algılar, bulgu çağrışımı ile toplumsal biçimlendirme, sosyal yapının getirdiği estetik değerler ve çağrışımlar, estetik amaçlar göz önünde tutularak hoş giden biçimlerle ifadelendirilir. Son aşamada ise, bireyde daha önceden var olan duygu ve heyecan durumlarına yeni algılarla zenginlik kazandırılır.

Sanat eğitimi, bireyin duygu düşünce ve izlenimlerini anlatabilmesi yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeye ulaştırabilmesi, çağımız gereği form-fonksiyon ilişkisini kurabilmesi amacı ile yapılan eğitim çabasıdır. Bu çabanın özünde, toplumun bir üyesi olan insanın, uygar bir kişi olması; dolayısıyla uygar bir toplum oluşturması amacı vardır. Sanat eğitimi, geniş bir boyut içinde düşünülürse, çocuğun ve gencin tüm yeteneklerinin tanınip, yaratıcı düşüncesinin ortaya çıkarılmasına yardımcı olur. Sanat eğitimi, bireyin tüm yaratıcı ve yapıcı yeteneklerini uyarıcı ve geliştirici bir eğitim yoludur.

Sanat eğitiminde; bireylerin farklı kişiliklerde oldukları farklı sosyolojik yapılardan geldikleri, farklı bedensel ve düşünsel yeteneklere sahip oldukları düşüncesi dikkate alınarak, uygulamalar bir dizi denemelere, araştırmalara yer verilerek gerçekleştirilebilir. Sanat eğitimcilerinin, karşısında bulunan öğrenci grubunun psikolojisini ve toplumsallaşma özelliklerini bilmesi, öğrencilerle olan iletişimlerinde, uygulamalarında, seçtiği konularda öğrencinin yaş, seviye, psikolojik ve

sosyolojik durumunu dikkate alması gerekir. Eğitimde, öncelikle bireyin yapıcı, yaratıcı, öğretici ve yorumlayıcı yönlerde geliştirilmesi, bireyin kendini tanıması yönünde bilinçlenmesi için çalışılır. Sanat eğitimi, bireyin araç-gereç bilgisi ile donatılarak; görme, şekillendirme yeteneklerinin geliştirilerek eğitilmesini sağlar.

Okullardaki sanat eğitimi programları, öğrencinin içinde var olan yaratıcı gücün ortaya çıkmasına yardımcı olur. Eğitim kurumlarının programında yer alan sanat dersleri, öğrencide var olan bu gücü dışa vurmasını sağlayan bir araçtır. Okullarda sanat eğitimindeki amaç; sanatçı yetiştirmek değil, bütün öğrencilerin ilgi ve yetenekleri, sezgileri doğrultusunda, her alanda yaratıcı güçlerini harekete geçirmektir. Sanat eğitimi; madde, form, fonksiyon kazandırma, bireysel ve toplumsal iletişim sağlama, kültürel yapı farklılıklarını kaynaştırma, geçmiş teknoloji ile gelecek arasında bağ kurarak yeni teknolojiler üretme işlevini görür. Eğitimde konuların daha iyi aktarılabilmesi ve öğrencilerde gerekli davranışın kazandırılabilmesi için kullanılan bir çok yöntem vardır. Öğretmenin ulaşmak istediği sonuca varabilmesi için plan yapması, aktarmak istediği davranış değişiklikleri için farklı aktarım yöntemleri uygulaması gerekmektedir. Öğretim etkinliğinin temel amacı öğrencinin öğrenmesidir.

Program geliştirmenin, mekan, zaman, içerik gibi yönlerden planlı ve güdümlü olarak sürdürüldüğü okul ortamında, kuşkusuz, bu sürecin en önemli ögesi öğretmendir (Varış,1993,s.19). Öğretmen dersinin özelliklerine göre bazı öğretim yöntemleri (Örneğin: tartışma yöntemi, anlatım yöntemi, problem çözme yöntemi, proje çalışması) ve bazı öğretim teknikleri (Beyin fırtınası, gözlem gezisi, gösteri, rol yapma, grup çalışması) uygular. Sanat eğitimcisi de bu yöntem ve teknikleri uygular. Konuyu zenginleştirmek için gerekli olan araçları (Kara tahta, bilgisayar, cd, slayt, tepegöz) kullanır. Bunun dışında öğretmenin sanat dalının özelliklerine uygun gereçleri (suluboya, pastelboya, guvaşboya,

yağlı boya vb.) ve teknik özelliklerini bilmesi, öğrenciyle uygulayabilme açısından çok önemlidir.

Sanat eğitimi, örgün ve yaygın eğitimin içersinde uygulanır. Örgün eğitim kurumlarında; yuva eğitiminden itibaren anaokullarında, ilköğretim okullarında, liselerde ve üniversitelerde sanat eğitimi verilmektedir. Yaygın eğitim de ise halk eğitim merkezlerinde sanat eğitimi ile ilgili kurslar düzenlenmektedir.

Okul öncesi eğitim, Milli Eğitim Temel Kanununa göre zorunlu öğrenim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar (0-5yaş). Bu yaşta çocuğa resmetme, yaratma, imgeleme gücü ile kendine özgü bir dünya kurma iç güdüsünün gelişmesi için koşullandırılması, sınırsız bir özgürlük tanınması gerekmektedir (Erbay, 1997, s.71).

Anaokulu döneminde yapılan serbest çalışmalar, bireyin ileriye dönük sanat eğitiminde başarısını olumlu etkiler. Bu yüzden sanat eğitimi bu çağda çocuğa kazandırılmalıdır. Sanat eğitimi uzun dönemde gerçekleştirilmelidir. Bu amaçla, bu eğitimin bireye kazandırılmaya başlanacağı yer ana okullarıdır (Erbay, 1997, s.71).

İlköğretim okulları, resmi olarak sanat eğitiminin birinci aşamasını oluşturur. Anaokullarından hazırlanarak gelen çocuk, burada öğrenci niteliği kazanır ve sanat eğitimi öğrenimini daha sistemli olarak sürdürür. Öğrencinin sanat eğitiminde zihinsel gelişiminin bilinmesi, öğretmene fayda sağlayacaktır (Erbay 1997,s.72). 7-14 yaşa kadar çocuk, kendi iç dünyasını sınırsız bir özgürlükle resmeder. Bu yaşlarda ön-arka (espas), ışık-gölge, derinlik, perspektif gibi yeni algılar belirir.

Milli Eğitim temel kanununa göre ortaöğretim, temel eğitime dayalı en az üç yıllık öğretim veren genel mesleki ve teknik öğretim kurumlarını kapsar. Ortaöğretimde en azından pratik sanat eğitimi gerektiği gibi

uygulanmazsa, plastik sanatlar toplumdaki ilgi alanını yitirmekle kalmaz, giderek sanatı toplumun ilgi alanının dışına çıkarır (Erbay 1997,s.73)

Türkiye’de ikinci meşrutiyetin (1908-1918) ilanından sonra, okullar öğretmen yetiştirme görevini üstlenmişlerdir. Osmanlı Devleti’nde batılılaşma hareketinin başladığı dönemde özellikle biçim ve renk sanatlarında da Avrupa’ya yönelme gereksinimi duyulmuştur. Mühendishane’i Berri Humayun’a (Kara Harp Okulu) konulan resim dersleri ile minyatür ve eski resim estetiğinin son kalıntıları da tarihe karışmıştır (Berk,1973,s.107). Bu dönemde sadece askeri okullarda değil batıyı örnek alınarak açılan yeni sivil okullarda da (örn:Galatasaray Mekteb-i Sultanisi, Darüşşafaka Lisesi) resim dersi görülmektedir. Fakat bu okullarda, resim derslerinin zamanla yozlaştığı, tahtaya çizilenin ya da kartpostallardaki resimlerin öğrenci tarafından kopya edilmesi şeklinde işlendiği dikkati çeker. Daha sonra dersin uygulanışında kopyaya karşı yeğlenen, kolaydan zora yöntemi ile yenileştirme yoluna gidilmiştir. Fakat bu da yeterli olmamıştır.

“Türkiye’nin kültürel gelişiminde Güzel Sanatlar Akademisinin (Sanayii Nefise-i Yüksek Ali’si) açılmasının önemi büyüktür (1883). Resim eğitiminde “doğa karşısında resim yapma” şekli ilk olarak Sanayi-i Nefise’de uygulanmıştır. Daha sonra, Akademide görev alan Çallı kuşağının en büyük hizmeti, ilk hocalıkları sırasında ve Cumhuriyetin başında heyecanlı bir öğrenci grubu yetiştirip Avrupa’ya göndermeleri olmuştur (Turani,1977,s.x1).

Cumhuriyet Döneminde ise; 29 Ekim 1923 tarihinden itibaren her alanda gerçekleştirilen devrimler batıyı örnek alan bir tutumu sergiler. Sanat eğitimi alanında kurulmuş Sanayii-Nefise Mektebi, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi adını alır. Cumhuriyetin toplumsal hedefi "Aydınlanmış insan"dır. Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitimcilerin

okullarda çok sesli müzik, resim, batı edebiyatına önem vermeleri bir rastlantı değildir. Amaç akılcı, yaratıcı, yapıcı bir nesil yetiştirmektir.

Eğitim alanında Atatürk'ün direktifleriyle Türkiye'ye davet edilen, dönemin ünlü eğitimcilerinin yeni okullaşma ve eğitim politikalarının tespitinde önemli etkileri olmuştur. Bu eğitimciler arasında John Dewey, Leipzig, Parker, Steihler gibi isimler yer alır.

Bu yabancı uzmanlardan, ABD'li Eğitim Felsefeci John Dewey, 1924 yılında Türkiye'de bir süre kalarak eğitim sistemi hakkında rapor hazırlamıştır. Bu raporda John Dewey, Türk gençlerinde sanatsal yeteneklerinin güçlü olduğunu, bunların iyi eğitilmeleri halinde güzel sanatlar kültürüne yapacakları katkının, ülkenin uygarlık düzeyinin belirlenmesinde olacak etkisini vurgulamaktadır (Özsoy,1998,s.59).

Dewey, İstanbul'daki Güzel Sanatlar Okulunu görmüş, okulun kendi amaç ve işlevlerine yönelik yeni mekan ve araç-gereç gereksimi olduğunu belirtmiştir. 1926 yılında Türkiye'ye davet edilen Alman Eğitimci Stiehler'de sanat eğitiminde program ve yapılanma ile ilgili çeşitli önerilerde bulunmuştur. Stiehler: "Resim ve el işleriyle öğrencinin yaratıcı yetenekleri geliştirilecek ve sanat eserlerinin değerini anlayacak bir duruma getirilecektir. Bu bizzat sanat değildir. Belki herkesi sanata doğru eğitmektir. Bizzat sanat, ancak bu alanda yaratma gücü olan sınırlı kişilerce başarılabilir" demiştir (Özsoy,1998,s.59). Stiehler, Resim-İş Derslerinde çevre yurt bilgisi, halk sanatları gibi konuların da dikkate alınması gerektiğini de Sanat Eğitimi dersi için özel yetişmiş branş öğretmenlerinin gerekliliğini de ifade etmiştir.

John Dewey'in raporundan sonra ortaokullara öğretmen yetiştirmek amacıyla Ankara'da Gazi Orta Öğretmen Okulu (Gazi Eğitim Enstitüsü)

açılmıştır (1926). İlk orta ve lise resim-iş programları değiştirilmiş, atölye ve işlikler kurulmuştur (Kırıçoğlu,2001,s.36).

1930'lu yıllarda Resim-İş Dersi Müfredatı yenilikçi ve çağdaş bir eğitimi desteklerken, konunun anlatımı, krokisinin tahtaya çizimi ve öğrencilerin bu çizimi kağıtlarına aktarmaları şeklinde (öğretimi) olması gerektiği ile ilgili yararlanılan başka kaynak kitaplara rastlanmaktadır. 1932-62 yılları arasında batı'da sanat eğitiminin "alan merkezli" görüşten, "çocuk merkezli" görüşe kaydığı yıllardır. Cumhuriyetin ilk yıllarında bir grup eğitimci Avrupa'ya sanat alanında uzmanlık eğitimi için gönderilmiştir. Gazi Eğitim Enstitüsü bünyesinde 1932 yılında Resim-iş Bölümü açılmıştır. Resim-iş bölümü ortaöğretimde Resim-İş Öğretmeni yetiştirme yanında, yetenekli başarılı sanatçıları da Türkiye'ye kazandırmıştır (Kırıçoğlu,1991,s.44). Bu bölümler daha sonra diğer üniversitelerde de yaygınlaşmıştır.

Gazi Eğitim Enstitüsünün öğretmenleri, Resim-iş bölümünün ilk programını hazırladıklarında amaçlarını; yapıcı, yaratıcı, çağdaş, estetik görüşleri kavramış öğretmenler yetiştirmek olarak belirlemişlerdir.

Sanat eğitiminde 1960'lı yıllarda büyük değişimler yaşanmıştır. Bu dönemin görüşüne göre; sanatsal öğrenme, büyümenin doğal bir sonucu değildir. Bu ancak öğretimle gerçekleşir. Görme, çizme başlı başına bir yaratıcılıktır. Sanat da diğer alanlar gibi bir düşünme ürünü, niteliksel anlamda bir problem çözümedir (Barkan, 1955; Arnheim, 1960; Ecker, 1966; Eisner, 1972). Barkan (1962), "Sanat Eğitiminde Geçiş (Transition in Art)" adlı makalesinde, çocuğun bir bütün olarak eğitilmesine gösterilen ilginin sanatın çocuk oyuncağı gibi algılanmasına neden olduğunu iddia etmiştir. Barkan'a göre, sanatı öğrenmek için, kişi bir sanatçı, bir sanat eleştirmeni, bir sanat tarihçi gibi davranmalıdır (Artut,2001,s.99). Bu görüşler ışığında sanat eğitimi bu kez "Çocuk Merkezli" sanat eğitimi görüşünden, "Disiplin Merkezli" görüşe

kaymıştır. Bu yaklaşımın istediği öğretmen tipi ise, öncelikle eğitimci/sanatçıdır (Kırıışoğlu,1994,s.141).

1970'lerde bilgi alanındaki gelişmeler, eğitimin amaç ve değerlerindeki değişmeler, toplumun sanata ve sanatçıya yaklaşımındaki farklılıklar; ekonomik, politik, toplumsal gereksinimler, bilimsel ve teknolojik gelişme, resim-iş öğretmeni yetiştirmeye yeni bir görüşle yaklaşılmasına neden olmuştur. Sanatın bir disiplin olarak programlarda yer alması görüşü daha da güçlenir. Programlar dört yıla göre yeniden düzenlenmiştir (1974). Programın yenilik getiren yanı, bir sanat dalında öğrenciye derinleşme olanağı vermesidir. Ayrıca öğrencilerin, dört yıllık lisans eğitiminden sonra bir üst öğrenime devam edebilmesine olanak sağlamıştır (Kırıışoğlu,1994,s.141).

1980'li yıllara kadar geliştirilen resim-iş öğretmeni yetiştirme modellerinde iyileştirme çabaları, "yaygın" programlardan "derin" programlara doğru olmuştur (Kırıışoğlu,1994,s.141). Bu yıllarda, sanat eğitimi veren üniversitelerin sayıları artmıştır.

1989'dan itibaren sanat eğitimi orta öğretimde de önem kazanmış, yeni bir uygulama ile Güzel sanatlar dallarında yetenekli öğrencilerin yaratıcı, yapıcı, ve yorumcu yeteneğini geliştirmek amacıyla Güzel Sanatlar Liseleri açılmaya başlamıştır. Güzel Sanatlar Liselerinin önce İstanbul, Ankara, İzmir'de sonra diğer illerde açılmıştır.

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki eğitim, özellikle lise çağı öğrencilerine yönelik olmalıdır. Dolayısıyla eğitimde lise çağı öğrencilerinin psikolojik, zihinsel, sosyolojik ve fizyolojik durumlarının göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Plastik sanatlarla ilgi derslerde öğrencilerin ilgi duydukları konulara (örneğin sanatçıların hayatları, toplumsal ilişkiler, çevre düzenlemeleri v.b.), bedensel gelişimine uygun üç boyutlu çalışmalara, ortaklaşa yapılacak büyük

açılmıştır (1926). İlk orta ve lise resim-iş programları değiştirilmiş, atölye ve işlikler kurulmuştur (Kırıñoğlu,2001,s.36).

1930'lu yıllarda Resim-İş Dersi Müfredatı yenilikçi ve çağdaş bir eğitimi desteklerken, konunun anlatımı, krokisinin tahtaya çizimi ve öğrencilerin bu çizimi kağıtlarına aktarmaları şeklinde (öğretimi) olması gerektiği ile ilgili yararlanılan başka kaynak kitaplara rastlanmaktadır. 1932-62 yılları arasında batı'da sanat eğitiminin "alan merkezli" görüşten, "çocuk merkezli" görüşe kaydığı yıllardır. Cumhuriyetin ilk yıllarında bir grup eğitimci Avrupa'ya sanat alanında uzmanlık eğitimi için gönderilmiştir. Gazi Eğitim Enstitüsü bünyesinde 1932 yılında Resim-iş Bölümü açılmıştır. Resim-iş bölümü ortaöğretimde Resim-İş Öğretmeni yetiştirme yanında, yetenekli başarılı sanatçılar da Türkiye'ye kazandırmıştır (Kırıñoğlu,1991,s.44). Bu bölümler daha sonra diğer üniversitelerde de yaygınlaşmıştır.

Gazi Eğitim Enstitüsünün öğretmenleri, Resim-iş bölümünün ilk programını hazırladıklarında amaçlarını; yapıcı, yaratıcı, çağdaş, estetik görüşleri kavramış öğretmenler yetiştirmek olarak belirlemişlerdir.

Sanat eğitiminde 1960'lı yıllarda büyük değişimler yaşanmıştır. Bu dönemin görüşüne göre; sanatsal öğrenme, büyümenin doğal bir sonucu değildir. Bu ancak öğretimle gerçekleşir. Görme, çizme başlı başına bir yaratıcılıktır. Sanat da diğer alanlar gibi bir düşünme ürünü, niteliksel anlamda bir problem çözmedir (Barkan, 1955; Arnheim, 1960; Ecker, 1966; Eisner, 1972). Barkan (1962), "Sanat Eğitiminde Geçiş (Transition in Art)" adlı makalesinde, çocuğun bir bütün olarak eğitilmesine gösterilen ilginin sanatın çocuk oyuncuğu gibi algılanmasına neden olduğunu iddia etmiştir. Barkan'a göre, sanatı öğrenmek için, kişi bir sanatçı, bir sanat eleştirmeni, bir sanat tarihçi gibi davranmalıdır (Artut,2001,s.99). Bu görüşler ışığında sanat eğitimi bu kez "Çocuk Merkezli" sanat eğitimi görüşünden, "Disiplin Merkezli" görüşe

kaymıştır. Bu yaklaşımın istediği öğretmen tipi ise, öncelikle eğitimci/sanatçıdır (Kırıışoğlu,1994,s.141).

1970'lerde bilgi alanındaki gelişmeler, eğitimin amaç ve değerlerindeki değişmeler, toplumun sanata ve sanatçıya yaklaşımındaki farklılıklar; ekonomik, politik, toplumsal gereksinimler, bilimsel ve teknolojik gelişme, resim-iş öğretmeni yetiştirmeye yeni bir görüşle yaklaşılmasına neden olmuştur. Sanatın bir disiplin olarak programlarda yer alması görüşü daha da güçlenir. Programlar dört yıla göre yeniden düzenlenmiştir (1974). Programın yenilik getiren yanı, bir sanat dalında öğrenciye derinleşme olanağı vermesidir. Ayrıca öğrencilerin, dört yıllık lisans eğitiminden sonra bir üst öğrenime devam edebilmesine olanak sağlamıştır (Kırıışoğlu,1994,s.141).

1980'li yıllara kadar geliştirilen resim-iş öğretmeni yetiştirme modellerinde iyileştirme çabaları, "yaygın" programlardan "derin" programlara doğru olmuştur (Kırıışoğlu,1994,s.141). Bu yıllarda, sanat eğitimi veren üniversitelerin sayıları artmıştır.

1989'dan itibaren sanat eğitimi orta öğretimde de önem kazanmış, yeni bir uygulama ile Güzel sanatlar dallarında yetenekli öğrencilerin yaratıcı, yapıcı, ve yorumcu yeteneğini geliştirmek amacıyla Güzel Sanatlar Liseleri açılmaya başlamıştır. Güzel Sanatlar Liselerinin önce İstanbul, Ankara, İzmir'de sonra diğer illerde açılmıştır.

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki eğitim, özellikle lise çağı öğrencilerine yönelik olmalıdır. Dolayısıyla eğitimde lise çağı öğrencilerinin psikolojik, zihinsel, sosyolojik ve fizyolojik durumlarının göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Plastik sanatlarla ilgi derslerde öğrencilerin ilgi duydukları konulara (örneğin sanatçıların hayatları, toplumsal ilişkiler, çevre düzenlemeleri v.b.), bedensel gelişimine uygun üç boyutlu çalışmalara, ortaklaşa yapılacak büyük

boyutlu çalışmalara yer verilmelidir. Özgürce tartışabilecekleri ortamlara olanak sağlamak gerekir. Güzel sanatlar eğitimi veren liseler, bu gereklilikleri yerine getirebilmek için, yeterli mekana, donanıma, yetişmiş sanat eğitimcilerine ihtiyaç duymaktadır.

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde okutulan sanat dersleri arasında; temel sanat eğitimi, resim, desen, sanat tarihi, estetik, fotoğrafçılık, grafik yer almaktadır. Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin temel sanat eğitimi, resim ve grafik derslerinde; düzenleme elemanları, görsel düzen ve algılama, kompozisyon ilkeleri gibi konular yer almaktadır. Ayrıca, boyama teknikleri, kolaj çalışmaları, baskı teknikleri gibi uygulamalar da yer almaktadır. Konular içerisinde renk bilgisi ve renkli uygulamalar sanat eğitiminde önemli bir yer tutmaktadır. Temel plastik öğelerden biri olan renk bilgisi konusu; gerek teknik, gerek uygulama gerekse işlevsellik kazandırmak amacıyla, öğrenilmesi gereken alan bilgilerindedir.

Renk, soyut olmayan bir elemandır; doğada fiziksel ve nesnel olarak vardır. Renk, ışığın kendi öz yapısına ve nesnelere üzerindeki yayılımına bağlı olarak göz üzerinde yaptığı etkidir (Tanyeli ve Sözen, 1986, s.200). Fiziki olarak ele alındığında ise renk kavramı bir enerji yayılımı olarak düşünülür. Rengin fiziki özellikleri ışıktan kaynaklanmaktadır. Işık olmadan renkten bahsedilemez.

1.1. Sorun.

“Öğretim” sürecini gerçekleştirirken öğretmen, öğrencilere yaşantı kazandırmak amacıyla, kimi etkinliklere yer verir. Kimi zaman konuşur, kimi zaman da öğrencileri belli konularda çalışmaya yöneltir. Öğretmenlerin, konuları öğretirken yaptığı bu işlerin tümü öğretim yöntemleridir (Binbaşıoğlu,1994,s.25). Yöntem bir konuyu öğrenmek veya öğretmek için “bilinçli olarak seçilen ve izlenen düzenli yol”; teknik ise bir “öğretim etkinliği için başvurulması gereken beceri, işlem ya da yol” olarak tanımlanmaktadır (Özden,2000, s.153)

Hedeflerin saptanması, bunları gerçekleştirici nitelikteki öğrenme yaşantılarının seçimi işini planlamış bir öğretmen, eğitim durumlarının düzenlenişi sırasında öğretimin etkili olmasında tekniklerin rolünü ve işgörülerini dikkate alma durumundadır. Bunun için teknikler hakkında bilgi edinmeli, bunları öğretimi kolaylaştırıcı olma yönünde incelemeli ve bu tekniklerin kullanışıyla ilgili beceri kazanmalıdır. Hedefe, konuya ve duruma uygun tekniklerin seçilişi ilgiyi ve etkin katılımı artırır, öğrenciyi güdüler ve böylece sınıf içi etkinlikleri daha verimli hale getirir.

Başarılı ve beceri sahibi bir öğretmenin sınıfında kullanabileceği çok sayıda öğretim tekniği vardır. Bunların biri diğerinden üstün olmadığı gibi, her durumda başarıyla uygulanabilecek tek bir yöntemden söz etmek mümkün değildir (Bilen,1999, s.73). Bazı durumlarda uygun olan bir teknik, başka bir durumda uygun olmayabilir. Bu yüzden öğretmen, mevcut teknikler arasından en uygun tekniği seçmelidir.

Sanatın öteki düzencelerden ayrı yapısı bir çok eğitimciyi, araştırmacıyı, öğretmeni sürekli bir yöntem arayışı içinde bırakmıştır. Kuramsal boyuttaki arayışların uygulamaya değişik yansımaları, durumu açısından biraz daha güçleştirirken, yöntembilimsel olarak sanat dersi sürekli bir yerleşmemişlik sergilemiştir (Kırıšoğlu,1991, s.143).

Türkiye’de kendi sanat yapıtlarını olduğu kadar, öteki ülkelerin sanat yapıtlarını değerlendirebilecek eleştirmenlere, kültürünü sorgulayan araştırmacılara, yaratıcı sanatçılara, sanatta tat alan bireylere ihtiyaç vardır (Kırışoğlu ve Stokrocki,1997). Bu amaçla öğrencilere; uygulamalı sanat çalışmaları, sanat eleştirisi, sanat tarihi ve estetik alanlarında bilgilendirme ve geçmişten günümüze uzanan sanat eğitimi ile ilgili kavram yanlışlarını düzeltme gibi hedef davranışların kazandırılması gerekir. Bu da dersin işlenişinde göz önünde bulundurulacak yöntem ve teknik sorununu beraberinde getirir.

Görsel sanatlarda resim-iş dersi programı içinde yer alan Renk Bilgisi, kolay görünen ama anlaşılma ve uygulama aşamasında bir çok problemi beraberinde getiren bir konudur. Bu nedenle, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan öğretmenlerin Temel sanat öğeleri içerisinde yer alan renk konusunu anlatırken kullandıkları öğretim yöntemlerini, çektikleri güçlükleri ve eğitim gereksinimlerini belirlemek amaçlanmıştır.

1.2. Amaç

Bu araştırmanın temel amacı, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan resim öğretmenlerinin, renk öğretimindeki görüşlerinin, bu konuda çektikleri güçlüklerin ve eğitim gereksinimlerinin belirlenmesidir.

Bu temel amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- 1- Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan resim öğretmenlerinin, resim programında yer alan renk bilgisi konusu hakkındaki görüşleri nelerdir?

- 2- Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan resim öğretmenlerinin; resim öğretim yöntem ve teknikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
- 3- Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan resim öğretmenlerinin kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri hakkındaki görüşleri; öğretmenlerin,
- a) eğitim seviyesine,
 - b) cinsiyetine,
 - c) hizmet süresine göre, farklılık göstermekte midir?
- 4- Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Öğretmenleri Renk Konusunu İşlerken,
- a) konuyu etkili biçimde işleyebilme,
 - b) öğretim yöntem ve teknikleri kullanma konusunda, çektikleri güçlükler hakkındaki görüşleri nelerdir?
- 5- Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Öğretmenlerinin renk öğretiminde çektikleri güçlükler hakkındaki görüşleri, öğretmenlerin,
- a) eğitim seviyesine,
 - b) cinsiyetine,
 - c) hizmet süresine, göre farklılık göstermekte midir?

1.3. Önem

Sanat eğitimi ile ilgili araştırmalar özellikle batıda geçmişe oranla artmıştır ve yine özellikle bu araştırmaların son yıllarda öğretim süreçleri üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Türkiye’de de sanat eğitimi alanında araştırmalara yer verilmektedir. Sanat eğitiminin doğasından kaynaklanan öznellik ve ekspresiv (anlık psikolojik etki) yanının ölçülmesi güçlüğü sanat eğitimi konusundaki araştırmaları güçleştirmektedir.

Renk konusu, öğrencinin içinde var olan yaratıcı gücünü ortaya çıkarmasında, içinde bulunduğu doğayı ve nesnelere dünyasını anlama ve

algılamasında, rengin yaşamsal alanlardaki etkisini, estetiksel ve fonksiyonel olarak geleceğe aktarmasında önemli bir unsurdur. Resim derslerinde öğrencilerin edindikleri bilgiler, uygulamalar, denemeler ve bu denemelerin sonuçları da yaratıcılığa yol gösterici özellik taşımaktadır. Bu anlamda, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan resim öğretmenlerinin renk konusu hakkındaki görüşlerinin ve eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi önemlidir.

Bu araştırmada, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan resim öğretmenlerinin, renk öğretimindeki görüşlerinin, çektikleri güçlükler ve eğitim gereksinimlerinin neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçların, Anadolu Güzel sanatlar Liselerinin programında yer alan renk konusunun yeniden değerlendirilmesine ve öğretmenlerin eğitim ihtiyaçlarına göre hizmet-içi eğitim programlarının hazırlanmasına kaynaklık edeceği düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmadan elde edilecek sonuçların daha sonra gerçekleşecek çalışmalara ışık tutması beklenmektedir.

1.4. Sayıltılar

Bu araştırmanın dayandığı temel sayıltılar şunlardır;

- 1- Araştırma sürecinde yararlanılan literatürden, araştırma raporlarından ve alan uzmanlarından elde edilen veriler geçerli ve güvenilirlerdir.
- 2- Sanat Eğitiminde Renk Bilgisi konusunda araç-gerecin kullanımı ve teknik farklılıkların öğrencinin başarısını etkileyebilecek bir etken olduğu düşünülmektedir.
- 3- Araştırmaya katılan tüm öğretmenler, araştırma anketindeki soruları gerçekçi biçimde yanıtlamışlardır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, 2001 – 2002 öğretim yılında lise üçüncü sınıfı bulunan 19 Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri resim öğretmenleri ile sınırlıdır. Bu nedenle araştırmadan elde edilecek bulguların bu kapsam içinde değerlendirilmesi gerekmektedir.
2. Konu, sanat eğitimi, renk bilgisi ve renkli uygulamalar kapsamında değerlendirilmiştir. Renk eğitimi konusunda gelişme sağlayacak her türlü eylem ve uygulama konunun aktarımında geçerli faktör sayılmıştır.
3. Araştırma amaçlarının gerçekleştirilmesi doğrultusunda verilerin toplanması, öğretmen görüşleri için anket uygulaması ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Bu araştırmada kullanılan kimi kavramlar ve bunların anlamları şöyledir:

Renk : Nesneden gelen ışıklar vasıtasıyla veya ışık kaynağından gelen ışığın, göz aracılığı ile insanda meydana getirdiği duyular ve algılamamanın niteliksel haline denir.

Sanat: İnsan zekasının doğayı işlemesi kendi amaçlarına göre onu etkilemesidir.

Plastik Sanatlar : Çizgi, boya ve hacim veren maddelerle göz duyusunu etkileyen sanatlardır.

Yaratıcılık: Daha önce kurulamamış ilişkiler arasındaki ilintileri kurabilme, böylece yeni bir düşünce şeması içerisinde yeni yaşantılar deneyimler, yeni ve özgün düşünceler ile yeni ürünler ortaya koyabilme yetkisidir (San, 1993, s.72).

Süreç: Düşüncenin gerece aktarımı ve sanat yapma yoludur (Kırışoğlu ve Stokrocki,1997,s.9).

Sanat Eğitimi: Sanatın yaşamdaki yerini, önemini, kavratacak biçimde düzenlenmiş belli programlar aracılığı ile çeşitli dallarında beceri kazandırabilecek uygulama çalışmaları ve sanatsal yaratma olgusunu tanımaya yönelik bir eğitim sürecidir (San, 1983, s. 19).

Estetik: Sanatın genel doğasını sorgulayan süreçtir (Kırışoğlu ve Stokrocki,1997,s.9)

Drama:Grup çalışması 4-10 arası öğrencinin bir problem veya konuyu keşfetmek,araştırmak ve rapor etmek için yaptığı çalışmalar (Özden, 2000,s:178) .

Ürün: Sanat adına yapılan nesnedir (Kırışoğlu ve Stokrocki,1997,s.9) .

Gösteri:Öğretmenin öğrencilere bir şeyin nasıl yapılacağını göstermek ya da bir prensibi açıklamak için yaptığı işlemlerdir (Özden, 2000,s:170).

Öğretmen: Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan resim öğretmenleri.

Okul: Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri.

II.BÖLÜM KAYNAK TARAMASI

2.1. Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri

Milli Eğitim Temel Kanununun 33. maddesine dayandırılarak 1989 yılında açılmış olan Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, güzel sanatlar alanına yönelik programlar uygulayarak, yüksek öğrenim kurumlarına öğrenci yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, ilköğretim öğrenimi üzerine bir yılı hazırlık ve 3 yıl lise öğrenim süresi olan, yatılı, gündüzlü ve karma eğitim yapan okullardır (Resmi Gazete, 20 Ağustos 1999, Sayı: 23792).

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin kurulması fikri, Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakültelerinin sanat eğitimi bölümlerinin öğrenci kaynağı olan liselerde sanat eğitiminin yeterli olmaması nedeniyle, daha önce denenmiş ve başarılı bir kurum olduğu düşünülen ortaöğretim düzeyindeki ilköğretmen okulu seminerleri türünde bir okul oluşturulması düşüncesinden ortaya çıkmıştır (Telli, 1999).

Açılışı 1989'u bulan Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'ni hazırlayan etmenlerden arasında Türkiye'de Güzel Sanatlar Eğitimi Çalışma Grubu Raporları (1982-1983) ve San tarafından 12.Milli Eğitim Şûrasında sunulan öneri de yer almaktadır. San (1989), şûrada önerisini şöyle açıklamıştır: "Kısaca bilim ve teknikteki gelişmelerin yanı sıra, kültür hayatımız açısından son derece önemli olan sanat alanındaki yetiştirmeyi geliştirmek, başta güzel sanatlar fakülteleri olmak üzere çeşitli sosyal bilimler alanlarına daha kaliteli öğrenci kaynağı oluşturmak, gençlerin estetik ve sanat ilgisi yeteneklerini geliştirmek, temel eğitime kaliteli sanat eğitimcisi yetiştirmek, iş alanlarında ve endüstri alanında daha iyi tasarımcılar yetiştirmek, Atatürk ilkelerine bağlı, ülkeyi ileri götürecektir sanat ve kültür adamlarını yetiştirmek amacıyla ve 28 Şubat 1988 tarih ve 19739 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 3. maddenin bu bölümünün

19. fıkrasında yer alan "Sosyal, beşeri ve sanat dallarında özel yetenek gösteren yetenekli çocuklar için fen lisesi modeli esas alınarak bu branşlara ağırlık verilecek liseler açılacaktır " ibaresine dayanarak bir güzel sanatlar lisesinin açılmasını öneriyorum. Bu konuda yeterli araştırma yapılmış mıdır diye sorular gelecektir, biliyorum. Fakat bu araştırmaların mutlaka yapılması gerektiğine de inanıyorum. Ayrıca, burada çok az temsil edildiğine inandığım bir sanat eğitimcisi kitlesini ve güzel sanatlar alanının temsilcilerinin de bazı fikirlerini temsil ettiğim kanısındayım. Eğer yüksek divanınız izin verirse bu konuda Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde yapılmış bir çalışma projesini de yüksek divana izninizle sunmak istiyorum" (MEB , 1989).

Güzel Sanatlar Liselerinin amaçları; öğrencilerin ,

- a) Güzel sanatlar alanında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmelerini,
- b) Özel yetenek gerektiren yüksek öğretim programlarına hazırlanmalarını,
- c) Yabancı dil öğrenmelerini,
- d) Alanlarında araştırmacılığa yönelmelerini, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini,
- e) Millî ve milletler arası sanat eserlerini tanımalarını ve yorumlamalarını sağlamaktır (Resmi Gazete, 20 Ağustos 1999, Sayı: 23792).

Alan uygulamaları ve etkinlikleri, öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerine göre bireysel veya grup halinde öğretmen yönetiminde yapılan serbest çalışmalardır. Bu çalışmalarda okul yönetimi, öğrencilerin okulun resim atölyesi, müzik odası, laboratuvar, kitaplık ve konferans salonu gibi imkanlarından yararlanmaları için gerekli önlemleri alır.

Okullarda her alan için ayrı ayrı olmak üzere okul müdürünün başkanlığında alan dersleri öğretmenlerinin katılımıyla "Sanat Eğitimi Danışma ve Program Geliştirme Kurulu" oluşturulur.

Okul yönetimince, yüksek öğretim kurumlarının ilgili bölümlerinin öğretim üyeleri arasından en fazla üçer üyenin sanat eğitimi konusunda rehberlikte bulunmak ve gerektiğinde bilgilerine başvurulmak üzere kurula katılmaları sağlanabilir.

Sanat Eğitimi Danışma ve Program Geliştirme Kurulu biri dönemin başında, biri dönemin sonunda olmak üzere ders yılında en az dört kez toplanır ve aşağıdaki görevleri yapar:

- a) Okulun sanat eğitimi programlarının uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapar ve önerilerde bulunur.
- b) Okulun; okul içi, okullar arası, millî ve milletler arası sanat etkinliklerinin belirlenmesi, planlanması ve uygulanması ile ilgili gerekli çalışmalar yapar ve bu etkinlikleri organize eder.
- c) Verimliliğin artırılması amacıyla gerekli araştırmaların yapılmasını, sonuçlarının değerlendirilmesini ve sanatla ilgili gelişmelerin izlenmesini sağlar.
- d) Eğitim-öğretimin geliştirilmesi yönünde çevrede bulunan yüksek öğretim ve diğer eğitim kurumları ile iş birliği yaparak her türlü araç-gereç, öğretim elemanı ve diğer imkanlardan yararlanılması konularında çalışmalar yapar (Resmî Gazete, 20 Ağustos 1999, Sayı: 23792) .

2.2. Ergenlik Çağı ve Özellikleri.

Lise öğrencilerin içinde buldukları gelişim aşaması son ergenlik aşamasıdır. Artık genç doğru düşünme yoluyla biçimlerin, öğelerin, türlerin, renklerin olanaklarını, kurallarını araştırmaya başlayabilir. Olaylar ve çevresinde olanlarla bu nedenle ilgilenebilir. Düşünce birikiminde yalnızca somut değil, soyut kavramlar da yer alır. Kendi kişiliğinin farkına varmaya başladığı için ele aldığı konuları kendi bakış

açısı ve yorumuyla vermeye özen gösterir. Çevreye olan ilgisi nedeniyle eleştirel güç kazanmaya başlayan genç, hem kendi çalışmalarına, hem de başkalarının yapıtlarına karşı eleştirel davranışla yaklaşmaya yönelir ve eleştirel gücü gelişir (Kırışoğlu,1991,s.102).

İnsan gelişimi, çok yönlü ve karmaşık bir süreçtir ve kişi gelişim süreçlerinin etkisini ömrü boyunca taşır (Cüceloğlu,1992,s.331). Ergenlik dönemi bu gelişim süreci içinde oldukça önemli bir yer tutar. Çünkü ergenin benliğinin oluşmaya başladığı, mesleksel olarak belirli yaklaşımlar içine girdiği görülür. Herşeyi kendine göre yapılandırmaya başlar. Hareketlilik artar, yetenekleri doğrultusunda çalışmalar yapmayı ister. Önemli olan bu yapıyı iyi geliştirmek ve sağlam bir kişilik oluşturmaya yardımcı olabilmektir. Öğrenciye bu dönemde bilinçle yaklaşmak, yaşadığı karmaşık zihinsel düşüncelerin durulmasını sağlamak ve düzenli hale getirmek gereği düşünülmelidir. Ayrıca ele aldığı konuların soyut ve simgesel olarak kullanımında seçme ve belirleme gücünün artmasına çalışılması yararlı olabilir. Bunun için denemeler yapmayı, grup çalışmasını, tartışmayı, araştırmayı müze ve sergi gezmeyi, sanatsal metin incelemeyi, gözlem yapmayı, kıyaslamayı başarabilecek çalışmalarla karşı karşıya getirilmesi düşünülebilir (Gençaydın, 1993, s.8). Bu sayede ergenin toplum içinde iyi arkadaşlık ilişkileri kurabilen, sorunlara sistemli bir yaklaşımla çözümler arayan sağlam bir kişilik geliştirmesi sağlanabilir.

Ergenlik döneminde resimsel birçok sorun artık öğrenilerek çözülür ve çözülmelidir. Örneğin, renk sorunu; renklerin birbiriyle ilişkisindeki etkileşim, renk karışımları, rengin duygusal ve anlatımsal etkileri araştırılarak öğrenilir. Okul çağında ve ilk ergenlik çağında resimde kaybolan bütünlük tekrar kazanılır. Öğrenci öğrenerek bütünü kavrar. Bu öğrenme çok boyutlu bir öğrenmedir (Kırışoğlu,2002,s.96). Bu konu ile ilgili olarak; Lowenfeld'in Resimsel Gelişim Evreleri ve Piaget'nin

Zihinsel Gelişim Evreleri Kuramı ile Eşleştirilerek Hazırlanmış Gelişim Evreleri tablosunda farklı dönemlerdeki bireylerin renk anlayışı gösterilmiştir (Tablo 1).

Ergenlik döneminde, olay ve olgular arasında ilgi kurma gücü gelişme gösterir. Bu gücü iyi değerlendirmek gerekir. Çünkü müzik, moda, sanat, bilim ve teknolojiye her çeşit yenilik ve gelişme onların sayesinde canlanır (Kazancı,1989,s.62). Öğrencilerin iyi bir kültür ve sanatla eğitilmesi sonucu çevrelerindeki olaylara duyarlı, değer ölçülerini benimseyen, savunan kişiler olarak yetişmeleri sağlanabilir.

Ergenlik çağında öğrencinin, iyi bir yönlendirme ile estetik düzenleme gücünün artırılmasına çalışılmalıdır. Resimsel bir çok sorun artık öğrenilerek çözülür ve çözülmelidir (Kırışoğlu, 1991, s.102). Çalışmalar sırasında gerekli sanat kuralları ve kavramları yeri geldikçe uygulamalar içinde öğretilir. Sezgi ve yetenek, yine bu uygulamalar sırasında verilen bilgilerle geliştirilmeye çalışılması, olumlu sonuçlar sağlayabilir.

Öğrencilere sanat tarihinden seçilen değişik ve olumlu örnekleri göstererek öğrenmeleri daha kolay sağlanabilir. Sanatsal sorunları kendi kendilerine çözüp güvenlerini artırmak için çeşitli kaynaklar bulmanın ve yönlendirici olmak çok olmak eğitimcinin olumlu sonuçlar almasını sağlayacaktır.

Anlayışlı, demokratik tavırlarla iletişim içine girmek varolan bu potansiyelin doğru alanlara yöneltilmesini sağlayabilir. Çünkü henüz kimlik arayışı içinde olan bu dönem öğrencisi belirsizlikler, karanlık ve kargaşalıklar odağı içindedirler. Bunlar onu az da olsa bunalım ortamına itebilir.

	Şema	Renk	Uzam
Karalama. İki-Dört yaş Duyusal	Denetimli, denetimsiz. Kimileri İsimlendirilmiş çizgiler. El ve göz uyumu çabaları Tekrarlar	Duygusal, isteğe bağlı renk anlayışı	Her yer
Şema öncesi. 4-7 yaş. Ben Merkezci İşlem öncesi	Kaba formlar Düşsel öykülerin çizimi Ben merkezci, altı yaşında daha sosyal, dil kazanmış; yavaş ve somut düşünme	Sevdikleri renkler	Yüzen şekiller
Şematik. 7-9 yaş Somut işlem	Kaba formlar Düşsel öykülerin çizimi Somut nesnelere ve olaylarla mantıksal işlem, ölçülere göre düzenleme, sınıflandırma, durumu koruma başkalarının görüşlerine inanmak	Eşyaya bağlı renk; bilinen renkler	Taban çizgisi Maskeleye Karışık boyutlandırma. Boşlukta Saydamlık
Gerçekliğin doğuşu. 9-12 yaş Çete Çağı	Kimi hareketler görülür Kız-erkek olarak roller belirlenir. Giysiler farklılaşır Cinsiyetlere dikkat edilir Sevgi/nefret resimleri çizilir Eski şemalar tekrarlanır	Gerçekçi Kimi gölgelemeler Karışık renkler	Çok yönlü taban çizgisi İlkel görünümlü perspektif sorunu hala vardır
Gerçeklik 13-21- yaş Ergenlik	Hareket var Üç boyutlu biçimler, soyutlama	Dışavurumcu renk ile gerçekçi renk anlayışı	Çok yönlü görüş

Tablo 1. Lowenfeld'in Resimsel Gelişim Evreleri ve Piaget'nin Zihinsel Gelişim Evreleri Kuramı ile Eşleştirilerek Hazırlanmış Gelişim Evreleri.

Kırıçoğlu ve Stokrockı (1997) ergenlik dönemi öğrencilerine ait sanat ürünlerinin şu çatışmaları yansıttığını belirtmektedir; sevgi ve nefret temaları, evi terk etme, kötüye karşı iyi, yaşam ve ölüm. Olaylar üzerinde daha derin düşünmeye başlayan bu dönem çocukları, mesajlarını iletmede barış, özgürlük, savaş ve sevgi gibi konularda semboller kullanarak soyutlamaya giderler. Ergenlik dönemi öğrencilerine resim dersinde konu verilirken onların ilgileri doğrultusunda seçim yapmalı, müzik, moda, futbolcular, mekanik ve teknik konular, uzay, bilgisayar vb. konulara yer verilmelidir.

Eğitimci eğer, ergen bir öğrenci ile sanat programı arasında bağlantı kurmak istiyorsa, bu durumu göz önünde bulundurmalıdır. Amaçlar, program ve metotlar, ortam, işlem basamakları, konular, ergenlik çağındaki ihtiyaçları dikkate alınarak seçilmelidir. Michael (1983,s.80-81), ergenlik döneminde, sanat eğitim programlarına öğrencilerin neden gereksinim duyduklarını şöyle ifade etmiştir.

- 1- Fiziksel ve cinsel gelişimlerini kabullenmek
- 2- Bireyin kendine özgü kişiliğinin gelişimini sağlamak,
- 3- Değişim ve güvensizlik süreci ile birlikte oluşan gerginlikten kurtulma yolunu bulmak,
- 4- Her iki cinsiyetin, kendi yaşlıları ile iletişim kurabilme ihtiyacı,
- 5- Yetişkin insanlar gibi, yetişkinliğe doğru daha özgür bırakılıp, daha fazla sorumluluk almak,
- 6- Eleştirel değerlendirmeler karşısında durabilmek ve sanat çalışmaları ile kendine olan güvenin gelişmesini sağlamak,
- 7- Görsel sanatlardan anlayan, ilgilenen bir birey olmak ve sanat alanında bilgi, beceri ve yetenek sahibi olmak,
- 8- Görsel sanatlar alanında eğitim alarak, kariyer sahibi olmak.

2.3. Öğrenme Kuramları ve Sanat Eğitiminde Kullanılan Yöntemler .

İnsan ile ilgili araştırmalar ilerledikçe, araştırmacılar bireylerin nasıl öğrendikleri, neden öğrendikleri ve ne öğrendikleri konusunda değişik öğrenme kuramları ve yöntemleri ile ilgili görüşler ortaya koymuşlardır. Sanat eğitimi de bu kuramlar yöntemlerinden etkilenmiştir. Bu kuramlara aşağıda değinilmiştir.

2.3.1. Öğrenme Kuramları

Davranışçı Öğrenme Kuramları: Öğrenme ile ilgili deneysel çalışmalar 20. yy başında Amerika ve Rusya'da insan ve hayvanların laboratuvarında belli bir durum karşısında nasıl davrandıklarına ilişkin yaptıkları çalışmalarla başlamıştır. Bu çalışmaların odak noktası, hayvan ve insan davranışları olduğu için bu yaklaşımlara davranışçı kuramlar denilmiştir.

Davranışçı kuramcılar öğrenmeyi, uyarıcı ile davranış arasında bağ kurma işi olarak ele alınmıştır. Uyarıcı, organizmayı harekete geçiren iç ve dış olaylardır (Cüceloğlu,1991). Bir uyarıcı karşısında organizmada meydana gelen fizyolojik ya da psikolojik değişme davranım ya da tepki olarak adlandırılır (Woolfolk 1993,aktaran: Ok,2002,s.100). Davranışçı kuramcılara göre davranış değişimine neden olan üç temel öğrenme süreci vardır. Bunlar; klâsik koşullanma, edimsel koşullanma ve gözlem yoluyla öğrenmedir (Erden ve Akman 1998, s123).

Davranışçı yaklaşım, öğrenmenin bir ürün değişikliği olduğu varsayımına dayanır ve çevre (dış etkenler) etkenlerinin birey üzerindeki etkisini vurgular. Eski davranışçılardan olan J.B. Watson düşünme, niyet ve diğer içsel olaylar görünemediğinden, bunların öğrenmenin açıklanmasında kullanılamayacağını ileri sürmüştür (Ok,2002,s.100).

Davranışçı öğrenme kuramları, çevrede değişiklik yaparak gözlenebilir bir davranışın nasıl değiştirilebileceğini inceler (Woolfolk, 1993). Programlı öğretim, bilgisayar destekli öğretim, tam öğrenme gibi yaklaşımlar davranışçı kuram esaslarına dayanarak geliştirilmiştir.

Bilişsel Öğrenme Kuramları: Aynı sınıfta, aynı koşullarda bulunan iki öğrenciden biri sorulan soruya doğru, diğeri ise yanlış yanıt verir. Bu farklılığı davranışçı öğrenme kuramları içinde yanıtlamak zordur. Bu kısa örnekten de anlaşılacağı üzere davranışçı kuramlar bireysel farklılıkları açıklamada yetersiz kalmaktadır (Ok,2002,s.100).

Yirminci yüzyılın başlarında Almanya'da öğrenmede rol oynayan ve doğrudan gözlenemeyen bilişsel süreçlerle ilgili araştırmalar başlamıştır. Daha sonra psikolog ve eğitimciler (Piage, Bruner, Ausubel) tarafından geliştirilen bu çalışmalara bilişsel öğrenme kuramları denmiştir.

1960 ve 1970'li yıllarda kişilerin ceza ve pekiştireçlere tepki vermekten daha fazlasını yaptıkları yönünde güçlü kanıtların olduğu ortaya

atılmıştır. İnsanların tepkilerini plânladıkları, kendilerine özgü öğrenme yolları geliştirdikleri ve hatırlamak için semboller kullandıkları yönündeki bulgular birer örnek olarak gösterilebilir (Ok,2002,s.100). Bilişsel kuramlara uygun öğretim yaklaşımları; sunuş, buluş yoluyla öğretim ve problem çözme olarak sıralanabilir.

Hümanist Kuramlar: Bu kuramlar insanlarda duygu, tutum ve değerlerin nasıl geliştiğini inceler. Temel konuları ihtiyaçlar, öz-değer ve verimliliklerdir. Aktif dinleme ve çatışma yönetimi kavramları bu kuramlara göre geliştirilmiştir (Ok,2002,s.100). Değerleri anlamlandırma; karakter eğitimi, çok kültürlü eğitim, öğrenci merkezli yaklaşımlar bu kurama girer. Sanat eğitimi bu kuramlar doğrultusunda ortaya çıkan yaklaşımlardan ya da öğretim yöntemlerinden yararlanmaktadır.

2.3.1.1. Sanat Eğitiminde Kullanılan Yöntemler

Eğitimin amacı, öğrencide davranış değişikliği kazandırmaktır. Bireye bir takım korkuların yenilmesi, bireyin sosyalleşmesi, bilgi, beceri ve değer duygusu kazandırılması amacıyla öğretmen, öğrencinin öğrenmeye karşı ilgi duymasını sağlamak zorundadır (Baltacıoğlu, 1938; Aktaran: Erbay,1995,s.52).

Hiçbir öğretim yöntemi her koşul altında en iyi sonuçları sağlamaz. Belirli bir durumda başarılı sonuçlar almaya olanak veren bir yöntem, başka koşullar altında öğrenmeyi etkileyici bir etken olabilir. Bu nedenle, öğretmeni belirli yöntemlere saplanıp kalmak yerine, duruma bağlı olarak en uygun yöntemi kullanmalıdır (Borich,1996; Bullard, Brewer, Gaubas, Gibson, Hyland ve Sample, 1994; Aktaran: Şimşek,2000,s.80). Hiçbir öğretmenin “favori” yöntemi olamaz. Eğitime katılan öğrenci kitlesi değiştiğinde ya da başka bir konuya geçildiğinde, yöntem de doğal olarak farklılaşacaktır (Şimşek, 2000, s.80).

Öğretmen, kendiliğinden yaratmaya önem vererek öğrenciyi kendi haline bırakabilir. Hatta öğrenciyi sanatçı ile bir tutarak süreçle değil, sonuçla ilgilenebilir. Öğretmenin yeni bilgileri, farklı kelimeler, konular ve süreçler halinde, sunması ve dersi etkili hale getirebilmesi için öğretim yöntemlerine hakim olması gerekir (Erbay,1995,s.52). Sanat eğitiminde kullanılan yöntemler aşağıda açıklanmıştır.

Kopya yöntemi: Anlatıma güç kazandıran gördüğünü yansıtırma becerisinin öğretiminde çeşitli yollar vardır. Kopya da bu yollardan biridir. Öğrencinin kendini çizgilerinde yetersiz bulduğu yaşlarda kendiliğinden yöneldiği resimli kaynaklar resim-iş derslerinde bir yöntem olarak kullanılabilir.

Kırıñoğlu (2002), imge zenginleştirme ve bellek eğitimi amacıyla yapılan kopya yönteminden bahseder. Bu yöntemde, çalışmanın öğrenciye bir süre gösterildikten sonra öğrencinin belleğinde kalanı çizmesi istenir.

Kopya kimi kaynaklardan yararlanma anlamı taşıdığı zaman işlevi de değişir. Buradaki anlamda kopyanın, yapan kişide gelişme anlamında bir değişime olanak vermesi saklıdır. Bu tür kopyada kişi bir kez anlatımını etkili kılmak için bir ipucu bulduğu zaman, bunu az değişikliklerde kendi çizgilerinde kullanabilir.

Özellikle okul çocuğunda ve ergenlik yaşlarında hareketsizleşmiş görülen şemaların hareketli, oranı yerinde, yaşayan, kalıplaşmış, biçimlere dönüşmesinde ikinci anlamıyla kopyanın yararlı olduğu söylenebilir. Burada kopyası yapılan örnekler birer vericidirler ve kopya yapanın daha önceki bilgileriyle bağlantı kurarak görsel deneyimi artırırılar. Kazanılan deneyim çok boyutludur. Birincisi, kişide bellek imgelerini zenginleştirir. İkincisi, bellek imgelerinden ayrı olarak canlı imgeler de zenginleşir. Üçüncüsü, doğru çizmenin ikinci koşulu olan motor-beceri çok çizerek gelişir. Böylece, çok görerek ve çok çizerek

yapılan kopyalar sonucu kazanılan görsel birikim (oran, perspektif, kısaltım, vb.) çocuğun çizmek istediği yeni anlatımlarda kullanılabilir (Kırışoğlu,2002, s.199).

Kopyada yalnız sanatsal yapıtlar değil, fotoğraflar, çizgi-romanlar gibi popüler kaynakların da kullanılması öğrencilerin ilgisini diri tutması bakımından önemlidir. Robertson (1987), araştırmalarında gencin ergenlik yaşında sanat yapıtlarından çok popüler kaynaklara ilgi duyduğunu ortaya koymuştur.

Kopya öğretim programını bozmadan, çalışmaların akışı içinde yer almalıdır. Öğretim süreci içinde, yansıtma becerisi; teknik konular, sanatsal değerler ve ilkeler gibi öğretisel, duygu, anlam, mecaz gibi anlatımsal hedeflere ulaşmada öğrenmenin sürekliliğini ve ardıllığını bozmayan öğretim araçlarından biri olarak düşünülmelidir (Kırışoğlu,2002, s.190).

Çözümleme ve Birleştirme Yöntemi. Çözümleme belirli bir verinin maddi bakımdan ya da düşünceden unsurlarına ilkelerine ayrılmasıdır. Birleştirme ise çeşitli öğeleri bir araya getirme ve bir bütün halinde birleştirme işlemidir. Çözümleme ve birleştirme yöntemi, düşüncenin en genel işlemlerinden biridir. Bu sayede bir çalışmanın değerlendirilmesi sırasında bilgiler arasında bağlantı kurma, benzer ve farklı yönleri belirtme evrelerinin kullanılmasıdır. Öğretmen burada gözleyici ve yardımcı olarak öğrencinin sanatsal çabasının çözümleme ve birleştirme gayretlerini destekler. Sentez ve analiz yöntemi olarak bilinen bu yöntem; sanat eserlerinin incelenmesinde kullanılan yöntemlerdendir. Sanat eğitiminde; incelenerek konuları ayrı ayrı verip, sonuçta öğrenciden bir genelleme yapması istenir. Bu yöntemde sanat eğitimi alan bireyin; eğitim sonunda kendi üslubunu yaratması beklenir.

Gösteri Yöntemi. Gösteri; öğretmen yada öğrenci gruplarının, sanatsal alanla ilgili atölyede yada sınıfta diğer öğrencilerin önünde deneyerek, araç ve gereçleri kullanarak sundukları eğitimidir. Bu teknikten yararlanmak isteyen öğretmen, tekniğin etkinliğini arttırmak için amaç ve içeriğini iyi belirlemeli, önceden deneme yapmalı ve öğrencilerin dikkatlerini çekecek şekilde düzenlemelidir. Bu teknikle; öğretmen sadece bir işin nasıl yapılacağını değil, aynı zamanda konu ile ilgili bir ilke yada kuralın açıklanmasını da yapabilir. Teknik özellik olarak bu yöntem, göz ve kulağa yöneliktir. Bu nedenle öğrenci üzerinde daha etkilidir.

Gösteri esnasında, tartışma, dramatizasyon gibi yöntemler kullanılabilir. Slayt, resim, grafik, model, TV. gibi görsel işitsel araçlardan yararlanılabilir. Bu yöntemde öğretmen, öğrencilerin bilgi düzeyini bilmeli, bu düzeyin üzerine neler vereceğini kararlaştırmalıdır. Malzeme ve araçların yeterli olup olmadığı, çalışıp çalışmadığı ve anlatım süresi için zamanın yeterli olup olmadığı önceden planlanmalıdır. Gösteriyi bütün öğrenciler görmeli ve duymalıdır. Öğrencilerin dikkatlerini çekerek, onlarında katılmaları sağlanmalıdır.

Gözlem Yöntemi. Gözlem yöntemi; herhangi bir nesne, olgu yada olayı iyi kavramak için bu nesne olgu yada olayın türlü belirti ya da şartlarını bir plan çerçevesinde göz ya da görsel araçlar yoluyla oluş halinde evre evre incelemek ve izlemektir. Gözlem, öğrencide var olan inceleme ve araştırma yönelmesinin, eğitimde bilimsel bir biçim almasıdır. Bu yöntemle öğrenciler, doğrudan doğruya bilgi edinirler, bilimsel inceleme ve araştırmalar için ilgili bir takım temel beceriler kazanırlar. Gözlem tekniği ile öğrenci "teorik bilgilerle, gözlenecek nesnelere arasında anlamlı ilişkiler kurabilir. Kuramsal bilgileri, daha kalıcı bir nitelik kazanır. Sanat eğitimcisinin, öğreteceği konuyu öğrenciye bizzat gözlem yaptırarak öğretme yolunu tercih etmesidir. Doğrudan ilgilenilen konuyla ilgili röprodüksiyonlardan, dialardan, çeşitli kitap ve materyallerden,

TV, film yada sanatçının atölyesinden, çalışma odalarından edinilmiş izlenimlerdir. Gözlem yöntemi ile birden fazla konu ve çalışma daha kısa sürede verilir. Eğitimde, bugüne kadar yapılmış olanlardan yararlanmak ve öğrenciye keşfederek öğretmeyi sağlayan bir uygulamadır. Gözlem yöntemi; her grup tarafından, hem de bireysel olarak yapılabilir. Sınıfça yapılan grup gözlemleri müzelere, sanatçı sergi ve atölyelerine gezi şeklinde olabilir.

Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemi. Plastik sanatlar eğitiminde bilgisayar destekli öğretim yeni gelişme göstermektedir. Bilgisayara, öğrencinin bireysel çalışmaları ile ilgili bilgiler depolanır, gerektiğinde tekrar çağrılabilir. Yaptığı sanatsal çalışmalarla ilgili sayısız düzenlemeler ortaya çıkarılabilir. Öğrenci; bilgisayarlardan binlerce kilometre uzaktaki eğitim kurumlarına, sanatsal çalışmalara ve sanatçılara kısaca sanatsal tüm bilgilere, en kısa zamanda ulaşır. Öğrenci bu bilgi akışı ile etkileşim ile sanatsal sorunların çözümüne kolayca ulaşır. Televizyon ekranı yardımıyla, sanatsal materyaller öğrenciye sözel olmayan biçimde sunulmaktadır. Bilgisayar destekli eğitimde; öğretmenlerin görevi, öğrencilerin bireysel çalışmalarının yönetimi ile ilgili daha basit hale gelmektedir. Bu yöntemin avantajları yanında, yüksek maliyetlerinden dolayı kullanım zorluğu, çalışmaları olumsuz yönde etkilemektedir.

Bireysel çalışma yöntemi, öğrenci merkezli olan bir yöntemdir. Bir öğrencinin kendi başına öğrenmek ya da kendi başına çalışmak istediği zaman kullanılır. Bu yöntemde öğrenci, öğrenme durumunu kendine göre düzenler ve konuyu yaparak yaşayarak öğrenir. Öğretmen her öğrenciyle ayrı ayrı ilgilenererek öğrenmelerini kontrol eder. Burada öğretmen daha çok bir kılavuz durumundadır. Öğretmen gerekli örnekleri gösterir ve öğrencinin çalışmasını inceler. Ancak öğrenci öğrenmeyi tek başına gerçekleştirir. Verilen konuyla ilgili resim çalışmasını kendi yaratıcılığı yönünde gerçekleştirir. Öğretmenin rolü çalışmayı izlemektir.

Oyunlaştırma (dramatizasyon), çeşitli öğretim ve öğrenim amaçları için kendiliğinden oluşan hazırlıksız, yaşam deneyimlerinin aslına benzer canlı sunuluşları gerçekleştirme yöntemidir (Erbay,1997,s.47). Başka bir deyişle, oyunlaştırma, birtakım durum ve olayların, hareket, konuşma ve taklit gibi öğelerden yararlanılarak düşsel bir ortam içinde canlandırılmasıdır. Dramatizasyon çocuğun kendi gerçekliğinin oyunudur (Gökaydın,1990,s.55). Bu teknikte çocuk en doğal öğrenmeyi gerçekleştirir. Öğrenci, doğruyu, yanlışı kendisi canlandırır, tasarlar ve yaratır.

Oyunlaştırmada konu sınıfça belirlenir. Hiçbir metinden yararlanılmaz. Belirlenen konu sadece sözlü olarak ifade edilir. Konunun ana hatları sınıfça konuşulur. Çocuklardan ellerindeki işlere konudaki kahramanların kişiliklerinin verilmesi istenir. Her karakterin özelliklerini çocuk sadece kendi belirler. Drama aracılığıyla konuşma dilinin güçlenmesi ve geliştirilmesi de sağlanmaktadır. Hazırlıksız konuşmalar bittikten sonra çocuklardan aynı konuyu çizimleri istenir. Teknik serbest bırakılır. Çizim işlemi bittikten sonra çocuklardan çizilen resmi bir kez de yazıyla anlatmaları istenir. Böylece, drama ve rekreasyonun amaçladığı müzik, ritm, dans, resimle anlatım, sözlü anlatım ve yazıyla anlatımı birleşmiş ve tamamlanmış olur (Gökaydın,1990,s.57).

Müzikle çalışma yöntemi, resim çalışmalarının müzik eşliğinde yapılmasını sağlayan bir tekniktir. Müzik sanat eğitiminde kişiyi güdüleyici bir etkisiyle sahiptir (Erbay,1997,s.47). Resim çalışmalarında müziğin eşlik etmesi, çocukta ritm duygusunu geliştirmek ve coşkulu bir çalışma ortamı hazırlamak bakımından yararlıdır (MEB,1997,s.171). Müzik eşliğinde yapılan çalışmalar yaratıcılığın gelişmesinde destekleyici rol oynar.

Müzikle çalışmanın başarılı olması, bireyin bulunduğu ve sanatsal çalışmaların gerçekleştirildiği ortama bağlıdır. Bu nedenle, ortamın

havalandırma, ses, ısı ve ışık durumları gibi her türlü fiziksel özellikleri ile yerleşim biçiminin çalışmaya elverişli biçimde düzenlenmesi gereklidir.

Ezberden resim yapma yöntemi, öğrencilerin gördükleri, yaşadıkları, bildikleri bir olayı zihinlerinde canlandırarak resimle anlatmaları biçiminde yapılan bir uygulamadır. Bununla öğrencilerin gözlem güçlerinin ve algılarının geliştirilmesi, duyu ve düşüncelerini özgün biçimde anlatmalarının sağlanması amaçlanmaktadır.

Birey, yaşamı boyunca çevresindeki nesnelere görsel yansımalarını beyne kaydetmektedir. Her bir yansıma ileride yeniden anımsayabilme, canlandırabilirle olanağını taşıyan izleri beyne kaydeder. Beyinde saklanan tüm bu veriler, gerektiğinde o izlenimi bırakan nesneyle ilgili başka izleri de çağırarak yeniden kullanılır. Yeni bir algı eylemiyle eski fakat yeniden eyleme geçirilmiş bir algı arasında bağ kurma sürecine çağırışım; daha önceki algılarımızla ilgili bilinçliliği canlandırma yetisine de bellek denir (Erbay, 1997,s.44).

Hayali çalışma yöntemi, öğrencilerin yaratıcılıklarını ve kişiliklerini geliştiren, onların özgün renk ve biçim kompozisyonları yaratmalarını sağlayan bir çalışma biçimidir. Bu açıdan özellikle ilköğretim döneminde bu çalışma yöntemine önemle yer verilmelidir (MEB,1997,s.172). Hayalden resim çalışmalarında, öyküler, masallar, düşler, efsaneler, gezegenler, gibi konular ele alınabilir.

Grupla çalışma yöntemi, ilköğretim çağına oldukça önemli bir öğretim yöntemidir. Bu yöntemle çocuk, grup çalışmalarına istek duyar, sorumluluk ve paylaşmanın önemini kavrar.

Öğretmen grup çalışmaları için uygun bir ortam hazırlamalı ve öğrencileri yönlendirmelidir. Örneğin, grupla çalışma yöntemini

uygulamak için öğretmen, büyük boy bir resim kağıdını ya da ambalaj kağıdını sınıfın uygun bir duvarına, öğrencilerin rahatça erişebilecekleri bir biçimde asar. Öğrenciler ders içerisinde ya da ders aralarında istedikleri konuyu, istedikleri boya türü ile çalışarak bir grup resmi gerçekleştirebilirler (MEB,1997,s.174).

Öğrencilerin çalışmaları birleştirilerek değişik bir grup çalışması da yapılabilir. İki boyutlu çalışmaların yanısıra üç boyutlu çalışmalar da grup çalışması olarak yaptırılabilir. Örneğin, belirlenen konunun (köy, semt ya da oda içi maket çalışmaları, akvaryum, pazar yeri, çiçekçiler gibi) içinde geçen nesnelere, figürler, gruptaki öğrenciler tarafından ayrı ayrı hazırlanır ve hep beraber düzenlemesi yapılarak çalışma sonuçlandırılır (MEB,1997,s.174).

Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi, değişik bakış açıları ile sanatın değerlendirilmesini ve öğrencilerin sanat eğitiminden daha fazla yararlanabilmelerini sağlamak için oluşturulmuştur. Bir çok bilgi kaynağı ve disiplin içinden özellikle sanatın dört temel disiplininden yararlanarak ortaya çıkarılmış bir yöntemdir. Bu yaklaşımın adı Amerika Birleşik Devletlerinde " Disiplin Merkezli Sanat Eğitimi" , Almanya'da "Güzel Sanatlar Dersi" , İngiltere'de "Sanatta Eğitimi" (Avşar,2000, s.8). Türkiye'de ise bu yaklaşım "Birleştirilmiş Sanat Eğitimi" adını almaktadır. Bu dört disiplin yaratıcılığa, anlamaya, düşünmeye, sanat beğenisine, sanatsal ilerlemeye, sanatçılara, sanatın kültür ve toplum üzerindeki etkilerine katkıda bulunur. Birleştirilmiş Sanat Eğitimindeki 4 disiplin kısaca tanımlanırsa (Gökay,1998, s.27);

Uygulamalı çalışmalar, genel anlamda; bir yapıt üretmek için araştırma ve çalışma sürecidir. Bu süreçte öğrenciler; kullanılan malzeme, araç ve gereçlerin seçimi, bunların nasıl, ne şekilde ve hangi amaçla kullanılacağı, hangi tekniklerin uygulanacağı, çevredeki nesne ve yapıtları ayırmsama yetisini kazanma, yaratıcı işlevdeki farklı anlamları

çözümleme, sanatsal dil, ne anlatılmak istendiği, nasıl bir bütünlük oluşturulacağı, sanatsal ilke ve elemanları ne boyutta, nasıl kullanacağı gibi bir araştırma içerisine girerek, biçime anlam ve estetik bir boyut kazandırma aşamasını gerçekleştirir.

Sanat Tarihi. Sanat eserinin kim yada kimler tarafından, nerede, niçin ve ne zaman yapıldığı soruları sanat tarihinin araştırma sorularıdır. Sanat tarihi, sanat eleştirisi ile bağlantılıdır. Öğrenci soru sorma yöntemi ile araştırmaya itilmelidir. Ayrıca, öğretim şekli görsel olarak ve öyküleştirilerek bellekte kalıcı hale getirilmelidir. Bunlar (Avşar, 2000, s.73);

- a- Eserin kim tarafından, hangi ortamda, ne şekilde yapıldığı ve çevrelerinden nasıl etkilendikleri araştırılmalı,
- b- Dönemin kültürel ve sosyal olayları her açıdan değerlendirilmeli,
- c- Eserin tikel görünümünün özellikleri ve üslubu belirlenmeli,
- d- Farklı zaman ve mekanlarda insanların yorumlamaları dikkate alınmalı,
- e- Neden eserin önemli olduğu ve ne gibi estetik değerler taşıdığı araştırılmalı,
- f- Aynı eserin kendisinden sonraki ürünleri nasıl etkilediği incelenmeli,
- g- Dönemin sanat tarihçilerinin eleştirilerinin nasıl olduğu konusunda da bilgiler edinildikten sonra, gerektiği şekilde organize edilerek değerlendirme yapılmalıdır.

Estetik, sanatın genel doğasını soruşturur. Bu da bilgiye dayalı gerektirir. Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi kapsamında estetiğin merkezi, sanat eserinin kendisi yani görüntüsüdür (Avşar,2000,s.74).

Öğrenci odaklı öğretim sistemi içerisinde öğrenciler, öğretmenler tarafından estetik sorgulama ile sanatı incelemeye yöneltilmelidirler. Öğrenci; bir sanat eserinin, güzelliğin ne olduğunu, doğadaki güzellikler

ile sanatın güzelliği arasında ne gibi benzerlikler ve farklar olduğunu, bir sanat eserinin neye göre değerli yada önemli olduğunu kavrayabilmelidir.

Sanat Eleştirisi.

Genelde kabul görmüş sanat eleştirisi yönlenilen dört bölümden oluşur. Bunlar (Kırışoğlu,2002,s.134-135):

- 1- Betimleme.
- 2- Çözümleme
- 3- Yorum.
- 4- Yargı'dır.

Betimlemede ilk koşul, yapıta uzun süre ve dikkatli bakmaktır. Yapıt daha önce görülmüş olsa bile bu bakış ilk kez görüyormuşçasına dikkatli olmalıdır. Daha sonra öğrenci "Ne görüyorsun, anlatır mısın?" "Yapıt hakkında genel izlenimin nedir?" sorularına yanıtlar verme yönünde uyarılır. Öğrenciler önce yapıtı betimlerler.

Çözümleme, betimlemenin bir devamı gibi eleştiride yer alır. Burada, renk, çizgi, form, doku gibi biçimsel elemanların birbirleriyle ilişkisi gözlemlenir. Bu elemanların hangi estetik ilkelere göre düzenlenmiş oldukları araştırılır. Bu konuda görüş bildirilir. Bunlar; tekrarlar, ritm, denge, hareketin yönü, çeşitlilik ve renk uyumu gibi durumlarla ilgili görüşlerdir (Kırışoğlu, 2002, s.133).

Betimleme ve çözümleme yapıtı inceleyeni yoruma götürür. Yorum, sanat yapıtı incelemenin en önemli bölümüdür. Yapıtın konusu ve biçimsel değerlerin çözümlenmesi son yargıya giden yolu açar (Kırışoğlu,2002,s.134). Öğrencinin yorumunu kolaylaştırmak için öğretmen şu soruları sorar "Sanat yapıtı, sana ne söylüyor", "Sanat yapıtında ima edilen anlam nedir?" "Sanatçının vermek istediği ileti sizce nedir?".

Eleştiri, değerlendirme aşamasında yapıtların yer aldığı kimi kategorilere göre yapılır. Burada kimi yansıtmacı, kimi biçimci, kimi dışavurumcu ve kimi de duygusal boyuttaki yapıtlara özel ölçütlerle yaklaşmak gerekir. Öğretmen; öğrencisine, yapıtın hangi tür ölçütlerle değerlendirilmesi gerektiğini öğretir. Öğrenci yapıt incelemenin başından beri eğer doğru yönlendirilirse, sonuçta uygun eleştiri kuramını bulup değerlendirmeye ulaşabilir (Kırıñoğlu,2002,s.136).

2.3.2.Sanat Eğitiminde Program.

Sanatın öğretimi ile ilgili konuları ve etkinlikleri, öğrencilere etkili öğretimi sağlayacak bir düzen içinde sunabilmek için programa gereksinim vardır. Programda uygulanacak okulda ve sınıfta hangi eğitsel amaçların gerçekleştirileceği, bu hedeflere yönelik hangi bilgi ve deneyimlere yer verileceği, öğretim durumlarının sıralanışı, çalışma sonrası elde edilecek sonuçların değerlendirilişi belirlenir. Programda yer alan amaçlarda, öğrencinin ne yapacağı değil, bu yapacağı etkinliklerde hangi davranışı kazanacağı açık bir dille belirtilmelidir.

Kırıñoğlu (2001,s.145-147), sanat eğitiminde, sanat alanının kendine özgü yapısından dolayı amaç saptamada güçlük çekildiğini belirtmiştir. Özellikle uygulamalı çalışmalarda, öğrencilerin bireysel farklılıklarından dolayı başta belirlenen amaçlardan farklı sonuçlara da yol açabilmektedir. Bunun sebebi olarak, bilişsel amaçlar; bunlar öğrencinin anlatımı için duygu, düşünce imgelerini bir bütünlüğe, bir ürüne dönüştürmesi için gerekli bilgi ve becerilerin kazanılması ve geliştirilmesine yönelik, sanatın öğretilen boyutunu içerir. İkinci tür amaçları ise konu ile ilgili yeterli bilgi ve beceri kazanıldıktan sonra, öğrencinin gereği bir anlatım aracına dönüştürmesindeki davranışları belirler. Sanat eğitimi programlarında, öğretim amaçları içinde her iki amaç türü de konular içinde bütüncül bir yapı içinde yer almalıdır.

Sanat eğitiminde öğrenmenin etkililiğinin sağlanabilmesi için, konu tam anlaşılmeden çalışmanın gerektirdiği bilgi, beceri ve anlatımla ilgili deneyimler kazanılmadan yeni bir çalışmaya geçilmemelidir.

Çalışmaların birbirinin amaç ve davranışları açısından, bütünlüğü nitelik taşıması gerekmektedir. Öğrencinin sanatsal değerleri öğrenmedeki yetkinliği ile kullandığı araç gereç üzerindeki teknik denetimi, birbiri ardına yapılan çalışmalarla gerçekleşir. Genelde, bilgilendirmeye yönelik öğretimsel amaçların gerçekleştiği bu öğrenme dizgesi içinde, öğrencinin değerlerle düşünme yetisi ve anlatımı da gelişir. Giderek ürününe daha çok sanatsal öğe katar (Kırışoğlu,2001, s.150).

Eğitim programında ardıllık ilkesi denilen bu ilke doğrultusunda, yapılacak programların kapsam ve içerikleri şöyle sıralanabilir (Kırışoğlu,2001,s.149).

- Sanat öğretimi alan odaklı yapılacaksa program, resim, heykel, mimarlık, baskı-resim gibi bir sıra izler.
- Kavram odaklı programlarda sıra; çizgi, renk, doku, form, uzam gibi sanatsal öğeleri ve öğelerin uygulama ilkelerine göre yapılır.
- Teknik odaklı programlamada; karakalem, kuru boya, pastel, guaj, sulu boya, yağlı boya, kolaj gibi bir sıralama izler.
- Tema odaklı programlarda; ailemiz, ben ve sevdiklerim, çevre, insan hakları gibi sıralama izlenir.

Öğrenilmesi istenilen bilgileri alabilmesi için öğrencilerin hazır bulunuşluk durumunu dikkate almak gerekir. Öğrenciyi bilgi ve uygulama açısından zorlayıcı çalışmalar sonucu olumsuz yönde etkileyebilir. Sanat eğitim programlarında yer alan konuların ve uygulamaların yaşama geçirilebilir, güncel olması beklenilir.

Sanat eğitimi planlamasında gerekli araç-gerecin nasıl kullanılacağı, bir yıllık planlama içerisinde saptanması yanında öğrenciyi motive edici

unsurlarda göz önünde bulundurulmalıdır (Whitford,s.92; Aktaran:Erbay, 1995,s.23).

Öğrenciyi güdülemede kullanılan araçlar kadar, konu seçimi de önemli bir etkidir. Öğrencinin imgeleme gücünün harekete geçirilmesi için konunun biçimsel özelliklerinin ilginç bir paket halinde sunulması gerekir. Lise öğrencilerinin ilgi alanları, gerçekçi yaşantıları konu alan, dağ, çöl serüvenleri, endüstri kuruluşları, uzay konuları, moda dünyası, değişik yaşantılar, düğünler, festivaller, doğal afetler, çocuk gerçekçi evren, denizaltı evreni, kış eğlenceleri, kent trafiği, modelden çalışmalar, natürmortlar, doğal nesnelere, mekanlar, kişisel ve yabancı portreler, çevre düzenlemeleri olarak belirtilebilir (Gençaydın,1993, s.144). Öğrencilerin sanat akımlarına, sanatçı yaşam öykülerine, çağdaş sanat sorunlarına, filmler ve tiyatrolar konularına ilgi duyarlar. Etkili bir öğretimin sağlanabilmesi için sanat eğitimcisinin bu noktalara dikkat etmesi gerekir.

Michael (1983,s.148)'e göre, öğretmenin sanatsal çalışmalarını okul ortamına taşıması, öğrencileri açısından model oluşturmaya neden olur. Bu durumda öğrenci, öğretmeni gibi sanat biçimini ve uygulama şeklini örnek alır. Öğrencinin, kendine model aldığı öğretmene karşı yanlış davranışlar sergilemesi zordur.

Öğrencilerin derse ilgilerinin artırılmasında, öğretmenin ilgisi, öğrenci isimlerini hafızasında tutması, onlara isimleri ile hitap etmesi, sanat ortamındaki öğretmen ve öğrenci performansına yansır. İlginç görsel sunuşlar, sürekli değişen estetik bir çevre öğrencilerin ilgisini artırır. Öğrencilere birer birey olarak değer verdiğini belli eden öğretmen, öğrencilerinin okul faaliyetlerine, konser, eğlence, spor etkinliklerine katılarak ya da hastalandığında telefonla öğrencisini arayarak dersine olan ilginin artmasını sağlayabilir (Michael,1983,s.148).

Sanat eğitiminde diğer önemli öge disiplindir. Disiplinin amacı, öğrenciye kendi davranışını değerlendirme, denetleme yeterliliği kazandırmaktır. Öğrencinin bu yeterliliği kazanmasında içinde yaşadığı toplumun değerlerine göre, yaptığı eylemlerin doğru ya da yanlış olduğunu algılamasına okulun yardım etmesi gerekir (Başaran,1983, s.197).

Öğretmenin dersteki otoriter ya da demokratik tutumu, sanat ortamını etkileyecek başka önemli bir unsurdur. Michael (1983,s.156), otoriter ve demokratik öğretmen davranışlarını karşılaştırmak amacı ile bir tablo (Tablo 2) hazırlamıştır.

Öğretmenin disipline yaklaşımı, onun sanat felsefesini ve öğretim metodunu yansıtır. İki ayrı entelektüel özelliğe sahip öğretmen arasında, sanat eğitiminde hedefledikleri amaçlara ulaşmak açısından farklılık oluşabilir. Bunun en önemli nedeni de ders sırasında etkili iletişim şeklidir (Michael,1983,s.108). Çalışma ortamında öğretmenin davranışları öğrencilerin sanatsal çalışmalarını etkileyici önemli bir unsurdur. Öğretmenin konuya başlamadan önce yaptığı hazırlık, konu ile ilgili hazırladığı görsel dokümanlar, konu ile ilgili dikkat çekici açıklamalar, örnek uygulamalar, slaytlar, röprodüksiyonlar, sanat kitapları dersi etkili kılacak önemli bir unsurdur.

Otoriter Tutum	Demokratik Tutum
Olumsuz yönde hatalar üstünde durur.	Pozitif vurgular yer alır. Başarıları vurgular, cesaret verir.
Öğrenci ilgi ve hevesini baskı altına alır.	Öğrenci ilgi ve hevesinin gelişimine önem verir.
Korku ile öğrencileri kontrol eder	Sosyal bilinç ve güzel duygularla öğrencileri kontrol eder.
Öğretmen merkezli	Öğrenci merkezli
Öğretmen tarafından konulmuş katı kurallar ve düzenlemeler vardır.	Öğretmen ve öğrenci tarafından geliştirilen ilişkilerin standartları temel alınmıştır.
Sessizlik, düzen ve pasiflik üzerinde durur.	Sınıf çalışması, öğrenme, işbirliği ve yardımlaşma üzerinde durur.
İtaatsizliğe karşı öğretmenin cezalarının gerçekleştirilmesi	Kişisel başarısızlığa ve itaatsizliğe karşı öğretmenin hayal kırıklığını belirtilmesi.
Öğretmenin öğrenciyi diktatörce kontrol etmesi	Öğrenci-öğretmen işbirliği
Öğrencilere konuşma yapmak	Öğrenciler ile konuşmak
Uymaya ve taklitle vurgu	Yaratmaya, kişiselleştirmeye vurgu
Öğrencilerin duygu ve düşünceleri dikkate alınmaz.	Öğrencilerin duygu ve düşüncelerine saygı gösterilir.

Tablo 2. Demokratik ve Otoriter Öğretmen Tutumları.

2.3.2.1. Resim Programlarında Renk Bilgisi.

1997 yılında M.E.B. Ortaöğretim genel müdürlüğünün 14767 sayılı yazısı ile hazırlanmış olan Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri öğretim programlarında “Temel Sanat Eğitimi”, “Resim Atölye I, II, III”, “Desen Atölye”, “Grafik”, “Heykel”, “Sanat Tarihi”, “Sanat Eserleri İnceleme”, ve “Estetik” derslerine yer verilmiştir.

M.E.B.'nin yayınladığı öğretim programında dersin işlenişi ile ilgili açıklamalar, dersin genel amaçları, özel amaçları, ünite dağılım tabloları, ünite konularının amaç ve davranışları, örnek ders planı, örnek ölçme durumları (bilişsel, duyuşsal, devinişsel alan gösterge tabloları), derste kullanılan araç gereç listeleri belirtilmiştir (Ek 4).

Temel Sanat Eğitimi dersi, Hazırlık sınıflarında haftada 8 ders saati olarak uygulanır. Temel Sanat Eğitimi dersi öğretim programında yer alan üniteler arasında; Temel Sanat Eğitime Giriş, Obje İncelemeleri, Açık-Orta-Koyu Değerler ve Nokta-Çizgi, Rengin Kaynağı, Çeşitleri ve Kullanımı ve Üç Boyutlu Çalışmalar yer alır. Rengin kaynağı, çeşitleri ve kullanım ünitesinde,

- Rengin kaynağı ve oluşumu,
- Renk çemberi
- Objeyi renklendirme, konularına yer verilmiştir.

Temel Sanat Eğitimi dersi öğretim programı özel amaçlarında renk bilgisi ile ilgili olarak,

- Rengin kaynağını tanıyabilme,
- Rengin oluşumunu tanıyabilme,
- Renk çemberini tanıyabilme,
- Çizilen objeyi renk değerleri ile boyayabilme,
- Çalıştığı mekanı boya malzemelerini, temiz ve ekonomik kullanmaya özen gösterebilme, amaçları yer almaktadır.

Resim Atölye dersi (I.sınıf), öğretim programında; “Görsel Algılama”, “Resimde Leke Hacim” ve “Doku, Doğa ve Çevre Araştırmaları”, “Türk Resim Sanatçıları”, “Resimde Renk ve Biçim”, “Düzenleme Elemanları”, “Düzen ve Algılama” üniteleri yer alır.

“Resimde Renk ve Biçim” ünitesinde; “Resimde Renk” ve “Resimde Biçim” konularına yer verilmiştir. Diğer ünitelerde renkli uygulamalara yer verilmiştir.

Resim Atölye I dersi öğretim programı özel amaçlarında renk bilgisi ile ilgili olarak,

- Renk bilgisi,
- Renk çemberini yüzey üzerinde oluşturabilme, Renkleri bir yüzey üzerinde kullanabilme,
- Komşu renkler içinde, belirli bir tonun açıklık, koyuluk derecesini kavrayabilme,
- Koyu-orta-açık, leke değerleri ile kompozisyon oluşturabilme,
- Tasarımlarını renk uygulamaları ile kompozisyona dönüştürebilme,
- Resimde mekan, biçim ve renk etkisini kullanarak kompozisyon kurabilme amaçları yer alır.

Resim Atölye dersi (II.sınıf), öğretim programında; “Boya ve Yüzeyler”, “Yağlıboya Tekniğine Hazırlık”, “Röpröduksiyon Araştırmaları”, “Resimde Alan Düzenleme”, “Resmin Elemanları”, “Resimsel Algı ve Yaratma”, “Soyut Düşünce”, “Yabancı Resim sanatçıları” üniteleri yer alır.

Resim Atölye dersi Lise III.sınıf öğretim programında; “Düzenleme elemanları”, “Atatürk Portreleri”, “Kavramsal Düşünme ve Kavramı Destekleyici Teknikler”, “Sanat Eserleri Analizi”, “Çağdaş Sanat Akımları ve Sanatçıları”, üniteleri yer alır.

“Düzenleme Elemanları” ünitesinde, zıtlıklardan bütüne gidiş konusunda, “Renk Zıtlıklarının Kullanımı” amaçlar içinde belirtilmiştir. “Kavramsal Düşünme ve Kavramı Destekleyici Teknikler” ünitesinde, “Boya Plastikinin Kavramsal Düşüncedeki Yeri” konusuna yer verilmiştir.

MEB'nın hazırladığı program incelendiğinde (Ek 4), amaçların çoğunlukla bilişsel alana dönük, söyleme-yazma davranışları ile ifade edildiği dikkat çekmektedir.

2.4. Renk Bilgisi.

Plastik sanatlar eğitiminin kapsamı içinde, renk bilgisinin önemli bir yeri vardır. Renk konusu yalnızca sanat eğitimi dersleri için bir gereklilik değil, aynı zamanda günlük yaşantının da bir parçasıdır. Sanat eğitimi açısından rengin öneminin tartışılmazlığı kesin olmakla birlikte, renk eğitiminin nasıl verileceği sorunu daha da önemlidir (Gençaydın,191993,s.39).

Bu bölümde renk bilgisi ile ilgili kuramsal bilgilere yer verilmiştir. Rengin tanımı, renk zıtlıkları, renk armonileri konuları açıklanmıştır.

2.4.1. Rengin Tanımı

Renk ile ilgili yapılan tanımlamalar, dönemlerin özellikleri ve sanatçıların bakış açıları ile değişiklik göstermiştir. 16. yy'da renkle ilgili bilinenler ve uygulananlar doğrultusunda Leonardo ve Holbein; rengi, hemen hemen maddi bir gerçekliği olan ve bütün değerini kendinde taşıyan güzel bir madde olarak tanımlamışlardır (Wölfflin; 1985, s.66). Empresyonistlere kadar renk; üzerinde bulunduğu objeyi ifade eden, onu tanıtan ve ona yapışık bir elemandır (Atalayer, 1994, s.182).

19. yy'da İzlenimcilerle renk kavramı daha farklı boyutlara ulaşmıştır. 20. yy'da biçimin, renkten doğması gerektiğini savunan Delaunay "Öyle bir sanat düşünüyorum ki, yalnız renkte; renk kontrastlıklarında son bulsun" demektedir (Turgut,1991,s.145).

Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü, rengi; ışığın kendi öz yapısına ve nesnelere üzerindeki yayılımına bağlı olarak göz üzerine yaptığı etki olarak açıklamıştır (Sözen, Tanyeli, 1986, s. 200).

2.4.2. Rengin Kaynağı Nedir ?

Rengin kaynağı, elektromanyetik enerji dalgalarından biri olan ışıktır. Işık tayf renklerinden meydana gelmiş bir enerjidir. Güneş ışığı, tayf renkleri halinde birbirine karışmış olarak objeler üzerine düşer ve onu aydınlatır. Her obje belirli ve değişmez renklere sahip değildir. Renk objeler üzerinde daima değişir, değişim ışığın geniş açısına ve cismin ışık yansıtma yeteneğine bağlıdır (Atalayer,1994,s.182). Bu bakımdan renk fizik biliminin bir dalı olmakla birlikte, görsel algının nesnellüğünden ötürü, yalnızca nesnel bir olgu olarak anlaşılamaz. Nitekim renk insanda uyandırdığı sonsuz etkilerden, içerdiği anlam ve gizil gücünden dolayı görsel sanatların en önemli biçimsel öğesidir.

Renk, tarihte zaman zaman görsel sanatların bütün dallarında (mimari, heykel, resim) kullanılmıştır. Böylelikle günümüze kadar insan yaşantısının bir parçası olduğunu kabul ettirmiştir. Renkler etkilerini sadece resimlerde değil, etrafta kullanılan eşyalarda, elbiselerde, evlerde, mobilyalarda, sokaklarda, gidilen restoranda, işyerlerinde, öyle ki yaşamın her anında gösterirler. Renk, resimde duygulara en çok seslenen elemandır. Başarılı bir renk uyumu, resimdeki, kompozisyonu ve oranlarını daha etkili hale getirebilir. Grafikselle tasarımda dikkati toplayabilmek için rengin kültürel çağrışımı, hedef kitlenin renk tercihi gibi özelliklere dikkat edildiği bilinmektedir. Resim ve moda sektöründe yapılan tasarımlarda da, çok renkli sunum biçimlerine sıkça rastlanır.

Tarihin ilk evrelerinden bugüne değin insanoğlunu etkileyen renk; özellikle Romantizmden bu yana renk kuramları ile ilgili gelişmeler sonucunda sanat eğitiminde özel bir önem kazanmıştır. 1950'lerden bu

yana rengin dinamik anlatım gücüne dayanan bir sanat anlayışı söz konusudur. Böylece bağımsızlığını kazanan renk, sanatçı için tek başına bir anlatım aracı olmuştur.

Renkle ilgili geliştirilen çalışmalar 20. yy. başlarında renk üzerinde sanatçı ve genel okura yönelik birçok kitaplar şeklinde yayınlanmıştır. Bunlar dışında Kandinsky "Sanatta Tinsellik Üzerine", "Tinsel Armoni Sanatı" Bauhaus'ta hoca olan Joannes Itten'in "Renk Sanatı", Albers'in "Rengin ilişkileri" adlı kitapları önemli yayınlar arasında yer alır.

Eski çağlarda Platon Aristoteles ve Plinius gibi yazarlar rengin doğası üzerine tartışmış ve temel renklerin toprak, ateş, hava, su gibi temel öğelerin biçimleri olduğu ileri sürülmüşlerdir.

1670'de Newton ışığı prizmadan geçirerek yedi temel rengi müzikteki yedi notaya bağlamıştır (Resim 1). 15.yy'dan başlayarak renk kuramları bugünkü anlayışa yaklaşmıştır. 1731'de J.C. Le Blon boya maddesi (Pigment) kırmızı, sarı, mavi'nin temel renkler olduğunu bulmuştur. Le Blon'un 1756'da yayınladığı renk konusundaki tezi bugünkü üç temel renk kuramının kaynağıdır. 1766'da Morris Harris adında bir İngiliz tüm renkleri içeren dairesel bir şemayı "Renklerin Doğal Sistemi" adlı kitabında yayınlamıştır. Fransız Kimyacı Michel Eugore Cheureul'un 1839'da ortaya attığı üç temel renge dayanan kuramı izlenimcilik ve yeni izlenimcilik üzerinde etkili olmuştur.

Renk kuramlarındaki farklılıkların nedeni, rengin boya maddesi, ışık niteliği, insan algısı olarak incelenmesine bağlıdır. Örneğin; renge ışın olgusu olarak bakan fizikçiler ışığın üç temel rengi olan kırmızı, yeşil, mavi kuramını benimsemişlerdir. Renge görsel algı olarak yaklaşan araştırmacılar ise temel olan renkleri mavi, kırmızı, sarı olarak belirtirler.

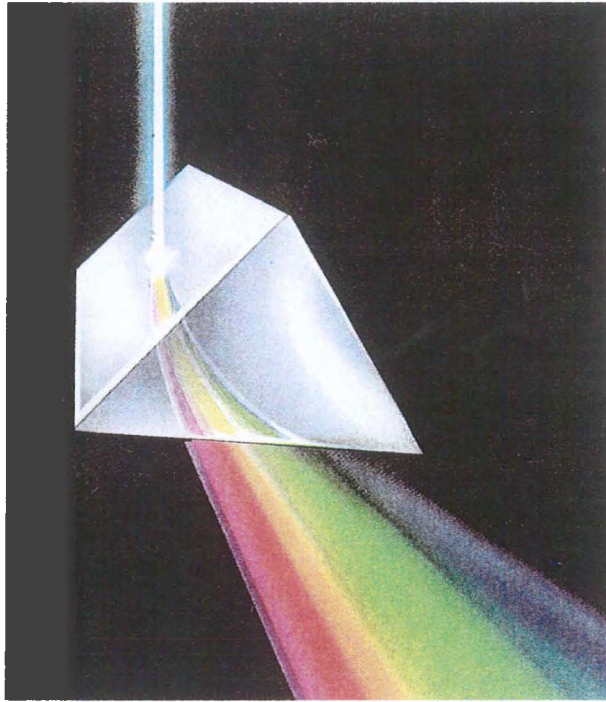
Renk, göz ile anlaşılan bir ışık etkisidir. Işık eşyalar üzerine çarpar yansıyan ışınlar göze, beyne ulaşır ve bu ışınlar adlandırılırlar. Renklerin farklılaşmasının nedeni, bilimsel açıklamalara göre her rengin farklı dalga boylarında titreşimler yayması sonucudur. Nesnelere yansıttıkları titreşimler doğrultusunda renkler belirlenebilir. Örneğin; kırmızı olan nesne bütün renkleri emmekte kırmızı ışığı yansıtmaktadır. Aynı şekilde mavi nesne beyaz ışık içindeki bütün renkleri içine çekerek mavi rengi yansıtmaktadır. Yani cisim gelen ışınların belli bir kısmını yansıtır ve cisim yansıttığı renkte görünür. Bir renk, aynı sistemin içinde üç ayrı oluşumun birbirini izlemesi sonucu oluşur. Bu sistemde göz; ışık ve beyin arasındaki ilişkiyi kuran önemli bir elemandır.

2.4.3. Fiziksel Sistemde Renk

Fiziksel sistemde renk, ışığın ölçüler ve rakamlarla incelendiği fiziksel bir olaydır. Gökkuşağındaki renkler, kristal avizeden duvara yansıyan renkler, beyaz ışığın değişik renklerden oluştuğunu anlatmaya yardımcı olur. Güneş ışınları, yağmur damlası içinde kırılır ve yansır. Avize kristallerinden geçen beyaz ışık ışınlarında kırılmaya uğrar ve açılara ayrılırlar. Duvara yansıyan ışınların, farklı renklerde farklı açılarda yansındıkları gözlenir.

Bilim adamı İsaac Newton (1642-1727) beyaz ışığın farklı renklerdeki ışınların toplamı olduğunu kanıtlamak istemiştir. Prizma yardımı ile güneş ışığının kırılmasını sağlamış ve renklerin oluşturduğu tayfı göstermiştir. Newton, karanlık bir odada küçük bir delikten gün ışığını geçirerek prizma yardımı ile ışığın kırıldığını, kırılan ışığın beyaz perdede yedi rengi oluşturduğunu belirtmiştir (Resim 1). Bu renkler mor, lacivert, mavi, yeşil, sarı, turuncu ve kırmızıdır. Renkler prizmadan geri yansıtıldığında tekrar beyaz ışık elde edilmektedir. Newton, bu deneyi ile nesnelere sabit ve değişmez bir rengi olmadığını, nesneye yansıyan güneş ışığı tayfında bulunan renkleri içine alıp, yalnızca birini yansıttığını ispatlamıştır. Newton'un bu ışık renk teorisi ile birlikte,

ışığın tayf renklerinden meydana geldiği kabul edilmiş ve bu yeni düşünce empresyonizmin felsefesinin şekillenmesine yardımcı olmuştur (Şentürk, 1989, s.75).

Resim 1: İngiliz fizikçi Newton (1642-1727) güneş ışığını karanlık bir odada, ince bir delikten geçirerek elmas prizmaya yansıtması, tıpkı gök kuşağında olduğu gibi yedi renge ayırmıştır.

Her rengin dalga uzunlukları ve frekansları farklıdır. Göz, ışık dalgalarının yalnızca 400-700 nanometresini algılayabilir ($1\text{nm} = 10^{-9}\text{ m} = 0,000.001\text{ mm}$). Işığın daha kısa dalga boylu olanlarına morötesi, daha uzun dalga boylu olanlarına kızılötesi ışınlar denir. Renklerin dalga uzunlukları ve saniyede yaydıkları titreşimleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Tablo 3).

Renk ışınları içinde sarı; kırmızı, turuncu ve mor, mavi, yeşil ayrı gruplara ayırıp birbiri ile karıştırıldığında beyaz ışık elde edilir. Beyaz ışığın ayrışması ile oluşan renklerin tekrar birleşerek beyaz ışığı meydana getirmesine "komplementer" denir (Demir,1993,s.29). Buna

göre sarının komplementeri (tamamlayıcısı) kırmızı, turuncu, yeşil, mavi ve mordur. Her bir tayf renginin komplementeri, onun dışındaki diğer tayf renklerinin karışımıdır.

<u>RENK</u>	<u>DALGA UZUNLUĞU</u>	<u>FREKANS</u>
Kırmızı	800 - 650 nm.	400 - 470 milyon Billion
Turuncu	640 - 590 nm.	470 - 520 milyon Billion
Sarı	580 - 550 nm.	520 - 590 milyon Billion
Yeşil	530 - 490 nm.	590 - 650 milyon Billion
Mavi	480 - 460 nm.	650 - 700 milyon Billion
Lacivert	450 - 440 nm.	700 - 760 milyon Billion
Mor	430 - 390 nm.	760 - 800 milyon Billion

Tablo 3: Renklerin Dalga Uzunlukları ve Frekansları

"Işık dalgaları kendi başlarına renksizdir. Renk, ancak bizim gözümüz ve beynimizde oluşur" (Itten,1983,s.18). "Bütün renk görünüşleri, ışık yayılımı ve maddenin etkileşimi ile meydana gelir.

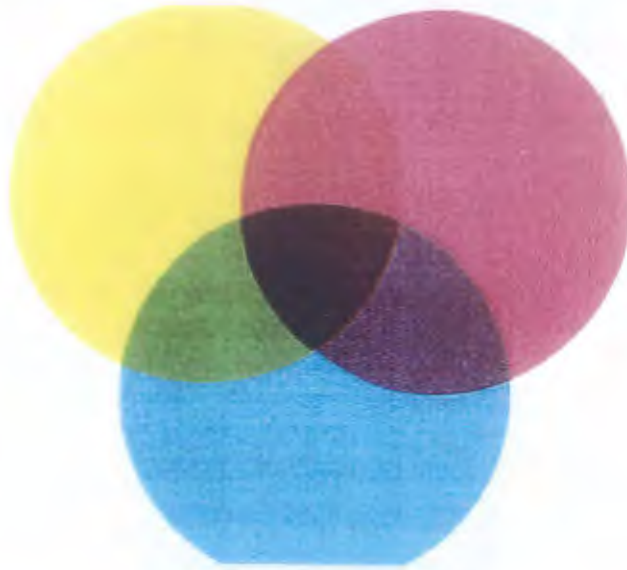
Işık üç temel renge bölünebildiğine göre, aynı renkler ışık olarak birbirlerinin üzerine yansıtıldıklarında beyaz ışık elde edilecektir. Kırmızı, yeşil, mavi bir biri üzerine yansıtıldıklarında beyaz ışığı oluşturur. Bu renklere toplamalı (additive) renkler adı verilir. Her seferinde bu üç toplamalı renkten birinin aradan çekilmesi ile oluşan renklere eksiltmeli renkler (subtraktive) denir (Becer, 1997,s.148).

Renk ışınlarının bir araya gelmesiyle oluşan beyazlık ya da boya renkleri ile oluşan siyahlık, bütün renkleri içinde bulundurduğu için aslında renksizlik demektir (Graves,1951,s.319) (Resim 2, Resim 3).

Beyaz, bütün renk ışınlarını yansıtırken, siyah, bütün renk ışınlarını içinde toplar, yansıtmaz. Üç temel renk denilen sarı, kırmızı, mavinin kendi aralarındaki karışımları, beyaz ışığın içindeki bütün renkleri verir. Mavi, kırmızı ve sarının boya olarak karışımları, diğer renkleri doğurur. Ara renkler içinde turuncu, mor ve yeşil ana renklerden mavi, sarı ve kırmızı ile birbirlerini griye tamamlarlar.

Resim 2. Ayrı ayrı renkte ışıklar birleşince çeşitli renkler ortaya çıkar. İkinci derece ışıklı renklerin karışımı beyaz ışığı meydana getirir.

Resim 3. Esas renkler boya olarak karıştırılırsa (nötr) siyah meydana gelir.

Boya renkleri ile komplementerlik, iki rengin birbirini koyu griye tamamlaması ile olur. Örneğin **turuncu** (kırmızı + sarı) ve **mavinin** aynı

miktarda karışımı koyu griyi verir. Sonuçta üç temel renk birbirini koyu griye tamamlamış olur.

2.4.4. Fizyolojik Sistemde Renk

Göze gelen renk ışınları, fizyolojik olarak ağ tabakasındaki renge duyarlı sinirler tarafından algılanır. Bu algılama beyne ulaştırılır ve beyinde anlamlandırılır. Göz mavi, sarı, kırmızı ışıklara duyarlı bir yapıdadır.

Görme olayı görsel algılamada ışık-göz-beyin arasındaki iletişimle oluşur. Göz, 2,5 cm çapında küresel bir yapıya sahiptir. Gözün yapısında, dışta göz akı, renkli koroit ve iç duvarı da retina yer alır. Retina, görme koridoru üzerinde beyinle bağlantıları olan, ışığa duyarlı sinirlere sahiptir. Görme sinirlerinin uzantısı olan retina, gözün dip bölümünü kaplayan duyarlı tabakadır. Gözün görme alanı, anatomik yapıyla ve hareket alanı ile sınırlandırılmıştır, iki gözün görme alanı 180° 'den biraz fazladır.

Bir maddeden yansıtılan ışınlar, göze ulaşarak ağ tabakasındaki merceklerle denetlenir ve ağ tabakasının odak noktasına yerleşirler. Nesneden çıkan ışınlar, ağ tabakasında küçük bir kopya olarak ortaya çıkarlar. Bu kopyalar, yanyana gelerek ağ tabakasının odak noktasına yerleşirler. Burada, ışığa duyarlı sinirler aracılığı ile beyne iletmeye uygun hale dönüştürülürler. Görme sinirleri ile beyne taşınan iletiler sonucu bir nesne görülebilir. Göz bebeğinin çapı küçülüp büyüyerek, göze giren ışık niteliğinin kontrolünü sağlar. Gözün retinası, en küçük ışık güdüsüne dahi tepki gösterir. Retina, göz çevresindeki hareketi ışığa bağlı olarak algılar. Koyu açık farklılıklarını algıladıktan sonra renksel algılama ile beraber nesnel varlığı algılar. Retinadaki çomakçıklar renkleri ayırt edemez, ama çok zayıf ışıkta bile işlevini sürdürebilir. Koniler renklere duyarlıdır, ama çok fazla ışığa ihtiyaç duyar. Retinanın ortasında sadece koniler vardır; bunlar çok hassas ve kalabalıktır. Ayrıntılı olarak incelenmek istenen cisimlerin görüntüsünün, hiç değilse

güçlü ışıktaki oluşacağı yer burasıdır; çünkü zayıf ışıktaki hiçbir şey görmediğinden, örneğin ışıltıdaki gücü zayıf bir yıldızı görmek için biraz yanına bakmak gereklidir.

2.4.5. Psikolojik Olarak Renk Etkileri

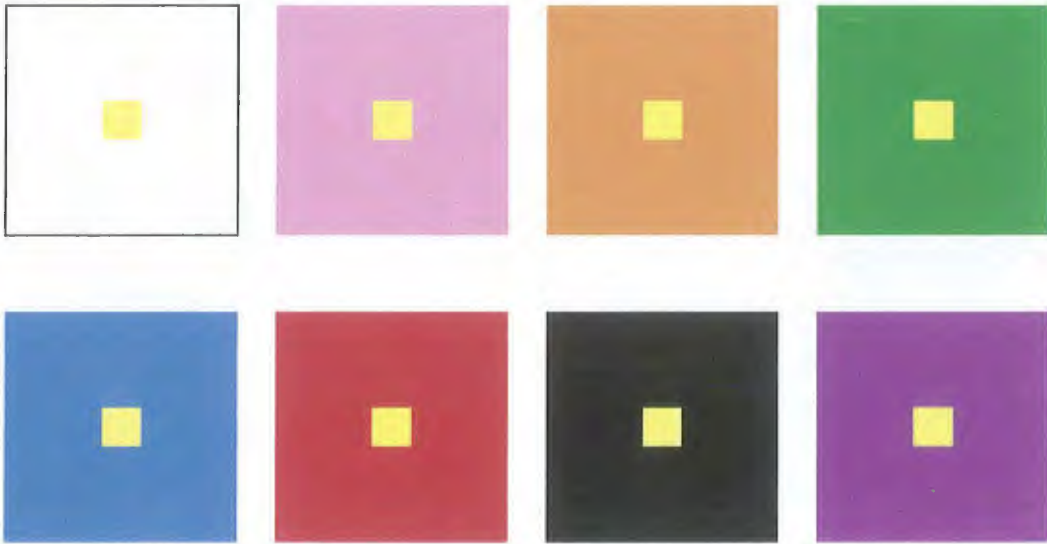
Göze gelen ışınlar, gözdeki renge duyarlı sinirler tarafından algılanır ve kimyasal enerjiye dönüşerek beyine ulaşır. Beyinde renkler anlam kazanır. Rengin beyinde algılanma ve anlama dönüşme boyutu psikolojik bir olaydır. Rengin farklı algılanmasının nedeni, insanın ekonomik, kültürel, sağlık durumu, geçmişi, anlık psikolojik durumu, yaşı gibi farklılıklar olabilir.

Arnheim (1972)'e göre, algılama amaca yönelik çaba ve seçme işlemidir (Aktaran: Güven,1996,s.19). Görsel algı kapsamı içinde nesnelere, birer basit retina uyarıcısı olması ötesinde bir şeydir. Nesnelere geçmişleri ve gelecekleri algılamada önemlidir (Akdeniz,1972,s.6; Aktaran: Güven, 1996,s.7). Algıda seçicilik, insanın o anki psikolojik tutum ve gereksinimlerine, ilgi ve yetkinliğine göre değişir. Gözün gönderdiği duyumlara, çağrışım, sezgi, izlenim olarak pek çok imgelem katılır (Güven, 1996,s.17).

Doğada, sanatta ve yapay nesnelere hiçbirinde yalnız başına renkten söz edilemez. Bu biçimler; doğal, organik, geometrik ya da serbest olabilirler. Renklerin, sıcak soğuk etkileri dışında, açık ya da koyu etkileri de vardır. Koyu bir ton üzerinde, açık renkler ön plana çıkarken, açık sıcak renkler daha etkili görülür. Sıcak renklerin çok olduğu bir düzenekte göz soğuk renkleri arar. Renkler sarı ve beyazla karışınca açılırlar. Sarı, renge karıştırıldığında hareketlilik de kazandırır. Örneğin; yeşil, sarı ile açıldığında tazelenir, ısınır ve baharı, yeniden doğuşu, canlanmayı temsil eder. Gri ile parlaklığı kırıldığında, tembellik hissi uyandırır. Mavi ile karışan renkler ise koyulaşır, soğur ve uzaklaşırlar. Renkler, siyahla karıştırılarak aktifliklerini kaybederler ve uzaklaşırlar.

Ana renklerden sarı ile derinlik izlenimi verilemez. Altın sarısı, parlayan ışık saçan bir madde izlenimi verir, kutsallığı yansıtır. Erken Rönesans döneminde sarı yıldız, İsa ve Meryem'in tacı şeklinde kullanılmıştır. Sarının diğer renkler üzerindeki etkisini görmek için renkli karelerin içine sarı renk yerleştirilerek denenmelidir.

Sarı; beyaz üzerinde koyu etki yaratır, ışıksızdır. Pembe üzerinde yeşilimsi olmakta, parlaklık ve gücünü kaybetmektedir. Turuncu üzerinde, temizlenmiş bir açık turuncu gibi, yeşilin üzerinde (yeşil karışımı içinde sarı yer alır) oldukça uyumlu görünür. Mavi üzerinde sarı, parlak açık bir etki uyandırır, yayılma etkisi gösterir. Kırmızı üzerinde sarı, güçlü ve düzen doludur. Siyah üzerinde, en aydınlık ve en yüksek parlaklık gücünü gösterir. Mor üzerinde sarı ise, üzerinde yüksek karakter dolu bir güce sahip olur (Itten,1983,s.85) (Resim 4).

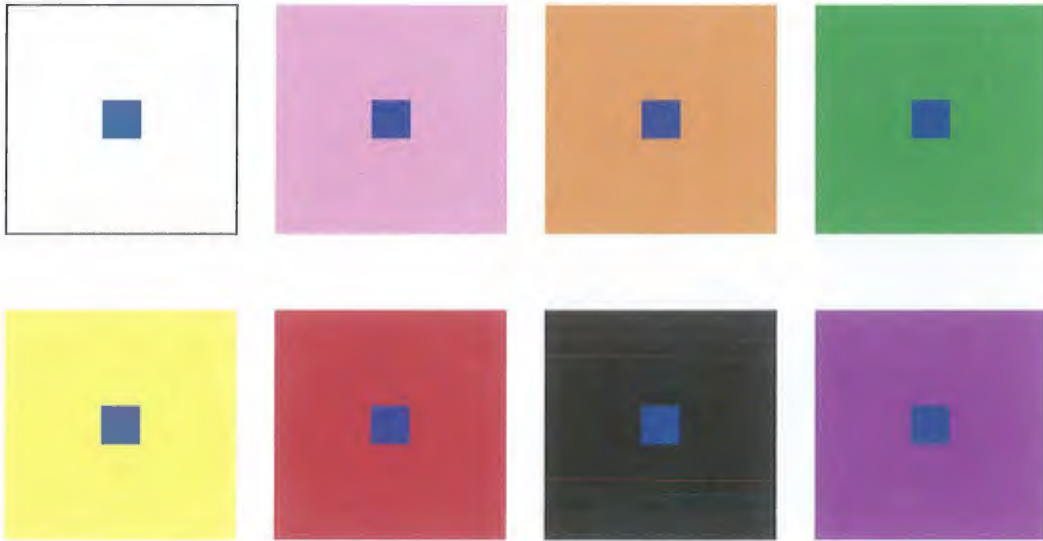

Resim 4: Küçük sarı renkli karelerin, farklı renkteki fonlar üzerinde bıraktığı etkiler.

Mavi renk, insanda inanç ve sonsuzluk etkisi yaratır. Çinlilere göre mavi renk, ölümsüzlüğün sembolüdür. Mavi, beyaz fon üzerinde daha koyu durur ve derinlik etkisi uyandırır. Siyah fon üzerinde derinden gelen bir

ışıklılık kazandırır. Sarı fon üzerinde mavi, ışıksız ve karanlık görünür. Mantığın (sarı) hüküm sürdüğü yerde inanç, (mavi) donuk ve karanlık kalır. Kırmızı üzerinde mavi, gücünü korur ve parlar. Yeşil üzerinde mavi (yeşilin kontrastı), kırmızı etkisi yaratmaya çalışır. Derin mavi, insanı sonsuzluğa çeker onda saflık duygusu ve olağanüstü bir doyumsuzluk uyandırır. Maviye, sakin bir deniz, duru bir gökyüzü gibi bakıldığında rahatlama hissi uyandırır. Siyaha doğru yaklaşan mavi, insanda büyük bir üzüntüyü renklendirir. Mor üzerinde mavi, geride kalır, anlamsızlaşır ve güçsüzleşir (Itten,1983,s.135) (Resim 5).

Kırmızı, sınırsız özünde sıcak hareketli yaşamın, taşkın sevgisini ifade eder. Sarının haylaz kişiliğini taşımaz. Kırmızı bütün enerjisi ve yoğunluğuna karşın, sonsuz ve dayanılmaz bir gücün tanığıdır. Açık kırmızı, güç, enerji, kararlılık, sevinç, zafer duygusu uyandırır.

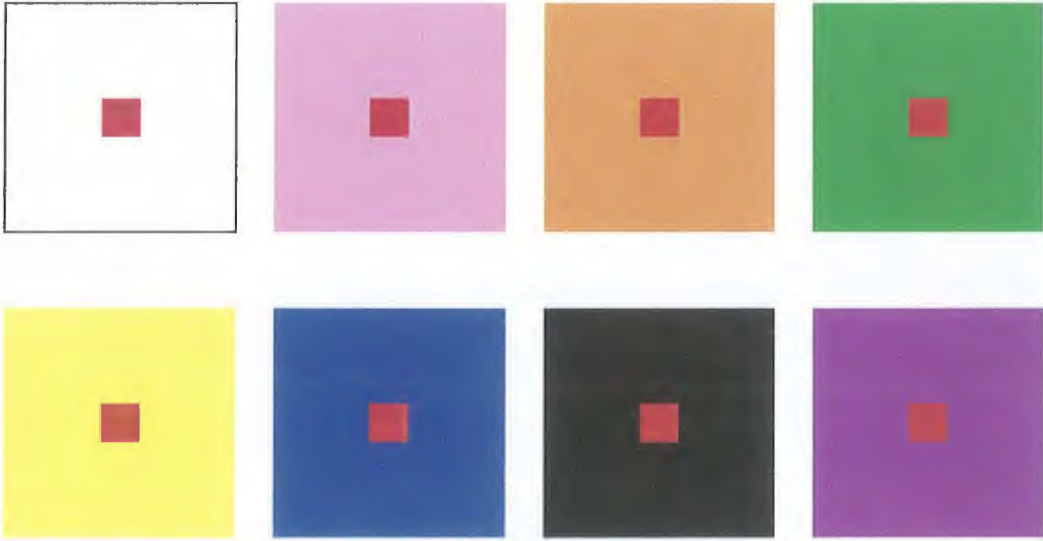

Resim 5: Küçük mavi renkli karelerin, farklı renkteki fonlar üzerinde bıraktığı etkiler.

Mavileşen bir kırmızı sudaki kızgın bir demirin sönmesi gibi söner. Sıcak kırmızıya sarı katınca daha şiddetlenir, turunculaşır. Resim sanatında sanatçılar, ihtilalleri, kırmızı-turuncu bayrak renkleri ile

yansıtmışlardır. Dini resimlerde azizler, kırmızı pelerinler içinde gösterilir. Kırmızının saf hali, ruhlanmış bir sevgiyi işaret eder. Sarı üzerinde kırmızı, koyu bir gücü gösterir. Mavi üzerinde şiddeti artar ve ateşlenir. Turuncu üzerinde kırmızı, yanık gibi cansız ve koyu durur. Kırmızı morlaştıkça insanlardan uzaklaşır. Morda, cılız sönük, hüzünlü bir şey vardır (Resim 6).

Turuncu, sarı ile kırmızının karışım rengidir. En parlak aktivitenin, yanma noktasında bulunur. Güneş ışığı gibi parlaklık gücüne sahiptir. Siyahla karıştırılınca donuklaşır, kahverengiye dönüşür. Turuncu rengin diğer renkler üzerindeki etkisi Resim 7'de gösterilmiştir (Itten, 1963,s.89).

Resim 6: Küçük kırmızı renkli karelerin, farklı renkteki fonlar üzerinde bıraktığı etkiler.

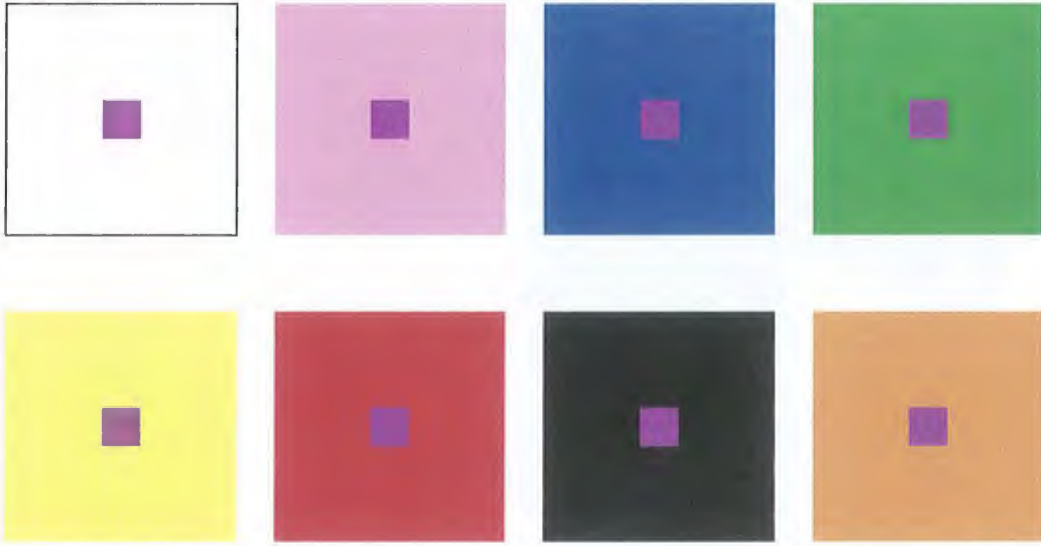
Mor, kırmızı ile mavi karışımı ara renktir. Mor, sarının karşıtı olduğu için sırrın ifadesidir. Mor, büyük lekeler halinde çok etkileyici olabilir. Rengi koyulaştığında batıl inancı simgeleyebilir. Morda kaos ve ölüm vardır. Mavi mor da yalnızlık etkisi uyandırır. Mor rengin diğer renkler üzerindeki etkisi Resim 8'de gösterilmiştir (Itten, 1963,s.89).Birçok bitki sarı merkezli açık viyolete sahiptir.

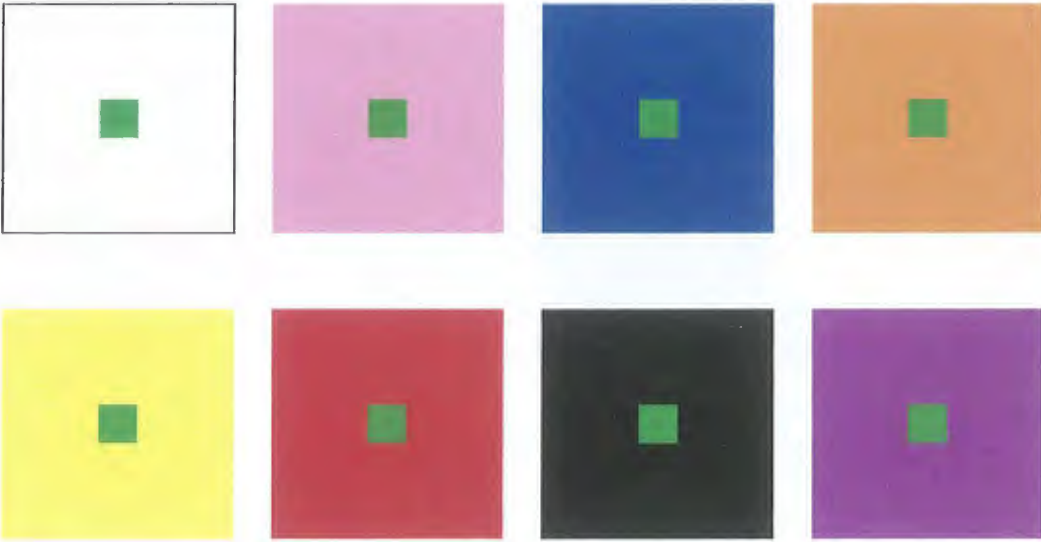
Resim 7: Küçük turuncu renkli karelerin, farklı renkteki fonlar üzerinde bıraktığı etkiler.

Yeşil, renklerin en sakin olanıdır. Ne sevinç ne üzüntü ne de tutkuya eşlik eder. Hiçbir şey istemez. Hiçbir çağrısı yoktur, insanlar üzerinde dinlendirici bir etki yaratır (Itten,1963,s.86;). Yeşile mavi karıştırıldıkça ciddileşmeye, düşünce telkin etmeye başlar. Yeşil, doğada yazı temsil eder. Parlak yeşil sarıya doğru ilerlerse doğanın genç taze gücü hissedilir. Yeşilin modülasyon aralığı çok geniştir (Resim 9).

Beyaz, fiziksel olarak güneş ışınlarının hepsini içinde bulundurur. Beyaz, insan ruhunda mutlak sessizlik etkisi yapar. Beyazın sessizliği, doğum öncesi, başlangıç öncesi bir sessizlik gibidir. Beyazın karşıtı siyah ise yaşamı durmuş ölü, hareketsiz, kimsenin dokunmadığı bir kadavra gibidir. Ölümünün simgesidir. İnsan, yaşantısından fiziksel ya da psikolojik olarak edindiği bilgiler doğrultusunda renkler toplumsal olaylarda da simgesel olarak da kullanılmıştır. Boya renklerinin birbirleriyle olan bağlantılarını, kontrastlıklarını, dizilimlerini aktarırken, bu renk dizilimlerini ve zıtlıkları daha kolay anlayabilmek ve olayı görselleştirerek kalıcılaştırmak açısından renk çemberinden yararlanılabilir (Itten, 1963,s.89).

Resim 8. Küçük mor renkli karelerin, farklı renkteki fonlar üzerinde bıraktığı etkiler.

Resim 9. Küçük yeşil renkli karelerin, farklı renkteki fonlar üzerinde bıraktığı etkiler.

Işık ve renk düzeneği ile yapılan çalışmalarda renk ve ışığın etkili kullanımının mekana kullanıcılar üzerinde ne kadar etkili olduğunu gösteren Rotterdam'da bir fabrikanın aydınlık, havadar ve çok renkli boyanan yeni bölümünde eskiye göre verimin arttığı ve çalışanlarının

kendilerine daha fazla çeki düzen verdikleri saptanmıştır (Leger,1971,s.120; Aktaran: Akdeniz,1986,s.3).

2.4.6. Renk Çemberi

Renk çemberi, renk tayfının kromatik bakımdan doymuş renklerinin devamlı geçiş halinde oldukları bir çemberdir. Gökkuşığı ve prizma renklerinin çember üzerinde sıra ile dönüştüğünü gösterir. Renk öğretisinde, renklerin birbiriyle olan ilişkileri karışımları ve etkilerinin anlaşılmasında temel teşkil eder.

Çemberde mavi, kırmızı, yeşil eşkenar bir üçgenin köşelerine gelecek şekilde yerleştirilir (Resim 10). Çember içindeki eşkenar üçgenin köşeleri birleştirilerek ana renk karışımları iki köşedeki ana renk karışımı arasındaki geniş üçgen parçaya, yerleştirilir. Böylece dairede 6 tane üçgen oluşur.

Çember; sarı, turuncu, kırmızı, mor, mavi, yeşil ve karışımlarından oluşur.

Sarı + Kırmızı = Turuncu

Kırmızı + Mavi = Mor

Sarı + Mavi = Yeşil

olacak şekilde boyanır.

Çember 3 renk ya da 6, 9, 12, 24, 48 renk olabilecek şekilde istediğimiz kadar fazla dilime ayrılabilir. Renk çemberinde yer alan ara renklerden turuncu; sarı ve kırmızının karışımı ile elde edilir, içinde üçüncü ana renk olan mavi bulunmaz. Bu yüzden çemberde turuncu, mavinin tam 180° karşısında yer alır. Diğer ana renklerin de 180° karşılarında kontrastları (komplementer, tamamlayıcıları) bulunur. Aynı şekilde renk çemberinde uyumlu renkleri, renk geçişlerini, renk ilişkilerini de görülebilir (Resim 10).

Resim 10. Renk çemberi (Öğrenci çalışması).

12 renkli çemberde sıra ile sarı, (sarı+turuncu), turuncu, (turuncu+kırmızı), kırmızı, (kırmızı+mor), mor (mor+mavi), mavi (mavi+yeşil), yeşil (yeşil+sarı) bulunur.

Bu çember üzerinde renk aileleri, uygun renkler, sıcak soğuk renkler, kontrast renkler, komplementer renkler, uygun olmayan renkler saptanabilir. Komplementer renkler, eşit oranda karıştırıldıklarında rensizlik (gri) veren, birbirinin rengini griye çeviren renklerdir.

Kontrast renkler ise, renk çemberinde karşılıklı yer alan (çemberde 180° karşısında yer alan renk) renklerdir. En yüksek renk kontrastı, komplementer renklerin yanyana gelmesi ile oluşur.

Renk çemberinde uygun renkler, birbirine bitişik olan renklerdir. Örneğin kırmızının uygun renkleri, mor ve turuncudur. Renk çemberinde birbirine bitişik olmayan ve birbirine karşılık düşmeyen renklere, uygun olmayan renkler denir. Ana renklerle ara renklerin uygun olabilmeleri için aralarında birleşime giren bir renk olmalıdır.

Renk çemberi; renklerin birbiriyle olan ilişkileri, karışımları ve etkilerinin anlaşılmasında oldukça etkilidir. Bu yüzden renk çemberi konusu işlenirken öğrencilere bu ilişkiler ayrıntılarıyla anlatılmalıdır. Renk çemberi uygulamalarındaki renk sayısı, öğrenci seviyesi ve süre göz önüne alınarak belirlenebilir. Renk çemberi üzerinde ana renkler, ara renkler, zıt renkler, uygun renkler, tepegöz ya da epidiyaskopla yansıtılarak, anlatılır. Öğrencilere bu çalışmalar renkli jelatin kağıtlarını üst üste koyarak ara renklerin oluşumu gösterilebilir. Aynı şekilde renkli el işi kağıtlarıyla kolaj çalışmaları da daha kısa sürede ve kolay anlaşılır olmasını sağlayacaktır. Bunun dışında öğrencilere guaj boya, pastel boya, sulu boya gibi araçlarla renkleri karıştırarak yeni renkler elde edebilmeleri gösterilebilir.

2.4.7. Akromatik Renkler ve Nötr Gri Serisi

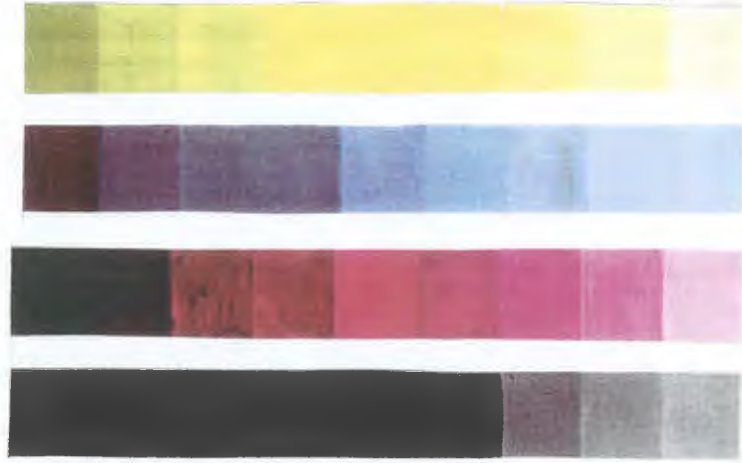
Akromatik renkler, yani siyah-beyaz ve bunların karışımlarından elde edilen griler ile kromatik renkler arasında yakın bir ilişki vardır. Akromatik renkler, saf siyah, beyaz, sarı, kırmızı gibi renklilik içermez. Siyah-beyaz, ton çubuğunda olduğu gibi derece derece siyaha doğru koyulaşır. Arada bir sürü griler oluşur. Oluşan değerler, farklı koyuluk açıklıklardadır.

Kromatik renklerin valörleri (ışıklılık dereceleri), elde edilen grilerin açık koyularına göre kıyaslanarak ölçülür. Bu yüzden siyah - beyaz derecelenmesi, "değer ölçeği" ya da "nötr gri çubuğu" olarak da adlandırılır. Nötr gri çubuğu, aslında çok daha fazla grilerden oluşabilir. Ancak rengin, ton değerleri ile ilişkilerini kolaylaştırmak için Nötr gri çubuğu 9 aşamada gösterilebilir (Resim 11).

Kromatik renk, çemberdeki siyah-beyaz karışmamış bütün renklerdir. Kromatik bir rengi, nötr gri çubuğunun ortasına koyarak seçilen saf renk, siyahla ve beyazla basamaklar halinde karıştırarak bir sürü yeni değer elde edilir. Renklerin açıklıkları, koyulukları farklı olduğu için siyahla oluşturulan ya da beyazla oluşturulan sayıları da farklı olacaktır.

Örneğin sarı rengin, beyazla oluşturduğu seri daha az sayıda olurken siyahla daha çok kademe boyanabilir. Mor renk ise koyu olduğu için siyahla karışımları daha az basamakta gösterilirken, beyazla karışım basamakları daha çok sayıda olur. Nötr grilere gidildikçe rengin kişiliği kaybolmakta zayıflamaktadır. Nötr gri çubuğunda; her rengin *saf hali* vardır. Bunun dışında; beyazla karışmış serisi, siyahla karışmış serisi ve bunların karışımı ile grileşmiş varyasyonları bulunur (Resim 12).

Renkler, fizik yönünden hiçbir zaman doğadan ayrı ve tek tek değerler halinde bulunmazlar. Renkler eğitim kitaplarının dışında daima düzensizdirler. Öğrencilere, gerçek doğa elemanları incelendikten sonra, renk skalalarına geçiş sağlanmalı, soyutlaştırma ve değer sıralaması olarak aktarılmalıdır. Modern eğitimciler bu tip çalışmalarını tercih etmektedirler (Işingör ve diğerleri,1986,s.45).

Resim 11. Değer Ölçeği (Nötr gri çubuğu). 9 aşamada gösterilen çubuğun ortasında rengin saf hali, beyaz renkle kademe kademe açılır. Siyah renkle karıştırılarak koyu değerler elde edilir (Öğrenci çalışması).

Resim 12. Kromatik renklerle yapılan araştırma çalışmaları
 a) Maviden yeşile kademelerle geçiş
 b) Kırmızıdan mora doğru geçiş

Rengin Üç Önemli Boyutu Vardır: Bunlar;

Rengin Türü :

Rengin siyah beyazla ilişkisinin dışında kalan, renkten komşu renge geçerken oluşan sonsuz renk çeşitlemeleri vardır.

Rengin Valörü:

Rengin açıklık-koyuluk derecesidir. Rengin başka bir renge göre açık ya da koyu algılama özelliği vardır. Örneğin mor yeşilden daha koyu, sarı maviden daha açık olur.

Bunun dışında rengin kendi içinde açık-koyu çeşitlemeleri vardır. Renklerin ve renk tonlarının, farklı açıklık koyuluktaki özelliğine ***Renk Valörü*** (değeri), denir. Renk valörleri, nötr gri çubuğuna göre bulunur. Bir rengin siyah - beyaz fotokopisi alındığında; elde edilen grilik, o rengin nötr gri çubuğunda hangi numaraya yerleşebileceğini bulmada yardımcı olur.

Renk çemberinde valörü (değeri) en koyu renk mor, en açık renk ise sarıdır. Diğer renklerin açıklık koyulukları da 3 ile 8 arasında değişmektedir. Bir rengin valörünün değiştirilmesi (koyu veya açık bir renk ilave ederek ya da siyah veya beyaz kullanarak) o rengin kromasını kaybetmesine neden olabilir. Renk kroması, o rengin saflığını, renk kıymetini ifade eder. Renge siyah-beyaz karıştırmak rengin özelliğini, saflığını renk kıymetini kaybetmesine sebep olur.

Renğin Kroması:

Renğin Yoğunluğu, saflık ve renge doyma derecesidir. Aynı renk iki nesne arasında, hala bir farklılık seziliyorsa bu, renklerin farklı kroma boyutlarında olmalarından kaynaklanabilir. Renğin birisi daha parlak, diğeri griye yakın ise bu renklerden birinin kendi rengini kaybetmiş, grileşmiş olduğunu gösterir. Renğin, kroma derecesi en yüksek hali tayf rengindeki (renk çemberinde) halidir. Ancak, boya renklerinin kromaları, hiçbir zaman ışık renklerine ulaşamaz (Ayaz ve diğerleri,1976,s.8).

Akromatik renkler öğrencilere anlatırken, çeşitli renklerin nötr gri çubukları ile ilgili öğrenci çalışmaları örnek gösterilebilir. Bunun yanında ünlü ressamların eserlerinin siyah-beyaz fotokopileri çekilerek, öğrencilerin açık-koyu etkiyi görmeleri sağlanabilir. Uygulama çalışmaları, geometrik düzenlemeler yanında natüremort, peyzaj ya da kalabalık figürlü kompozisyonlar şeklinde de verilebilir.

2.4.8. Renk Zıtlıkları (Kontrastlıkları)

Kontrast; iki şey arasındaki farklılıkları belirtir. Duyu organları, kıyaslama yoluyla zıtlıkları kavrar. Bir çizgi eğer yanında daha kısası varsa daha uzun; daha uzun bir çizgi, varsa bu kez daha kısadır (Ayaz ve diğerleri, 1976,s.10) Renkler arasında da kontrastlıklar vardır.

Renkler, aynı yüzey üzerinde bir arada kullanıldıklarında fizyolojik ve psikolojik etkileri açısından farklı etkiler vermektedir. Bu farklı etkilerin yüzey üzerindeki dengelerini sağlayabilmek için, renk zıtlıklarından yararlanır (Şentürk,1989,s.77). Renklerin karakteristik

özellikleri incelendiğinde 7 renk zıtlığı (kontrastı) ile karşılaşılır. Kontrastlıkların her birinin ayrı karakteri, expresif, konstruktif etkileri vardır.

Renk zıtlıklarının anlaşılabilmesi için, öğrencilere kendi yapılarına uygun eski ve yeni yapıtlardan iyi örneklerin seçilerek, bu konuda araştırmalara yönlendirilmeleri gerekir Öğrencilerin kişiliklerine ve iç dünyalarına uygun konulara yöneltmek, onların kendilerini daha kolay dışa vurmalarına yardımcı olacaktır. Bu da kişiliklerini bulma ve kendilerine güven duymalarını sağlar (Gençaydın,1993,s.53).

Yedi Renk Zıtlığı

1. Karşılıklı (Yalın) Renk Zıtlığı
2. Açık-Koyu Renk Zıtlığı
3. Sıcak-Soğuk Renk Zıtlığı
4. Tamamlayıcı (Komplementer) Renk Zıtlığı
5. Simültane Renk Zıtlığı
6. Miktar Renk Zıtlığı
7. Kalite Zıtlığı'dır.

2.4.8.1. Karşılıklı (Yalın) Renk Zıtlığı

Yedi renk kontrastı içinde en basit olanıdır. Renk karıştırılmadan saf olarak kendi ışıklılık derecesinde kullanılır. Üç ana renk, sarı, kırmızı, mavi en güçlü yalın kontrastı oluştururlar. Renk çemberindeki sarı karşısında mor, kırmızı karşısında yeşil, mavi karşısında turuncu karşılıklı kontrasttır.

Turuncu, yeşil, mor da, ana renklerin yalın kontrastlığı kadar güçlü olmasa da, yalın kontrastı oluştururlar. Yalın kontrastında, renklerin güçlü karakterlerini görebilmek için, renklerin arasına, siyah ve beyazla çizgiler çekerek ya da bölerek kompozisyonlar oluşturulur. Birleştirilmiş sanat eğitimi yöntemi doğrultusunda, sanat tarihindeki resamlardan

Mondrian'ın (1872-1944) resimlerindeki renkleri yalın renk zıtlığı için bir örnek oluşturabilir (Resim 13).

Resim 13. Mondrian. Boogie-Woogie, 1942-44

Renklerin birbirlerini en iyi şekilde dengeleyerek resmin yüzeyinde yer alabilmeleri için Mondrian, renklerin fiziksel etki güçlerini bile ölçmek istemiştir. Renk etki alanının hesaplanmasını iyi değerlendirilmesi gerekmektedir.

Renkler arasında arzulanan uyum ve dengenin sağlanabilmesi için renklerin yer aldığı kareler, dikdörtgenler rengine bağlı olarak büyümüşler, küçülmüşler yada bölünerek farklı yerlere yerleşmişlerdir. Söz konusu uyum ve dengenin sağlam olabilmesi için siyah, beyaz ve çeşitli grilerden yararlanılmıştır. Bu değerler, iki rengin yanına geldiğinde onları yatıştırıcı ve uzlaştırıcı etkinliği sağlar. Ayrıca resmin bütün dengeli ve oturaklı olmasında ölçüde görevleri vardır. Çekilen çizgiler, şekillerin kenarlarında olduğu gibi son derece doğrudur. Söz konusu siyah çizgiler, gri, siyah ve beyaz yüzeylerin yaptığı uyum

işini yaptıkları gibi, resim yüzeyinin genel örgüsünü ve bölünmesini de ayarlamaktadırlar.

Fovizm'in öncüleri olan renkçi sanatçılar (Matisse, Rouault, Vlaminck, Derain) düşüncelerini aktarabilmek için nesnelere gerçekte sahip oldukları renklerle değil, kendi tercihleri olan tayf renkleri ile, yani yalın renklerle resmetmişlerdir. Bu sanatçılar, perspektife, modleye, açık-koyuya, derinliğe, göz aldanmalarına karşı çıkmışlardır. Amaçları, daha çok resimlerinde düzlemselliği, konturu ve özellikle rengi kullanmaktır (Şentürk, 1989, s.77).

Yalın renk kontrastının güçlü bir dekoratif etki uyandırdığı, mimaride özellikle vitray (gotik kliselerdeki pencerelerin renkli camlardan oluşturulmuş kompozisyonlarla düzenlenmesi) süslemelerde, kitap resimlerinde, seramiklerde görülür (Gençaydın,1993,s.55).

Sanat eğitiminde renk konusunu daha etkili aktarabilmek için öğrencilere yalın renklerden oluşan geometrik düzenlemeler yaptırılmaktadır. Kolaj çalışmaları, yalın kontrastında yapılabilecek düzenlemelerin daha kısa süre içinde uygulanma ve deneme şansını sağlar. Öğrencilere yalın renklerden oluşan geometrik düzenlemelerle ödevler verilebilir. Ancak istenilen ara renklerden birinin vurgulayıcı renk olarak seçilmesinde ve her geometrik düzenleme çalışmasından sonra serbest bir kompozisyon çalışması yaptırmakta yarar vardır (Gençaydın,1993,s.55). Resim 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21'de guvaş boya tekniği ile yalın renk zıtlığını dikkate alınarak yapılmış örnekler verilmiştir. Geometrik ve organik yüzeyler oluşturularak renkler çemberdeki parlaklıkları ile kullanılmıştır. Başlangıçta bu tarz geometrik soyut renk yüzeylerine dayalı, dekoratif renk düzenlemeleri, öğrencinin yaptıklarının gerçeklikle özdeş olmadığını görerek (henüz yeterli olgunluk ve beceriye sahip olmadığından) düş kırıklığına uğrayarak çalışmadan soğumasını önleyebilir (Gençaydın,1993,s.34).

Yalın renk, yoğun sevinç ya da üzüntü ve kederi içeren konularda birçok anlatım olanağı tanır. Serbest kompozisyon çalışmaları olarak öğrencilere yangın, lunapark, düğün, spor, doğa olayları gibi konular verilebilir. Sanatçı eserleri, kitaplar ve slaytlarla anlatım zenginleştirilebilir. Mattise, Mondrian, Picasso, Kandinsky, Leger, Miro gibi ressamlar, yalın renk zıtlığını kullanmışlardır. Bu sanatçıların yaşam öykülerini ve çağdaş sanat sorunları ile ilgili araştırmalara yer vererek aktarmak, lise öğrencilerinin ilgisi çekilebilir. Sanatçı eserlerinden bazıları kısa süreli gösterilip sonra kaldırılarak öğrencilerin ezberden resim yapma yöntemi doğrultusunda belleklerinde kaldığı şekliyle kısa sürede basitçe, kolaj tekniği ile ya da boyama (guvaş, suluboya vb.) ile çalışmayı aktarmaları istenebilir. Öğrenciler bu sayede, resimdeki renklerin kapladıkları alanları, açık-koyu ilişkilerini, yön, ritm ilişkilerini yakalayabilme ve bunu kısa süre içerisinde aktarabilme becerisi kazanırlar. Bu tür kopya çalışmalarında bellek imgeleri zenginleştirilir (Kırıçoğlu ,2002,s:199).

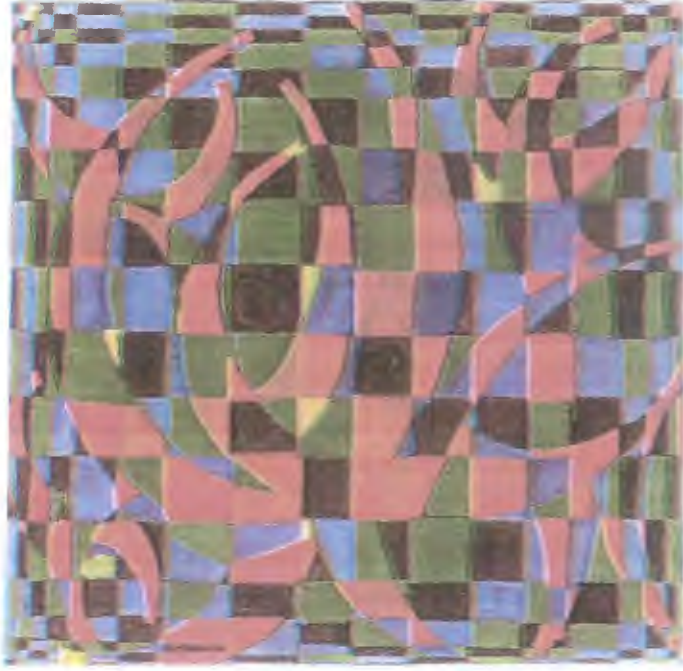
Öğrenciler çalışmalarda renkler kadar biçimlere de ilgi duymaktadırlar. Böyle kısa süreli etkinlikler öğrencilerin bir esere baktıklarında önce neleri dikkate aldıklarını ve neleri dikkate almaları gerektiğini ortaya koyar. Etkinliklerde öğrencilerin sınıf ve seviyelerine göre teknik, konu farklılıkları göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrencilerin yaptıkları çalışmalar panolarda sergilenerek resimlerini eleştirel olarak değerlendirmeleri ile eleştirel bir bakış açısı kazanmaları sağlanabilir. Bu değerlendirme sırasında öğrencilerin görüşlerinin alınması, onların sanatsal öğelere bilinçle bakmasını, kendilerinin ve başkalarının işlerini nesnel olarak değerlendirme alışkanlığını kazandırır (Gençaydın, 1993, s.127).

Resim 14. Yalın renk zıtlığı. Üç ana renk en güçlü yalın kontrastı oluşturur. Turuncu ve yeşil morda ana renkler kadar olmasa da yalın kontrast oluşturur (Öğrenci çalışması, 20x20cm, guvaş boya tekniği).

Resim 15. Yalın renk zıtlığı, (öğrenci çalışması, 15x15 cm.guvaş boya tekniği)

Resim 16. Geometrik formlarda yalın renk zıtlığı (öğrenci çalışması, 15x15 cm guvaş boya tekniği)

Resim 17. Geometrik formlarda yalın renk kontrastı (öğrenci çalışması, 15x15 cm. guvaş boya tekniği).

Resim 18. Organik formlardan yola çıkılarak oluşturulmuş bir örnek (öğrenci çalışması, 15x15 cm, guvaş boya tekniği).

Resim 19. İmgesel konulu çalışma. Yağmur (öğrenci çalışması, 30x30 cm guvaş boya tekniği).

Resim 20. İmgesel konulu çalışma. Futbol maçı (öğrenci çalışması, guvaş boya, 30x30 cm).

Resim 21. Yalın renk kontrastı, natürmort (öğrenci çalışması, 20x20 cm. guvaş boya tekniği).

2.4.8.2. Açık Koyu Zıtlığı

İnsan yaşantısında ışık, açık-koyu farklılıkları ile doğanın algılanmasında en önemli etkidir. Beyaz; ışık, siyah ise ışıksızlık olarak alındığında, ışıkla ışıksızlık arasında, bir çok gri basamak vardır.

Rengin açık veya koyu tonlarını bulmak için, renk tonuna siyah ve beyaz katılır. Her rengin her tonunun, açığını koyusunu bulmak mümkündür. Renk çemberinde bazı renkler açık, bazı renkler koyu olarak bulunur. Örneğin sarı-mor renklerinden oluşan bir kompozisyon, açık-koyu kontrastına örnek gösterilebilir. Bu kompozisyon aynı zamanda tamamlayıcı kontrastı da oluşturmaktadır (Demir, 1993, s. 43).

Doygunluğu ve parlaklığı yüksek olan renkler de açık-koyu kontrastlığı oluştururlar. Ama bunun yanında renklerin, başka özelliklerinden dolayı daha etkili kontrastlıkları, açık koyu zıtlığının önüne geçer. Önce tamamlayıcı, sonra da sıcak-soğuk zıtlıklar etkileşime girer. Siyahla beyaz arasında birçok gri değer bulunur. Gri siyahla beyazın karışımıdır, renklerin gücünü zayıflatır, sakinleştirir. Açık-koyu renk kontrastlığında zemin koyu renk ise açık renkler ve sıcak renkler ön planda yer alır. Eğer soğuk renkler de açılırsa, kırmızı-turuncu ile aynı oranda öne çıkar. Açık-koyu kontrast çalışmaları ile ilgili olarak, sadece resim dersinde değil, grafik, desen derslerinde de denemeler yapılabilir.

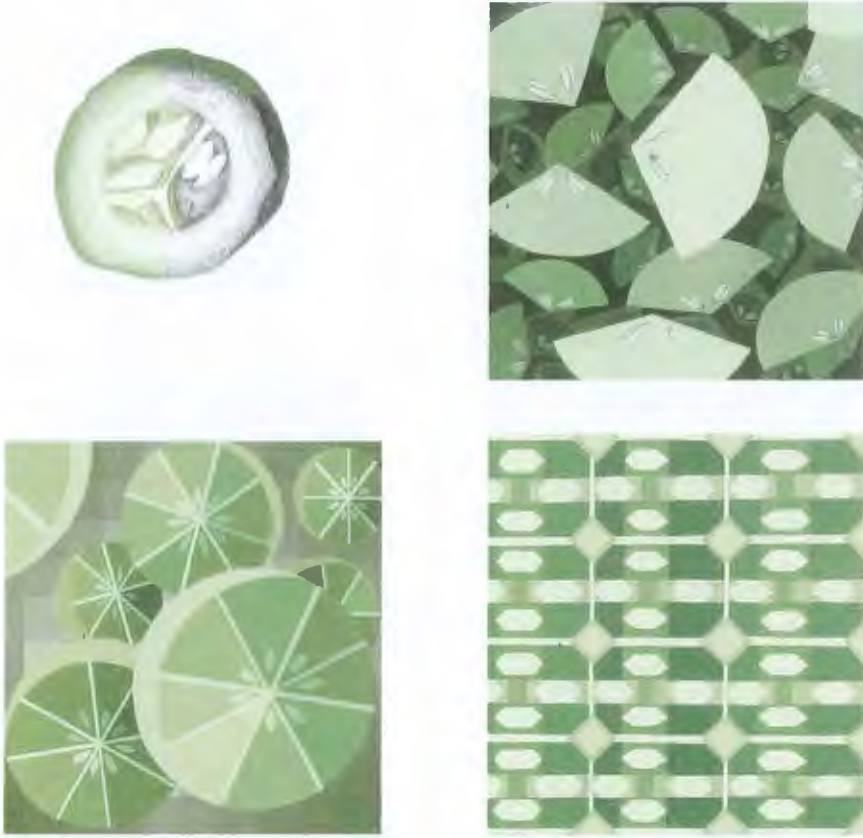
Öğrencilere; açık-koyu renk düzenlemeleri için, bir rengin açık-koyu tonları ile araştırmalar yaptırılabilir (Resim 22-23, 24-25). Bu çalışmalarda siyah-beyaz, bir rengin açık koyuları düşünülebileceği gibi renk çemberinde açık-koyu etki uyandıran renklerde göz önünde bulundurulmuştur. Komplementer renklerin farklı oranlarda karışımları ile farklı griler elde etme denemeleri yapılabilir.

Resim 22. Kırmızının açık ve koyuları ile natürmort (öğrenci çalışması, 15x17 cm. guvaş boya tekniği).

Resim 23. Açık-koyu kontrastı. Farklı renklerde yapılmış natürmort çalışması (öğrenci çalışması, 15x17 cm. guvaş boya tekniği)

Resim 24. Yeşil rengin açık koyu tonları ile organik yapılarıdaki doku etüdünden yola çıkarak yapılan (sistemli ve sistemsiz birim tekrarına dönük) çalışma (öğrenci çalışması, guvaş boya tekniği)

Resim 25. Bir çakmağın belli bir bölümü ile yapılan kompozisyonun mavi rengin tonları ile boyanması (Odabaşı,1996,141)

Birleştirilmiş sanat eğitimi yöntemi doğrultusunda, eser incelemesi ile; sanatçının yaşamı, eserleri, sosyal açıdan değerlendirilmesi yapılarak, yapıt hakkında genel izlenim belirtilmeli, eserin ne anlattığı hakkında bilgiler verilmelidir. Resim 26-27’de sanatçı eserlerinden alıntılar okul mekanı içine yerleştirilirken, alıntı yapılan resmin renk armonisine bağlı kalınmıştır.

Resim 26. Hogart'ın (1679-1764) "kahvaltı sahnesi" adlı resmindeki figür ve nesne okul içerisindeki bir mekana yerleştirilmiştir. Hogart'ın resmindeki renk armonisi, okul mekanı içine taşınmıştır. (öğrenci çalışması, 30x30 cm. guvaş boya tekniği)

Resim 27. Tiepolo-Giovanni Batista (1696-1770). "Musa'nın bulunuşu" adlı resmindeki figür ve nesne okul içerisindeki bir mekana yerleştirilmiştir. (öğrenci çalışması, 30x30 cm. guvaş boya tekniği)

Açık-koyu değerlerin sıralanmasında, birbirlerini etkilemişleri, alanları, büyüklük-küçüklükleri, mekan fikrinin oluşmasına neden olur (Resim 28).

Resim 28. Açık-koyu kontrastı. Lavi tekniğinde natürmort (öğrenci çalışması, 35x50 cm).

Öğrencilere seçtikleri sanatçı eserlerinden, ayrıntıya girmeden, kareleyerek rengin açık, orta, koyu değerlerini bulabilmeleri için örnek uygulamalara yer verilebilir (Resim 29, 30, 31).

Renk çalışmalarında Itten, öğrencilerin renge değil de biçime daha çok dikkat ettiklerini fark ederek, öğrencilerin renk etki ve çağrışımlarının biçimden bağımsız çalışabilmeleri için bir çok egzersizde satranç tahtası bölmelerini kullanmalarını sağlamıştır (Itten,1963,s.41).

Itten, eski ustaların çalışmalarının incelenmesinin, öğrencilerin sıralama düzen ve resim düzlemindeki yerleştirme bilincini geliştirdiğini, aynı zamanda, ritm ve dokuyu hissetmeyi öğrettiğini belirtir. Yalnız bu şekilde öğrenme biçiminin, yani sanat eseri incelemeleri sırasında öğrencilerin kendini kontrol edemeyip, akademik bir kalıba dönüşmesi durumunda, tehlikeli ve kaçınılması gereken bir duruma yol

açabileceğini belirtmiştir. Biçim, ritm ve renk temelleri üzerinde çalışıldıktan sonra eski ustaların ilgili çalışmalarının incelenmesi, eski ustaların benzer sorunları nasıl çözdüğünü görebilmeleri için böyle çalışmalara yer verdiğini belirtmiştir (Itten, 1963, s. 17).

Resim 29. Renoir (1841-1919). Öğrencilerin renkleri ayrıntıya girmeden aktardıkları örnek çalışmalar (guvaş boya tekniği 20x20 cm).

Resim 30. Toulouse-Lautrec (1864-1901). Öğrencilerin renkleri ayrıntıya girmeden aktardıkları örnek çalışmalar (guvaş boya tekniği 20x20 cm).

Öğrencilere özellikle Barok dönem sanatçıların (Rembrandt, Velazquez, Caravaggio) resimlerindeki açık-koyu etkileri göstererek, eser incelemeye dönük ödevler verilebilir. Örnek eserlerdeki renkleri bulabilme, biçimsel kaygılara düşmeden karelere bölerek ayrıntısız renk ilişkilerini yakalayabilme çalışmaları denenebilir. Modern sanatçıların eserlerinde açık-koyu renk zıtlıkları ve farklı tekniklerde (örneğin; kolaj) uygulamalarına örnek eser incelemesi olarak yer verilebilir.

Öğrencilere imgesel konulu çalışmalar yaptırılarak (örneğin; gece ve sokak), çalışmaların panoda değerlendirilmesine yer verilir. Açık-koyunun kompozisyonları etkili kılma gücü örnek çalışmalarla incelenerek, öğrencilerle birlikte tartışılabilir.

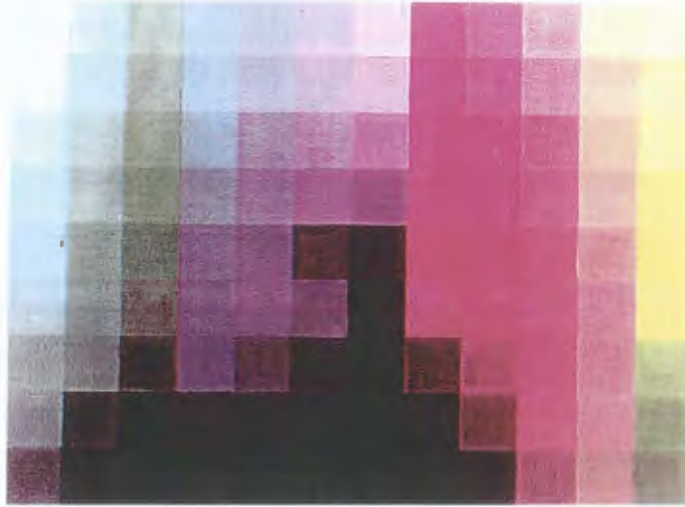
2.4.8.3. Sıcak-Soğuk Zıtlığı

Beyaz ışık prizmadan geçtikten sonra ışığın kırılması ile ortaya çıkan renkler, psikolojik olarak da farklı etkiler uyandırır. Renkler arasında mavi, yeşil, mor soğuk renkleri oluştururken, kırmızı, sarı, turuncu sıcak renkleri oluşturur.

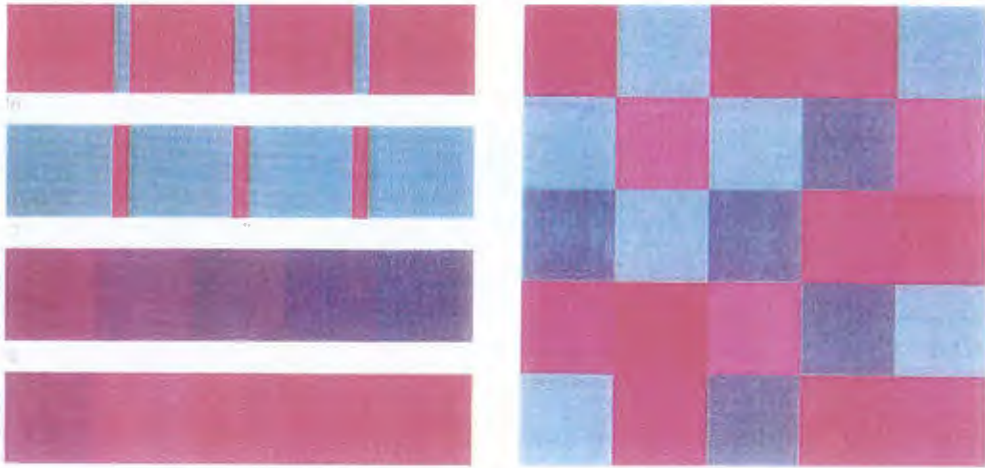
Bilimsel araştırmaların sonucu; mavi yeşilin kan dolaşımını zayıflattığı, kırmızı turuncunun ise arttırdığı tespit edilmiştir. Bu deney sıcak-soğuk renk zıtlığının psikolojik ve fizyolojik etkisini ve önemini gösterir. Hastanelerde psikoterapi yapılan yerlerde, rengin sıcak-soğuk özelliklerinden yararlanır. Fast Food yiyecek restourantlarında sıcak renklerin kullanıldığı, özellikle kırmızının iştah açıcı bir etkisi olduğu belirtilir (Townsend,1998; Aktaran: Artut,2001,s.159).

Sıcak-soğuk renkler, onları ilişkilendirilen olaylar ve nesnelere bağlı olarak, görüntü boyutu içinde uzaklık-yakınlık, genişlik-darlık ve psikolojik zaman kavramını açıklamak için estetik bir öge olarak kullanılır (Kılıç, 1994, s. 54).

Sıcak soğuk zıtlığı resimde, uzağı yakını etkileyen bir özelliğe sahiptir. Bu zıtlık, perspektif ve plastik etkiler için önemli bir sunu aracı olarak kullanılır. Sıcak renkli elemanlar, soğuk renklere göre daha önde yer alır. Renklerden, kırmızı-turuncu, mavi-yeşil de şiddetli bir sıcak-soğuk ilişkisi içindedir (Demir,1993,s.44). Resim 31, 32' de sıcak-soğuk renk geçişleri kare kare hazırlanan yüzeylerde gösterilmiştir. Renkler birbirlerine göre de sıcaklık-soğukluk ilişkisi içindedirler. Kırmızı sıcak bir renktir ama kırmızı-turuncu daha sıcak bir renktir. Örneğin, pigment boya renklerinde sıcak renklerden vermilion, sıcak bir kırmızıdır. Deeprise, orta sıcaklıkta; Carmen kırmızı ise soğuk bir kırmızıdır. Soğuk renklerden kobalt mavi, sıcak; ultramarine mavi, orta sıcaklık; Prusya mavisini ise soğuk etkisi yaratır. Kroması yüksek (Doygun) renkler arasındaki sıcak-soğuk zıtlığı, kroması düşük renkler arasındaki sıcak-soğuk zıtlığından daha yüksektir.

Resim 31. Renk araştırmaları. Renklerin açık-koyu etkilerini ve geçişleri kare kare hazırlanmış yüzeylerin sarıdan mora ve yeşile kadarki yatay ve dikey değişimleri guvaş boya ile örneklendirilmiştir.

Resim 32. Sıcak-soğuk renklerin yüzeylerdeki etkileri, geçişleri örneklendirilmiştir

Empresyonistlerde olduğu gibi, doğadan gözlem yaparak, nesnelerin renklerinin güneş ışığında sıcak, gölgelerinin soğuk olduğu örneklerle incelenebilir. Resimlerinde sıcak-soğuk zıtlığından yararlanmış olan sanatçılarla ilgili bir araştırma ödevi, öğrenciyi araştırma yapmaya ve kitaplardaki resimlerde sıcak-soğuk etkileri yakalayabilme çabasına teşvik edecek, öğrencinin görsel birikiminin artmasına neden olacaktır. Öğrencinin, resmin sanatçısı, akımı, hangi yıllarda yapılmış olduğu, resmin hikayesi hakkında sanat tarihsel bilgi verebilmesi sağlanmalıdır. Ayrıca, resmin kompozisyonu, elemanları, elemanların birbiri ile olan ilişkileri, resimdeki renk ilişkileri gibi plastik açıdan değerlendirme yapması, resmin değeri (estetik açıdan), anlamını çözümlenmeye çalışması sağlanarak çok yönlü bir bakış açısı kazandırmaya çalışılmalıdır.

Rönesans döneminden Empresyonizme kadar resimde renkten çok hacim etkisinin ön planda tutulduğu bilinir. Resimlerde kullanılan kırmızı renge bakıldığında, orada kırmızı, renk olarak konuşmaktan çok hacim vermekte kullanılan bir araçtır. Oysa aynı kırmızı, Matisse'nin resimlerinde renk olarak konuşmakta, ışık vermektedir. Aynı kırmızının farklı resimlerde farklı kişilikte ortaya çıkmasının nedenlerinin başında o rengin yer aldığı yüzeyde kullanılışı alanı ile olduğu kadar birlikte olduğu renklere dayanmaktadır.

Cezanne'nin resimlerinde de aynı kırmızı, farklı kullanılmıştır. Renk hacimsel yapıyı vermekle birlikte renk olarak da yaşamaktadır. Yüzde kullanılan kırmızı, sarı ile açılmakta mavi ile koyulaşmaktadır. Sonuçta yine hacimsel etki verilmektedir. Bu işleyiş biçiminde soğuk sıcak ilişkileri temel teşkil etmektedir. Oysa aynı renk, Matisse'in resimlerinde saf ve düz olarak yer almaktadır.

Matisse'in resimlerinde çevre çizgileri önemli bir unsur olarak rol oynar. Siyah ve beyazla çektiği çizgiler yan yana koyduğu şiddetli renkler arasında uzlaştırıcı, arabuluculuk görevi yüklenmektedirler. Örneğin, yanyana sürülmüş şiddetli bir kırmızı ile yeşil arasına çekilen siyah çizgi iki rengi yatıştırıp birbiriyle uyuşmasını sağlamaktadır. Yine çevre çizgileri, resmin yüzeyinde oluşturulan örgü ve dengeyi sağlayıcı öğelerden biridir (Resim 33, 34).

Cezanne, renkleri yapının ayrılmaz bir parçası gibi görmüş ve o yapının verilisinde bir araç gibi kullanmıştır. Bir elmasına ya da portresine baktığımızda, sanki onlar farklı renklerle yanyana sürülmüş fırça darbeleri ile inşa edilmiş gibidirler. Aydınlık yerlerde kullanılan sarılar uzaklaştıkça yeşillere, mavilere, morlara dönüşmektedir. Bu durum, renk perspektifi olarak adlandırılmaktadır (Resim 35).

Cezanne'nin modülasyon anlayışı iyice incelenirse renklerin aynı zamanda sıcak-soğuk ilişkiler içinde bezenmiş olduğunu görülür. Geriye gidişi verirken kütleli etkinin sezdirilişinde bundan çok yararlanmıştı. Genellikle sıcak renkleri içeren (sarı, turuncu, kırmızı gibi) bir fırça darbesini soğuk renkleri (mavi, yeşil, mor gibi) içereni izlemiştir.

Resim 33. Henri Matisse. "Madam matisse", 1905. Tuval üzerine yağlı boya. 40x32 cm

Resim 34. Henri Matisse. 1939. Tuval üzerine yağlı boya. 115x115 cm

Hacimsel görünümü renk farkları ile elde etmeye modülasyon denir. Yakın ve aydınlık planlar sarı gibi açık, uzak ve koyu planları mavi ve mor gibi daha koyu renklerle verilmektedir. Cézanne'ın bu yaklaşım hem renk, hem de biçim anlayışı açısından modern sanat akımlarını etkilemiştir.

Resim 35. Cezanne (1839-1906), "Natürmort" yağlıboya.

Resim 36. Van Gogh, "Gece Kahvesi"

Eser incelemelerinde, Gauguin ve Van Gogh'un resimleri de örnek olarak verilebilir. Van Gogh'un "Gece Kahvesi" adlı çalışmasında da, sıcak-soğuk ve açık-koyu renk zıtlığı etkileri gözlemlenir. (Resim 36). Georges Braque'nin çalışmalarında renk zıtlıklarının incelenmesi yapılabilir. (Resim 37,38,39,40).

Resim 37. Braque. Mavi ve yeşillerle yapılmış bir natürmort. Resimde açık-koyu zıtlığı, miktar zıtlığı ve sıcak-soğuk zıtlığı etkileri uyandırmaktadır

Resim 38. Braque. Resimde, sıcak renklerin açık ve koyu etkileri dikkati çeker.

Resim 39. Braque. Resimde sarılar, turuncular çoğunlukta, mavi ve yeşiller ise daha az yer kaplamaktadır. Renklerin koyu fon üzerinde açık-koyu etkileri, sıcak-soğuk etkiden daha yoğundur.

Resim 40. Braque. Renklerin parlaklıkları kırılmış açık-koyu etkisi uyandırmaktadır.

2.4.8.4. Tamamlayıcı (Komplementer) Zıtlığı

Renk çemberinde, birbirinin tam karşısında yer alan renklerin oluşturduğu zıtlıktır. Başka bir tanımlamaya göre karıştırıldığında koyu griyi veren iki pigment renge tamamlayıcı (komplementer) denir. Tamamlayıcı renkler birbirlerinin zıttıdırlar ama daima birbirlerini isterler. Yanyana olduklarında, birbirlerinin ışıklılık derecesini en yüksek dereceye çıkarırlar. Bu renkler, karıştırıldıklarında birbirlerini yok ederler (nötrleştirirler) (Gençaydın,1993,s.51).

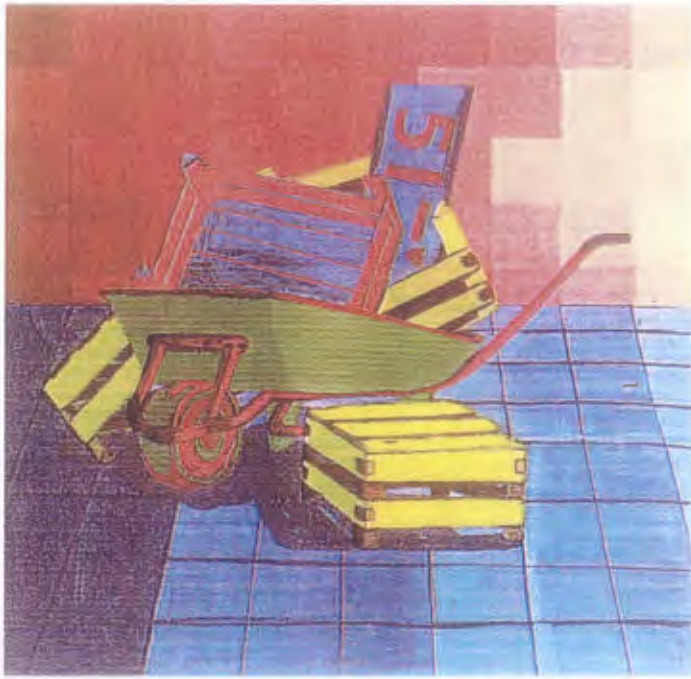
Kırmızı-yeşilin, mavi-turuncunun, sarı-morun tamamlayıcısıdır. Bunun dışında; sarı turuncu-mavi morun, kırmızı turuncu-mavi yeşilin, kırmızı-mor, sarı yeşilin tamamlayıcısıdır.

Tamamlayıcı renk çiftleri ayrıştıktıklarında, hepsinin içinde sarı, kırmızı, mavi ana renkler bulunduğu görülür. Tamamlayıcı renk zıtlığında diğer renk uyumlarında olduğu gibi gri tonlardan yararlanır. İki tamamlayıcı renge uzun süre bakıldığı zaman gözü yorar. Küçük parçalarla oluşturulan tamamlayıcı renk zıtlığı belli bir uzaklıktan bakıldığında siyah-beyaz görünür.

Tamamlayıcı renkler bunun dışında başka özellikler de taşırlar. Sarı-mor renkler hem tamamlayıcı, hem de en kuvvetli açık-koyu renk zıtlığını oluşturur. Kırmızı-turuncu, mavi-yeşil çifti hem komplementer hem de kuvvetli sıcak-soğuk kontrasttır. Kırmızı-yeşil komplementer çifti ise aynı valörde ve aynı ışıklılık derecesindedir. Resim 41, 42, 43 komplementer renk zıtlıklarını dikkate alarak yapılmış öğrenci çalışmalarına örnektir.

Aynı anda iki ya da daha çok tamamlayıcı renk çifti resimde kullanılabilir. Sanat tarihi incelendiğinde Fowist sanatçıların resimlerinde, tamamlayıcı renkleri yanyana getirerek en yüksek renk kontrastlıklarından yararlandıkları görülmektedir.

Tamamlayıcı renk zıtlıklarını doğrudan kullanan sanatçıların yanısıra neo-empresyonistler (Seurat, Signac, Pissaro gibi), renkleri ve gri tonlarını, küçük noktaların yanyana gelmesi ile oluşturmuşlardır. Puantilistler, renklerin birbiri ile karıştırıldığı zaman ışık şiddetlerinin ve doygunluklarının azaldığını, yan yana noktalar halinde kullanıldığında ise, iki rengin özelliğinin kaybolmadığını ve hatta üçüncü renk hissi oluşturduğunu savunmuşlardır (Şentürk,1989,s.85).

Resim 41. Komplementer renk zıtlığı. Natürmort (öğrenci çalışması, 20x20 cm guvaş boya tekniği).

Resim 42. Komplementer renk zıtlığı. Natürmort (öğrenci çalışması, 20x20 cm guvaş boya tekniği).

Resim 43. Komplementer renk zıtlığı, portre (öğrenci çalışması, 25x30 cm guvaş boya tekniği).

Seurat (1859-1891), izlenimcilerin getirdiği renk ve ışık anlayışını matematiksel bir sisteme bağlamak istemiştir. Renklerin fiziksel ve psikolojik etki ve özelliklerini de incelemeye koyulmuştur. Seurat her rengi mozaik döşer gibi küçük noktalar halinde sürerek, noktalar halindeki farklı renklerin etki ve değerlendirilmesini beyne bırakmıştır. Bonnard ve Matisse renk ve ışığı temel alan iki ustadır. Ancak, onları kullanma ve yorumları farklıdır. Öğrencilerle sanat eserleri incelemede, bu sanatçıların eserleri üzerine incelemeler gerçekleştirilebilir (Resim 44).

Resim 44. Seurat. "Grande Jatte adasında bir pazar günü öğleden sonra", 1886.

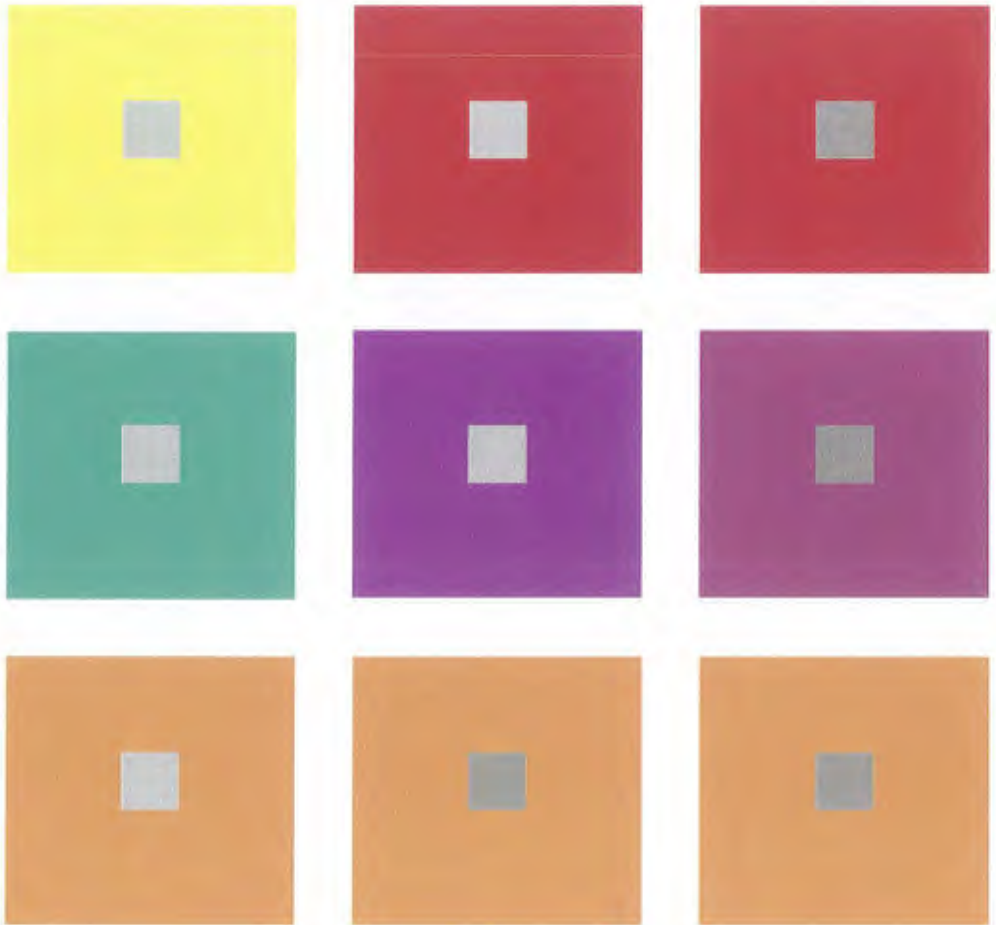
2.4.8. 5. Simültane Zıtlığı (Aldatıcı Kontrast).

Türkçe'de simültane eş zaman, aynı an, olarak algılansa da aynı anda olmayan rengin de varmış gibi görünmesi veya rengin değişik renklerle olan ilişkilerinde, farklı etkiler göstermesi olgusu göz yanılması kaynaklandığı için, renk olgusunu yanıltıcı olarak yorumlanması en uygun olanıdır" (Demir, 1993, s. 53).

Göz, daima verilen rengin tamamlayıcısını (komplementerini) arar ve gerçekte olmadığı halde tamamlayıcısını görür gibi olur. Bu olay,

simültane zıtlığı olarak nitelendirilir. Örneğin kırmızı bir kareye uzunca bakıldıktan sonra, kırmızı karenin ortasındaki gri kare yeşil etkisi uyandırır. Bu olay fiziksel olarak saptanamaz, fotoğrafı çekilemez. Bu uygulama diğer renkler için de tekrarlanabilir.

Üç farklı gri karenin aynı fonda oluşturduğu etkide; ilk gri anlık simultane etki yaratır, mavi gibi algılanır. İkinci gri nötrdür. Üçüncü gri anlık etkiyi, ortadan kaldıracak kadar turuncu içerir. Bu deney, simultane kontrastın etkisinin, uygun yöntemle ya da etkili hale geleceğini ya da etkisizleşeceğini gösterir (Resim 45).

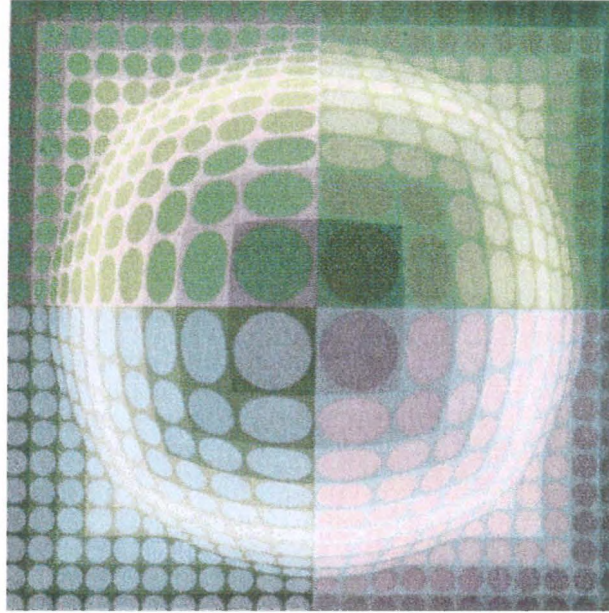
Resim 45. Simültane Kontrastı. Gri karenin farklı renkli fonların üzerindeki etkisi farklıdır. Sarı kareye uzunca bir süre bakıldığında ortadaki gri, sarının komplementeri olan mor etkisi uyandırır.

Sanat eğitiminde renk zıtlıkları anlatılırken, simultane renk kontrastlığı için deneysel uygulamalara yer verilebilir. Önceden bilgi vermeden öğrencilerin hazırlayacağı 10x10 cm'lik farklı renklerde elışı kağıtlarının ortasına yerleştirilen 1x1 cm'lik gri karelerin öğrencilerde uyandırdığı, etkileri belirterek not etmesi, konu anlatıldıktan sonra tartışılabilir. Örneğin, saf kırmızı bir yüzey üzerine, siyah bir kare yerleştirilerek, siyahın üzerine aydınlar kağıdı kapatıldığında, siyah karenin yeşilimsi bir etki uyandırdığı görülür. Göz gerçekte var olmayan yeşili görür, aynı anda kırmızının tamamlayıcısı olan yeşili çağırması, simultane kontrastı anlatır (Gençaydın,1985,s.59). Hangi durumlarda komplementer etkilerin oluşacağı, bu etkinin nasıl yok edileceği açıklanır. Örneğin, “dokuma fabrikasında yüzlerce metre pahalı ipek kumaş, kırmızı üzerine siyah çizgilerle hazırlanmıştı. Ama kırmızı üzerine yeşil görünüyordu. Bu etki o kadar belirgindi ki, müşteriler ipliğin yeşil olduğunda ısrar ediyorlardı. Ne yapılması gerekirdi? Eğer kahverengi iplik kullansalardı, anlık etki nötrleşir, büyük kayıplar yaşanmazdı”, şeklindeki bir hikaye ile öğrencilerin konuya dikkatleri çekilebilir (Artut,2001,s.117). Simultane kontrastlığı kullanılarak yapılacak çalışmada renklerin boyamadan önce basit, kaba taslak bir boyama ile renk etkilerinin kontrol edilmesi önerilmelidir.

Simultane kontrastı olayı, komplementer olmayan saf renkler arasında da olur. Her renk, kendi içinde az miktarda kullanılan diğer rengi komplementeri olmaya zorlar. Her iki renkte genellikle, öz kişiliklerini kaybederek yeni bir etkide ışıklanırlar. Renk uygulamalarında, simültane kontrast oluşmaması için; içte kullanılan renge dıştaki renkten karıştırılmalıdır (Işingör ve diğerleri,1986,s.54).

Neo-empresyonist sanatçılar, simultane renk zıtlığının, küçük birimler halinde yan yana kullandıkları tayf renkleri ile az renkle çok renklilik hissi veren çalışmalar yapmışlardır (Şentürk,1999,s.92).

Optik sanat olarak da bilinen Op-art'ın öncülerinden Vasarely (1908-1997), tümüyle çizgisel bir tutumla, gözün optik algı gücüne yönelen yapıtlar vermiştir. Vasarely'in resimlerinde renk artık, yanılsamacı bir anlayışla devinim sağlama yolunda kullanılmaktadır. Op-art eserlerinde yanılsamayı ön planda tutan biçimlerin ve renklerin sistematik kullanımı ile elde edilen etkisi; perspektif, yanılsama ya da renksel gerilimden kaynaklanmaktadır. Vasarely, 1940'larda geometrik biçimler ve iç içe kullandığı renklerle kendine özgü bir üsluba sahiptir. 1960'larda bu üslubu olgunlaştırarak optik yanılsama yoluyla hareket izlenimi uyandıran daha parlak ve titrek renkler kullanmaya başlamıştır. Yan yana gelen iki rengin bir başka rengi art-imge olarak yaratacağı ilkesi, son dönem yapıtlarında önemli bir özelliktir (Resim 46).

Resim 46. Vasarely, Victor (1973-1974). Tuval üzerine akrilik. 151,2x150,8 cm.

2.4.8.6. Miktar Zıtlığı

Renklerin ışıklılık güçleri, kapladıkları alanlar arasındaki denge ve dengesizlik durumlarını gösterir. Bir kompozisyonda açık-koyu ton değerleri, parlaklık şiddeti ve leke büyüklükleri ile ilgili dengeli ilişkileri gösterilmelidir. Renklerin uyarı farklılıkları, yüzeylerinin

oranlanması ile dengelenebilir. Rengin ışıklılık gücü, kapladığı alan ile rengin etki gücünü belirler.

Miktar kontrastında amaç, iki zıt rengin ışıklılıkları ile kapladıkları alan gözönüne alınarak dengeyi sağlamaktır.

Tamamlayıcı renklerin armonik leke oranları aşağıda görüldüğü gibidir.

Sarı – Mor = 1/4 - 3/4

Turuncu – Mavi = 1/3 - 2/3

Kırmızı – Yeşil = 1/2 - 1/2 dir.

Sarı ile mor büyük bir ışık farklılığı yaratır, ikisi de aynı miktarda kullanılırsa hiçbir zaman dengeye gelemezler. Sarı 1 birim alan kaplarken, mor 3 birim alanı kaplamalıdır ki denge sağlansın. Bu, renklerin en yüksek ışıklı oldukları haller için geçerlidir (Resim 47, 48, 49, 50 Kaynak:Itten,1963).

Tayf renklerinin, ışıklı durumunda armonik leke oranları şöyledir:

Sarı - Kırmızı – Mavi = 3-6-9

Turuncu - Mor – Yeşil = 4-9-6 dır.

Bir rengin ışıklılığı arttıkça alanı daralmakta, ışıklılığı azalınca da alanı büyümektedir. Renklerden birinin kapladığı alan son derece azaldığında etkileyici, ekspresiv bir etki elde edilir.

Resim 51'de örnek çalışmadaki renklerin miktar zıtlığı için örnek teşkil edeceği düşünülmüştür.

Resim 47. Tamamlayıcı renklerin armonik leke oranları

Resim 48. Tamamlayıcı renklerin armonik leke oranlarının renk çemberinde gösterilişi

Resim 49. Kırmızı ve yeşilin eşit alanda kullanımının etkisi

Resim 50. Yeşil fon üzerinde kırmızının küçük karelerin etkisi

Resim 51. Miktar zıtlığı. Mavi, mor, yeşil renkler içerisinde kullanılan kırmızı, sarı ve turuncuya alan olarak çok az yer verilmiştir (Öğrenci çalışması, 30x30 cm, guvaş boya tekniği).

2.4.8.7. Kalite Zıtlığı

Rengin, ışıklılık-ışıksızlık ilişkisine kalite kontrastı denir. Kalite zıtlığı rengin gölgelenmesidir. Rengin en ışıklı hali, çemberdeki halidir. Işıksızlaştıkça şiddeti zayıflamakta, renk doygunluğunu kaybetmektedir.

Saf renk beyazla açıldığında, siyahla koyulaştırıldığında, gri ile karıştırıldığında ya da komplementeri ile karıştırıldığında rengin ışıklılığı değişir.

Renk yanındaki renklerle değer kazanır. Bir kompozisyonda renk, yanındaki renk ışıklı ise matlaşır, mat ise ışıklanır. Renkler bir miktar beyaz katılarak ışıklı hale getirilmez. Renk ancak siyahla ışıksızlaştırılabilir. Resimlerde renk, ışıksızlaştırılmış kaliteleri ile birlikte kullanılırsa daha ışıklı hale gelir. Renk ışıklandıkça öne gelir, ışıksızlaştıkça geri plana gider. Açık renklerin kalite skalası koyu renklere göre daha fazladır. Örneğin, karmen kırmızısına siyah katıldığında kırık mora dönüşebilir. Sarıya siyah karıştırıldığında,

basamak basamak bir çok kırık yeşil kalitesi elde edilir. Mat renk tonları, özellikle griler, etraflarındaki renklerle ve onların ışıklılık güçleriyle yaşam kazanır. Kalite zıtlığı doğada gözlemlendiğinde; bitkilerde merkez en parlak dallara doğru gölgelenmiş bir yapı dikkati çeker.

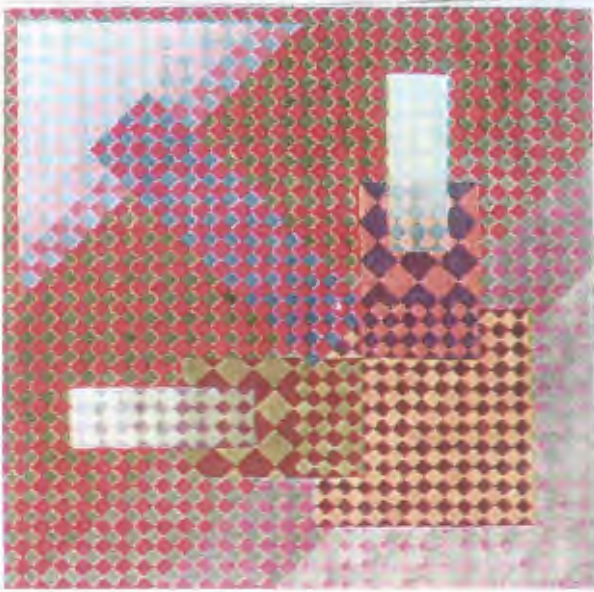
Öğrencilere renk zıtlıkları konusu anlatılırken, kalite zıtlığını Henry Matisse'nin (1859-1954) "La Piano", La Tour'un (1659-) "Yeni Doğmuş Bebek" adlı resmi, Paul Klee'nin(1879-1940) "Sihirli Balık" adlı resmi gibi örneklerle açıklanabilir (Itten,1963). Kalite renk zıtlığı ile yapılmış öğrenci çalışmaları Resim 52, 53, 54'de yer almaktadır.

Öğrencilerle yapılacak uygulamalarda kalite renk zıtlığının saf yoğun renklerle, mat seyreltik renkler arasında olduğunu söyleyerek doygun rengi gri ile karıştırarak seyreltileceğini, mat ve parlak kontrast bir rengin, sönük bir rengin yanında parlak, parlak bir rengin yanında sönük kalabileceğini belirterek bunu görecelilikle açıklamak gerekir. Kalite kontrastı için Itten, bir kareyi 25 eşit kareye bölmüş, saf rengin merkezi, dört aynı parlaklıktaki griyi de dört köşeye yerleştirmiş, sonra gri ile saf rengi, basamak basamak karıştırarak, dört daha az seyreltik, dört daha çok seyreltik ara renk elde etmiştir. Buna benzer uygulamalar öğrenciler ile denenebilir (Itten,1963).

Kalite kontrastlığında derinlik etkisini sağlayabilmek için, saf rengin, aynı parlaklıktaki karışım renkten daha öne çıkacağını bilmek ve eğer ortamda açık-koyu ya da sıcak-soğuk etkiler varsa derinliğin bu etkilere göre de değişeceğini bilmek ve yapılan öğrenci çalışmalarında bu bilgiyi örnekle açıklamak öğrencinin konuyu anlamasında yararlı olacaktır .

Resim 52. Kalite zıtlığı. (Öğrenci çalışması, guvaş boya, 20x20 cm).

Resim 53. Kalite Zıtlığı. Öğrenci çalışması (20x20 cm. guvaş boya).

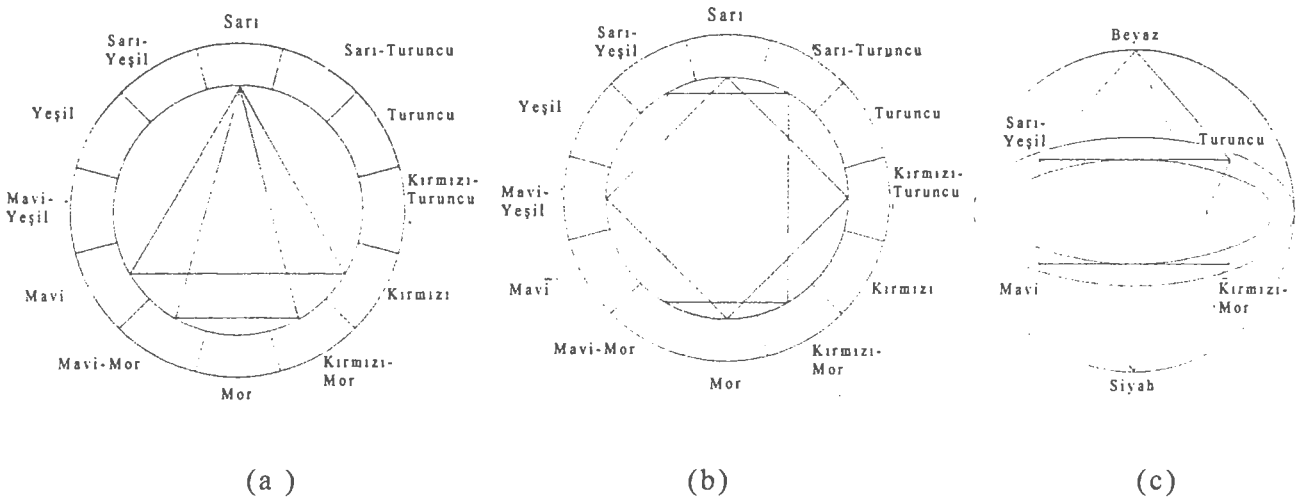

Resim 54. Kalite Zıtlığı. Öğrenci çalışması (20x20 cm. guvaş boya).

2.4.9. Renk Uyumu (Armoni)

Resimde armoniden söz ederken ikiden fazla ayrı karakterdeki rengin karıştırıldıklarında griyi vermesi gerekir (Gençaydın,1993,s.52).

Renk armonileri ile sistematik renk ilişkilerinden kompozisyonun temeli olan temalar geliştirilebilir. Onikili renk çemberinde karşılıklı gelen iki renk birbirinin tamamlayıcısı ve aynı zamanda armonik ikilisidir. Renk küresinde, birbirinin 180 derece karşısında yer alan iki renkle sonsuz sayıda ikili armoni elde edilebilir (Itten, 1983,s.118-119).

Şekil 1. Renk Armonilerinin Renk Çemberinde ve Renk Küresinde Gösterilişi.

Kaynak. Itten, 1983,s.118-119.

Renk çemberinde seçilen üç renk eğer, eşkenar üçgen oluşturuyorsa üçlü renk armonisi oluşturur. Sarı-kırmızı-mavi en belirgin üçlü renk armonisidir. Onikili renk çemberinde iki komplementer renkten biri yerine, onun her iki tarafındaki renklerle düzenlenen armoni de üçlü renk armonisi oluşturur. Bu armoni renk çemberinde ikizkenar üçgen köşelerindeki renkler şeklinde belirtilebilir. Örneğin sarı ve mor renklerden, mor yerine mor-kırmızı, mor-mavi ile yapılan üçlü armoni gibi. Renk küresi merkezine ikizkenar üçgen ya da eşkenar üçgenin ağırlık merkezi (ikizkenar üçgen ya da eşkenar üçgenin kenarortaylarının kesişim noktası), kürenin merkezi olacak şekilde yerleştirildiğinde

üçgenin köşelerindeki renklerle üçlü renk armonisi oluşturur (Şekil 1-a) (Itten, 1983,s.118).

İki komplementer renk çifti armoni için seçilmiş ise, çiftin içindeki renkleri birbirine bağlayan çaplar, birbirine dik ise bir kare oluşur. Karenin köşelerindeki renkler dördü renk armonisi oluşturur (Şekil 1-b) Örneğin;

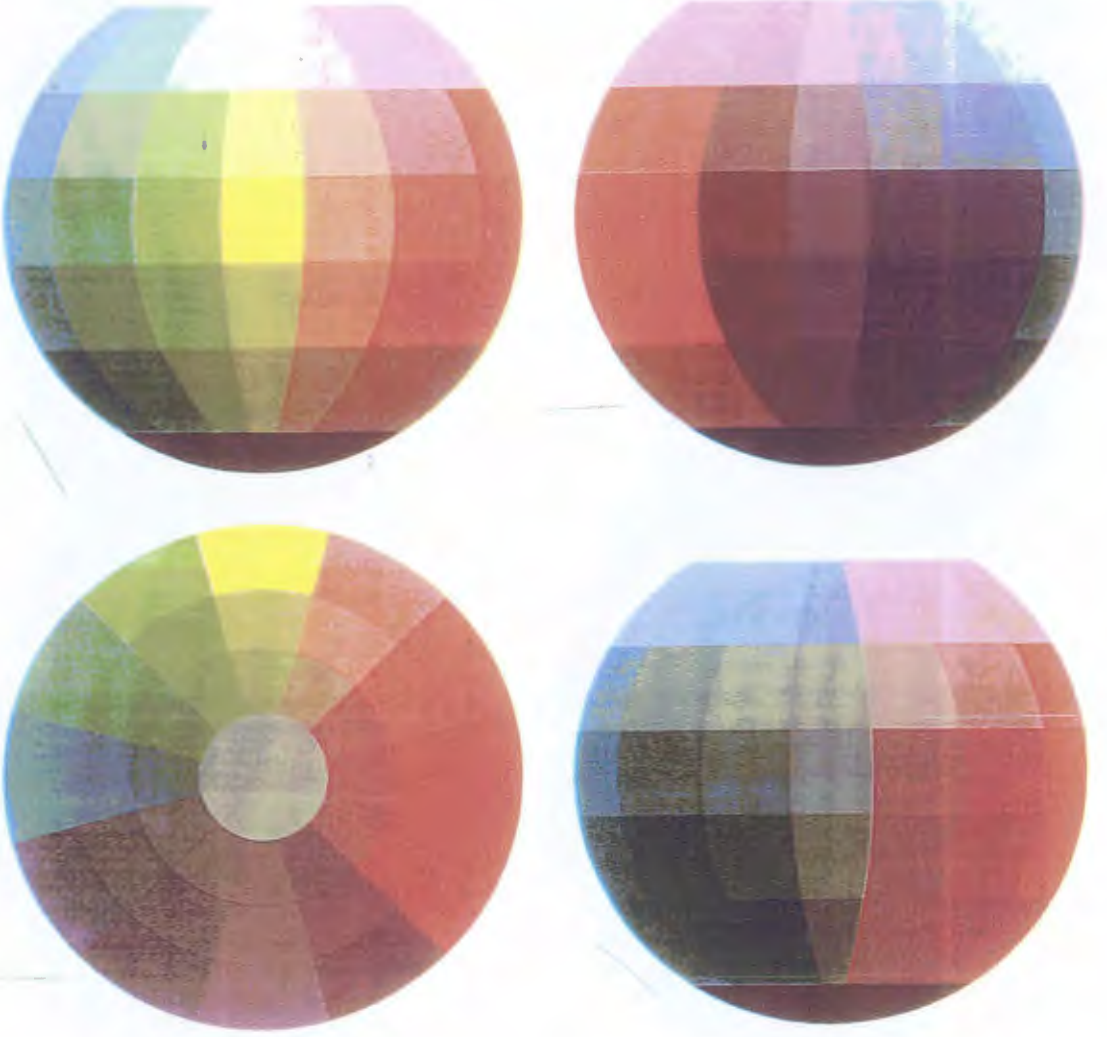
turuncu, mavi, kırmızı-mor, sarı-yeşil
sarı-turuncu, mavi-mor, kırmızı, yeşil gibi.

İki komplementer renk çifti içeren bir dikdörtgen ile, başka bir dördü renk armonisi elde edilir. Örneğin;

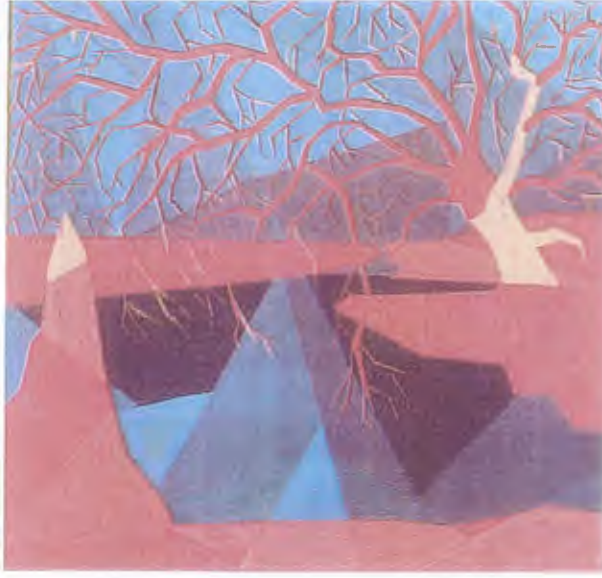
Sarı, mor, turuncu, mavi
Sarı-yeşil, kırmızı-mor, sarı-turuncu, mavi-mor gibi (Itten,1983,s.119)..

Renk çemberi, üç boyutlu bir renk kürenin ekvatorunu oluşturur. Renk kürenin ekvatorunda, renk çemberindeki renklerin yalın halleri yer alır. Kürenin kutuplarına doğru renkler beyaza doğru açılırlar, siyaha doğru koyulaşırlar (Resim 55, renk küre).

Öğrencilerle yapılacak renkli denemelerde, çeşitli renklerin rastgele yanyana gelişleriyle göze hoş gelen yanları ile göze hoş gelmeyen etkileri denenebilir. Üç ana renkle yapılmış bir peyzaj çalışması ve komşu renkler armonisinde stilizasyon çalışmaları örnek olarak verilmiştir (Resim 56, 57, 58, 59)

Resim 55. Renk Küre. Renk kürenin ekvatorunu, renk çemberindeki renklerin yalın halleri oluşturur. Kürenin kutuplarına doğru renkler beyaza doğru açılır, siyaha doğru koyulaşır.

Resim 56. Üç renkli peyzaj çalışması, (öğrenci çalışması, Kaynak: Odabaşı, 1996,s.101)

Resim 57. Komşu renkler armonisinde stilizasyon çalışması, (öğrenci çalışması Kaynak: Odabaşı,1996,s.110).

2.4.10. Renkte Hacim ve Derinlik Etkileri.

İki boyutta hacim ve derinlik oluşturmada perspektif kurallarından yararlanılabilir. Derinlik etkileri sağlayabilmek için form, renk, açık-koyu ilişkileri de önemlidir. Renklerle derinlik etkileri oluşturabilmek için renklerin özelliklerini bilmek gerekir. Renklerin ayrı ayrı kendilerine göre bir derinlik ve genişlik görünüşleri vardır. Bu da renk renk perspektifini oluşturur (Şahin, 1998,s.53).

Sıcak renklerin dalga boyları, soğuk renklerin dalga boylarından daha uzundur. Aynı şekilde; örneğin kırmızı renk, en az kırılmaya uğrayan, mavi renk ise en fazla kırılmaya uğrayan renktir. Mavi ve maviye yakın olan renklerin dalga boyları, kırmızı ve kırmızıya yakın olan renklerden daha kısadır. Dolayısıyla sıcak renklerin daha etkili bir uyarıcı özelliği olduğunu, bu yüzden soğuk renklerden daha ön planda görünme özelliğine sahip olduğu söylenebilir (Demir,1993,s.120). Örneğin, sıcak renkli eşyalar daha yakında ve olduğundan büyük, buna karşı soğuk renkli cisimler olduğundan uzakta ve daha büyük görünürler (Şahin, 1998,s.53).

Renklerde koyu değerler açık değerlerden daha ön planda yer alır. Renk mekanın boyutunu da etkiler. Mekan düzenlemelerinde tek rengin tonları ile birçok düzenleme yapılabilir. Böyle çalışmalara tek renkli (monokrom) düzenlemeler denir. Birden fazla renk kullanılarak yapılan düzenlemelere ise çok renkli (polikrom) düzenlemeler denir. Büyük mekânlarda uzun koridorlarda, koyu renk tavan olduğundan alçak görünür. Açık renk tavan ise olduğundan yüksek görünür. Mekan tasarımları ya da okul içi mekân çalışmalarında yapılacak örneklerle açıklanabilir. Koyu renkli duvarlar ve tavan üzerinde açık renkli elemanlar hafif ve zengin etki uyandırır. Buna karşın, açık renkli duvarlar ve tavan üzerinde koyu renkli büyük elemanlar ağır bir etki yaratır. (Şahin, 1998,s.53).

Renk ile form arasında mutlak bir bağıntı vardır. Bu bazen bir uzlaşma, bazen bir çağrışım, bazen de bir gerilim etkisi gösterir. Örneğin sarı renk üçgen form ile derinlik vasfı olan renkler (mavi renk), dairesel form ile kırmızı renk, kare form ile bütünleşir (Kandinski,1993,s.55).

Rengin doygunluğu (kroması), derinlik etkisi yaratmada önemli bir başka unsurdur. Doygun (kroması yüksek) renkler, doygun olmayan renklere göre gözü daha çok uyarır. Bu yüzden gözü daha fazla uyan doygun renkler daha önde görünürler. Renk gölgelendikçe, ışısızlandıkça uyarı etkisi zayıflar. Işıklı renk, gölgelenmiş renkten daha öne çıkar ve plan etkisi yaratır (Demir,1993,s.120-121). İlgi çekmek için bir alanın zıt veya doygun renklerle kaplanması gerekir. Örneğin, kitap kapağı tasarımları, tüketim ürünlerinin ambalajında, afişlerde, yangın söndürme araçları vb.

Renkle ilgili hangi araç gereci kullanılacağından çok, konuya uygun araç gerecin kullanılması önemlidir. Dersle ilgili tüm hazırlıkların önceden tamamlanması, zaman ve enerji kaybını önlemesi bakımından önemlidir (Gençaydın,1993,s.225).

Renk konusu işlenirken öğrenci, aynı zamanda boya ile karşılaşır. Boya, sıvı ya da kuru halde sürülüp yayılarak, yüzeyleri kaplayabilen, ince bir tabaka oluşturarak yüzeylerin özellikle renk, bazen de doku niteliklerini değiştirebilen sanat malzemesi olarak tanımlanabilir. Boyayı oluşturan iki önemli öge; toz (pigment) ve onun yapışmasını sağlayan sıvı (bağlayıcı)dır. Renk ilişkilerini farklı boyalarla denemenin yanında, kolaj tekniğinden ve bilgisayardan yararlanabilir. Öğrencilerle bilgisayar destekli bir ortamda seçilen bir mekan, farklı renk tonlarıyla ya da, farklı renk armonileriyle birçok alternatif sunularak deneme yanılma yoluyla renk ilişkilerini öğrenme yoluna gidilebilir. Bu çalışma hem kısa zamanda çok sayıda deneme şansı verir, hem de çalışma heyecanını artırır.

2.5. Renk Bilgisinde Kullanılan Teknikler.

Sanat tarihine kısaca bir göz atıldığında yaratılmış yapıtların ortak biçimsel öğelerden ve ortak kompozisyon öğelerinden oluştuğu (ritm, hareket, leke, ışık gibi) bilinmektedir. Işık, ritm, doku gibi kompozisyon araç-gereçleri de aynı değişikliği göstermekte ve kimi zaman bunlardan bir kaçını belirgin şekilde ön plana çıkarmakta ve de yapıtta ağırlığını ortaya koymaktadır. Farklı malzemelerinde esere kazandırdıkları vardır. Renkli kompozisyonlarda ilk akla gelen araç-gereci tanımadır.

Guvaş Boya Tekniği. Eski Mısır'da bal ile karıştırılarak kullanılan guvaş, orta çağda kitap bezemelerinde kullanılmıştır. Guvaş su ile çalışılan, mat, çabuk kuruyan ve kapaticı özellikli bir boyadır. Suluboya tekniğinin tersine, kapaticıdır ve beyaz boya bu teknikte kullanılabilir (Comamala, 1984,s.63); Renk açarken rengin içine beyaz boya katılır. Guvaş boyanın çok kolay öğrenilebilen bir tekniği vardır. Su ile beraber kullanıldığında suluboya, katı kullanıldığında yağlıboya tekniğine benzer. Renklerin karışımından zengin ara tonlar elde edilir. Genellikle arka plandan ön plana doğru, koyu renkten açık renge doğru bir boyama yolu izlenir. Hataları düzeltme, istenmeyen bölümleri değiştirme olanağı vardır.

Guvaş boyanın çok çeşitli kullanım alanı vardır. Bu teknik; afiş, kitap-dergi resimleri, dekoratif işer hazırlanmasında kullanılır. Guvaş boya tekniğinde boyamanın yapılacağı kağıdın, boyandığında kıvrılmayan cinsten olması gerekir. Soğuk preslenmiş kağıtlar, yarı pürüzlü yüzeyi ile renk katmanlarını ve suyu emer. Boyamada kullanılacak çok değişik tip ve kalitede fırçalar yer alır. Bunların içerisinde suya batırıldığında çok su çeken fırçalar tercih edilmelidir. Ayrıca boyayı yüzeye sürmek için spatül, merdane, karton, sünger vb araçlar da kullanılabilir. Belirtilen bu araç ve gereçlerin dışında tekniğin uygulanış biçimine göre kazıyıcılar, püskürtücüler, çini mürekkebi, mum, pastel boya, şablon ve

kalıplar gibi değişik gereçlerden yararlanılabilir (Kınıklı ve diğerleri, 1993,s.33-34) (Resim 58-59).

Resim 58. Öğrencinin okuduğu kitaptan esinlenerek yaptığı çalışma. Sıcak-soğuk renk zıtlığı. Bu çalışmadan yola çıkarak, kolaj çalışmalarında görülen şeritler halinde kesilmiş, resmin yeniden düzenlenmesi (öğrenci çalışması, guaj boya, 20x20 cm.)

Resim 59. Öğrencinin okuduğu kitaptan esinlenerek yaptığı çalışma. Sıcak-soğuk renk zıtlığı. Bu çalışmadan yola çıkarak, kolaj çalışmalarında görülen dairesel olarak kesilmiş, resmin yeniden düzenlenmesi (öğrenci çalışması, guaj boya, 20x20 cm.)

Suluboya Tekniği. Suluboya bilinen en eski tekniklerden biridir. Akvarel olarak da bilinen suluboyanın en erken örneklerine eski Mısır'ın papirus rulolarında, Çin ve Japonya'da ipek ve pirinç kağıt üstüne yapılan resimlerde rastlanır. 17.yy.'da açık sepia ile renklendirilmiş, mürekkep kalem çizimlerinde görülür. Cloude Lorain, Rembrandt, Dürer ve Van Dyck gibi sanatçılar suluboyayı kullanmışlardır. Suluboya, ilk kullanılmaya başlandığından bu yana, usta sanatçılar tarafından değişik tekniklerle çalışılmaktadır. Suluboya tekniğinde önemli elemanlar boya, kağıt, fırça ve sudur. Bunların değişik kullanımı yeni tekniklerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Suluboya; guvaş boya, pastel boya, yağlıboya vb. gereçlerle birlikte kullanılabilir.

Suluboya suda eriyen saydam bir boyadır. Saydamlık özelliği, çok ışıklı bir etki yaratır. Açık bir zemin üzerine sürülen renk alttaki ışığı kapatmaz, bir kısmını yansıtır. Bu nedenle, beyaz boya kullanılmaz. Suluboya tekniğini diğer tekniklerden ayıran temel özellik, renk değerlerinin azaltılmasını beyaz boya ile değil, su ile sağlanmasıdır. Suyun az ya da çok kullanımı boyanın yoğunluğunu ve rengin şiddetini azaltır ya da çoğaltır. Ayrıca beyaz kağıt, beyaz renk yerine de kullanılabilir. Sulu boya kağıdının kalınlığı, ağırlığı ve yüzeyi önemlidir. Su ile temasa girdiği zaman buruşan kağıtlar; kullanmadan önce gerilmelidir. Kağıt, bir küvet içinde ıslatılır. Islanan kağıt suyu süzöldükten sonra çizim tahtasına yerleştirebilir, kağıt ya da plastik bantlarla altlığa tutturularak kurumaya bırakılır. Guvaş boya tekniğinde kullanılan malzemeler suluboya tekniğinde de kullanılır (Kınıklı ve diğerleri, 1993, s.29-30).

Resim 60. Emil Nolde (1867-1956) “Kırmızı Gelinciler” (Kağıt üzerine suluboya, 34,3x48,3 cm)

Resim 61. Natürmort (öğrenci çalışması, suluboya tekniği, 50x35 cm).

Suluboya tekniği, yağlıboya tekniği ile diğer tekniklerden farklı biçimde uygulanır. Yağlıboya ile bir alan üzerinde istenildiği kadar çalışılabilir, renk değiştirilebilir ve silinebilir. Buna karşılık, suluboya kısa sürede ve mümkün olduğu kadar hatasız uygulanmalıdır. Net yumuşak armonili, ışıklı ve saydam bir sonuç alınabilmesi için doğru renk doğru yerde kullanılmalıdır. Suluboya tekniğinde kullanılan bazı boyama yöntemleri şunlardır (Kınıklı ve diğerleri, 1993, s.31).

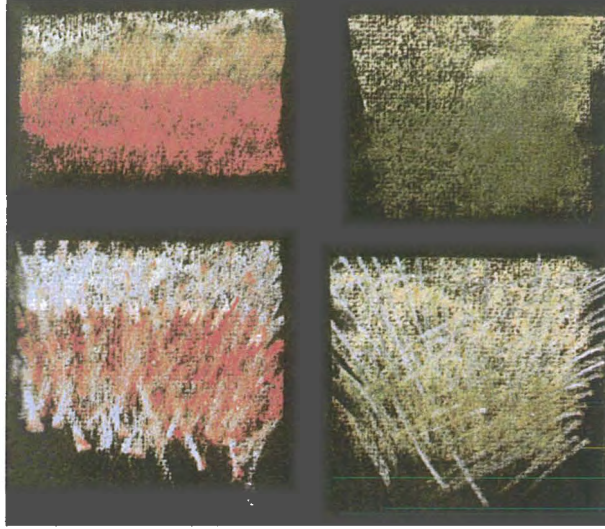
- Islak kağıda yapılan boyama,
- Kuru kağıda yapılan boyama,
- Renkleri üst üste kullanarak boyama,
- Basit öğelerden başlayarak boyama,
- Aktif öğelerden başlayarak boyama,
- Açıktan koyuya doğru boyama,
- Koyudan açığa doğru boyama v.b.

Işığa dayanıksızlığı nedeniyle sanatçılar suluboyayı pek kullanmak istemeseler de atmosferin uçuculuğunu ve hafifliğini yansıtmak için kullanmışlardır (Gençaydın,1993,s.89).

Resim 62. İmgesel çalışma (öğrenci çalışması, suluboya tekniği, 30x40 cm)

Pastel Boya Tekniği. Pastel boya, toz haline getirilmiş pigmentin zambak ya da reçine ile karıştırılması sonucu elde edilir. Pastel ilk olarak, 16.yy'da Kuzey İtalya'da Holbein'in portrelerinde dikkati ęeker. Özellikle Rokoko döneminde (18.yy), en sevilen malzeme olmuştur. İzlenimcilik akımı (19.yy) ile Degas, Renoir, Loutrec daha sonra Matisse, Klee gibi sanatęılar pastel boyayı kullanmışlardır.

Resim 63. Pastel boya ile çalışma yöntemleri (Kaynak: Blockley,1992)

Pastel boya ile boyama yaparken, büyük yüzeyden kk yüzeye, açık renkten koyu renge, yukarıdan aşağıya, geri plandan ön plana doğru boyamaya dikkat etmelidir. Pastel boyayı bir kere sürdükten sonra çok fazla kazımamaya zen gösterilmelidir. Kuru pasteli uygulamanın en iyi yolu, parmakla sürmektir ve aynı araç farklı renklerdeki vuruşları hafif ovalamak yoluyla karıştırmak ya da i içe geçirmek için de kullanılabilir (Kınıklı ve diğerleri,1993,s.46). Pasteller, yatay, dikey çizgiler, benekler halinde kullanılabilir. Uzun çizgiler üzerine kısa çizgilerle, enine-boyuna taramalarla renkler kaynaştırılabilir (Resim 63).

Pastel boyalar, farklı sertliklerde olmalarının yanısıra geniş bir renk yelpazesine de sahiptir. Yağlı pasteller, kuru pastellerden tamamen farklıdır ve bir yağlıboya çalışmasının hazırlık aşamalarında

kullanılabilir. Ayrıca farklı etkiler elde etmek amacıyla da suluboya darbeleriyle kombine kullanılabilir (Kınıklı ve diğerleri,1993,s.46).

Pastel boya, suluboya gibi saydam değildir. Kağıt tarafından emilmeyen dolayısı ile kalıcı niteliği olmayan bu boyanın resim yüzeyinden dökülmemesi için cam altında saklanması ya da fiksatifle sabitleştirilmesi gerekir. Pastel çalışmaları için uygun olan kağıtlar iyi kalite sulu boya kağıtları ve dokulu kağıtlardır. Bunun yanında, bir tür ince zımparalanmış kağıt ya da hazırlanmış bir tuval, karton da kullanılabilir.

Yağlıboya Tekniği. Yağlı boya, toz halinde boyanın yağ ile; akrilik polimer reçine ile; suluboya-pigment, arap zamkı ve çeşitli maddelerin karışımıdır. Böylece, bir boya, boya maddesi artı bir katkı maddesinden oluşur. Örneğin toprak sarısı için, toz halindeki toprak sarısı beziryağıyla karıştırılır. Fakat kullanılan boyaların çoğu için bu basitleştirme geçerli değildir. Çünkü bir de boyanın kullanılacak iyi durumda korunabildiği bir süre vardır ki, bu kullanım ömrü boyadan boyaya epeyce değişir (Kınıklı ve diğerleri,1993,s.48).

18.yy'da yapılan araştırmalar, yağlı boyanın uzun bir gelişme süreci sonunda oluştuğunu ortaya koymuştur. Ancak Van Eyck kardeşler, bu tekniğe esneklik kazandırmış daha zengin ve yoğun bir renk ve daha geniş renk skalası elde etmişlerdir (Eczacıbaşı Sanat ansiklopedisi, 1997,s.1911). Yağlıboya her dönemde pek çok sanatçının kullandığı bir tekniktir (Resim 64). Yağlıboya genelde sıkı dokulu bir tür keten bezinden yapılmış ve yağlı beyaz renkli astar boya ile kaplanmış tuval üzerine, fırça ile uygulanır. Bunun dışında kağıt, karton ve tahta panolar üzerine de uygulanabilir. Boyama konusunda biraz teknik bilgi edinme gerekliliği vardır. Bir veya iki basit kuralı hatırlayıp, palettteki renk düzeni basit tutarak kolaylaştırılabilir. Boyamada bir sonraki kat uygulanmadan önce, o katın kuruması beklenmelidir. İlk katta yağ,

boyanın uygulandığı yüzeyin gözenekleri tarafından emildiği için, bir sonraki kat, önceki kattan daha fazla yağ içerir.. Resim tamamlandığında yüzeye, yapıtı hava etkisinden ve sıyrılmalardan korumak için vernik çekilebilir.

Resim 64. Hodgkin (1932).Tuval üzerine yağlı boya (171,5x185,4 cm)

Yağlıboya ile işlenen herhangi bir konu, suluboya ile de işlenebilir. Ancak, herbirinin kendi özelliklerine göre yaratacağı etkiler farklılık gösterir. En büyük fark, tonda boyanın ağırlığı ile görünümündedir. Yağlıboya ağırdır, biraz kalın ve yoğun olarak uygulanır. Böylece betimlenen konuya gerçek nesne duygusu verilebilir. Suluboya hafiflik etkisi verir. Boya tabakasından çok, boya lekesine benzer. Gerçeklik duygusu yine olanaklıdır ancak bu, gerçeğin farklı bir görüntüsüdür. Çoğunlukla, havasal mekanların ve atmosferin görüntüsü verilebilir (Johnston,1978,s.71). Yağlıboyanın kuruma süresinin uzunluğu, en büyük dezavantajıdır. Yağlıboya tekniğinde iyi sonuç alabilmek için; resim yapılacak yüzeyin iyi hazırlanmasına, kaliteli boya kullanılmasına, incelticilerin kaliteli olmasına, boya paleti, fırçalar ve resim sehpasının kullanışlı olmasına dikkat edilmelidir.

Akrilik boya, sentetik reçine ile toz boyadan oluşur. Suluboya gibi su ile inceltilebilir ve saydam bir etki sağlar. Bir yüzeye istenilen kalınlıkta kat kat boya uygulanabilir. Saydamlık elde etmek için sulandırılmasına karşın, ışığı yansıtmaz. Çok çabuk kurur. 1969'larda Op-art ve Minimal sanat akımları içinde sanatçılar, akrilik boyayı kullanmışlardır. Çok kalın tabakalar halinde sürülmesine rağmen, bu kalınlıktaki sürülen yağlıboyanın kurumaması günler alırken; akrilik boya, çok kısa bir sürede kurur. Palete sıkılan boyalar birkaç dakika içinde kuruyacağından, geciktirici medyumlardan kullanılmalıdır. Genellikle akrilikler, yağlıboyalarda kullanılan aynı tip fırça ve palet bıçakları ile sürülebilir. Yağlıboya için kullanılan sehpa, paletler, farklı boyutta fırçalar akrilik boya için de kullanılır (Resim 65).

İki ya da daha fazla boya tekniğini bir arada kullanarak *karışık teknikte* çalışmalar yapılabilir. Karışık teknik uygulamaları, boyaların farklılıklarını (yoğunluk, parlaklık, matlık, saydamlık vb.) bir arada kullanarak, farklı denemeler yapma olanağı sağlar. Günümüz sanatçıları farklı teknikleri bir arada kullanarak karışık teknik ürünler ortaya koymaktadırlar (Resim 66). Öğrenciler, okullarda pastelboya ile suluboyayı hatta renkli kalemleri, araç-gereçlerin olanaklarını dikkate alarak, bir arada kullanabilirler. Burada öğretmen, boyaların kullanım özelliklerini ve görsel etkilerini vurgulayarak, öğrencilere yardımcı olmalıdır.

Kolaj tekniği. Herhangi bir yüzey üzerinde değişik araç-gereçlerin yapıştırılması ile yapılan resim tekniğine denir (Güneş,2001,s.52). Kolaj tekniği, yapıştırma resim olarak da anılır. Gazete, afiş, etiket, fotoğraf gibi basılı ürünlerin, ayna kumaş gibi nesnelerin kesilip yapıştırılması şeklinde uygulanır. Kolaj, 1910'larda kubizm akımı ile yaygınlaşmıştır. Kolaj tekniği sayesinde öğrenci, hazır imgeleri bir araya getirirken yırtarak, yapıştırarak, keserek boşluk-doluluk ilişkisini dikkate alarak, elindeki elemanların yerlerini değiştirerek farklı denemeler yapma şansına sahiptir. Öğrenciler, bu gereçlerle doku, renk, biçim, form

farklılıklarını göz önünde bulundurarak kendilerince bir biçim arayışına girerler (Resim 67-68).

Kolaj tekniği, öğrencinin gördüğünü boyamasının dışında, yeni bir bütün yapma “yeniden örgütleme yöntemleri ile” (bozarak, parçalayarak, bölerek, ekleyerek, çıkararak dağıttıktan sonra), elemanları yeniden bir bütün içinde düzenleme alışkanlığını kazandırır (Güneş, 2001,s.55).

Resim 65. Doğançay, Burhan. “Soyut Kompozisyon” Tuval üzerine akrilik boya (250x150 cm)

Resim 66. Gün, Mehmet. “Soyut Kompozisyon” Tuval üzerine karışık teknik (100x100 cm)

Resim 67. Açık-koyu renk zıtlığı(öğrenci çalışması, kolaj tekniği, 30x30 cm).

Resim 68. (öğrenci çalışması, kolaj tekniği, 30x30 cm).

2.6. İlgili Araştırmalar.

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan resim öğretmenlerinin renk öğretimindeki görüşlerinin, bu konuda çektikleri güçlüklerinin ve eğitim gereksinimlerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırmanın konusu ile ilgili olan araştırmaların taraması yapılmıştır. Tarama sonunda araştırmaların sınırlı sayıda olduğu, çoğunun da lisans üstü tez çalışması niteliğinde olduğu saptanmıştır. Aşağıda, incelenen araştırmaların özetlerine yer verilmiştir.

Plastik sanatlar açısından ele alındığında renk, vazgeçilmez bir öge ve araçtır. Renk insanda uyandırdığı sonsuz etkilerden ve içerdiği anlam gizilgücünden dolayı görsel sanatların en önemli plastik ögesi olmuştur. Tarih boyunca görsel sanatların bütün dallarında ve mimarlıkta bezeme,benzetme amacıyla kullanılan renk,resim sanatında ressamın en önemli anlatım aracıdır. Renk kullanımındaki teknikler özellikle izlenimcilik'te bilimsel bulgulara dayanmıştır. 20. yy.da endüstri boyalarının ,baskı, grafik ve fotoğraf tekniklerinin giderek önem kazanması sanat eğitiminde renk kuramlarının ve rengin fiziksel özelliklerinin öğretimine yardımcı olmuştur.

20.yy başlarında renk üzerine bir çok kitap yayınlanmıştır, bunlar dışında ressamlardan Kandinsky'nin "Concerning the Spiritual Harmony" (1947: Sanatta Tinsellik Üzerine) ve "The Art of Spiritual Harmony" (1914: Tinsel Armoni Sanatı) ; Bauhaus'ta hocalık yapan Johannes Itten'nin "The Art of Color" (1961: Renk Sanatı) ve Albers'in "Interaction of Color" (1963: Rengin İlişkileri) adlı kitapları etkili olmuştur.

Eski çağlarda Pythagoras, Aristoteles ve Plinius gibi yazarlar rengin doğası üzerinde tartışmışlar ve temel renklerin toprak , ateş hava ve su gibi temel öğelerin biçimi olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Rönesans'ta Leonardo Da Vinci de rengin doğası üzerinde durmuş ve sarının toprağa, yeşilin suya, mavinin havaya, kırmızının ateşe, siyahın karanlığa ait olduğunu yazmıştır.

Newton (1666), renkleri sistematik olarak sınıflandırmış ve ilk renk çemberini bulmuştur. Işığın özelliklerini laboratuvar çalışmaları ile göstermiştir.

Le Blon'un (1756) yayınladığı renk konusundaki tezi, bugünkü üç temel renk kuramının kaynağıdır. Blon, boya maddesi kırmızı, sarı ve mavinin temel renkler olduğunu bulmuştur.

Morris Harris (1766), tüm renkleri içeren ilk dairesel şemayı "Naturel System of Colours (renklerin doğal sistemi)" adlı kitabında yayınlamıştır. Harris, ışıktan çok pigmentler üzerine çalışmıştır. Kırmızı-sarı-mavi olan üç ana pigmentler üzerine çalışmıştır. Kırmızı-sarı-mavi olan üç ana pigmentten ikincil veya birleşik renkler turuncu, mor ve yeşili elde etmiş ve bu çalışmasını renk çarkında göstermiştir.

Otto Runge (1777-1810), rengin üç boyutlu modeli üzerinde, ilk girişim olan renk küresini(Die Farben Hubel) yayınladı. Runge ekvator çevresinde, yukarıda beyaza doğru iki adım, aşağıda siyaha doğru iki adım olarak bölünmüş yoğunluklarla birlikte bir küre olarak renk ilişkilerini göstermiştir (Erim,1999,s.33).

Michel-Eugene Chevreul'un (1839), ortaya attığı, üç temel renge dayanan kuramıysa, İzlenimcilik ve yeni İzlenimcilik üzerinde çok etkili olmuştur.

Munsel (1905), Color Notation (Renk Kayıtları) adlı kitabında renk değişikliklerini açıklamak için üç boyut kullanmıştır. Bu boyutlr, renklerin tonlarının farklı adımlarda maksimum kaliteye ulaşmaları için

üç boyutlu bir oluşturur ve aynı zamanda maksimum kalite içerisinde sayısı belli nötr grilerde vardır (Erim,1999,s.37).

Itten(1961), “The Art Of Color” (Renk Sanatı) adlı kitabında, renk teorilerini anlatır. 1963 yılında yayınlanan “Design And Form” adlı kitabında, Viyana Okulu, Bauhause, Berlin Itten Okulu, Krefelt Desen Tasarım okulu, Zürih’teki “Art And Craft Okulu” ve “Tekstil Ticaret Okulu”ndan öğrencilerin çalışmalarına yer vermiştir. 1930’da Berlin Okulunda yazdığı günlükte, ressam ve öğretmen olarak karşılaştığı biçim, form ve renk problemleri hakkındaki yazıları yer alır. The Art of Color adlı kitabında sistematik ders akışı ve kendi oluşturduğu öğretim programı doğrultusunda çok sayıda renk kontrastlıkları , olasılıkları, pek çok renk egzersizleri ve reprödisiyon incelemelerine yer vermiştir (Itten,1963).

Johannes Itten, uyumlu renklerin karıştırıldıklarında griyi oluşturan renkler olduğunu belirtmiş, uyumlu renklerin aynı zamanda tamamlayıcı olduklarını aktarmış. Renk uyumunun sadece karşıt renklerle değil, açık-koyu, sıcak-soğuk gibi renk ilişkilerinde de var olduğunu söylemiştir. Itten’in teorisi bugün kullanılan, öğretimde anlaşılabilen ve uygulanabilen bir teoridir.

John A. Michael (1983), “Art and Adolescence” adlı kitabında, okulda ergenlik dönemini içine alan orta öğretim kısmının sanat eğitimini betimleyerek, sanat eğitimcilerinin rolleri, gelişme çağı ihtiyaçları, etkili sanat eğitim programlarını incelemiştir. Michael, yaratıcı olan ve yaratıcı olmayan öğrenci davranışlarının otoriter ve demokratik öğretmen yaklaşımlarının sanat ortamına yansımalarını, öğretmenin derse olan ilgiyi artırmaya dönük davranışlarını açıklamıştır. Ayrıca, sanat eğitiminin gelişimine, geleneksel sanat eğitimi metodu ile Arthur Wesley Dow’un ortaya koyduğu, Yaratıcı sanat ile geleneksel, akademik sanat eğitimi yaklaşımlarının birleştirilmesi sonucu geliştirdiği “Sentetik Metot”u açıklamıştır.

Linderman, “Art İn The Elemantary School” adlı kitabında, ilköğretim çağı öğrencilerinin sanata yaklaşımlarını, öğretim yöntemlerini ve uygulamaları aktarmıştır. Renk, doku, tekstür konuları içinde öğrencilerin dersi algılayış biçimleri 3, 4, 5, 6. Sınıf öğrencilerinin renkli çalışmalarına ve konu ile ilgili öğretmenlerin öğrencilere uygulayabileceği motivasyon çalışmalarına yer vermiştir.

Demir(1993), Temel Plastik Sanatlar Eğitimi adlı kitabında, temel sanat kavramlarının görsel yönü ve etkileri, ilişkileri, nedenleri kuramsal olarak ele almıştır. Nokta, çizgi, ışık, renk, ritm, denge, düzen, form, hacim, zıtlık ve elamanter sistemler gibi görsel sanatların ortak öğelerini kapsayan temel plastik sanatlar eğitimi dersi için kaynak oluşturan kitapta, renk konusu, renk tanımları, renk çemberi, renk etkileri ve renk kontrastlıkları açıklanmıştır.

Gençaydın (1993), “Sanat Eğitimi” adlı kitabında, öğrencilerin yaratıcılık eğitimi, renk bilgisi, renk ilişkileri, iki ve üç boyutlu çalışmalar, eser incelemeleri ve eleştiri konularına değinmiştir. Gençaydın, sanat eğitimi açısından rengin önemini ve sanat eğitiminin nasıl verilmesi gerektiği üzerinde durmuştur. Deneysel araştırmalara dayanmayan, soyut ve kuramsal bir renk bilgisi eğitimi vermenin yaratıcı anlamda katkısı olmayacağını, bu nedenle; renk duyarlılığı eğitimi için renk sistemlerini öğrettikten sonra uygulama yaptırmak yerine, yapılan çalışmalarda renk ilişkileri ile ilgili sonuçlar çıkartılması gerektiğini belirtmiştir.

Erim (1996) tarafından gerçekleştirilen “Temel Sanat Eğitiminde renk Algılamaları”adlı sanatta yeterlik tezinde, öğrencilerin topluma ve kendi çevrelerine karşı ne kadar duyarlı olduklarını ölçmek ve algılamaya sevk etmek, farklı bölgelerdeki insanlarımızın aynı zevkleri ve özellikleri taşıyıp taşımadıklarını saptamak, çeşitli test tipleri ile onları bilimsel araştırmalara hazırlamak amaçlanmıştır. Tarama modelindeki bu araştırma kapsamında 300 öğrenciye renk hakkında testler yapılmış ve

Türk halkının renk hakkındaki genel kanısı araştırılmıştır. Çalışma, altı farklı bölgeyi temsil eden illerdeki (Bursa, İstanbul, Ankara, Bolu, Konya, Hatay) üniversitelerin eğitim fakültelerinde, birinci sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Testin ilk bölümü 11 sorudan oluşmuştur. Toplumdaki olayları ve duygularımızı sembolize eden renklerden en çok kullanılan ilk ikisinin, 17 renk tercihi arasından, seçilmesi istenmiştir. İkinci bölümde ise öğrencilere, sekiz rengin çevremizi kodlamada, nasıl rehberlik ettikleri hakkındaki genel görüşleri sorulmaktadır. Çalışmada bu test sonuçları ile birlikte, bazı uygulamalı çalışmalar ve öğrencileri bilgilendirecek, konuya açıklık ve netlik getirecek, tarihsel ve teorik bilgiler yer almaktadır. Sonuç olarak, toplumun genel yargısını belirleyen, farklı bölgelerden elde edilen test yanıtları değerlendirildiğinde, çoğunlukla aynı renklerin tercih edildiği gözlenmiştir.

Artut (2001), “Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri” adlı kitabında, özellikle ilköğretimde sanat derslerinin salt el becerisini hedef alan uygulamalarla sınırlandırılması veya aynı yöntem ve tekniklerin çocuğun gelişim düzeyi ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurulmaksızın, her yıl tekrarlanmasının öğrencilerin sanat derslerine ve öğretmenlerine karşı olumsuz tutumlarını artırdığını belirtmiştir.

Camgöz (2000), “Renk Türü, Doymuşluk ve Parlaklığın Dikkat Çekme ve Tercih Üzerine Etkileri” adlı doktora tezinde, Ankara’da eğitim gören 123 üniversite öğrencisine, 8 fon rengi üzerinde renk türleri, doymuşlukları ve parlaklıkları farklı karelere bakmaları ve en çok tercih ettikleri kareleri göstermeleri istenmiştir. Araştırmaya katılanların %67’si en doymuş ve parlak kareleri seçtikleri görülmüştür.

Şahin (1998), “Renklerin Adlandırılması” adlı doktora tezinde, renk konusu ile değişik fikirlerin, eğilimlerin ve önceden yapılmış

çalışmaların anlatımlarının yanısıra, renk olayının nörofizyolojik işleyişi ve görsel özellikleri, renk dili ve renk dizgeleri ele alınmıştır. Türkçede kullanılan renk adları ve bu adlar arasında en çok bilinen ya da kullanılmakta olan ikincil renk adları tespit edilmiştir. Temel ve ikincil renk adlarının kişilerin belleklerindeki yansımalarını saptamak amacıyla uygulamalı bir araştırma yapılmıştır. Araştırma sonucunda, Munsell Renk Dizgesi kullanılarak, incelenen tüm renk adları için, Türk toplumunun, renkleri adlandırmasını ve algılamasını örnekleyen renk bölgeleri oluşturulmuştur.

Ünver (1997), “Liselerde Sanat Eğitimi ve Öğretimi” adlı doktora tezinde, Türkiye’de sanat eğitiminin gelişimini kuramsal olarak ele almıştır. Türkiye’de Anadolu Güzel sanatlar Liselerinin açılmasının yanında liselerde yapılan yeni düzenlemelerin sanat eğitimine yeni bir boyut getirdiğini ancak sanat eğitim programlarının uygun hale getirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Özer (2001), “İlköğretim Okullarında Sınıf Öğretmenlerinin Resim-İş Dersine İlişkin Eğitim Gereksinimleri” adlı yüksek lisans tezinde, sınıf öğretmenlerinin resim-iş dersine ilişkin eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi amaçlamıştır. Araştırma, 1999-2000 öğretim yılında Eskişehir ili merkezindeki 46 ilköğretim okulunda görev yapan 461 sınıf öğretmeninden elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir. Tarama modelindeki bu araştırmanın verileri anketle toplanmıştır. Araştırmanın sonunda, sınıf öğretmenlerinin resim-iş eğitiminin amaçları ile öğrencilerin gelişimi bakımından önemi ve gerekliliği konularında eğitim gereksinimleri olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, sınıf öğretmenlerinin dersin içeriğini oluşturan çoğu konularda, öğretim sürecinde ve öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesinde değişik düzeylerde güçlüklerin olduğu ve bu güçlüklerle dayalı yoğun sayılabilecek eğitim gereksinimleri olduğu saptanmıştır.

Genç (1999), “12-18 Yaşları Arası Çocuklarda Sanat Eğitimi ve Yaratıcılık” adlı yüksek lisans tezinde, 12-18 yaş arası öğrencilerin ergenliğe geçişte yaşadığı fiziksel ve psikolojik değişim sürecinin, sanatsal gelişmelere etkileri kuramsal olarak irdelemiştir.

Erbil (1994), "Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Atölye Dersi Deneysel Uygulamaları" konulu Yüksek Lisans Tez çalışması yapmıştır. Araştırmacı Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde okuyan öğrencilerin Resim atölye dersi taslak programına göre yaptıkları deneysel uygulamaları irdeleyerek, uygulamada ulaşılması düşünülen hedefleri, konuları, teknikleri ve atölye çalışmalarının değerlendirilmesini kuramsal bir çalışmayla ortaya koymuştur.

Kırıçoğlu (1991), “Sanatta Eğitim”adlı kitabında okul programlarının en sorunlu alanlarından biri olarak Resim-iş dersini görmektedir. Resim iş dersinin önem sıralamasında hep sonlarda yer aldığını ifade etmektedir. Türkiye şartlarında sanat eğitimini temellendirebilmek için tarihsel, betimsel ve deneysel araştırmalara yönelmenin şart olduğunu ifade etmektedir.

Balamir (1996), Sanat eğitiminde; duygu, algılama, imgeleme, yaratıcı ve üretici kavramların, plastik sanatların oluşumunu sağlayan temel yapı taşları içinde öğrenciye yaşatılması gerektiğini belirtmiştir. Öğrencileri, görebilen, sezebilen, araştıran, düşünen bireyler haline getirebilmek için ezbere dayalı değil, bilinçli çalışmalar yapmanın önemine değinerek, bunu sağlayacak kişinin de sanat eğitimcisi olduğu sonucuna varmıştır.

Demirtaş (1996), “Temel Sanat Eğitimi Açısından Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Hazırlık Sınıfı Uygulamalarının Değerlendirilmesi” adlı yüksek Lisans çalışmasında, sanat eğitimindeki yeni yaklaşımlara değinmiş, ergenlik dönemi ve gelişimi göz önüne alınarak Temel Sanat Eğitimi dersindeki eğitim ve gelişmeler üzerinde durmuştur.

Erbil (1994), “Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Atelye Dersi Deneysel Uygulamaları” adlı yüksek Lisans çalışmasında, Resim Atelye dersi programını esas alarak, uygulamaların deneysel olarak yapılması üzerinde durmuş, uygulamalarda, araştırma ve denemelere dayalı çalışmalar yapılması gerektiği üzerinde durmuştur.

Oruz (2000), “Sanat Eğitiminde Aktif Yöntemlerin Uygulanabilirliği Üzerine Bir İnceleme” adlı yüksek lisans çalışmasında, aktif sanat eğitimi uygulayan okullarla, geleneksel okullarda uygulanan eğitimi karşılaştırılmış, çeşitli olumsuz faktörlere rağmen geleneksel okullarda da, derslerin daha aktif şekilde, işlenebileceği sonucuna varılmıştır.

Uzay (2001), “Uygulamalı Sanat Eğitim Derslerinde Kuramsal Çalışmaların Yeri ve Önemi” adlı yüksek lisans çalışmasında, uygulamalı sanat eğitimi derslerinde, öznel olarak insanın ele alınması, öğrencinin çocukluktan itibaren geçirdiği evrelerin ve özelliklerinin bilinmesi, bu özelliklere göre sanat eğitim programlarının geliştirilmesini; sanat eğitiminde üç boyutlu çalışmalara, malzeme ve tekniklere daha fazla yer verilmesi gerektiğini kuramsal olarak ele almıştır.

Gökay (1998), “Birleştirilmiş Sanat Eğitim Yöntemine Göre İlköğretim II. Basamağında Sanat Eleştirisinin Uygulaması ve Sonuçları” adlı doktora çalışmasında, sanat eğitiminde dört disiplinden biri olan sanat eleştirisi disiplininin, öğrencilerin sanat eğitimindeki başarılarını ne ölçüde etkilediği araştırmıştır. Deneysel olarak desenlenen bu araştırmada, ilköğretim 7. Sınıfında deney ve kontrol grubu oluşturulmuş ve ön-test uygulanmıştır. Deney grubunda 12 hafta süreyle haftada 40 dakika bu yönteme göre ders işlenmiştir. Öğrencilerin son-test başarı puanlarını arasında deney grubu lehine belirgin bir fark bulunmuştur.

III.BÖLÜM YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırma evreni ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı ile aracın uygulanması ile elde edilen verilerin çözümlenmesinde kullanılacak istatistiksel yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

3.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde tarama modelinden yararlanılmıştır. Geçmişte ya da halen var olan bir durumu, varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan tarama modelleri (Karasar, 1998,s.78), olayların nedenleri üzerinde durmak yerine, onların içinde buldukları koşulları, özellikleri ve aralarındaki ilişkiyi bulmaya çalışır (Kaptan,1995,s.59). Eğitim sorunlarının bir çoğunun tanımlanabilir nitelikte olması nedeni ile tarama modelindeki araştırmalar bilginin anlaşılması ve artırılmasında kuramcılara ve uygulayıcılara önemli katkılar sağlamaktadır (Balcı,1997,s.77).

Araştırma ankete dayalı verilerden oluşmaktadır. Ayrıca araştırma konusu, ilgili alanyazın taranması, programların incelenmesi ve konuda deneyimli sanat eğitimcilerinin görüşleri ile betimlenilmeye çalışılmıştır.

3.2.Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini 2001-2002 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 43 Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin resim bölümü öğretmenleri oluşturmuştur.

Araştırmanın çalışma evrenini ise 2001-2002 eğitim-öğretim yılı Bahar döneminde Lise 3.sınıfı bulunan 19 Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Resim bölümü öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın Anadolu

Güzel Sanatlar Liseleri resim öğretmenlerinden oluşan örneklem grubunda, daha güvenilir verilerin elde edileceği düşüncesiyle örneklem alma yoluna gidilmeyip, “kendini örnekleyen evren” (Çilenti,1984,s.137) çalışma evreni olarak kabul edilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığında elde edilen okul sayılarına ilişkin verilere dayalı olarak, 19 Anadolu Güzel Sanatlar Lisesine anketler, araştırmacı tarafından gönderilmiştir. Anket uygulamasında ulaşılan 19 Anadolu Güzel Sanatlar Lisesinden ikisinde, araştırmacı tarafından defalarca aranmasına rağmen, okul etkinliklerinin yoğunluğu sebep gösterilerek anketlerin uygulanamadığı belirtilmiştir.

Araştırmanın gerçekleştirilmesinde veri toplama aracı olarak kullanılan anket, evrenin tümüne uygulanmış ancak anketlerin tamamının geri dönüşü sağlanamamıştır. Uygulanan anketler ile değerlendirmeye alınan anketlere Tablo 4’de yer verilmiştir.

Tablo 4. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Öğretmenlerine Uygulanan Anketlerin Geri Dönüşü

Evrendeki Öğretmen	Yanıtlanan Anket		Değerlendirme Dışı Bırakılan Anket		Değerlendirmeye Alınan Anket	
	n	%	n	%	n	%
102	78	76,4	0	0	78	100

Tablo 4’de görüldüğü gibi, araştırma evrenini oluşturan 102 resim öğretmeninden 78’i (%76.4) anketi yanıtlamıştır. Yanıtlanan anketlerin incelenmesi aşamasında araştırmaya katılan resim öğretmenlerinin anketteki soruların tamamını yanıtladığı saptanmıştır. Bu nedenle, geri dönen anketlerin tamamı (%100) değerlendirmeye alınmış ve üzerinde istatistiksel işlem yapılmıştır. Bu oran çalışma açısından olumlu bir göstergedir

Tablo 5 . Örnekleme Giren Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Öğretmenlerinin Okullara Göre Dağılımı

Çalıştığı Okul	Toplam Öğretmen Sayısı(n)	Anketi cevaplayan Öğretmen Sayısı(n)	Yüzde(%)
Çankırı AGSL	3	1	33,3
Kırşehir AGSL	2	2	100,0
Niğde AGSL	5	5	100,0
Bursa AGSL	4	4	100,0
Isparta AGSL	6	4	66,6
Şanlıurfa AGSL	5	4	80,0
Trabzon AGSL	4	4	100,0
Kütahya AGSL	5	5	100,0
Ankara AGSL	10	9	90,0
İstanbul AGSL	7	6	85,7
Aksaray AGSL	5	5	100,0
İzmir I.Ş. AGSL	7	3	42,8
Bolu AGSL	8	7	87,5
Adana AGSL	6	5	83,3
Antalya AGSL	7	2	28,5
Kayseri AGSL	7	7	100,0
Eskişehir AGSL	5	5	100,0
Edirne AGSL	3	0	0,0
Diyarbakır AGSL	4	0	0,0
Toplam	102	78	76,4

Tablo 6. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Öğretmenlerinin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımı

Kişisel Özellikler		Öğretmen Sayısı (n) Yüzde(%)	
Cinsiyet	K	40	51,3
	E	38	48,7
Toplam		78	100.0
Hizmet Süresi	1-5 yıl	14	17,9
	6-10 yıl	31	39,7
	11-15 yıl	15	19,2
	16 yıl ve üstü	18	23,1
Toplam		78	100.0
A.G.S.L.'deki Hizmet Süresi	1-5 yıl	49	62,8
	6-10 yıl	18	23,1
	10 yıl üstü	11	14,1
Toplam		78	100.0
Eğitim Durumu	Önlisans	2	2,6
	Lisans	55	70,5
	Yüksek Lisans	16	20,5
	Sanatta Yeterlilik	5	6,4
Toplam		78	100.0

Tablo 6'da görüldüğü gibi çalışma evrenini oluşturan öğretmenlerin %51,3'ünü kadın öğretmenler, %48,7'sini ise erkek öğretmenler oluşturmaktadır. Bu oranlara göre, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan kadın ve erkek resim öğretmenlerin sayısının birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Tablo 6'ya göre öğretmenlerin %17,9'u 1-5 yıl arasında, %39,7'si 6-10 yıl arasında, %19,2'si 11-15 yıl arasında, %23,1'i 16 yıl ve üzerinde öğretmenlik mesleğine hizmet vermektedir.

Bu bulgulara göre, örneklem grubundaki öğretmenlerden 6-10 yıl arasında çalışan öğretmenlerin sayının çoğunlukta oldukları görülmektedir.

Tablo 6'ya göre öğretmenlerin %62,8'i 1-5 yıl arasında, %23,1'i 6-10 yıl arasında, %14,1'i 10 yıl ve üzerinde bir süredir Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışmaktadır. Bu bulgulara göre, örneklem grubundaki öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun 1-5 yıl arasında Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalıştıkları görülmektedir.

Tablo 6'da görüldüğü gibi, çalışma evrenini oluşturan öğretmenlerin %2,6'sı Önlisans, %70,5'i Lisans, %20,5'i Yüksek lisans, %6,4'ü Sanatta Yeterlik mezunlarıdır. Bu bulgulara göre, örneklem grubundaki öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu Lisans mezunudur. Önlisans mezunu öğretmenlerin sayısı ise oldukça düşüktür (%2.2). Araştırma verilerine göre dikkat çeken bir durum da, Anadolu Güzel Sanatlar liselerinde çalışan öğretmenlerin dörtte birinden fazlasının (%26,9) Lisans üstü eğitim aldığıdır.

Ek 5'de öğretmenlerin kişisel özelliklerinin yüzde oranları, 1,2,3,4 nolu Daire Grafikleri ile gösterilmiştir.

Çalışma evrenindeki öğretmenlerin illere göre kişisel özelliklerinin dağılımı Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Öğretmenlerinin İllere Göre Kişisel Özelliklerinin Dağılımı

Okullar	Cinsiyet				Hizmet Süresi								A.G.S.L.'deki Hizmet Süresi						Eğitim Seviyesi										
	Kadın		Erkek		1-5 yıl		6-10 yıl		11-15 yıl		16 yıl ve üstü		1-5 yıl		6-10 yıl		10 yıl üstü		Ön lisans		Lisans		Yüksek lisans		Sanatta Yeterlilik				
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%			
1	Çankırı	0	0,0	1	100,0	0	0,0	1	100,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
2	Kırşehir	1	50,0	1	50,0	0	0,0	1	50,0	0	0,0	1	50,0	2	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
3	Niğde	2	40,0	3	60,0	3	60,0	2	40,0	0	0,0	0	0,0	5	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	40,0	2	40,0	1	20,0	1	20,0
4	Bursa	1	25,0	3	75,0	0	0,0	3	75,0	0	0,0	1	25,0	2	50,0	1	25,0	1	25,0	0	0,0	4	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
5	Isparta	2	50,0	2	50,0	0	0,0	2	50,0	2	50,0	0	0,0	2	50,0	2	50,0	0	0,0	0	0,0	3	75,0	1	25,0	0	0,0	0	0,0
6	Şanlıurfa	2	50,0	2	50,0	3	75,0	1	25,0	0	0,0	0	0,0	4	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
7	Trabzon	2	50,0	2	50,0	1	25,0	1	25,0	1	25,0	1	25,0	3	75,0	1	25,0	0	0,0	0	0,0	4	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
8	Kütahya	2	40,0	3	60,0	0	0,0	5	100,0	0	0,0	0	0,0	4	80,0	1	20,0	0	0,0	0	0,0	4	80,0	1	20,0	0	0,0	0	0,0
9	Ankara	4	44,4	5	55,6	0	0,0	6	66,7	3	33,3	0	0,0	3	33,3	2	22,2	4	44,4	0	0,0	3	33,3	5	55,6	1	11,1	1	11,1
10	İstanbul	3	50,0	3	50,0	1	16,7	1	16,7	3	50,0	1	16,7	4	66,7	1	16,7	1	16,7	0	0,0	3	50,0	2	33,3	1	16,7	1	16,7
11	Aksaray	2	40,0	3	60,0	2	40,0	1	40,0	0	0,0	1	20,0	5	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
12	İzmir	3	100,0	0	0,0	1	33,3	0	0,0	1	33,3	1	33,3	2	66,7	1	33,3	0	0,0	0	0,0	1	33,3	1	33,3	1	33,3	1	33,3
13	Bolu	4	57,1	3	42,9	0	0,0	2	28,6	1	14,3	4	57,1	2	28,6	2	28,6	3	42,9	1	14,3	5	71,4	0	0,0	1	14,3	1	14,3
14	Adana	3	60,0	2	40,0	0	0,0	5	100,0	0	0,0	0	0,0	4	80,0	1	20,0	0	0,0	0	0,0	4	80,0	1	20,0	0	0,0	0	0,0
15	Antalya	1	50,0	1	50,0	0	0,0	0	0,0	1	50,0	1	50,0	0	0,0	2	100,0	0	0,0	1	50,0	1	50,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
16	Kayseri	5	71,4	2	28,6	3	42,9	3	42,9	0	0,0	1	14,3	5	71,4	1	14,3	1	14,3	0	0,0	6	85,7	1	14,3	0	0,0	0	0,0
17	Eskişehir	3	60,0	2	40,0	0	0,0	2	40,0	0	0,0	3	60,0	1	20,0	3	60,0	1	20,0	0	0,0	3	60,0	2	40,0	0	0,0	0	0,0
Toplam		40	51,3	38	48,7	14	17,9	31	39,7	15	19,2	18	23,1	49	62,8	18	23,1	11	14,1	2	2,6	55	70,5	16	20,5	5	6,4	5	6,4

3.3 Veriler ve Toplanması

Araştırmanın temel verilerini, Türkiye genelinde lise 3. Sınıf öğrencisi bulunan Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan 17 ildeki resim öğretmenlerinden elde edilen görüşler oluşturmaktadır.

Araştırmanın belirlenen amaca ulaşması için gerekli olan veriler araştırmacı tarafından geliştirilen “Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerinin Renk Öğretiminde Uyguladıkları Yöntem ve Teknikleri Hakkındaki Görüşleri” anketi (Ek 1), uygulanarak toplanmıştır.

3.3.1. Veri Toplama Aracı ve Geliştirilmesi.

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan resim öğretmenlerinin Renk öğretimindeki görüşlerini, bu konuda çektikleri güçlükleri ve eğitim gereksinimlerini belirlemek amacı ile gerekli olan verileri toplamak için araştırmacı tarafından geliştirilen “Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Renk Öğretiminde Uyguladıkları Yöntem ve Teknikleri Hakkındaki Görüşleri” adlı anket üç bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm araştırma kapsamına alınan Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan resim öğretmenlerinin kişisel özelliklerini, ikinci bölüm öğretmenlerin Renk Bilgisi konusu ve renkli uygulamalar hakkındaki görüşlerini, üçüncü bölümde ise öğretmenlerin uyguladıkları yöntem ve tekniklerde ne ölçüde güçlük çektiklerini belirlemeye ilişkin soru maddelerini içermektedir.

Veri toplama aracı geliştirilirken ilk aşamada sanat eğitimi, yöntemleri ve renk bilgisine ilişkin alanyazın geniş çapta taranmıştır. Alanyazından elde edilen bilgilerin yanı sıra sanat eğitimi alanında yapılmış benzer nitelikteki ölçme araçları gözden geçirilerek 70 soru maddesinden oluşan bir taslak anket oluşturulmuştur. Oluşturulan taslak anket çoğaltılarak konu ile ilgili uzmanların* görüş ve değerlendirmelerine sunulmuştur.

* Prof.Oya Kınıklı, Prof.Dr.Bekir Özer, Doç.Dr.Esmahan Ağaoğlu, Yrd.Doç.Dr. Dinçer Özen, Yrd.Doç.Dr.Oğuz Gürsel

Soru maddeleri ve anlatımların anlaşılır olup olmadığı, genel olarak ölçme aracının araştırmanın amacına uygun olup olmadığına ilişkin uzman görüşlerine dayalı olarak 42 soru ve 56 maddeden oluşan veri toplama aracına son şekli verilmiştir. Böylece anketin geçerlik çalışması yapılmıştır.

Anketin güvenilirliği için “Zamana göre değişmezlik yöntemi ya da test, tekrar test (test-retest)” (Karasar,1994,s.148) tekniği uygulanmıştır. Zamana göre değişmezlik ölçütü ile bulunan güvenilirlik katsayısı için “Pearson’un korelasyon katsayısı tekniği” (Büyüköztürk,2002,s.31) kullanılmıştır. Anket, örneklem grubunda yer almayan 15 resim öğretmenine 20 gün ara ile iki kez uygulanmıştır. Birinci uygulama sonuçları ile ikinci uygulama arasındaki tutarlılığın $r=0.925$ olduğu saptanmıştır (Ek 2). Saptanan bu tutarlılıkla, anketin güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır.

3.3.2. Anketin Uygulanması

Bilgi toplama amacı ile geliştirilen anket için, bütün illerin Milli Eğitim Müdürlüklerine ulaşma güçlüğu nedeniyle, Anadolu Üniversitesi Rektörlüğu aracılığı ile Milli Eğitim Bakanlığı’ndan anket uygulama izni alınmıştır (Ek 3). Milli Eğitim Bakanlığı üst yazısıyla birlikte, 19 Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müdürlüklerine posta yoluyla gönderilmiştir. “Kaynak kişilerin dağınık bir yerleşim yerinde olması, posta yolu ile dağıtımı zorunlu kılmıştır” (Karasar,1994,s.180). Her okulda anketin uygulanmasında görevli birer öğretmen veya yönetici ile önceden ilişki kurulmuş; ayrıca, anketin nasıl uygulanması gerektiği konusunda ankete bir açıklama eklenmiştir. Anketlerin geri dönüşünü sağlamak için her ankete bir pullu geri dönüş zarfı eklenmiştir (Karasar,1994,s.180). Bu yolla anketlerin ve testlerin büyük bir kısmının dönüşü sağlanmıştır. Geri gelmeyen anketler ve testler için tekrar iletişim kurulmuş fakat bir kısım anketin geri dönmesi sağlanamamıştır.

3.4 Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.

Araştırmacı tarafından toplanan anketlere verilen yanıtların, açıklamalara uygun olarak verilip verilmediği, yanıtlanmamış anketlerin bulunup bulunmadığı kontrol edildikten sonra, değerlendirilerek gruplara ayrılmıştır.

Veri toplama aracı ile toplanan verilerin çözümlemesi araştırma amaçları doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerin kişisel özelliklerini, renk bilgisi öğretimi konusundaki genel görüşlerini ve çektikleri güçlüklerle yönelik maddelerin çözümlemesinde frekans ve yüzde hesaplamaları kullanılmıştır. Öğretmenlerin, kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri ile çektikleri güçlüklerle ilişkin görüşlerinin cinsiyet, eğitim seviyesi ve hizmet sürelerine göre farklılık gösterip, göstermediğinin belirlenmesi amacıyla, kay kare (X^2) istatistik testinden yararlanılmıştır. Sosyal bilimlerde yapılan araştırmalarda sıklıkla kullanılan X^2 testi, değişkenlerin tümü sıralama düzeyinde ölçüldüğü durumlarda, gruplar arası farkların anlamlılığını inceler (Büyüköztürk, 2002, s.142).

Araştırmada yapılan istatistiksel çözümlenmelerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır. Araştırma ile ilgili tüm istatistiksel çözümlenmelerde “SPSS 10.0 for Windows” paket programından yararlanılmıştır.

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLARI

Bu bölümde, araştırma sorununun çözümlenmesi amacı ile toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmeleri yapılarak elde edilen bulgulara ve bunların yorumlanmasına yer verilmiştir. Bulgular ve yorumlarda araştırmanın amacı ile ilgili sorunların sırası izlenmiştir. Her bir amaca ilişkin istatistiksel tablo verildikten sonra aynı başlık altında maddelerin yorumları yapılmıştır. Okuma kolaylığı sağlanması açısından daire grafikli anlatımlar EK 5’te verilmiştir.

4.1. Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Çalışan Resim Öğretmenlerinin, Resim Programında Yer Alan Renk Bilgisi Konusu Hakkındaki Görüşleri

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Resim öğretmenlerinin resim programında yer alan renk bilgisi konusu hakkındaki görüşlerini belirlemek için veri toplamak amacıyla 7-12. sorular olmak üzere, 6 soru yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu sorulara verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 8’de gösterilmiştir.

Ek 5’de öğretmen görüşlerinin yüzde oranları, 5-10 nolu Daire Grafikleri ile gösterilmiştir.

Tablo 8 . Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Çalışan Resim Öğretmenlerinin, Resim Programında Yer Alan Renk Bilgisi Konusu Hakkındaki Genel Görüşleri

Görüşler	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%
Önermeler						
1- Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde işlenen resim derslerinin, Genel Liselerden daha farklı, kapsamlı işlenmesi gerektiğine inanıyorum	76	97,4	2	2,6	0	0
2- Renk bilgisi konusunun Anadolu Güzel Sanatlar liselerinde daha ayrıntılı olarak işlenmesi gerektiğini düşünüyorum	63	80,8	13	16,7	2	2,6
3- Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi "Resim Atölye" programında Renk bilgisi konusu kapsam olarak yeterli değildir.	17	21,8	42	53,8	19	24,4
4- Renk bilgisi konusunun öğrencinin kişiliğinin, yaratıcı gücünün, estetik düşüncesinin gelişiminde ve sosyal yaşamında önemli katkıları vardır .	64	82,1	13	16,7	1	1,3
5- Resim programında yer alan Renk Bilgisi konusunu amaç ve davranış açısından incelediğimde öğrencilerin uygulama ve yeni davranışlar kazanmasında yetersiz buluyorum	9	11,5	50	64,1	19	24,4
6- Sanat eğitiminde renk bilgisi konusu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Atelye programındaki amaçlara ulaşacak şekilde uygulanmaktadır.	35	44,9	37	47,4	6	7,7

Tablo 8 incelendiğinde, “Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde işlenen resim derslerinin, genel liselerden daha kapsamlı işlenmesini gerektiği” önermesine, çalışma evrenindeki öğretmenlerin tamamına yakını (%97,4) “tamamen katıldıklarını” belirtirken, sadece %2,6’sı bu görüşe “biraz katıldıklarını” belirtmişlerdir. Bu bulgulara göre, bu okullarda çalışan resim öğretmenlerinin, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin kuruluş

amaçları dikkate alındığında diğer liselerden daha farklı ve kapsamlı işlenmesi gerektiğine ilişkin görüşleri oldukça önemlidir.

Tablo 8’de “Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde renk bilgisi konusunun daha ayrıntılı işlenmesi gerektiği” görüşüne, öğretmenlerin %80,8 i “tamamen katıldığını”, %16,7’si “biraz katıldığını”, %2,6’sı “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Bu bulgular öğretmenlerin, müfredat programında yeterince yer almayan renk bilgisi konusunun daha ayrıntılı yer almasını istedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 8’de “Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde resim atölye programındaki renk bilgisi konusunu kapsam olarak yetersiz buluyorum” önermesine, öğretmenlerin %21,8’i “tamamen katıldığını” belirtirken, %53,8’i “biraz katıldığını”, %24’ü ise “hiç katılmadıklarını” belirtmişlerdir. Araştırmada, Renk Bilgisi konusunun kapsam olarak yetersiz olduğu görüşüne “tamamen katılan” ve “hiç katılmayan” öğretmenlerin oran olarak birbirine yakın olması dikkati çekmektedir. Bu bulgulara göre, öğretmenlerin %75,6’sı, programdaki renk bilgisi konusunu kapsam olarak “tamamen” ya da “biraz” yetersiz bulmaktadır. Bu bulgu, öğretmenlerin renk bilgisi konusunun programlarda daha fazla yer almasını istediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 8 incelendiğinde, “Renk bilgisi konusunun öğrencilerin kişiliği, yaratıcı gücü, estetik düşüncesinin gelişiminde ve sosyal yaşamında önemli katkıları olduğuna” ilişkin önermeye öğretmenlerin %82,1’i “tamamen katıldığını”, %16,7’si “biraz katıldığını”, %1,3’ü “hiç katılmadığını” belirtmiştir. Bu bulgulara göre, öğretmenlerin tamamına yakınının (%82,1), Renk bilgisi konusunun öğrencilerin kişiliği, yaratıcı gücü, estetik düşüncesinin gelişiminde ve sosyal yaşamında önemli katkıları olduğuna inandıkları söylenebilir.

Tablo 8’de, “Resim programında yer alan renk bilgisi konusu amaç ve davranışlar açısından incelendiğinde öğrencilerin uygulama ve yeni davranışlar kazanmasında yetersiz buluyorum” önermesine, öğretmenlerin %11,5 i “tamamen katıldığı”, %64,1’i “biraz katıldığı”, %24,4’ü “hiç katılmadığı” yönünde görüş bildirmiştir. Bu bulgulara dayalı olarak, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi programında yer alan Renk Bilgisi konusunun amaç ve davranışlar açısından yeterli gören öğretmen sayısının çoğunlukta olduğu söylenebilir.

“Renk bilgisi konusu Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri resim atölye programındaki amaçlara ulaşacak şekilde uygulanmaktadır” önermesine, çalışma evrenindeki öğretmenlerin %44,9’u “tamamen katıldığı”, %47,4’ü “biraz katıldığı”, %7,7’si “hiç katılmadığı” yönünde görüş bildirmiştir. Bu bulgulara dayalı olarak, renk bilgisi konusunun Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri resim atölye programındaki amaçlara ulaşacak şekilde uygulandığı söylenebilir.

4.2. Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Çalışan Resim Öğretmenlerinin, Resim Öğretim Yöntem Ve Teknikleri Hakkındaki Görüşleri.

Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Öğretmenlerinin renk bilgisi konusu anlatılırken uygulanan boyama tekniklerinin gerekliliğine ilişkin görüşlerini belirlemek amacı ile, 13. Soruda, a, b, c, d, e, f olmak üzere 6 soru yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu sorulara verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 9’da gösterilmiştir. Resim öğretmenlerinin öğretim yöntem ve teknikleri hakkındaki genel görüşlerini belirlemek için 13 soru yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu sorulara verdikleri yanıtların dağılımı Tablo10’da gösterilmiştir.

Ek 5’de öğretmen görüşlerinin yüzde oranları, 11-16 nolu Daire Grafikleri ile gösterilmiştir.

Tablo 9. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Öğretmenlerinin Renk Bilgisi Konusu Anlatılırken Uygulanan Boyama Tekniklerinin Gerekliliğine İlişkin Görüşleri.

Önermeler	Görüşler	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum	
		n	%	n	%	n	%
Sanat eğitiminde renk bilgisi konusu aşağıdaki tekniklerle uygulanmalıdır.							
1- Suluboya		6	79,5	13	16,7	3	3,8
2- Pastel boya		53	67,9	14	17,9	11	14,1
3- Guvaş boya		71	91,0	4	5,1	3	3,8
4-Yağlı boya		6	78,2	9	11,5	8	10,3
5- Kolaj		42	53,8	23	29,5	13	16,7
6-Karışık teknik		41	52,6	23	29,5	14	17,9

Tablo 9’da, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi resim öğretmenlerinin renk bilgisi konusu anlatılırken uygulanan tekniklerden, “Suluboya tekniğinin” gerekliliği konusunda, öğretmenlerin %79,5’ i “tamamen katıldığı”, %16,7’i “biraz katıldığı”, %3,8’i “hiç katılmadığı” yönünde görüş bildirmiştir. Bu bulgulara dayalı olarak, renk bilgisi konusu anlatılırken uygulanan tekniklerden, “suluboya tekniğini” gerekli gören öğretmen sayısının büyük çoğunlukta olduğu söylenebilir.

Tablo 9’da, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi resim öğretmenlerinin renk bilgisi konusu anlatılırken uygulanan tekniklerden, “Pastel boya tekniğinin” gerekliliği konusunda, öğretmenlerin %67,9’u “tamamen katıldığını”, %17,9’u “biraz katıldığını”, %14,1’i “hiç katılmadığını” belirtmiştir. Bu bulgulara dayalı olarak, renk bilgisi konusu anlatılırken uygulanan tekniklerden, “pastel boya tekniğini” gerekli gören öğretmen sayısının büyük çoğunlukta olduğu söylenebilir.

Tablo 9 incelendiğinde, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi resim öğretmenlerinin renk bilgisi konusu anlatılırken uygulanan tekniklerden, “Guvaş boya tekniğinin” gerekliliği konusunda, öğretmenlerin %91,0’ı “tamamen katıldığı”, %5,1’i “biraz katıldığı”, %3,8’i “hiç katılmadığı” yönünde görüş bildirmiştir. Bu bulgulara dayalı olarak, renk bilgisi konusu anlatılırken uygulanan tekniklerden, “guvaş boya tekniğini” gerekli gören öğretmen sayısının büyük çoğunlukta olduğu söylenebilir.

Tablo 9’da, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi resim öğretmenlerinin renk bilgisi konusu anlatılırken uygulanan tekniklerden, “yağlı boya tekniğinin” gerekliliğine ilişkin olarak, öğretmenlerin %78,2’si “tamamen katıldığını”, %11,5’i “biraz katıldığını”, %10,3’ü “hiç katılmadığını” belirtmiştir. Bu bulgulara dayalı olarak, renk bilgisi konusu anlatılırken uygulanan tekniklerden, “yağlı boya tekniğini” gerekli gören öğretmen sayısının çoğunlukta olduğu söylenebilir.

Tablo 9 incelendiğinde, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi resim öğretmenlerinin renk bilgisi konusu anlatılırken uygulanan tekniklerden, “kolaj tekniğinin” gerekliliğine ilişkin olarak, öğretmenlerin %53,8’i “tamamen katıldığını”, %29,5’i “biraz katıldığını”, %16,7’si “hiç katılmadığını” belirtmiştir. Bu bulgulara dayalı olarak, renk bilgisi konusu anlatılırken uygulanan tekniklerden, “kolaj tekniğini”, öğretmenlerin çoğunluğunun gerekli gördüğü söylenebilir.

Tablo 9’da, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi resim öğretmenlerinin renk bilgisi konusu anlatılırken uygulanan tekniklerden “karışık tekniğinin” gerekliliğine ilişkin olarak öğretmenlerin %53,8’i “tamamen katıldığını”, %29,5’i “biraz katıldığını”, %16,7’si “hiç katılmadığını” belirtmiştir. Bu bulgulara dayalı olarak, renk bilgisi konusu anlatılırken uygulanan tekniklerden, “karışık tekniği”, öğretmenlerin çoğunluğunun gerekli gördüğü söylenebilir.

Tablo 10. Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Resim Öğretmenlerinin Resim Öğretim Yöntem ve Teknikleri Hakkındaki Genel Görüşleri

Önermeler	Görüşler	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum	
		n	%	n	%	n	%
1	Dersin etkililiği açısından renk konusunu sanat eğitiminin dört disiplini ile bağlantılandırmaya gereksinim duyuyorum	64	82,1	12	15,4	2	2,6
2	Renk konusunu işlerken deneylere yer vermeye gerek olduğunu düşünmüyorum	25	32,1	22	28,2	31	39,7
3	Okulumuzun renk konusunu daha etkili anlatacak araç-gereç ve mekan açısından yeterli olduğunu düşünmüyorum	25	32,1	32	41,0	21	26,9
4	Renk konusunda örnek çalışmalar, slaytlar, sanatçı eserlerinden örnekleri kullanıyorum.	56	71,8	21	26,9	1	1,3
5	Renk bilgisi ve renk zıtlıkları anlatıldıktan sonra uygulama çalışmalarına geçilmelidir	69	88,5	7	9,0	2	2,6
6	Renk bilgisi konusunda bir çok teknikte (suluboya, lavi, pastel vb) çalışmak öğrencinin konuyu anlamasına yardımcı olacaktır	69	88,5	6	7,7	3	3,8
7	Öğrencilerin kendi renk dünyasının oluşumuna katkısı olacağından serbest uygulamalara yer verilmelidir	58	74,4	17	21,8	3	3,8
8	Öğrencilerin renk dünyasının oluşumunda, yaşadığı çevrenin renk armonisini dikkate aldığını düşünüyorum	45	57,7	30	38,5	3	3,8
9	Renk bilgisi ve renkli uygulamaların öğrencilerin eğitimi açısından daha etkili ve yararlı hale getirilmesinde diğer Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Öğretmenleri ile işbirliğini yeterli bulmuyorum	42	53,8	23	29,6	13	16,7
10	Renkli çalışmaların öğrencilerin kendilerini anlatmalarına olanak sağladığını düşünüyorum	46	59,0	29	37,2	3	3,8
11	Öğrencilerin renkli uygulamalarda, kısıtlanmadan çalışmalarına olanak sağlanması gerektiğini düşünüyorum	53	67,9	23	29,5	2	2,6
12	Renk bilgisi konusunun işlenişinde hazırlık, lise I, lise II, lise III öğrencilerine her sene farklı uygulamalar ve farklı teknikte çalışmalarla gerçekleştirilmelidir.	55	70,5	19	24,4	4	5,1
13	Renk konusunun aktarılmadan önce gerekli ön hazırlıkları yapmaya gereksinim duyuyorum	60	76,9	16	20,5	2	2,5

Ek 5’de öğretmen görüşlerinin yüzde oranları, 17-26, 28, 31 ve 32 nolu Daire Grafikleri ile gösterilmiştir.

Tablo 10’da görüldüğü gibi, “dersin etkililiği açısından renk konusunu, sanat eğitiminin 4 disiplini (estetik, eleştiri, uygulama, sanat tarihi) ile bağlantılandırmaya gerek duyuyorum” önermesine, öğretmenlerin %82,1’i “tamamen katıldığını”, %15,4’ü “biraz katıldığını”, % 2,6’sı “hiç katılmadığını” belirtmiştir.

Bu bulgulara dayalı olarak, dersi etkili kılmak açısından renk konusunu, sanat eğitiminin 4 disiplini (estetik, eleştiri, uygulama, sanat tarihi) ile bağlantılandırmayı gerekli bulan öğretmenlerin büyük bir çoğunlukta olduğu söylenebilir. Kırışoğlu ve Strocki (1997)’ın birleştirilmiş sanat eğitimi yönteminin, öğrencilerin daha iyi bir sanat eğitimi almalarını sağlayacağına ilişkin görüşleri araştırma bulgularını desteklemektedir.

Tablo 10’da görüldüğü gibi, “renk konusu işlenirken deneylere yer verilmesine gerek olduğunu düşünmüyorum” önermesine, öğretmenlerin %32,1’i “tamamen katıldığını”, %28,2’si “biraz katıldığını”, %39,7’si “hiç katılmadığını” belirtmiştir.

Bu bulgulara dayalı olarak, renk konusu işlenirken deneylere yer verilmesi gerektiğine tamamen katılan öğretmenlerin sayısal olarak çoğunlukta olduğu söylenebilir. Ancak, deneylere gerek olmadığını düşünen öğretmenlerin sayısal olarak çalışma evreninin yaklaşık üçte biri olması dikkat çekicidir. Gençaydın’ın (1993) deneysel araştırmalara dayanmayan, soyut ve kuramsal bir renk bilgisi eğitimi vermenin yaratıcı anlamda katkısı olmayacağı şeklindeki görüşü araştırma verilerini desteklemektedir.

Tablo 10’da görüldüğü gibi, “renk konusunu daha etkili anlatılabilmek için okulumuzun araç-gereç ve mekan açısından yeterli olduğunu

düşünmüyorum” önermesine, öğretmenlerin %32,1’i “tamamen katıldığını”, %41’i “biraz katıldığını”, % 26,9’u “hiç katılmadığını” belirtmiştir.

Bu bulgulara dayalı olarak, renk konusunu daha etkili anlatılabilmek için Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin araç-gereç ve mekan açısından yetersiz olduğuna, örnekleme giren öğretmenlerin yaklaşık üçte biri (%32,1) tamamen katılmış, yaklaşık yarısına yakını da (%41) “biraz katıldığını” belirtmiştir. Öğretmen görüşlerine göre, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin araç-gereç ve mekan açısından fazla yeterli olmadığı söylenebilir. Ünalın (1999) araştırmasında; sınıf öğretmenlerinin %72’sinin resim-iş dersi için mekanın, %54’ünün de resim-iş dersleri için kullanılan yardımcı kaynakların yetersiz bulunduğunu belirtmiştir. Kavuran (2002) araştırmasında üniversitelerdeki sanat eğitimi bölümündeki öğretim elemanlarının %87,6’sının teknolojik donanım açısından, %69’unun mekan açısından sanat eğitimi veren kurumları yetersiz bulunduğunu belirtir. Bu araştırmaların sonuçları, araştırma verilerini desteklenmektedir. Her ne kadar kurumlar farklı olsa da bu bulgulara göre, sanat eğitimi veren kurumların mekan ve araç-gereç açısından yetersiz olduğu söylenebilir.

Tablo 10’da görüldüğü gibi, “renk konusunda örnek çalışmalar, slaytlar, sanatçı eserlerini kullanmaya gerek duyuyorum” önermesine, öğretmenlerin %71,8’i “tamamen katıldığını”, %26,9’u “biraz katıldığını”, % 1,3’ü “hiç katılmadığını” belirtmiştir.

Bu bulgulara dayalı olarak, renk konusunu daha etkili anlatılabilmek için Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğretmenlerinin sayısal olarak büyük bir çoğunluğunun örnek çalışmaları, slaytları, sanatçı eserlerini kullandıkları söylenebilir. Alkan ve Kurt (1979)’un, eğitimde yardımcı materyallerin öğrencinin ilgisini çektiği gibi öğretimi zenginleştirdiği,

öğrenmeyi kolay ve ilginç hale getirdiği, şeklindeki görüşleri araştırma bulgularını desteklemektedir.

Tablo 10’da görüldüğü gibi, “renk bilgisi ve renk zıtlıkları anlatıldıktan sonra uygulama çalışmalarına geçilmelidir” önermesine, öğretmenlerin %88,5’i “tamamen katıldığını”, % 9,0’ı “biraz katıldığını”, % 1,6’sı “hiç katılmadığını” belirtmiştir.

Bu bulgulara dayalı olarak, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğretmenlerinin sayısal olarak büyük bir çoğunluğunun, renk bilgisi ve renk zıtlıkları için önce kuramsal bilgi verip daha sonra uygulama yaptıkları söylenebilir. Kırıışoğlu (2001), öğrencinin her konuda bilgilendirilmeden çalışmaya geçilmesi halinde yaratıcı ürün vermesi beklenemez görüşü araştırma verilerini desteklemektedir. Gençaydın’ın (1993), renk duyarlılığı eğitimi için renk sistemlerini öğrettikten sonra uygulama yaptırmak yerine, yapılan çalışmalarda renk ilişkileri ile ilgili sonuçlar çıkartılması gerektiğine ilişkin görüşleri araştırma bulguları ile terstir.

Tablo 10’da görüldüğü gibi, “renk bilgisi konusunda bir çok teknikte çalışmak öğrencinin konuyu anlamasına yardımcı olacaktır”, önermesine, öğretmenlerin %88,5’i “tamamen katıldığını”, %9,0’ı “biraz katıldığını”, %1,6’sı “hiç katılmadığını” belirtmiştir.

Bu bulgulara dayalı olarak, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğretmenlerinin neredeyse tamamı (%88,5), renk eğitiminde farklı tekniklerin kullanılmasının, öğrencilerin konuyu daha iyi anlamasını sağlayacağı görüşünde birleşmektedir. Sybıl (1963) ve Erbay (1995)’ın kullanılan tekniğin farklılığın öğrenci heyecanını, dolayısı ile başarısını artıracacağı şeklindeki görüşleri araştırma bulgularını desteklemektedir.

Tablo 10’da görüldüğü gibi, “öğrencilerin kendi renk dünyalarının oluşumuna katkı sağlayacağından, serbest uygulamalara yer veilmelidir”, önermesine, öğretmenlerin %74,4’ü “tamamen katıldığını”, %21,8’i “biraz katıldığını”, %3,8’i “hiç katılmadığını” belirtmiştir. Bu bulgulara dayalı olarak, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğretmenlerinin yaklaşık dörtte üçü bu görüşe katılmaktadır.

Tablo 10’da görüldüğü gibi, “öğrencilerin renk dünyasının oluşumunda, yaşadığı çevrenin renk armonisini dikkate aldığını düşünüyorum”, önermesine, öğretmenlerin %57,7’si “tamamen katıldığını”, %38,5’i “biraz katıldığını”, %3,8’i “hiç katılmadığını” belirtmiştir.

Bu bulgulara dayalı olarak, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğretmenlerinin yarısından biraz fazlasının öğrencilerin renk dünyasının oluşumunda, yaşadığı çevrenin renk armonisini dikkate aldığı görüşüne katıldığı söylenebilir.

Tablo 10’da görüldüğü gibi, “renk bilgisi ve renkli uygulamaların öğrencilerin eğitimi açısından daha etkili ve yararlı hale getirilmesinde diğer Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri öğretmenleri ile işbirliğini yeterli bulmuyorum”, önermesine, öğretmenlerin %53,8’i “tamamen katıldığını” %29,5’i “biraz katıldığını”, %16,7’si “hiç katılmadığını” belirtmiştir.

Bu bulgulara dayalı olarak, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğretmenlerinin yarısından biraz fazlası (%53,8), Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri öğretmenleri ile işbirliğini tamamen yetersiz bulurken, yaklaşık üçte biri (%29,5) biraz yetersiz bulmaktadır. Buna göre Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri arasındaki işbirliğinin yetersiz olduğu söylenebilir.

Tablo 10’da görüldüğü gibi, “renkli çalışmaların öğrencilerin kendilerini anlatmalarına olanak sağladığını düşünüyorum”, önermesine,

4.3. Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Çalışan Resim Öğretmenlerinin Kullanılan Öğretim Yöntem Ve Teknikleri Hakkındaki Görüşleri;

Araştırmanın üçüncü amacı, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan resim öğretmenlerinin kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri hakkındaki görüşlerinin; eğitim, cinsiyet ve Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki hizmet süresi değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesini içermektedir.

4.3.1.Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Öğretmenlerin Öğretim Yöntem Ve Teknikleri Hakkındaki Görüşleri

Araştırmanın üçüncü amacının, birinci alt maddesi, öğretmenlerin eğitim seviyesine göre kullanılan öğretim yöntem ve teknikler arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının belirlenmesini içermektedir. Bu amaçla Kay kare (X^2) istatistik testinden yararlanılmıştır. Kay kare (X^2) testinde sağlıklı verilere ulaşabilmek amacı ile az sayıda olan önlisans mezunları, Lisans mezunları ile birleştirilmiştir. Benzer şekilde Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlik mezunları birleştirilerek Lisans Üstü olarak alınmıştır.

Tablo 11. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Suluboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	45	78,9	10	17,5	2	3,5	57	100
Lisans Üstü	17	81,0	3	14,3	1	4,8	21	100
Toplam	62	79,5	13	16,7	3	3,8	78	100

Tablo 11 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından %78,9'u "renk bilgisi konusunun sulu boya tekniği ile uygulanması" görüşüne "tamamen katıldığını", %17,5'i "biraz katıldığını", %3,5'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, "renk bilgisi konusunun sulu boya tekniği ile uygulanması görüşüne %81'i "tamamen katıldığını", % 14,3'ü "biraz katıldığını", % 4,8'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir.

Tablo 11'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, renk bilgisi konusunun suluboya tekniği ile uygulanması görüşüne, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunlukla katıldıkları söylenebilir.

Tablo 12. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Pastelboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	39	68,4	12	21,1	6	10,5	57	100
Lisans Üstü	14	66,7	2	9,5	5	23,8	21	100
Toplam	53	67,9	14	17,9	11	14,1	78	100
P>0.05	P=0,216		$X^2 = 3.063$		$X^2_{\text{tablo}} = 5,991$		Sd=2	

Tablo 12 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından %68,4'ü "renk bilgisi konusunun pastel boya tekniği ile uygulanması" görüşüne "tamamen katıldığını", %21,1'i "biraz katıldığını", %10,5'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. Lisans üstü

eğitim alan öğretmenlerin ise, “renk bilgisi konusunun pastel boya tekniği ile uygulanması görüşüne %66,7’si “tamamen katıldığını”, %9,5’i “biraz katıldığını”, %23,8’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 12’de verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X^2) zmlemesi sonucunda, elde edilen X^2 değeri (3,063), X^2_{tablo} değerinden (5,991) kk olduğundan, lisans mezunu öğretmenler ile Lisans st eğitimi alan öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Renk bilgisi konusunun pastel boya tekniği ile uygulanması görüşünde, lisans ve lisans üstü mezunu ğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, renk bilgisi konusunun pastel boya tekniği ile uygulanması görüşüne, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunlukla katıldıkları söylenebilir.

Tablo 13. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Renk Bilgisi ğretiminde Guvaşboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	n	%	n	%
Lisans	51	89,5	4	7,0	2	3,5	57	100
Lisans st	20	95,2	0	0,0	1	4,8	21	100
Toplam	71	91,0	4	5,1	3	3,8	78	100

Tablo 15 incelendiğinde çalışma evrenindeki ğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından %89,5’i “renk bilgisi konusunun guvaş boya tekniği ile uygulanması” görüşüne “tamamen katıldığını”, %7,0’si “biraz katıldığını”, %3,5’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Lisans st eğitim alan öğretmenlerin ise, renk bilgisi konusunun guvaş boya tekniği

ile uygulanması görüşüne %95,2'si “tamamen katıldığını”, % 4,8'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 13’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümülemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, renk bilgisi konusunun guvaş boya tekniği ile uygulanması görüşüne, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunlukla katıldıkları söylenebilir.

Tablo 14. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Yağlıboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	42	73,7	7	12,3	8	14,0	57	100
Lisans Üstü	19	90,5	2	9,5	0	0,0	21	100
Toplam	61	78,2	9	11,5	8	10,3	78	100

Tablo 14 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından %73,7'si “renk bilgisi konusunun yağlı boya tekniği ile uygulanması” görüşüne “tamamen katıldığını”, %12,3’ü “biraz katıldığını”, %14,0’ı “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, renk öğretiminde yağlı boya tekniğinin uygulanması görüşüne % 90,5’i “tamamen katıldığını”,% 9,5’i “biraz katıldığını”, % 10,3’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 14’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümülemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara

göre, frekans dağılımından, renk bilgisi konusunun yağlı boya tekniği ile uygulanması görüşüne, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunlukla katıldıkları söylenebilir.

Tablo 15. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Kolaj Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		n	%
	n	%	n	%	n	%		
Lisans	29	50,9	17	29,8	11	19,5	57	100
Lisans Üstü	13	61,9	6	28,6	2	9,5	21	100
Toplam	42	53,8	23	29,5	13	16,7	78	100
P>0.05	P=0,165		X ² =3,602		X ² _{tablo} =5,991		Sd=2	

Tablo 15 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından %50,9'u "kolaj tekniğinin uygulanması" görüşüne "tamamen katıldığını", %29,8'i "biraz katıldığını", %19,5'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, renk öğretiminde kolaj tekniğinin uygulanması görüşüne % 53,8'i "tamamen katıldığını", %29,5'i "biraz katıldığını", %16,7'si "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir.

Tablo 15'de verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X²) çözümlenmesi sonucunda, elde edilen X² değeri (3,602), X²_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan, lisans mezunu öğretmenler ile Lisans üstü eğitimi alan öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Belirtilen görüşte, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, renk bilgisi konusunun kolaj tekniği

ile uygulanması görüşüne, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunlukla katıldıkları söylenebilir.

Tablo 16. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Karışık Teknik Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	28	49,1	16	28,1	13	22,8	57	100
Lisans Üstü	13	61,9	7	33,3	1	4,8	21	100
Toplam	41	52,6	23	29,5	14	17,9	78	100
P>0.05	P=0,182		X ² =3,405		X ² _{tablo} =5,991		Sd=2	

Tablo 16 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından %49,1'i "renk bilgisi öğretiminde karışık tekniğin kullanılması" görüşüne "tamamen katıldığını", %28,1'i "biraz katıldığını", %22,8'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, renk öğretiminde karışık teknik kullanılması görüşüne %61,9'u "tamamen katıldığını", %33,3'ü "biraz katıldığını", %4,8'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir.

Tablo 16'da verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X²) çözümlenmesi sonucunda, elde edilen X² değeri (3,405), X²_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan, lisans mezunu öğretmenler ile Lisans üstü eğitimi alan öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Belirtilen görüşte, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, renk bilgisi konusunun karışık teknik ile uygulanması görüşüne, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunlukla katıldıkları söylenebilir.

Tablo 17. Eğitim Değişkenine Göre, Renk Bilgisi Konusunun İşlenişinde Hazırlık, LiseI, LiseII ve Lise III. Sınıflarda Her Sene Farklı Uygulamalar ve Farklı Tekniklerde Çalışmalar Gerçekleştirilmesine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		n	%
	n	%	n	%	n	%		
Lisans	41	71,9	14	24,6	2	3,5	57	100
Lisans Üstü	14	66,7	5	23,8	2	9,5	21	100
Toplam	55	70,5	19	24,4	4	5,1	78	100

Tablo 17 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından %71,9'u "renk bilgisi konusunun işlenişinde hazırlık, liseI, liseII ve lise III. sınıflarda her sene farklı uygulamalar ve farklı tekniklerde çalışmalar gerçekleştirilmesi" görüşüne "tamamen katıldığını", %24,6'sı "biraz katıldığını", %3,5'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu görüşe %66,7'si "tamamen katıldığını", %23,8'i "biraz katıldığını", %9,5'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir.

Tablo 17'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, renk bilgisi konusunun işlenişinde her sene farklı uygulama ve tekniklerde uygulanması gerektiği görüşüne, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunlukla katıldıkları söylenebilir.

Tablo 18. Eğitim Değişkenine Göre, Renk Bilgisi Konusunun Aktarılmadan Önce Gerekli Ön Hazırlıkların Yapılması Gereksinimine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	44	77,2	12	21,5	1	1,8	57	100
Lisans Üstü	16	76,2	4	19,0	1	4,8	21	100
Toplam	60	76,9	16	20,5	2	2,6	78	100

Tablo 18 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından %77,2'si “renk bilgisi konusunun işlenişinde gerekli ön hazırlıkların yapılmasına gereksinim duyuyorum”, önermesine “tamamen katıldığını”, %21,5'i “biraz katıldığını”, %1,8'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu görüşe %76,2'si “tamamen katıldığını”, %19'u “biraz katıldığını”, %2,6'sı “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 18'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından renk konusu aktarılmadan önce gerekli ön hazırlıklar yapma gereksinimi duyma görüşüne, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunlukla katıldıkları söylenebilir.

Tablo 19. Eğitim Değişkenine Göre, Dersin Etkililiği Açısından Renk Konusunu, Sanat Eğitiminin 4 Disiplini İle Bağlantılandırmanın Gerekliliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		n	%
	n	%	n	%	n	%		
Lisans	48	84,2	8	14,0	1	1,8	57	100
Lisans Üstü	16	76,2	4	19,0	1	4,8	21	100
Toplam	64	82,1	12	15,4	2	2,6	78	100

Tablo 19 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından %84,2'si “dersin etkililiği açısından renk konusunu sanat eğitiminin dört disiplini ile (estetik, eleştiri, sanat tarihi, uygulama) bağlantılandırmaya gereksinim duyuyorum”, önermesine “tamamen katıldığını”, %14,0'ı “biraz katıldığını”, %1,8'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu görüşe %76,2'si “tamamen katıldığını”, %19'u “biraz katıldığını”, %4,8'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 19'da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından renk konusu aktarılmasında sanat eğitiminin dört disiplinine gereksini duyma görüşüne, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunlukla katıldıkları söylenebilir.

Tablo 20. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Renk Konusu İşlenirken Deneylere Yer Verilmesi Gerekmediğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	n	%
Lisans	18	31,6	16	28,1	23	40,4	57	100
Lisans Üstü	7	33,3	6	28,6	8	38,1	21	100
Toplam	25	32,1	22	28,2	31	39,7	78	100
P> 0.05	P=0,982		X ² =0,036		X ² _{tablo} =5,991		Sd=2	

Tablo 20 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından %31,6'sı "renk eğitiminde deneylere yer vermeye gerek olmadığı" görüşüne "tamamen katıldığını", %28,1'i "biraz katıldığını", %40,4'ü "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu görüşe %33,3'ü "tamamen katıldığını", %28,6'sı "biraz katıldığını", %38,1'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir.

Tablo 20'de verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X^2) çözümlenmesi sonucunda, elde edilen X^2 değeri (0,036), X^2_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan, lisans mezunu öğretmenler ile Lisans üstü eğitimi alan öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Belirtilen görüşte, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, renk konusunun aktarılmasında deneysel çalışmalara yer verilmesi görüşüne, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin, yaklaşık yarısına yakınının katıldıkları söylenebilir.

Tablo 21. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Renk Konusunun Daha Etkili Anlatılabilmesi İçin Araç-Gereç ve Mekan Açısından Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin Yetersizliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	n	%	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	15	26,3	29	50,9	13	22,8	57	100
Lisans Üstü	10	47,6	3	14,3	8	38,1	21	100
Toplam	25	32,1	32	41,0	21	26,9	78	100
P<0.05	P=0,014		$X^2 = 8,514$		$X^2_{tablo} = 5,991$		Sd=2	

Tablo 21 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından %26,3'ü “renk konusunun daha etkili anlatılabilmesi için araç-gereç ve mekan açısından Anadolu Güzel Sanatlar liselerinin yetersiz olduğu” görüşüne “tamamen katıldığını”, %50,9'u “biraz katıldığını”, %22,8'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu görüşe %47,6'sı “tamamen katıldığını”, %41'i “biraz katıldığını”, %26,9'u “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 21'de verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X^2) çözümlemesi sonucunda, elde edilen X^2 değeri (8,514), X^2_{tablo} değerinden (5,991) büyük olduğundan, lisans mezunu öğretmenler ile Lisans üstü eğitimi alan öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Belirtilen görüşte, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık vardır. Lisans üstü eğitim alan öğretmenler, Lisans mezunu öğretmenlere göre okullardaki var olan materyalin eğitim öğretim açısından yetersiz buldukları belirlenmiştir. Bu durum, lisans üstü eğitim alan

öğretmenlerin beklentilerinin var olan durumun üzerinde olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 22. Eğitim Değişkenine Göre, Öğretmenlerin Renk Konusunda, Örnek Çalışmalar, Slaytlar, Sanatçı Eserlerini Kullanmalarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	42	73,7	15	26,3	0	0,0	57	100
Lisans Üstü	14	66,7	6	28,6	1	4,8	21	100
Toplam	56	71,8	21	26,9	1	1,3	78	100

Tablo 22 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından “renk öğretimi sırasında, örnek çalışmalar, slaytlar, sanatçı eserlerini kullanılması” görüşüne %73,7’si “tamamen katıldığını”, %26,3’ü “biraz katıldığını” belirtmişlerdir. “hiç katılmadığını” belirten öğretmen bulunmamaktadır. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu görüşe %66,7’si “tamamen katıldığını”, %28,6’sı “biraz katıldığını”, %4,8’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 22’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından renk konusunda, örnek çalışmalar, slaytlar, sanatçı eserleri kullanılmalıdır görüşüne, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunlukla katıldıkları söylenebilir.

Tablo 23. Eğitim Değişkenine Göre, Renk Bilgisi Ve Renk Zıtlıkları Anlatıldıktan Sonra Uygulama Çalışmalarına Geçilmesine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	53	93,0	3	5,3	1	1,8	57	100
Lisans Üstü	16	76,2	4	19,0	1	4,8	21	100
Toplam	69	88,5	7	9,0	2	2,6	78	100

Tablo 23 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “renk bilgisi ve renk zıtlıkları anlatıldıktan sonra uygulama çalışmalarına geçilmesi” görüşüne %93’ü “tamamen katıldığını”, %5,3’ü “biraz katıldığını”, %1,8’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu görüşe %76,2’si “tamamen katıldığını”, %19’u “biraz katıldığını”, %2,6’sı “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 23’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından; renk bilgisi ve renk zıtlıkları anlatıldıktan sonra uygulama çalışmalarına geçilmelidir görüşüne, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunlukla katıldıkları söylenebilir.

Tablo 24. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Renk Bilgisinin Farklı Tekniklerde Çalışılması Öğrencinin Konuyu Daha İyi Anlamasına Yardımcı Olacağına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	n	%
Lisans	49	86,0	6	10,5	2	3,5	57	100
Lisans Üstü	20	95,2	0	0,0	1	4,8	21	100
Toplam	69	88,5	6	7,7	3	3,8	78	100

Tablo 24 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “renk bilgisinin farklı tekniklerde çalışılması öğrencinin konuyu daha iyi anlamasına yardımcı olacağı” görüşüne %86’sı “tamamen katıldığını”, %10,5’i “biraz katıldığını” % 3,5’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu görüşe %95,2’si “tamamen katıldığını”, %4,8’i “hiç katılmadığını” belirtmiştir.

Tablo 24’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından öğretmenlerin çoğunluğunun; renk bilgisi ve renk zıtlıkları anlatıldıktan sonra uygulama çalışmalarına geçilmelidir görüşüne, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin yaklaşık tamamının katıldıkları söylenebilir.

Tablo 25. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Öğrencinin Kendi Renk Dünyasının Oluşumuna Katkısı Olacağından Serbest Uygulamalara Yer Verilmesine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	n	%	
Lisans	43	75,4	13	22,8	1	1,8	57	100
Lisans Üstü	15	71,4	4	19,0	2	9,5	21	100
Toplam	58	74,4	17	21,8	3	3,8	78	100

Tablo 25 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin lisans mezunu olanlarından, “öğrencinin kendi renk dünyasının oluşumuna katkısı olacağından serbest uygulamalara yer verilmesi” görüşüne % 75,4’ü “tamamen katıldığını”, %22,8’i “biraz katıldığını”, % 1,8’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu görüşe % 71,4’ü “tamamen katıldığını”, %19’u “biraz katıldığını”, %9,5’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 25’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, öğrencinin kendi renk dünyasının oluşumuna katkısı olacağından serbest uygulamalara yer verilmesine ilişkin görüşe, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin yaklaşık dörtte üçünün katıldıkları söylenebilir.

lisans üstü mezunu öğretmenlerin yaklaşık yarısından fazlasının katıldıkları söylenebilir.

Tablo 28. Eğitim Değişkenine Göre Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Arasındaki İşbirliğinin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	33	57,9	18	31,6	6	10,5	57	100
Lisans Üstü	9	42,9	5	23,8	7	33,3	21	100
Toplam	42	53,8	23	29,5	13	16,7	78	100
P>0.05	P=0,056		X ² =5,748		X ² _{tablo} =5,991		Sd=2	

Tablo 28 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin lisans mezunu olanlarından, “renk bilgisi, ve renkli uygulamaların öğrencilerin eğitimi açısından daha etkili ve yararlı hale getirilmesinde diğer Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri öğretmenlerin işbirliğini yeterli bulmuyorum” önermesine, %57,9’u “tamamen katıldığını”, %31,6’sı “biraz katıldığını”, %10,5’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu görüşe %42,9’u “tamamen katıldığını”, %23,8’i “biraz katıldığını”, %33,3’ü “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 28’de verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X^2) çözümlemesi sonucunda, elde edilen X^2 değeri (5,748), X^2_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan, lisans mezunu öğretmenler ile Lisans üstü eğitimi alan öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Belirtilen görüşte, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, renk bilgisi, ve renkli uygulamaların öğrencilerin eğitimi açısından daha etkili ve yararlı hale getirilmesinde

diğer Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri öğretmenlerin işbirliğini yeterli olmadığı görüşüne, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin yaklaşık yarısından fazlasının katıldıkları söylenebilir.

Tablo 29. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Öğretmenlerin Renk Bilgisi Konusunda Üniversitede Aldıkları Eğitimin Yetersizliğine İlişkin Görüşleri.

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	11	19,3	24	42,1	22	38,6	57	100
Lisans Üstü	5	23,8	6	28,6	10	47,6	21	100
Toplam	16	20,5	30	38,5	32	41,0	78	100
P>0.05	P=0,552		$X^2=1,188$		$X^2_{tablo}=5,991$		Sd=2	

Tablo 29 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin lisans mezunu olanlarından, “Üniversitede renk bilgisi konusunda, yeterli eğitim aldığımı düşünmüyorum” önermesine, %19,3’ü “tamamen katıldığını”, %42,1’i “biraz katıldığını”, %38,6’sı “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu görüşe %23,8’i “tamamen katıldığını”, % 28,6’sı “biraz katıldığını”, %47,6’sı “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 29’de verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X^2) çözümlemesi sonucunda, elde edilen X^2 değeri (1,188), X^2_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan, lisans mezunu öğretmenler ile Lisans üstü eğitimi alan öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Belirtilen görüşte, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık

yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin yaklaşık yarısından fazlasının renk bilgisi konusunda üniversite’de yeterli eğitimi aldığı düşüncesinde olduğu söylenebilir.

4.3.2 Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmenlerin Öğretim Yöntem Ve Teknikleri Hakkındaki Görüşleri

Araştırmanın üçüncü amacının, ikinci alt maddesi, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının belirlemesini içermektedir. Bu amaçla kay kare (X^2) istatistik testinden yararlanılmıştır. Kay kare (X^2) çözümlemesinin sonuçları tablolarla gösterilmiştir.

Tablo 30. Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Suluboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	32	80,0	7	17,5	1	2,5	40	100
Erkek	30	78,9	6	15,8	2	5,3	38	100
Toplam	62	79,5	13	16,7	3	3,8	78	100

Tablo 30 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %80’i renk bilgisi öğretiminde suluboya tekniğinin uygulanması görüşüne “tamamen katıldığını”, %17,5’i “biraz katıldığını”, %2,5’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, renk bilgisi öğretiminde suluboya tekniğinin uygulanması görüşüne %78,9’u “tamamen katıldığını”, %15,8’i “biraz katıldığını”, %3,8’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 30’da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, renk bilgisi konusunun suluboya tekniği ile uygulanması görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 31. Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Pastel Boya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	28	70,0	7	17,5	5	12,5	40	100
Erkek	25	65,8	7	18,4	6	15,8	38	100
Toplam	53	67,9	14	17,9	11	14,1	78	100
P>0.05	P=0,901		$X^2=0,210$		$X^2_{tablo}=5,991$		Sd=2	

Tablo 31 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %70’i renk bilgisi öğretiminde pastel boya tekniğinin uygulanması görüşüne “tamamen katıldığını”, %17,5’i “biraz katıldığını”, %12,5’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, renk bilgisi öğretiminde pastel boya tekniğinin uygulanması görüşüne %65,8’i “tamamen katıldığını”, %18,4’ü “biraz katıldığını”, %15,8’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 31’de verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X^2) çözümlemesi sonucunda, elde edilen X^2 değeri (0,210), X^2_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan, kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Belirtilen görüşte, kadın ve erkek öğretmen kümesine

ait olma bakımından bir farklılık yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, renk bilgisi öğretiminde pastel boya tekniğinin uygulanması görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 32. Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Guvaş Boya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	36	90,0	3	7,5	1	2,5	40	100
Erkek	35	92,1	1	2,6	2	5,3	38	100
Toplam	71	91,0	4	5,1	3	3,8	78	100

Tablo 32 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %90'ı renk bilgisi öğretiminde guvaş boya tekniğinin uygulanması görüşüne “tamamen katıldığını”, %7,5'i “biraz katıldığını”, %2,5'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, renk bilgisi öğretiminde guvaş boya tekniğinin uygulanması görüşüne %92,1'i “tamamen katıldığını”, %2,6'sı “biraz katıldığını”, %3,8'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 32'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, renk bilgisi konusunun guvaş boya tekniği ile uygulanması görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 33. Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Yağlıboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	32	80,0	5	12,5	3	7,5	40	100
Erkek	29	76,3	4	10,5	5	13,2	38	100
Toplam	61	78,2	9	11,5	8	10,3	78	100

Tablo 33 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %73,7'si renk bilgisi öğretiminde yağlı boya tekniğinin uygulanması görüşüne “tamamen katıldığını”, %12,3'ü “biraz katıldığını”, %14,0'ı “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, renk bilgisi öğretiminde yağlı boya tekniğinin uygulanması görüşüne %90,5'i “tamamen katıldığını”, %9,5'i “biraz katıldığını”, %10,3'ü “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 33'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, renk bilgisi konusunun yağlı boya tekniği ile uygulanması görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 34. Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Kolaj Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	24	60,0	10	25,0	6	15,0	40	100
Erkek	18	47,4	13	34,2	7	18,4	38	100
Toplam	42	53,8	23	29,5	13	16,7	78	100
P>0.05	P=0,529		X ² =1,275		X ² _{tablo} =5,991		Sd=2	

Tablo 34 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %60'ı renk bilgisi öğretiminde kolaj tekniğinin uygulanması görüşüne “tamamen katıldığını”, %25'i “biraz katıldığını”, %15'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, renk bilgisi öğretiminde kolaj tekniğinin uygulanması görüşüne %47,4'ü “tamamen katıldığını”, %34,2'si “biraz katıldığını”, %18,4'ü “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 34'de verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X^2) çözümlemesi sonucunda, elde edilen X^2 değeri (1,275), X^2_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan, kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Belirtilen görüşte, kadın ve erkek öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, renk bilgisi öğretiminde kolaj tekniğinin uygulanması görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 35. Cinsiyet Değişkenine Göre Sanat Eğitimi Renk Bilgisi Öğretiminde Karışık Teknik Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		n	%
	n	%	n	%	n	%		
Kadın	25	62,5	9	22,5	6	15,0	40	100
Erkek	16	42,1	14	36,8	8	21,1	38	100
Toplam	41	52,6	23	29,5	14	17,9	78	100
P>0.05	P=0,192		X ² =3,299		X ² _{tablo} =5,991		Sd=2	

Tablo 35 incelendiğinde kadın öğretmenlerin %62,5'i renk bilgisi öğretiminde karışık teknik uygulanması görüşüne “tamamen katıldığını”, %22,5'i “biraz katıldığını”, %15'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, renk bilgisi öğretiminde karışık teknik uygulanması görüşüne %42,1'i “tamamen katıldığını”, %36,8'i “biraz katıldığını”, %21,1'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 35'te verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X^2) çözümlemesi sonucunda, elde edilen X^2 değeri (3,299), X^2_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan, kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Belirtilen görüşte, kadın ve erkek öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, renk bilgisi öğretiminde karışık tekniğinin uygulanması görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 36. Cinsiyet Değişkenine Göre, Renk Bilgisi Konusunun İşlenişinde Hazırlık, LiseI, LiseII ve Lise III. Sınıflarda Her Sene Farklı Uygulamalar ve Farklı Tekniklerde Çalışmalar Gerçekleştirilmesine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	27	59,6	11	27,5	2	5,0	40	100
Erkek	28	52,4	8	21,1	2	5,3	38	100
Toplam	55	57,7	19	24,4	1	5,1	78	100

Tablo 36 incelendiğinde kadın öğretmenlerin %59,6'sı “renk bilgisi konusunun işlenişinde hazırlık, lise I, lise II ve lise III. sınıflarda her sene farklı uygulamalar ve farklı tekniklerde çalışmalar gerçekleştirilmesi” görüşüne “tamamen katıldığını”, %27,5'i “biraz katıldığını”, %5'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. erkek öğretmenlerin ise, bu görüşe %52,4'ü “tamamen katıldığını”, %21,1'i “biraz katıldığını”, %5,3'ü “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 36'da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, renk bilgisi öğretiminde her sene farklı uygulama ve tekniklerde uygulanması görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 37. Cinsiyet Değişkenine Göre, Renk Bilgisi Konusunun Aktarılmadan Önce Gerekli Ön Hazırlıkların Yapılması Gereksinimine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	31	77,5	9	22,5	0	0,0	40	100
Erkek	29	76,3	7	18,4	2	5,3	38	100
Toplam	60	76,9	16	20,5	2	2,6	78	100

Tablo 37 incelendiğinde kadın öğretmenlerin % 77,5'i, "renk bilgisi konusunun işlenişi gerekli ön hazırlıkların yapılmasına gereksinim duyuyorum" önermesine, "tamamen katıldığını", %22,5'i "biraz katıldığını" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu görüşe %76,3'ü "tamamen katıldığını, %18,4'ü "biraz katıldığını", %5,3'ü "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir.

Tablo 37'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, renk konusu aktarılmadan gerekli ön hazırlıklar yapma gereksinimi duyma görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 38. Cinsiyet Değişkenine Göre Dersin Etkililiği Açısından Renk Konusunu, Sanat Eğitiminin 4 Disiplini İle Bağlantılandırma Gerekliliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	37	92,5	3	7,5	0	0,0	40	100
Erkek	27	71,1	9	23,7	2	5,3	38	100
Toplam	64	82,1	12	15,4	2	2,6	78	100

Tablo 38 incelendiğinde kadın öğretmenlerin %92,5'i "dersin etkililiği açısından renk konusunu sanat eğitiminin dört disiplini ile (estetik, eleştiri, sanat tarihi, uygulama) bağlantılandırmaya gereksinim duyuyorum" önermesine, "tamamen katıldığını", %7,5'i "biraz katıldığını" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu görüşe % 71,1'i "tamamen katıldığını", %23,7'si "biraz katıldığını", %5,3'ü "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir.

Tablo 38'da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, renk konusu aktarılmasında sanat eğitiminin dört disiplinine gereksinim duyma görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 39. Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Konusu İşlenirken Deneylere Yer Verilmesi Gerekmediğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	12	30,0	13	32,5	15	37,5	40	100
Erkek	13	34,2	9	23,7	16	42,1	38	100
Toplam	25	32,1	22	28,2	31	39,7	78	100
P>0.05	P=0,688		X ² =0,749		X ² _{tablo} =5,991		Sd=2	

Tablo 39 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %30'u "renk eğitiminde, deneylere yer vermeye gerek olmadığı" görüşüne, "tamamen katıldığını", %32,5'i "biraz katıldığını", %37,5'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu görüşe %34,2'si "tamamen katıldığını", %23,7'si "biraz katıldığını", %42,1'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir.

Tablo 39'de verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X^2) çözümlemesi sonucunda, elde edilen X^2 değeri (0,749), X^2_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan, kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Belirtilen görüşte, kadın ve erkek öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, eğitiminde deneylere yer vermeye gerek olmadığı görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin yarısından fazlası tamamen ve biraz katıldıkları söylenebilir.

Tablo 40. Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Konusunun Daha Etkili Anlatılabilmesi İçin Araç-Gereç ve Mekan Açısından Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin Yetersizliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler							
	Tamamen		Biraz		Hiç		Toplam	
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	n	%	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	18	45,0	16	40,0	6	15,0	40	100
Erkek	7	18,4	16	42,1	15	39,5	38	100
Toplam	25	32,1	32	41,0	21	26,9	78	100
P<0.05	P=0,013		X ² =8,652		X ² _{tablo} =5,991		Sd=2	

Tablo 40 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %45'i "renk konusunun daha etkili anlatılabilmesi için araç-gereç ve mekan açısından Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin yetersizliği" görüşüne "tamamen katıldığını", %40'ı "biraz katıldığını", %15'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu görüşe %18,4'ü "tamamen katıldığını", %42,1'i "biraz katıldığını", %39,5'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir.

Tablo 40'da verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X²) çözümlemesi sonucunda, elde edilen X² değeri (8,652), X²_{tablo} değerinden (5,991) büyük olduğundan, kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Belirtilen görüşte, kadın ve erkek öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık bulunmaktadır. Bu bulgulara dayalı olarak, renk konusu aktarılmasında araç-gereç ve mekan yetersizliği konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin farklı görüşlere sahip olduğu söylenebilir. Bu fark kadın öğretmenlerin renk bilgisi konusu aktarılırken, uygulamak istedikleri yöntemler açısından materyal eksikliği ve ders esnasında

yaşanan mekansal sorunlar konusunda daha hassas oldukları, bu okulların donanım açısından zenginleştirilmesi gerektiğini istedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 41. Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmenlerin Renk Konusunda, Örnek Çalışmalar, Slaytlar, Sanatçı Eserlerini Kullanmalarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		n	%
	n	%	n	%	n	%		
Kadın	29	72,5	11	27,5	0	0,0	40	100
Erkek	27	71,1	10	26,3	1	2,6	38	100
Toplam	56	71,8	21	26,9	1	1,3	78	100

Tablo 41 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin “renk konusunda, örnek çalışmalar, slaytlar, sanatçı eserlerini kullandıkları” görüşüne %72,5’i “tamamen katıldığını”, %27,5’i “biraz katıldığını” belirtmişlerdir. “hiç katılmadığını” belirten öğretmen bulunmamaktadır. Erkek öğretmenlerin ise, bu görüşe %71,1’i “tamamen katıldığını”, %26,9’u “biraz katıldığını”, %1,3’ü “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 41’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, renk konusunda, örnek çalışmalar, slaytlar, sanatçı eserlerini kullanılması görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 42. Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Bilgisi Ve Renk Zıtlıkları Anlatıldıktan Sonra Uygulama Çalışmalarına Geçilmesine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	35	87,5	4	10,0	1	2,5	40	100
Erkek	34	89,5	3	7,9	1	2,6	38	100
Toplam	69	88,5	7	9,0	2	2,6	78	100

Tablo 42 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin, “renk bilgisi ve renk zıtlıkları anlatıldıktan sonra uygulama çalışmalarına geçilmesi” görüşüne %87,5’i “tamamen katıldığını”, %10’u “biraz katıldığını”, %2,5’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu görüşe %88,5’i “tamamen katıldığını”, %9’u “biraz katıldığını”, %2,6’sı “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 42’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümülemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, renk bilgisi ve renk zıtlıkları anlatıldıktan sonra uygulama çalışmalarına geçilmesi görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 43. Cinsiyet Değişkenine Göre Renk Bilgisinin Farklı Tekniklerde Çalışılması Öğrencinin Konuyu Daha İyi Anlamasına Yardımcı Olacağına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	35	87,5	3	7,5	2	5,0	40	100
Erkek	34	89,5	3	7,9	1	2,6	38	100
Toplam	69	88,5	6	7,7	3	3,8	78	100

Tablo 43 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin, “renk bilgisinin farklı tekniklerde çalışılması, öğrencinin konuyu daha iyi anlamasına yardımcı olacağı” görüşüne %87,5’i “tamamen katıldığını”, %7,5’i “biraz katıldığını”, %5’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu görüşe %89,5’i “tamamen katıldığını”, %7,9’u “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 43’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, renk bilgisinin farklı tekniklerde çalışılması öğrencinin konuyu daha iyi anlamasına yardımcı olacağı görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin yaklaşık tamamının katıldıkları söylenebilir.

Tablo 44. Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrencinin Kendi Renk Dünyasının Oluşumuna Katkısı Olacağından Serbest Uygulamalara Yer Verilmesine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	32	80,0	7	17,5	1	2,5	40	100
Erkek	26	68,4	10	26,3	2	5,3	38	100
Toplam	58	74,4	17	21,8	3	3,8	78	100

Tablo 44 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin, “öğrencinin kendi renk dünyasının oluşumuna katkısı olacağından serbest uygulamalara yer verilmesi gerektiği” görüşüne %80’i “tamamen katıldığını”, %17,5’i “biraz katıldığını”, %2,5’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu görüşe %68,4’ü “tamamen katıldığını”, %26,3’ü “biraz katıldığını”, %5,3’ü “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 44’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, öğrencinin kendi renk dünyasının oluşumuna katkısı olacağından serbest uygulamalara yer verilmesi görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin yaklaşık dörtte üçünün katıldıkları söylenebilir.

Tablo 45. Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrencilerin Renk Dünyasının Oluşumunda Yaşadığı Çevreyi Dikkate Aldığına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	n	%
Kadın	19	47,5	21	52,5	0	0,0	40	100
Erkek	26	68,4	9	23,7	3	7,9	38	100
Toplam	45	57,7	30	38,5	3	3,8	78	100

Tablo 45 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin, “öğrencilerin renk dünyasının oluşumunda yaşadığı çevreyi dikkate aldığı” görüşüne %47,5’i “tamamen katıldığını”, %52,5’i “biraz katıldığını” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu görüşe %68,4’ü “tamamen katıldığını”, %23,7’si “biraz katıldığını”, %7,9’u “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 45’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, öğrencilerin renk dünyasının oluşumunda yaşadığı çevreyi dikkate aldığı görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 46. Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim Gereksinimlerine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	n	%	n
Kadın	12	30,0	14	35,0	14	35,0	40	100
Erkek	18	47,4	12	31,6	8	21,1	38	100
Toplam	30	38,5	26	33,3	22	28,2	78	100
P>0.05	P=0,230		$X^2=2,941$		$X^2_{\text{tablo}}=5,991$		Sd=2	

Tablo 46 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin, “renk ve renkli uygulamaların öğrencilerin eğitimi açısından daha etkili ve yararlı hale getirilmesinde hizmet içi eğitim programına gereksinim vardır”, görüşüne %30’u “tamamen katıldığını”, %35’i “biraz katıldığını”, %35’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu görüşe %47,4’ü “tamamen katıldığını”, %31,6’sı “biraz katıldığını”, %21,1’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 46’da verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X^2) çözümlemesi sonucunda, elde edilen X^2 değeri (2,941), X^2_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan, kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Belirtilen görüşte, kadın ve erkek öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, renk ve renkli uygulamaların öğrencilerin eğitimi açısından daha etkili ve yararlı hale getirilmesinde hizmet içi eğitim programına gereksinim olduğu görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin yarısından fazlasının biraz ya da hiç katılmadığı söylenebilir.

Tablo 47. Cinsiyet Değişkenine Göre Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Arasındaki İşbirliğinin Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	20	50,0	13	32,5	7	17,5	40	100
Erkek	22	57,9	10	26,3	6	15,8	38	100
Toplam	42	53,8	23	29,5	13	16,7	78	100
P>0.05	P=0,774		X ² =0,513		X ² _{tablo} =5,991		Sd=2	

Tablo 47 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenler, “renk bilgisi, ve renkli uygulamaların öğrencilerin eğitimi açısından daha etkili ve yararlı hale getirilmesinde diğer Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri öğretmenlerinin işbirliğinin yeterli olmadığı”, görüşüne %50’si “tamamen katıldığını”, %32,5’i “biraz katıldığını”, %17,5’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu görüşe %57,9’u “tamamen katıldığını”, %26,3’ü “biraz katıldığını”, %15,8’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 47’de verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X^2) çözümlenmesi sonucunda, elde edilen X^2 değeri (0,513), X^2_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan, kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Belirtilen görüşte, kadın ve erkek öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, renk bilgisi, ve renkli uygulamaların öğrencilerin eğitimi açısından daha etkili ve yararlı hale getirilmesinde Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri

öğretmenlerinin işbirliğinin yeterli olmadığı görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun katıldığı söylenebilir.

Tablo 48. Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğretmenlerin Renk Bilgisi Konusunda Üniversitede Aldıkları Eğitimin Yetersizliğine İlişkin Görüşleri.

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	7	17,5	17	42,5	16	40,0	40	100
Erkek	9	23,7	13	34,2	16	42,1	38	100
Toplam	16	20,5	30	38,5	32	41,0	78	100
P>0.05	P=0,693		X ² =0,733		X ² _{tablo} =5,991		Sd=2	

Tablo 48 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenler, “Üniversitede renk bilgisi konusunda, yeterli eğitim aldığımı düşünmüyorum”, önermesine %17,5’i “tamamen katıldığını”, %42,5’i “biraz katıldığını”, %40’ı “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu görüşe %23,7’si “tamamen katıldığını”, %34,2’si “biraz katıldığını”, %42,1’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 48’de verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X²) çözümlemesi sonucunda, elde edilen X² değeri (0,733), X²_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan, kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Belirtilen görüşte, kadın ve erkek öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, Üniversitede renk bilgisi konusunda, yeterli eğitim aldığı görüşüne, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun biraz ya da hiç katılmadığı söylenebilir.

4.3.3 Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğretmenlerin Öğretim Yöntem Ve Teknikleri Hakkındaki Görüşleri
Araştırmanın üçüncü amacının üçüncü alt maddesi, öğretmenlerin Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki hizmet süresine göre kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının belirlemesini içermektedir. Bu amaçla kay kare (X^2) istatistik testinden yararlanılmıştır. Kay kare (X^2) çözümlemesinin sonuçları tablolarla gösterilmiş.

Tablo 49. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Suluboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	n	%	
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	39	79,6	9	18,4	1	2,0	49	100
6-10 Yıl	13	72,2	3	16,7	2	11,1	18	100
10 Yıl Üstü	10	90,9	1	9,1	0	0,0	11	100
Toplam	62	79,5	13	16,7	3	3,8	78	100

Tablo 49 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %79,6'sı renk bilgisi öğretiminde suluboya tekniğinin uygulanması görüşüne “tamamen katıldığını”, %18,4'ü “biraz katıldığını”, %2'si “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların; renk bilgisi öğretiminde suluboya tekniğinin uygulanması görüşüne %72,2'si “tamamen katıldığını”, %16,7'si “biraz katıldığını”, %11,1'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %90,9'u “tamamen katıldığını”, %9,1'i “biraz katıldığını” belirtmişlerdir.

Tablo 49’da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, renk bilgisi öğretiminde suluboya tekniğinin uygulanması görüşüne, öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 50. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Pastelboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		n	%
	n	%	n	%	n	%		
1-5 Yıl	32	65,3	11	22,4	6	12,2	49	100
6-10 Yıl	12	66,7	3	16,7	3	16,7	18	100
10 Yıl Üstü	9	81,8	0	0,0	2	18,2	11	100
Toplam	53	67,9	14	17,9	11	14,1	78	100

Tablo 50 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %65,3’sü renk bilgisi öğretiminde pastel boya tekniğinin uygulanması görüşüne “tamamen katıldığını”, %22,4’ü “biraz katıldığını”, %12,2’si “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların; renk bilgisi öğretiminde suluboya tekniğinin uygulanması görüşüne %66,7’si “tamamen katıldığını”, %16,7’si “biraz katıldığını”, %16,7’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %81,8’i “tamamen katıldığını”, %18,2’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 50’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümü yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, renk bilgisi öğretiminde pastel boya tekniğinin uygulanması görüşüne, öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 51. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Guvaş Boya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç		n	%
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum		
n	%	n	%	n	%			
1-5 Yıl	43	87,8	4	8,2	2	4,1	49	100
6-10 Yıl	17	94,4	0	0,0	1	5,6	18	100
10 Yıl Üstü	11	100,0	0	0,0	0	0,0	11	100
Toplam	71	91,0	4	5,1	3	3,8	78	100

Tablo 51 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %87,8’i renk bilgisi öğretiminde guvaş boya tekniğinin uygulanması görüşüne “tamamen katıldığını”, %8,2’si “biraz katıldığını”, %4,1’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların, % 94,4’ü “tamamen katıldığını”, %5,6’sı “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %100’ü “tamamen katıldığını” belirtmişlerdir.

Tablo 51’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümü yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara

göre frekans dağılımından, renk bilgisi öğretiminde guvaş boya tekniğinin uygulanması görüşüne, öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 52. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Yağlıboya Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	36	73,5	7	14,3	6	12,2	49	100
6-10 Yıl	15	83,3	2	11,1	1	5,6	18	100
10 Yıl Üstü	10	90,9	0	0,0	1	9,1	11	100
Toplam	61	78,2	9	11,5	8	10,3	78	100

Tablo 52 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %73,5'i renk bilgisi öğretiminde yağlı boya tekniğinin uygulanması görüşüne "tamamen katıldığını", %14,3'ü "biraz katıldığını", %12,2'si "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların; renk bilgisi öğretiminde suluboya tekniğinin uygulanması görüşüne %83,3'ü "tamamen katıldığını", %11,1'i "biraz katıldığını", %5,6'sı "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise % 90,9'u "tamamen katıldığını", %9,1'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir.

Tablo 52'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, renk bilgisi öğretiminde yağlı boya

teknikinin uygulanması görüşüne, öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 53. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Kolaj Tekniğinin Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		n	%
	n	%	n	%	n	%		
1-5 Yıl	21	42,9	18	36,7	10	20,4	49	100
6-10 Yıl	12	66,7	4	22,2	2	11,1	18	100
10 Yıl Üstü	9	81,8	1	9,1	1	9,1	11	100
Toplam	42	53,8	23	29,5	13	16,7	78	100

Tablo 53 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %42,9'u renk bilgisi öğretiminde kolaj tekniğinin uygulanması görüşüne “tamamen katıldığını”, %36,7'si “biraz katıldığını”, %20,4'ü “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların; %66,7'si “tamamen katıldığını”, %22,2'si “biraz katıldığını”, %11,1'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %81,8'i “tamamen katıldığını”, %9,1'i “biraz katıldığını”, %9,1'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 53'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, renk bilgisi öğretiminde kolaj tekniğinin

uygulanması görüşüne, öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 54. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Öğretiminde Karışık Teknik Uygulanmasına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	21	42,9	18	36,7	10	20,4	49	100
6-10 Yıl	11	61,1	4	22,2	3	16,7	18	100
10 Yıl Üstü	9	81,8	1	9,1	1	9,1	11	100
Toplam	41	52,6	23	29,5	14	17,9	78	100

Tablo 54 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %42,9'u renk bilgisi öğretiminde karışık tekniğinin uygulanması görüşüne “tamamen katıldığını”, %36,7'si “biraz katıldığını”, %20,4'ü “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların; %61,'i “tamamen katıldığını”, %22,2'si “biraz katıldığını”, %16,'si “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %81,8'i “tamamen katıldığını”, %9,1'i “biraz katıldığını”, %9,1'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 54'da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, renk bilgisi öğretiminde karışık tekniğinin uygulanması görüşüne, öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 55. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Konusunun İşlenişinde Sınıflarda Her Sene Farklı Uygulamalar ve Farklı Tekniklerde Çalışmalar Gerçekleştirilmesine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	33	67,3	15	30,6	1	2,0	49	100
6-10 Yıl	12	66,7	3	16,7	3	16,7	18	100
10 Yıl Üstü	10	90,9	1	9,1	0	0,0	11	100
Toplam	55	70,5	19	24,4	4	5,1	78	100

Tablo 55 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %67,3'ü “renk bilgisi konusunun işlenişinde hazırlık, liseI, liseII ve lise III. sınıflarda her sene farklı uygulamalar ve farklı tekniklerde çalışmalar gerçekleştirilmesi” görüşüne “tamamen katıldığını”, %30,6'sı “biraz katıldığını”, %2'si “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların; %66,7'si “tamamen katıldığını”, %16,7'si “biraz katıldığını”, % 16,7'si “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %90,9'u “tamamen katıldığını”, %9,1'i “biraz katıldığını” belirtmişlerdir.

Tablo 55'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, renk bilgisi konusu işlenirken her sene farklı uygulamalar yaptırılmalıdır görüşüne, öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir. Ancak, frekans ve yüzdeler incelendiğinde hizmet süresi 10 yılın üzerinde olan öğretmenlerin renk bilgisi konusu

işlenirken her sene farklı uygulamalar yaptırılması görüşüne daha çok katıldıkları görülmektedir. Bu bulgu, hizmet süresi arttıkça öğretmenlerin farklı uygulamalara yer verme isteklerinin arttığı, kendilerini uygulamalar açısından yenileme ihtiyacı duydukları ve belirgin bir kalıplaşmanın içine girmektense değişik alternatifler üretme yoluna gittikleri şeklinde yorumlanabilir. Bu bulgu, bu okullardaki öğretmenlerin gelişmelere açık olması açısından olumlu bir göstergedir.

Tablo 56. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Konusu Aktarılmadan Önce Gerekli Ön Hazırlıkların Yapılması Gereksinimine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	37	75,5	11	22,4	1	2,0	49	100
6-10 Yıl	12	66,7	5	27,8	1	5,6	18	100
10 Yıl Üstü	11	100,0	0	0,0	0	0,0	11	100
Toplam	60	76,9	16	20,5	2	2,6	78	100

Tablo 56 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %75,5'i "renk bilgisi konusunun işlenişinde gerekli ön hazırlıkların yapılmasına gereksinim duyuyorum" önermesine "tamamen katıldığını", %22,'ü "biraz katıldığını", %2'si "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların, bu görüşe %66,7'si "tamamen katıldığını", %27,8'i'u "biraz katıldığını", %5,6'sı "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %100'ü "tamamen katıldığını", belirtmişlerdir.

Tablo 56’da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, öğretmenlerin çoğunluğunun “renk bilgisi konusunun işlenişi gerekli ön hazırlıkların yapılmasına gereksinim duydukları söylenebilir. Ancak, frekans ve yüzdeler incelendiğinde hizmet süresi 10 yılın üzerinde olan öğretmenlerin renk bilgisi konusu için ön hazırlık yapılması konusunda daha çok gereksinim duydukları görülmektedir. Bu bulgu, hizmet süresi arttıkça öğretmenlerin konu işlenmeden önceki ders hazırlıklarını daha çok önem verdikleri şeklinde yorumlanabilir. Bu bulgu, bu okullardaki öğretmenlerin kendilerini yenileme ihtiyacı duyması, dolayısıyla okullardaki eğitim seviyesinin yükseltilmesi açısından olumlu bir göstergedir.

Tablo 57. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Dersin Etkililiği Açısından Renk Konusunu, Sanat Eğitiminin 4 Disiplini İle Bağlantılandırma Gerekliliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	43	87,8	6	12,2	0	0,0	49	100
6-10 Yıl	14	77,8	2	11,1	2	11,1	18	100
10 Yıl Üstü	7	63,6	4	36,4	0	0,0	11	100
Toplam	64	82,1	12	15,4	2	2,6	78	100

Tablo 57 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %87,8’i “dersin etkililiği açısından renk konusunu sanat eğitiminin dört disiplini ile (estetik, eleştiri, sanat tarihi, uygulama) bağlantılandırmaya gereksinim

duyuyorum” önermesine “tamamen katıldığını”, %12,2’si “biraz katıldığını” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların, bu görüşe, %77,8’i “tamamen katıldığını”, %11,1’i “biraz katıldığını”, %11,1’i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %63,6’sı “tamamen katıldığını”, %36,4’ü “biraz katıldığını” belirtmişlerdir.

Tablo 57’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, dersin etkililiği açısından renk konusunu sanat eğitiminin dört disiplini ile (estetik, eleştiri, sanat tarihi, uygulama) bağlantılandırmaya gerek olduğu görüşüne, öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir. Ancak frekans dağılımları incelendiğinde öğretmenlerin hizmet süresi daha fazla olan öğretmenlerin belirtilen görüşe daha az katıldıkları görülmektedir. Bu fark, öğretmenlerin çalışma sürelerinin artmasına paralel olarak yeni yöntemler konusunda kendini geliştirmede yetersiz kaldıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 58. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Konusu İşlenirken Deneylere Yer Verilmesi Gerekmediğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	15	30,6	15	30,6	19	38,8	49	100
6-10 Yıl	4	22,2	4	22,2	10	55,6	18	100
10 Yıl Üstü	6	54,5	3	27,3	2	18,2	11	100
Toplam	25	32,1	22	78,2	31	39,7	78	100

Tablo 58 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %30,6'sı “renk konusu işlenirken deneylere yer verilmesi gerekmediği” görüşüne “tamamen katıldığını”, %30,6'sı “biraz katıldığını”, %38,8'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların, bu görüşe %22,2'si “tamamen katıldığını”, %22,'si “biraz katıldığını”, %55,6'sı “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların bu görüşe %54,5'i “tamamen katıldığını”, %27,3'ü “biraz katıldığını”, %18,2'si “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 58'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, renk konusu işlenirken deneylere yer verilmesi gerekmediği görüşüne, 10 yıl üzerinde hizmeti olan öğretmenlerin yarısından fazlası katılmıştır. Bu durum hizmet süresi arttıkça öğretmenlerin bu tür uygulamaları zaman kaybı olarak gördüğü şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 59. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Konusunun Daha Etkili Anlatılabilmesi İçin Araç-Gereç ve Mekan Açısından Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin Yetersizliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	36	73,5	13	26,5	0	0,0	49	100
6-10 Yıl	12	66,7	5	27,8	1	5,6	18	100
10 Yıl Üstü	8	72,7	3	27,3	0	0,0	11	100
Toplam	56	71,8	21	26,9	1	1,3	78	100

Tablo 59 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanlarının %73,5'i "renk konusunun daha etkili anlatılabilmesi için araç-gereç ve mekan açısından Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin yetersizliği" görüşüne "tamamen katıldığını", %26,5'i "biraz katıldığını" belirtmişlerdir. "hiç katılmadığını" belirten öğretmen bulunmamaktadır. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların, bu görüşe %66,7'si "tamamen katıldığını", %27,8'i "biraz katıldığını", %5,6'sı "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların bu görüşe %72,7'si "tamamen katıldığını", %27,3'ü "biraz katıldığını" belirtmişlerdir. "hiç katılmadığını" belirten öğretmen bulunmamaktadır.

Tablo 59'da verilen verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, renk konusunun daha etkili anlatılabilmesi için araç-gereç ve mekan açısından Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin yetersiz olduğu görüşüne, öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 60. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğretmenlerin Renk Konusunda, Örnek Çalışmalar, Slaytlar, Sanatçı Eserlerini Kullanmalarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	45	91,8	3	6,1	1	2,0	49	100
6-10 Yıl	14	77,8	3	16,7	1	5,6	18	100
10 Yıl Üstü	10	90,9	1	9,1	0	0,0	11	100
Toplam	69	88,5	7	9,0	2	2,6	78	100

Tablo 60 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %91,8'i “öğretmenlerin renk konusunda, örnek çalışmalar, slaytlar, sanatçı eserlerini kullanmaları gerektiği” görüşüne “tamamen katıldığını”, %6,1'i “biraz katıldığını”, %2'si “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların, bu görüşe %77,8'i “tamamen katıldığını”, %16,7'si “biraz katıldığını”, %5,6'sı “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların bu görüşe %90,9'u “tamamen katıldığını”, %9,1'i “biraz katıldığını” belirtmişlerdir. “hiç katılmadığını” belirten öğretmen bulunmamaktadır.

Tablo 60'da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, renk konusunda, örnek çalışmalar, slaytlar, sanatçı eserlerini kullanılması görüşüne, öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 61. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisi Ve Renk Zıtlıkları Anlatıldıktan Sonra Uygulama Çalışmalarına Geçilmesine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	43	87,8	5	10,2	1	2,0	49	100
6-10 Yıl	16	88,9	1	5,6	1	5,6	18	100
10 Yıl Üstü	10	90,9	0	0,0	1	9,1	11	100
Toplam	69	88,5	6	7,7	3	3,8	78	100

Tablo 61 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %87,8'i "renk bilgisi ve renk zıtlıkları anlatıldıktan sonra uygulama çalışmalarına geçilmesi" görüşüne "tamamen katıldığını", %10,2'si "biraz katıldığını", %2'si "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların, bu görüşe % 88,9'u "tamamen katıldığını", %5,6'sı "biraz katıldığını", %5,6'sı "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların bu görüşe %90,9'u "tamamen katıldığını", %9,1'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. "biraz katıldığını" belirten öğretmen bulunmamaktadır.

Tablo 61'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, renk bilgisi ve renk zıtlıkları anlatıldıktan sonra uygulama çalışmalarına geçilmesi görüşüne, öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 62. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renk Bilgisinin Farklı Tekniklerde Çalışılması Öğrencinin Konuyu Daha İyi Anlamasına Yardımcı Olacağına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	37	75,5	12	24,5	0	0,0	49	100
6-10 Yıl	14	77,8	1	5,6	3	16,7	18	100
10 Yıl Üstü	7	63,6	4	36,4	0	0,0	11	100
Toplam	58	74,4	17	21,8	3	3,8	78	100

Tablo 62 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %75,5'i "renk bilgisinin farklı tekniklerde çalışılmasının öğrencinin konuyu daha iyi anlamasına yardımcı olacağına" görüşüne "tamamen katıldığını", %24,5'i "biraz katıldığını" belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların, bu görüşe, %77,8'i "tamamen katıldığını", %5,6'sı "biraz katıldığını", %16,7'si "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %63,6'sı "tamamen katıldığını", %36,4'ü "biraz katıldığını" belirtmişlerdir.

Tablo 62'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, renk bilgisinin farklı tekniklerde çalışılmasının öğrencinin konuyu daha iyi anlamasına yardımcı olacağı görüşüne, öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 63. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğrencinin Kendi Renk Dünyasının Oluşumuna Katkısı Olacağından Serbest Uygulamalara Yer Verilmesine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	27	55,1	20	40,8	2	4,1	49	100
6-10 Yıl	13	72,2	4	22,2	1	5,6	18	100
10 Yıl Üstü	5	45,5	6	54,5	0	0,0	11	100
Toplam	45	57,7	30	38,5	3	3,8	78	100

Tablo 63 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %55,1'i “öğrencinin kendi renk dünyasının oluşumuna katkısı olacağından serbest uygulamalara yer verilmesi gerektiği” görüşüne “tamamen katıldığını”, %40,8'i “biraz katıldığını”, %4,1'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların, bu görüşe % 72,2'si “tamamen katıldığını”, %22,2'si “biraz katıldığını”, %5,6'sı “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise, % 45,5'i “tamamen katıldığını”, %54,5'i “biraz katıldığını” belirtmişlerdir.

Tablo 63'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümü yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, öğrencinin kendi renk dünyasının oluşumuna katkısı olacağından serbest uygulamalara yer verilmesi görüşüne, öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 64. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğrencilerin Renk Dünyasının Oluşumunda Yaşadığı Çevreyi Dikkate Aldığına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	18	36,7	17	34,7	14	28,6	49	100
6-10 Yıl	8	44,4	7	38,9	3	16,7	18	100
10 Yıl Üstü	4	36,4	2	18,2	5	45,5	11	100
Toplam	30	38,5	26	33,3	22	28,2	78	100
P>0.05	P=0,528		$X^2=3,182$				Sd=4	

Tablo 64 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %36,7'si “öğrencilerin renk dünyasının oluşumunda yaşadığı çevreyi dikkate aldığı” görüşüne “tamamen katıldığını”, %34,7'si “biraz katıldığını”, %28,6'sı “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların, bu görüşe %44,4'ü “tamamen katıldığını”, %38,9'u “biraz katıldığını”, %16,7'si “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %36,4'ü “tamamen katıldığını”, %18,2'si “biraz katıldığını”, %45,5'i “hiç katılmadığını” belirtmişlerdir.

Tablo 64'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, öğrencilerin renk dünyasının oluşumunda yaşadığı çevreyi dikkate aldığı görüşüne, öğretmenlerin çoğunluğunun katıldıkları söylenebilir.

Tablo 65. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim Gereksinimlerine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen Katılıyorum		Biraz Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	24	49,0	19	38,8	6	12,2	49	100
6-10 Yıl	13	72,2	3	16,7	2	11,1	18	100
10 Yıl Üstü	5	45,5	1	9,1	5	45,5	11	100
Toplam	42	53,8	23	29,5	13	16,7	78	100
P<0.05	P=0,018		$X^2 = 11,855$			Sd=4		

Tablo 65 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %49'u "öğretmenlerin hizmetiçi eğitim gereksinimlerinin olduğu" görüşüne "tamamen katıldığını", %38,8'i "biraz katıldığını", %12,2'si "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların, bu görüşe %72,2'si "tamamen katıldığını", %16,7'si "biraz katıldığını", %11,1'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %45,5'i "tamamen katıldığını", %9,1'i "biraz katıldığını", %45,5'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir.

Tablo 65'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. 5'ten küçük gözenek sayısını %20'nin altına düşürmek için 6-10 yıl ve 10 yıl üstü seçenekleri birleştirilmiş, buna göre X^2 çözümlemesi tekrar yapılmamıştır. Çözümleme sonucunda elde edilen X^2 değeri (6,410), X^2_{tablo} değerinden (5,991) büyük olduğundan (birleştirme yapıldığı için $S_d=2$), Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki hizmet sürelerine göre öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu bulgulara dayalı olarak, belirtilen görüşte öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık olduğu söylenebilir. Bu fark, hizmet süresi arttıkça öğretmenlerin hizmetiçi eğitime olan ilgilerinin azaldığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 66. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Arasındaki İşbirliğinin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Süresi	Görüşler						Toplam	
	Tamamen		Biraz		Hiç			
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	11	22,4	18	36,7	20	40,8	49	100
6-10 Yıl	4	22,2	6	33,3	8	44,4	18	100
10 Yıl Üstü	1	9,1	6	54,5	4	36,4	11	100
Toplam	16	20,5	30	38,5	32	41,0	78	100
P>0.05	P=0,768		X ² =1,826				Sd=4	

Tablo 66 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %22,4'ü "Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri arasındaki işbirliğinin yeterli olduğu" görüşüne "tamamen katıldığını", %36,7'si "biraz katıldığını", %40,8'i "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların, bu görüşe %22,2'si "tamamen katıldığını", %33,3'ü "biraz katıldığını", %44,4'ü "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların %9,1'i "tamamen katıldığını", %54,5'i "biraz katıldığını", %36,4'ü "hiç katılmadığını" belirtmişlerdir.

Tablo 66'da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X² çözümlemesi yapılmamıştır. 5'ten küçük gözenek sayısını %20'nin altına düşürmek için 6-10 yıl ve 10 yıl üstü seçenekleri birleştirilmiş, buna göre X² çözümlemesi tekrar yapılmamıştır. Çözümleme sonucunda elde edilen X² değeri (3,444), X²_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan (birleştirme yapıldığı için Sd=2), Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki

olmadığı söylenebilir. Bu bulgulara dayalı olarak öğretmenlerin çoğunluğunun, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri arasındaki işbirliğinin yeterli olmadığı görüşünde olduğu söylenebilir.

4.4. Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Çalışan Resim Öğretmenlerinin, Renk Bilgisi Öğretimi İle İlgili Çektikleri Güçlükler.

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Resim öğretmenlerinin renk bilgisi öğretimi ile ilgili çektikleri güçlükler belirlemek için, veri toplamak amacıyla 23 soru yöneltilmiştir. Öğretmenlerin çektikleri güçlükler; “Konuyu Etkili bir Biçimde İşleyebilme” ve “Öğretim Yöntem ve Teknikleri Kullanma” başlıkları altında çözümlenmiştir. Öğretmenlerin bu sorulara verdikleri yanıtların dağılımı Tablolarda (Tablo 69, Tablo70) gösterilmiştir.

4.4.1. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğretmenlerinin Konuyu Etkili Biçimde İşleyebilme Konusunda Çektikleri Güçlükler.

Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğretmenlerinin renk bilgisi öğretiminde konuyu etkili biçimde işleyebilmede çektikleri güçlükleri belirleyebilmek için 11 soru yöneltilmiştir. Öğretmenlerin sorulara verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 67’de gösterilmiştir. Ek 5’de öğretmen görüşlerinin yüzde oranları, 33-39 ve 52-55 nolu Daire Grafikleri ile gösterilmiştir.

Tablo 67. Öğretmenlerin, Konuyu Etkili Biçimde İşleyebilmede Çektikleri Güçlükler

Konular	Görüşler	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum	
		n	%	n	%	n	%
1- Konu ile ilgili kuramsal bilgiler verme zamanını ve biçimini belirleme		58	74,4	18	23,1	2	2,6
2- Konuyu etkili kılacak renk zıtlıklarını belirlemelerine yardımcı olma		59	75,6	17	21,8	2	2,6
3- Renk konusunu sanat eserleri ile örneklendirme (eser inceleme)		59	75,6	18	23,1	1	1,3
4- Öğrencilere çalışmalarını ile ilgili uygun dönütler verme ve uygun düzeltme yollarını izleme		59	75,6	19	24,4	0	0,0
5- Öğrencilerin isteyerek çalışma yapmalarını sağlayıcı etkili yollar izleme		57	73,1	19	24,4	2	2,6
6- Öğrencilerin ilgilerini yaptıkları çalışmalar üzerinde toplamalarını sağlayıcı önlemler alma		57	73,1	20	25,6	1	1,3
7- Fiziksel ortamı öğrencilerin özgür ve rahat çalışacağı şekilde düzenleme		52	66,7	21	26,9	5	6,4
8- Resim dersi içinde renk öğretiminde, kullanılan yöntem ve teknikleri etkili biçimde uygulama		57	73,1	20	25,6	1	1,3
9- Öğrencilere, buldukları resimsel gelişim düzeylerine uygun çalışmalar yaptıрма.		56	71,8	19	24,4	3	3,8
10- Öğrencilerin kişisel özellikleri ile ilgilerini tanıyarak yapılacak çalışmalarda öğrencinin bu durumunu göz önünde bulundurma.		53	67,9	22	28,2	3	3,8
11- Yıl sonu ve dönem içi öğrenci sergisi düzenleme		67	85,9	10	12,8	1	1,3

Tablo 67’de görüldüğü gibi, “renk bilgisi konusu ile ilgili kuramsal bilgiler verme, zamanını ve biçimini belirleme” konusunda, öğretmenlerin %74,4’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %23,1’i “biraz güçlük çektiğini”, %2,6’sı “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir.

Bu bulgulardan, renk bilgisi konusu ile ilgili kuramsal bilgiler verme, zamanını ve biçimini belirlemeye konusunda, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun (%74,4) hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 67 incelendiğinde, “öğrencilerin, konuyu etkili kılacak renk zıtlıklarını belirlemelerine yardımcı olma” konusunda, öğretmenlerin %75,6’sı “hiç güçlük çekmediğini”, %21,8’i “biraz güçlük çektiğini”, %2,6’sı “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin sayısal olarak büyük bir çoğunluğunun belirtilen konuda hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 67’de görüldüğü gibi, “renk konusunu sanat eserleri ile örneklendirme” konusunda, öğretmenlerin %75,6’sı “hiç güçlük çekmediğini”, %23,1’i “biraz güçlük çektiğini”, %1,3’ü “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir. Bu bulgulardan, renk konusunu sanat eserleri ile örneklendirme konusunda çalışma evrenindeki öğretmenlerin sayısal olarak büyük bir çoğunluğunun hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 67’ye göre, “öğrencilere çalışmalarını ile ilgili uygun dönütler verme ve düzeltme yolları izleme” konusunda, öğretmenlerin %75,6’sı “hiç güçlük çekmediğini”, %24,4’ü “biraz güçlük çektiğini” belirtmiştir. “çok güçlük çektiğini” belirten öğretmen ise yoktur. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin sayısal olarak büyük bir çoğunluğunun öğrencilere çalışmalarını ile ilgili uygun dönütler verme ve düzeltme yolları izleme konusunda hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 67 incelendiğinde, “Öğrencilerin isteyerek çalışma yapmalarını sağlayıcı etkili yollar izleme” konusunda, öğretmenlerin %73,1’i “hiç güçlük çekmediğini”, %24,4’ü “biraz güçlük çektiğini”, %2,6’sı “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin sayısal olarak büyük bir çoğunluğunun bu konuda hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 67’de “Fiziksel ortamı öğrencilerin özgür ve rahat çalışacağı şekilde düzenleme” konusunda öğretmenlerin %66,7’si “hiç güçlük çekmediğini”, %26,9’u “biraz güçlük çektiğini”, %6,4’ü “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin sayısal olarak yaklaşık üçte ikisinin bu konuda hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 67 incelendiğinde, “Renkli uygulamalarda farklı uygulamalarda yöntem ve teknikleri etkili biçimde uygulama konusunda”, öğretmenlerin %73,1’i “hiç güçlük çekmediğini”, %25,6’sı “biraz güçlük çektiğini”, %1,3’ü “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin sayısal olarak yaklaşık dörtte üçünün bu konuda hiç güçlük çekmediği söylenebilir

Tablo 67 incelendiğinde, “Öğrencilere, resimsel gelişim düzeylerine uygun çalışmalar yaptırma” konusunda, öğretmenlerin %71,8’i “hiç güçlük çekmediğini”, %24,4’ü “biraz güçlük çektiğini”, %3,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir. Bu bulgulardan, öğrencilerin, resimsel gelişim düzeylerine uygun çalışmalar yaptırma konusunda, öğretmenlerin çok azının (%3,8) çok güçlük çektiği, yaklaşık dörtte biri (%24,4) biraz güçlük çektiği, büyük bir çoğunluğunun (%71,8) ise hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 67’de, “öğrencilerin, kişisel özellikleri ve ilgilerini tanıyarak yapılacak çalışmalarda dikkate alma” konusunda, öğretmenlerin %67,9’u “hiç güçlük çekmediğini”, %28,2’si “biraz güçlük çektiğini”, %3,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin sayısal olarak büyük bir çoğunluğunun hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 67 incelendiğinde, “Yıl sonu veya dönem içi öğrenci sergileri düzenleme” konusunda, öğretmenlerin %85,9’u “hiç güçlük

çekmediğini”, %12,8’i “biraz güçlük çektiğini”, %1,3’ü “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir. Bu bulgulardan, sergi düzenleme konusunda öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun (% 85,9) hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

4.4.2. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğretmenlerinin Öğretim Yöntem ve Teknikleri Kullanma Konusunda Çektikleri Güçlükler.

Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğretmenlerinin renk bilgisi öğretiminde öğretim yöntem ve teknikleri kullanma konusunda çektikleri güçlükleri belirleyebilmek için 12 soru yöneltilmiştir. Öğretmenlerin sorulara verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 68’de gösterilmiştir.

Tablo 68. Öğretmenlerin, Yöntem ve Teknikleri Kullanama Konusunda Çektikleri Güçlükler

Görüşler	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum	
	n	%	n	%	n	%
Yöntemler						
1- Bireysel çalışma yöntemi	63	80,8	15	19,2	0	0,0
2- Grup Çalışması yöntemi	53	67,9	24	30,8	1	1,3
3- Dramatizasyon yöntemi	33	42,8	37	47,4	8	10,3
4- Hayali çalışma yöntemi	45	57,7	28	35,9	5	6,4
5- Müzikle çalışma yöntemi	58	74,4	15	19,2	5	6,4
6- Bilgisayar destekli eğitim yöntemi	7	9,0	19	24,4	52	66,7
7- Çözümleme ve birleştirme yöntemi	42	53,8	29	37,2	7	9,0
8- Gözlem yöntemi	62	79,5	13	16,7	3	3,8
9- Gösteri yöntemi	58	74,4	13	16,7	7	9,0
10-Ezberden resim yapma yöntemi	42	53,8	27	34,6	9	11,5
11-Kopya yöntemi	58	74,4	16	20,5	4	5,1
12-Birleştirilmiş Sanat Eğitim Yöntemi	48	61,5	29	37,2	1	1,3

Tablo 68'egöre, "Bireysel Çalışma Yöntemi" konusunda, öğretmenlerin %80,8'i "hiç güçlük çekmediğini", %19,2'si "biraz güçlük çektiğini" belirtmiştir. "Çok güçlük çektiğini" belirten öğretmen ise bulunmamaktadır. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin sayısal olarak büyük bir çoğunluğunun bireysel çalışma yöntemi konusunda hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 68'de, resim dersi içinde kullanılan yöntem ve tekniklerden "Grup Çalışması Yöntemi" konusunda, öğretmenlerin %67,9'u "hiç güçlük çekmediğini", %30,8'i "biraz güçlük çektiğini" %1,3'ü "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin sayısal olarak çoğunluğunun grup çalışması yöntemi konusunda hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 68 incelendiğinde, resim dersi içinde kullanılan yöntem ve tekniklerden "Dramatizasyon Yöntemi" konusunda, öğretmenlerin %42,3'i "hiç güçlük çekmediğini", %47,4'ü "biraz güçlük çektiğini" %10,3'ü "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin sayısal olarak yaklaşık yarısının dramatizasyon yöntemi konusunda biraz güçlük çektiği söylenebilir.

Tablo 68'e göre, resim dersi içinde kullanılan yöntem ve tekniklerden "Hayali Çalışma Yöntemi" konusunda, öğretmenlerin %57,7'si "hiç güçlük çekmediğini", %35,9'u "biraz güçlük çektiğini" %6,4'ü "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin yarısından fazlasının hayali çalışma yöntemi konusunda hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 68 incelendiğinde, resim dersi içinde kullanılan yöntem ve tekniklerden "Müzikle Çalışma Yöntemi" konusunda, öğretmenlerin %74,4'ü "hiç güçlük çekmediğini", %19,2'si "biraz güçlük çektiğini" %6,4'ü "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir. Bu bulgulardan, çalışma

evrenindeki öğretmenlerin yaklaşık dörtte üçünün müzikle çalışma yöntemi konusunda hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 68 incelendiğinde, resim dersi içinde kullanılan yöntem ve tekniklerden “Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemi” konusunda, öğretmenlerin %9,0’ı “hiç güçlük çekmediğini”, %24,4’ü “biraz güçlük çektiğini” %66,7’si “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin çoğunun, bilgisayar destekli eğitim yöntemini uygularken çok güçlük çektiği söylenebilir. Diğer yöntemlerle karşılaştırıldığında öğretmenlerin bu yöntemde çektiği güçlük dikkat çekicidir.

Tablo 68’e göre, resim dersi içinde kullanılan yöntem ve tekniklerden “Çözümleme Ve Birleştirme Yöntemi” konusunda, öğretmenlerin %53,8’i “hiç güçlük çekmediğini”, %37,2’si “biraz güçlük çektiğini” %9,0’ı “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin sayısal olarak yarısından biraz fazlasının çözümleme birleştirme yöntemi konusunda hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 68 incelendiğinde, resim dersi içinde kullanılan yöntem ve tekniklerden “gözlem yöntemi” konusunda, öğretmenlerin %79,5’i “hiç güçlük çekmediğini”, %16,7’si “biraz güçlük çektiğini” % 3,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin yaklaşık beşte dördünün, gözlem yöntemi konusunda hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 68’e göre, resim dersi içinde kullanılan yöntem ve tekniklerden “Gösteri Yöntemi” konusunda, öğretmenlerin %74,4’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %16,7’si “biraz güçlük çektiğini” %9,0’ı “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin sayısal olarak yaklaşık dörtte üçünün gösteri yöntemi konusunda hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 68 incelendiğinde, resim dersi içinde kullanılan yöntem ve tekniklerden “Ezberden Resim Yapma Yöntemi” konusunda, öğretmenlerin %74,4’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %16,7’si “biraz güçlük çektiğini” %9,0’ı “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin sayısal olarak dörtte üçünün, ezberden resim yapma yöntemi konusunda hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 68 incelendiğinde, resim dersi içinde kullanılan yöntem ve tekniklerden “Kopya Yöntemi” konusunda, öğretmenlerin %74,4’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %20,5’i “biraz güçlük çektiğini” %5,1’i “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin yaklaşık dörtte üçünün, kopya yöntemi konusunda hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 68’e göre, resim dersi içinde kullanılan yöntem ve tekniklerden “Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi” konusunda, öğretmenlerin %61,5’i “hiç güçlük çekmediğini”, %37,2’si “biraz güçlük çektiğini” %1,3’ü “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir. Bu bulgulardan, çalışma evrenindeki öğretmenlerin sayısal olarak yaklaşık beşte üçünün Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi konusunda hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

4.4.3. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Öğretmenlerin Renk Öğretiminde Çektikleri Güçlükler.

Araştırmanın beşinci amacının, birinci alt maddesi, öğretmenlerin eğitim seviyesine göre renk öğretiminde çektikleri güçlükler hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının belirlemesini içermektedir. Bu amaçla kay kare (X^2) istatistik testinden yararlanılmıştır. Kay kare (X^2) çözümlemesinin sonuçları tablolarla gösterilmiş.

Tablo 69. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Konu İle İlgili Kuramsal Bilgiler Verme Zamanını Ve Biçimini Belirleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük			
	Çekmiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	41	71,9	16	28,2	0	0,0	57	100
Lisans Üstü	17	81,0	2	9,5	2	9,5	21	100
Toplam	58	74,4	18	23,1	2	2,6	78	100

Tablo 69 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, % 71,9'u "konu ile ilgili kuramsal bilgiler verme, zamanını ve biçimini belirleme" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %28,2'si "biraz güçlük çektiğini", belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu görüşe %81,0'ı "hiç güçlük çekmediğini", %9,5'i "biraz güçlük çektiğini", %9,5'i "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir.

Tablo 69'da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, konu ile ilgili kuramsal bilgiler verme, zamanını ve biçimini belirleme konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 70. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Öğrencilere, Buldukları Resimsel Gelişim Düzeylerine Uygun Çalışmalar Yaptırma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	39	68,4	17	29,8	1	1,8	57	100
Lisans Üstü	17	81,0	2	9,5	2	9,5	21	100
Toplam	56	71,8	19	24,4	3	3,8	78	100

Tablo 70 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “öğrencilere, buldukları resimsel gelişim düzeylerine uygun çalışmalar yaptırma” konusunda, %68,4’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %29,8’i “biraz güçlük çektiğini”, %1,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %81,0’ı “hiç güçlük çekmediğini”, %9,5’i “biraz güçlük çektiğini”, %9,5’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 70’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, öğrencilere, buldukları resimsel gelişim düzeylerine uygun çalışmalar yaptırma konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 71. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Öğrencilerin Konuyu Etkili Kılacak Renk Zıtlıklarını Belirlemelerine Yardımcı Olma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	44	77,2	13	22,8	0	0,0	57	100
Lisans Üstü	15	71,4	4	19,0	2	9,5	21	100
Toplam	59	75,6	17	21,0	2	2,6	78	100

Tablo 71 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “öğrencilerin konuyu etkili kılacak renk zıtlıklarını belirlemelerine yardımcı olma” konusunda öğretmenlerin %77,2’si “hiç güçlük çekmediğini”, %22,8’i “biraz güçlük çektiğini”, belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %71,4’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %19,0’ı “biraz güçlük çektiğini”, %9,5’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 71’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümü yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, öğrencilerin konuyu etkili kılacak renk zıtlıklarını belirlemelerine yardımcı olma konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 72. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Öğrencilerin Kişisel Özellikleri İle İlgilerini Tanıyarak; Bunları, Yapılacak Çalışmalarda Dikkate Alma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

EğitimSeviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	36	63,2	19	33,3	2	3,5	57	100
Lisans Üstü	17	81,0	3	14,3	1	4,8	21	100
Toplam	53	67,9	22	28,2	3	3,8	78	100

Tablo 72 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “öğrencilerin kişisel özelliklerini ve ilgilerini tanıyarak yapılacak çalışmalarda dikkate alma” konusunda öğretmenlerin %63,2’si “hiç güçlük çekmediğini”, %33,3’ü “biraz güçlük çektiğini”, %3,5’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %81,0’ı “hiç güçlük çekmediğini”, %14,3’ü “biraz güçlük çektiğini”, %4,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 72’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, öğrencilerin kişisel özelliklerini ve ilgilerini tanıyarak yapılacak çalışmalarda dikkate alma konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 73. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Renk Konusunu Sanat Eserleri İle Örneklendirme (Eser İnceleme) Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler							
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	42	73,7	15	26,3	0	0,0	57	100
Lisans Üstü	17	81,0	3	14,3	1	4,8	21	100
Toplam	59	75,6	18	23,1	1	1,3	78	100

Tablo 73 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “renk konusunu sanat eserleri ile örneklendirme (eser inceleme)” konusunda %73,7’si “hiç güçlük çekmediğini”, %26,3’ü “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %81,0’ı “hiç güçlük çekmediğini”, % 14,3’ü “biraz güçlük çektiğini”, %4,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 73’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, renk konusunu sanat eserleri ile örneklendirme (eser inceleme) konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 74. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Öğrencilere Çalışmaları İle İlgili Uygun Dönütler Verme Ve Uygun Düzeltme Yolları İzleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	44	77,2	13	22,8	0	0,0	57	100
Lisans Üstü	15	71,4	6	28,6	0	0,0	21	100
Toplam	59	75,6	19	24,4	0	0,0	78	100

Tablo 74 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “öğrencilere çalışmaları ile ilgili uygun dönütler verme ve uygun düzeltme yolları izleme” konusunda %72,2’si “hiç güçlük çekmediğini”, %22,8’i “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %71,4’ü “hiç güçlük çekmediğini”, % 28,6’sı “biraz güçlük çektiğini” belirtmiştir.

Tablo 74’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, öğrencilere çalışmaları ile ilgili uygun dönütler verme ve uygun düzeltme yolları izleme konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 75. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Öğrencilerin İsteyerek Çalışma Yapmalarını Sağlayıcı Etkili Yollar İzleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	40	70,2	17	29,8	0	0,0	57	100
Lisans Üstü	17	81,0	2	9,5	2	9,5	21	100
Toplam	57	73,1	19	24,4	2	2,6	78	100

Tablo 75 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “öğrencilerin isteyerek çalışma yapmalarını sağlayıcı etkili yollar izleme” konusunda %70,2’si “hiç güçlük çekmediğini”, %29,8’i “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %81,0’ı “hiç güçlük çekmediğini”, %9,5’i “biraz güçlük çektiğini”, %9,5’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 75’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, öğrencilerin isteyerek çalışma yapmalarını sağlayıcı etkili yollar izleme konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 76. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Renkli Uygulamalarda Farklı Yöntem ve Teknikleri Etkili Biçimde Uygulama Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	40	70,2	17	29,8	0	0,0	57	100
Lisans Üstü	17	81,0	3	14,3	1	4,8	21	100
Toplam	57	73,1	20	25,6	1	1,3	78	100

Tablo 76 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “renkli uygulamalarda farklı yöntem ve teknikleri etkili biçimde uygulama” konusunda %70,2’si “hiç güçlük çekmediğini”, %29,8’i “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %81,0’ı “hiç güçlük çekmediğini”, %14,3’ü “biraz güçlük çektiğini”, %4,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 76’da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, renkli uygulamalarda farklı yöntem ve teknikleri etkili biçimde uygulama konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 77. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Bireysel Çalışma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	46	80,7	11	19,3	0	0,0	57	100
Lisans Üstü	17	81,0	4	19,0	0	0,0	21	100
Toplam	63	80,8	15	19,2	0	0,0	78	100

Tablo 77 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “Bireysel Çalışma Yöntemi” konusunda %80,7’si “hiç güçlük çekmediğini”, %19,3’ü “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %81,0’ı “hiç güçlük çekmediğini”, %19,0’ı “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 77’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Bireysel Çalışma Yöntemi konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 78. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Grup Çalışması Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	39	68,4	18	31,6	0	0,0	57	100
Lisans Üstü	14	66,7	6	28,6	1	4,8	21	100
Toplam	53	67,9	24	30,8	1	1,3	78	100

Tablo 78 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “Grup Çalışması Yöntemi” konusunda öğretmenlerin %68,4’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %31,6’sı “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %66,7’si “hiç güçlük çekmediğini”, %28,6’sı “biraz güçlük çektiğini”, %4,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 78’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümü yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Grup Çalışması Yöntemi konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 79. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Dramatizasyon Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler							
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	28	49,6	26	45,6	3	5,3	57	100
Lisans Üstü	5	23,8	11	52,4	5	23,8	21	100
Toplam	33	42,8	37	47,4	8	10,3	78	100
P<0.05	P=0,022		$X^2 = 7,619$		$X^2_{\text{tablo}} = 5,991$		Sd=2	

Tablo 79 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “Dramatizasyon Yöntemi” konusunda %73,7’si “hiç güçlük çekmediğini”, %26,3’ü “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %81,0’ı “hiç güçlük çekmediğini”, %14,3’ü “biraz güçlük çektiğini”, %4,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 79’da verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X^2) çözümü sonucu elde edilen X^2 değeri (7,619), X^2_{tablo} değerinden (5,991) büyük olduğundan, lisans mezunu öğretmenler ile lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu bulgulara dayalı olarak, belirtilen konuda lisans üstü eğitime sahip olan öğretmenler lisans mezunlarına göre daha çok güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir. Bu bulgu, lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin eksiklikleri konusunda kendilerini daha fazla sorguladıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 80. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Hayali Çalışma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	32	56,1	23	40,4	2	3,5	57	100
Lisans Üstü	13	61,9	5	23,8	3	14,3	21	100
Toplam	45	57,7	28	35,9	5	6,4	78	100

Tablo 80 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “Hayali Çalışma Yöntemi” konusunda %56,1’i “hiç güçlük çekmediğini”, %40,4’ü “biraz güçlük çektiğini”, %3,5’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %61,9’u “hiç güçlük çekmediğini”, %23,8’i “biraz güçlük çektiğini”, %14,3’ü “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 80’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Hayali Çalışma Yöntemi konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 81. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Müzikle Çalışma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	45	78,9	9	15,8	3	5,3	57	100
Lisans Üstü	13	61,9	6	28,6	2	9,5	21	100
Toplam	58	74,4	15	19,2	5	6,4	78	100

Tablo 81 incelendiğinde çalışma evrenindeki Lisans mezunu öğretmenlerin, “Müzikle Çalışma Yöntemi” konusunda %78,9’u “hiç güçlük çekmediğini”, %15,8’i “biraz güçlük çektiğini”, %5,3’ü “hiç güçlük çekmediğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %61,9’u “hiç güçlük çekmediğini”, %28,6’sı “biraz güçlük çektiğini”, %9,5’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 81’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Müzikle Çalışma Yöntemi konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 82. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük			
	Çekmiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	n	%
Lisans	4	7,0	13	22,8	40	70,2	57	100
Lisans Üstü	3	14,3	6	28,6	12	57,1	21	100
Toplam	7	9,0	19	24,4	52	66,7	78	100
P>0.05	P=1,504		X ² =0,472		X ² _{tablo} =5,991		Sd=2	

Tablo 82 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemi” konusunda %7,0’ı “hiç güçlük çekmediğini”, %22,8’i “biraz güçlük çektiğini”, %70,2’si “çok güçlük çektiğini”, belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %14,3’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %28,6’sı “biraz güçlük çektiğini”, %57,1’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 82’de verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X²) çözümlenmesi sonucunda, elde edilen X² değeri (0,472), X²_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan, lisans mezunu öğretmenler ile Lisans üstü eğitimi alan öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Belirtilen görüşünde, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemi konusunda öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çektikleri söylenebilir.

Tablo 83. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Çözümleme ve Birleştirme Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	28	49,1	24	42,1	5	8,8	57	100
Lisans Üstü	14	66,7	5	23,8	2	9,5	21	100
Toplam	42	53,8	29	37,2	7	9,0	78	100
P>0.05	P=0,322		X ² =2,269		X ² _{tablo} =5,991		Sd=2	

Tablo 83 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “Çözümleme ve Birleştirme Yöntemi” konusunda %49,1’i “hiç güçlük çekmediğini”, %42,1’i “biraz güçlük çektiğini”, %8,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %66,7’si “hiç güçlük çekmediğini”, %23,8’i “biraz güçlük çektiğini”, %9,5’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 83’de verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X^2) çözümlemesi sonucunda, elde edilen X^2 değeri (2,269), X^2_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan, lisans mezunu öğretmenler ile Lisans üstü eğitimi alan öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Belirtilen görüşünde, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, Çözümleme ve Birleştirme Yöntemi konusunda öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 84. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Gözlem Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	42	73,7	15	26,3	0	0,0	57	100
Lisans Üstü	17	81,0	3	14,3	1	4,8	21	100
Toplam	59	75,6	18	23,1	1	1,3	78	100

Tablo 84 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “Gözlem Yöntemi” konusunda % 73,7’si “hiç güçlük çekmediğini”, %26,3’ü “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %81,0’ı “hiç güçlük çekmediğini”, % 14,3’ü “biraz güçlük çektiğini”, %4,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 84’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Gözlem Yöntemi konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 85. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Gösteri Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük			
	Çekmiyorum		Çekiyorum		Çekiyorum		n	%
Lisans	43	75,4	11	19,3	3	5,3	57	100
Lisans Üstü	15	71,4	2	9,5	4	19,0	21	100
Toplam	58	74,4	13	16,7	7	9,0	78	100
P>0.05	P=0,125		X ² =4,162		X ² _{tablo} =5,991		Sd=2	

Tablo 85 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “Gösteri Yöntemi” konusunda %75,4’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %19,3’ü “biraz güçlük çektiğini”, %5,3’ü “hiç güçlük çekmediğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %71,4’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %9,5’i “biraz güçlük çektiğini”, %19,0’ı “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 85’de verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X²) çözümlenmesi sonucunda, elde edilen X² değeri (4,162), X²_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan, lisans mezunu öğretmenler ile Lisans üstü eğitimi alan öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Belirtilen görüşünde, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, Gösteri Yöntemi konusunda öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 86. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Ezberden Resim Yapma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler							
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük		Toplam	
	Çekmiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	31	54,4	22	38,6	4	7,0	57	100
Lisans Üstü	11	52,4	5	23,8	5	23,8	21	100
Toplam	42	53,8	27	34,6	9	11,5	78	100
P>0.05	P=0,094		$X^2 = 4,731$		$X^2_{\text{tablo}} = 5,991$		Sd=2	

Tablo 86 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “Ezberden Resim Yapma Yöntemi” konusunda %54,4’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %38,6’sı “biraz güçlük çektiğini”, %7,0’ı “hiç güçlük çekmediğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %52,4’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %23,8’i “biraz güçlük çektiğini”, %23,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 86’da verilen seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare (X^2) çözümlemesi sonucunda, elde edilen X^2 değeri (4,731), X^2_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan, lisans mezunu öğretmenler ile Lisans üstü eğitimi alan öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Belirtilen görüşünde, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak, Ezberden Resim Yapma Yöntemi konusunda öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 87. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Kopya Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler							
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	44	77,2	11	19,3	2	3,5	57	100
Lisans Üstü	14	66,7	5	23,8	2	9,5	21	100
Toplam	58	74,4	16	20,5	4	5,1	78	100

Tablo 87 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “Kopya Yöntemi” konusunda %77,2’si “hiç güçlük çekmediğini”, %19,3’ü “biraz güçlük çektiğini”, %3,5’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %66,7’si “hiç güçlük çekmediğini”, %23,8’i “biraz güçlük çektiğini”, %9,5’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 87’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümü yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Kopya Yöntemi konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 88. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	32	56,1	24	42,1	1	1,8	57	100
Lisans Üstü	16	76,2	5	23,8	0	0,0	21	100
Toplam	48	61,5	29	37,2	1	1,3	78	100

Tablo 88 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi” konusunda %56,1’i “hiç güçlük çekmediğini”, %42,1’i “biraz güçlük çektiğini”, %1,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %76,2’si “hiç güçlük çekmediğini”, % 23,8’i “biraz güçlük çektiğini” belirtmiştir.

Tablo 88’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 89. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Öğrencilerin İlgilerini Yaptıkları Çalışmalar Üzerine Toplamalarını Sağlayıcı Önlemler Alma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	39	68,4	18	31,6	0	0,0	57	100
Lisans Üstü	18	85,7	2	9,5	1	4,8	21	100
Toplam	57	73,1	20	25,6	1	1,3	78	100

Tablo 89 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “öğrencilerin ilgilerini yaptıkları çalışmalar üzerine toplamalarını sağlayıcı önlemler alma” konusunda %68,4’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %31,6’sı “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %85,7’si “hiç güçlük çekmediğini”, % 9,5’i “biraz güçlük çektiğini”, %4,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 89’da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, öğrencilerin ilgilerini yaptıkları çalışmalar üzerine toplamalarını sağlayıcı önlemler alma konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri, lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin belirtilen konuda daha az güçlük çektiği söylenebilir.

Tablo 90. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Fiziksel Ortamı Öğrencilerin Özgür ve Rahat Çalışabileceği Gibi Düzenleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	37	64,9	16	28,1	4	7,0	57	100
Lisans Üstü	15	71,4	5	23,8	1	4,8	21	100
Toplam	52	66,7	21	26,9	5	6,4	78	100

Tablo 90 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “fiziksel ortamı öğrencilerin özgür ve rahat çalışabileceği gibi düzenleme” konusunda %64,9’u “hiç güçlük çekmediğini”, %28,1’i “biraz güçlük çektiğini”, %7,0’ı “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %71,4’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %23,8’i “biraz güçlük çektiğini”, %4,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 90’da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, fiziksel ortamı öğrencilerin özgür ve rahat çalışabileceği gibi düzenleme konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 91. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre, Yıl Sonu Veya Dönem İçi Öğrenci Sergisi Düzenleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Eğitim Seviyesi	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	47	82,5	9	15,8	1	1,8	57	100
Lisans Üstü	20	95,2	1	4,8	0	0,0	21	100
Toplam	67	85,9	10	12,8	1	1,3	78	100

Tablo 91 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerin Lisans mezunu olanlarından, “yıl sonu veya dönem içi öğrenci sergisi düzenleme” konusunda %82,5’i “hiç güçlük çekmediğini”, %15,8’i “biraz güçlük çektiğini”, %1,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenlerin ise, bu konuda %95,2’si “hiç güçlük çekmediğini”, %4,8’i “biraz güçlük çektiğini” belirtmiştir.

Tablo 91’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümü yapılmamıştır (Büyüköztürk, 2002, s.147). Bu bulgulara göre frekans dağılımından, yıl sonu veya dönem içi öğrenci sergisi düzenleme konusunda, lisans ve lisans üstü mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

4.4.4. Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmenlerin Renk Öğretiminde Çektikleri Güçlükler.

Araştırmanın beşinci amacının ikinci alt maddesi, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre renk öğretiminde çektikleri güçlükler hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının belirlenmesini içermektedir. Bu amaçla kay kare (X^2) istatistik testinden yararlanılmıştır. Kay kare (X^2) çözümlemesinin sonuçları tablolarla gösterilmiştir.

Tablo 92. Cinsiyet Değişkenine Göre, Konu İle İlgili Kuramsal Bilgiler Verme, Zamanını Ve Biçimini Belirleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklerle İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler							
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük		Toplam	
	Çekmiyorum	Çekiyorum	Çekmiyorum	Çekiyorum	Çekmiyorum	Çekiyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	31	77,5	9	22,5	0	0,0	40	100
Erkek	27	71,1	9	23,7	2	5,3	38	100
Toplam	58	74,4	18	23,1	2	2,6	78	100

Tablo 92 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin, %77,5'i "konu ile ilgili kuramsal bilgiler verme, zamanını ve biçimini belirleme" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %22,5'i "biraz güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %71,1'i "hiç güçlük çekmediğini", %23,7'si "biraz güçlük çektiğini", %5,3'ü "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir.

Tablo 92’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümülemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, konu ile ilgili kuramsal bilgiler verme, zamanını ve biçimini belirleme konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 93. Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğrencilere, Buldukları Resimsel Gelişim Düzeylerine Uygun Çalışmalar Yaptırma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler							
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük		Toplam	
	Çekmiyorum		Çekiyorum		Çekiyorum		n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	30	75,0	10	25,0	0	0,0	40	100
Erkek	26	68,4	9	23,7	3	7,9	38	100
Toplam	56	71,8	19	24,4	3	3,8	78	100

Tablo 93 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin, “öğrencilere, buldukları resimsel gelişim düzeylerine uygun çalışmalar yaptırma” konusunda, %75,0’ı “hiç güçlük çekmediğini”, %25,0’ı “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda % 68,4’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %23,7’si’u “biraz güçlük çektiğini”, %7,9’u “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir.

Tablo 93’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümülemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, öğrencilere, buldukları resimsel gelişim düzeylerine uygun çalışmalar yaptırma konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 94. Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğrencilerin Konuyu Etkili Kılacak Renk Zıtlıklarını Belirlemelerine Yardımcı Olma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	34	85,0	6	15,0	0	0,0	40	100
Erkek	25	65,8	11	28,9	2	5,3	38	100
Toplam	59	75,6	17	21,8	2	2,6	78	100

Tablo 94 incelendiğinde çalışma evrenindeki Kadın öğretmenlerin, “öğrencilerin konuyu etkili kılacak renk zıtlıklarını belirlemelerine yardımcı olma” konusunda öğretmenlerin % 85,0’ı “hiç güçlük çekmediğini”, %15,0’ı “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %65,8’i “hiç güçlük çekmediğini”, %28,9’u “biraz güçlük çektiğini”, %5,3’ü “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir.

Tablo 94’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümü yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, öğrencilerin konuyu etkili kılacak renk zıtlıklarını belirlemelerine yardımcı olma konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 95. Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğrencilerin Kişisel Özelliklerini Ve İlgilerini Tanıyarak, Yapılacak Çalışmalarda Bunu Dikkate Alma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Cinsiyet	Görüşler							
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	30	75,0	9	22,5	1	2,5	40	100
Erkek	23	60,5	13	34,2	2	5,3	38	100
Toplam	53	67,9	22	28,2	3	3,8	78	100

Tablo 95 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin, “öğrencilerin kişisel özelliklerini ve ilgilerini tanıyarak, yapılacak çalışmalarda dikkate alma” konusunda %75,0’ı “hiç güçlük çekmediğini”, %22,5’i “biraz güçlük çektiğini”, %2,5’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %60,5’i “hiç güçlük çekmediğini”, % 34,2’si “biraz güçlük çektiğini”, %5,3’ü “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir.

Tablo 95’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, öğrencilerin kişisel özelliklerini ve ilgilerini tanıyarak, yapılacak çalışmalarda dikkate alma konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 96. Cinsiyet Değişkenine Göre, Renk Konusunu Sanat Eserleri İle Örnekendirme (Eser İnceleme) Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler							
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük		Toplam	
	Çekmiyorum		Çekiyorum		Çekiyorum		n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	32	80,0	8	20,0	0	0,0	40	100
Erkek	27	71,1	10	26,3	1	2,6	38	100
Toplam	59	75,6	18	23,1	1	1,3	78	100

Tablo 96 incelendiğinde çalışma evrenindeki Kadın öğretmenlerin, “renk konusunu sanat eserleri ile örnekendirme (eser inceleme)” konusunda %73,7’si “hiç güçlük çekmediğini”, %26,3’ü “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %81,0’ı “hiç güçlük çekmediğini”, % 14,3’ü “biraz güçlük çektiğini”, %4,8’i “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir.

Tablo 96’da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, renk konusunu sanat eserleri ile örnekendirme (eser inceleme) konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 97. Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğrencilere Çalışmaları İle İlgili Uygun Dönütler Verme Ve Uygun Düzeltme Yolları İzleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	32	80,0	8	20,0	0	0,0	40	100
Erkek	27	71,1	11	28,9	0	0,0	38	100
Toplam	59	75,6	19	24,4	0	0,0	78	100

Tablo 97 incelendiğinde çalışma evrenindeki Kadın öğretmenlerin, “öğrencilere çalışmaları ile ilgili uygun dönütler verme ve uygun düzeltme yolları izleme” konusunda %80,0’ı “hiç güçlük çekmediğini”, %20,0’ı “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %71,1’i “hiç güçlük çekmediğini”, % 28,9’u “biraz güçlük çektiğini” belirtmiştir.

Tablo 97’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümü yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, öğrencilere çalışmaları ile ilgili uygun dönütler verme ve uygun düzeltme yolları izleme konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 98. Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğrencilerin İsteyerek Çalışma Yapmalarını Sağlayıcı Etkili Yollar İzleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük			
	Çekmiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	32	80,0	7	17,5	1	2,5	40	100
Erkek	25	65,8	12	31,6	1	2,6	38	100
Toplam	57	73,1	19	24,4	2	2,6	78	100

Tablo 98 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin, “öğrencilerin isteyerek çalışma yapmalarını sağlayıcı etkili yollar izleme” konusunda %80,0’ı “hiç güçlük çekmediğini”, %17,5’i “biraz güçlük çektiğini”, %2,5’i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %65,8’i “hiç güçlük çekmediğini”, %31,6’sı “biraz güçlük çektiğini”, %2,6’sı “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir.

Tablo 98’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümü yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, öğrencilerin isteyerek çalışma yapmalarını sağlayıcı etkili yollar izleme konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 99. Cinsiyet Değişkenine Göre, Renkli Uygulamalarda Farklı Yöntem ve Teknikleri Etkili Biçimde Uygulama Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük			
	Çekmiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	31	77,5	9	22,5	0	0,0	40	100
Erkek	26	68,4	11	28,5	1	2,6	38	100
Toplam	57	73,1	20	25,6	1	1,3	78	100

Tablo 99 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin, “renkli uygulamalarda farklı yöntem ve teknikleri etkili biçimde uygulama” konusunda %77,5’i “hiç güçlük çekmediğini”, %22,5’i “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %68,4’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %28,5’i “biraz güçlük çektiğini”, %2,6’sı “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir.

Tablo 99’da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümü yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, renkli uygulamalarda farklı yöntem ve teknikleri etkili biçimde uygulama konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 100. Cinsiyet Değişkenine Göre, Bireysel Çalışma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük			
	Çekmiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	31	77,5	9	22,5	0	0,0	40	100
Erkek	32	84,2	6	15,8	0	0,0	38	100
Toplam	63	80,8	15	19,2	0	0,0	78	100

Tablo 100 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %77,5'i, "Bireysel Çalışma Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %22,5'i "biraz güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %84,2'si "hiç güçlük çekmediğini", %15,8'i biraz güçlük çektiğini belirtmiştir.

Tablo 100'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümü yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Bireysel Çalışma Yöntemi konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 101. Cinsiyet Değişkenine Göre, Grup Çalışması Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler							
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	27	67,5	13	32,5	0	0,0	40	100
Erkek	26	68,4	11	28,9	1	2,6	38	100
Toplam	53	67,9	24	30,8	1	1,3	78	100

Tablo 101 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %67,5'i, "Grup Çalışması Yöntemi" konusunda öğretmenlerin "hiç güçlük çekmediğini", %32,5'i "biraz güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %68,4'ü "hiç güçlük çekmediğini", % 28,9'u "biraz güçlük çektiğini", %2,6'sı "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir.

Tablo 101'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Grup Çalışması Yöntemi konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 102. Cinsiyet Değişkenine Göre, Dramatizasyon Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük			
	Çekmiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	19	47,5	17	42,5	4	10,0	40	100
Erkek	14	36,8	20	52,6	4	10,5	38	100
Toplam	33	42,3	37	47,4	8	10,3	78	100

Tablo 102 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %47,5'i, "Dramatizasyon Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %42,5'i "biraz güçlük çektiğini", %10,0'ı "çok güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %36,8'i "hiç güçlük çekmediğini", % 52,6'sı "biraz güçlük çektiğini", %10,5'i "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir.

Tablo 102'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümü yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Dramatizasyon Yöntemi konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin yarısından fazlasının biraz ya da çok güçlük çektikleri söylenebilir.

Tablo 103. Cinsiyet Değişkenine Göre, Hayali Çalışma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük			
	Çekmiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	n	%
Kadın	20	50,0	17	42,5	3	7,5	40	100
Erkek	25	65,8	11	28,9	2	5,3	38	100
Toplam	45	57,7	28	35,9	5	6,4	78	100

Tablo 103 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %50,0'ı, "Hayali Çalışma Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %42,5'i "biraz güçlük çektiğini", %7,5'i "çok güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %65,8'i "hiç güçlük çekmediğini", % 28,9'u "biraz güçlük çektiğini", %5,3'ü "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir.

Tablo 103'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümülemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Hayali Çalışma Yöntemi konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 104. Cinsiyet Değişkenine Göre, Müzikle Çalışma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	33	82,5	7	17,5	0	0,0	40	100
Erkek	25	65,8	8	21,1	5	13,2	38	100
Toplam	58	74,4	15	19,2	5	6,4	78	100

Tablo 104 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %82,5'i, "Müzikle Çalışma Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %17,5'i "biraz güçlük çektiğini", belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %65,8'i "hiç güçlük çekmediğini", %21,1'si "biraz güçlük çektiğini", %13,2'si "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir.

Tablo 104'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Müzikle Çalışma Yöntemi konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri ancak, "hiç güçlük çekmediğini" belirten kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlerden sayısal olarak daha fazla olduğu söylenebilir.

Tablo 105. Cinsiyet Değişkenine Göre, Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük			
	Çekmiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	3	7,5	12	30,0	25	62,5	40	100
Erkek	4	10,5	7	18,4	27	71,1	38	100
Toplam	7	9,0	19	24,4	52	66,7	78	100

Tablo 105 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %7,5'i, "Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %30,0'ı "biraz güçlük çektiğini", %62,5'i "çok güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %10,5'i "hiç güçlük çekmediğini", % 18,4'ü "biraz güçlük çektiğini", %71,1'i "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir.

Tablo 105'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemi konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çektiği söylenebilir.

Tablo 106. Cinsiyet Değişkenine Göre, Çözümleme ve Birleştirme Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	24	60,0	11	27,5	5	12,5	40	100
Erkek	18	47,4	18	47,4	2	5,3	38	100
Toplam	42	53,8	29	37,2	7	9,0	78	100

Tablo 106 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %60,0'ı, "Çözümleme ve Birleştirme Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %27,5'i "biraz güçlük çektiğini", %12,5'i "çok güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %47,4'ü "hiç güçlük çekmediğini", % 47,4'ü "biraz güçlük çektiğini", %5,3'ü "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir.

Tablo 106'da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Çözümleme ve Birleştirme Yöntemi konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 107. Cinsiyet Değişkenine Göre, Gözlem Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler							
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	31	77,5	7	17,5	2	5,0	40	100
Erkek	31	81,6	6	15,8	1	2,6	38	100
Toplam	62	79,5	13	16,7	3	3,8	78	100

Tablo 107 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %77,5'si, "Gözlem Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %17,5'i "biraz güçlük çektiğini", %5,0'ı "çok güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %81,6'sı "hiç güçlük çekmediğini", % 15,8'i "biraz güçlük çektiğini", %2,6'sı "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir.

Tablo 107'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Gözlem Yöntemi konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 108. Cinsiyet Değişkenine Göre, Gösteri Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	33	82,5	4	10,0	3	7,5	40	100
Erkek	25	65,8	9	23,7	4	10,5	38	100
Toplam	58	74,4	13	16,7	7	9,0	78	100

Tablo 108 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %82,5'i, "Gösteri Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %10,0'ı "biraz güçlük çektiğini", %7,5'i "çok güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %65,8'i "hiç güçlük çekmediğini", %23,7'si "biraz güçlük çektiğini", %10,5'i "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir.

Tablo 108'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Gösteri Yöntemi konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 109. Cinsiyet Değişkenine Göre, Ezberden Resim Yapma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	20	50,0	13	32,5	7	17,5	40	100
Erkek	22	57,9	14	36,8	2	5,3	38	100
Toplam	42	53,8	27	34,6	9	11,5	78	100

Tablo 109 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %50,0'ı, “Ezberden Resim Yapma Yöntemi” konusunda “hiç güçlük çekmediğini”, %32,5'i “biraz güçlük çektiğini”, %17,5'i “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %57,9'u “hiç güçlük çekmediğini”, %36,8'i “biraz güçlük çektiğini”, %5,3'ü “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir.

Tablo 109'da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Ezberden Resim Yapma Yöntemi konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin yarısından fazlasının güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 110. Cinsiyet Değişkenine Göre, Kopya Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler							
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük		Toplam	
	Çekmiyorum		Çekiyorum		Çekiyorum		n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	33	82,5	5	12,5	2	5,0	40	100
Erkek	25	65,8	11	28,9	2	5,3	38	100
Toplam	58	74,4	16	20,5	4	5,1	78	100

Tablo 110 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %82,5'i, "Kopya Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %12,5'i "biraz güçlük çektiğini", %5,0'ı "çok güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %65,8'i "hiç güçlük çekmediğini", %28,9'u "biraz güçlük çektiğini", %5,3'ü "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir.

Tablo 110'da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Kopya Yöntemi konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 111. Cinsiyet Değişkenine Göre, Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük			
	Çekmiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	25	62,5	15	37,5	0	0,0	40	100
Erkek	23	60,5	14	36,8	1	2,6	38	100
Toplam	48	61,5	29	37,2	1	1,3	78	100

Tablo 111 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %62,5'i, "Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %37,5'i "biraz güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %60,5'i "hiç güçlük çekmediğini", %36,8'i "biraz güçlük çektiğini", %2,6'sı "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir.

Tablo 111'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 112. Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğrencilerin İlgilerini Yaptıkları Çalışmalar Üzerine Toplamalarını Sağlayıcı Önlemler Alma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	27	67,5	12	30,0	1	2,5	40	100
Erkek	30	78,9	8	21,1	0	0,0	38	100
Toplam	57	73,1	20	25,6	1	1,3	78	100

Tablo 112 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %67,5'i, "Öğrencilerin İlgilerini Yaptıkları Çalışmalar Üzerine Toplamalarını Sağlayıcı Önlemler Alma" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %30,0'ı "biraz güçlük çektiğini", %2,5'i "çok güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %78,9'u "hiç güçlük çekmediğini", % 21,1'i "biraz güçlük çektiğini" belirtmiştir.

Tablo 112'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümü yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, öğrencilerin ilgilerini yaptıkları çalışmalar üzerine toplamalarını sağlayıcı önlemler alma konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 113. Cinsiyet Değişkenine Göre, Fiziksel Ortamı Öğrencilerin Özgür ve Rahat Çalışabileceği Gibi Düzenleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük			
	Çekmiyorum		Çekiyorum		Çekiyorum		n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	26	65,0	12	30,0	2	5,0	40	100
Erkek	26	68,4	9	23,7	3	7,9	38	100
Toplam	52	66,7	21	26,9	5	6,4	78	100

Tablo 113 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %65,0'ı, “fiziksel ortamı öğrencilerin özgür ve rahat çalışabileceği gibi düzenleme” konusunda “hiç güçlük çekmediğini”, %30,0'ı “biraz güçlük çektiğini”, %5,0'ı “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %68,4'ü “hiç güçlük çekmediğini”, %23,7'si “biraz güçlük çektiğini”, %7,9'u “çok güçlük çektiğini” belirtmiştir.

Tablo 113'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, fiziksel ortamı öğrencilerin özgür ve rahat çalışabileceği gibi düzenleme konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

Tablo 114. Cinsiyet Değişkenine Göre, Yıl Sonu Veya Dönem İçi Öğrenci Sergisi Düzenleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Cinsiyet	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük			
	Çekmiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	37	92,5	3	7,5	0	0,0	40	100
Erkek	30	78,9	7	18,4	1	2,6	38	100
Toplam	67	85,9	10	12,8	1	1,3	78	100

Tablo 114 incelendiğinde çalışma evrenindeki kadın öğretmenlerin %92,5'i, "yıl sonu veya dönem içi öğrenci sergisi düzenleme" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %7,5'i "biraz güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise, bu konuda %78,9'u "hiç güçlük çekmediğini", %18,4'i "biraz güçlük çektiğini", %2,6'sı "çok güçlük çektiğini" belirtmiştir.

Tablo 114'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümü yapılmamıştır. Bu bulgulara göre frekans dağılımından, yıl sonu veya dönem içi öğrenci sergisi düzenleme konusunda, kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmedikleri söylenebilir.

4.4.5. Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğretmenlerin Renk Öğretiminde Çektikleri Güçlükler.

Araştırmanın beşinci amacının, üçüncü alt maddesi, öğretmenlerin Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki hizmet süresine göre renk öğretiminde çektikleri güçlükler hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının belirlenmesini içermektedir. Bu amaçla kay kare (X^2) istatistik testinden yararlanılmıştır. Kay kare (X^2) çözümlemesinin sonuçları tablolarla gösterilmiştir.

Tablo 115. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Konu İle İlgili Kuramsal Bilgiler Verme Zamanını Ve Biçimini Belirleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklerle İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	35	71,4	14	28,6	0	0,0	49	100
6-10 Yıl	14	77,8	4	22,2	0	0,0	18	100
10 Yıl Üstü	9	81,8	0	0,0	2	18,2	11	100
Toplam	58	74,4	18	23,1	2	2,6	78	100

Tablo 115 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %71,4'ü “konu ile ilgili kuramsal bilgiler verme, zamanını ve biçimini belirleme” konusunda “hiç güçlük çekmediğini”, %26,6'sı “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda; %77,8'i “hiç güçlük çekmediğini”, % 22,2'si “biraz güçlük çektiğini”

belirtmişlerdir.10 yılın üzerinde çalışanların ise %81,8'i "hiç güçlük çekmediğini", %18,2'si "çok güçlük çektiğini" belirtmişlerdir.

Tablo 115'te verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, konu ile ilgili kuramsal bilgiler verme, zamanını ve biçimini belirleme konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 116. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğrencilere, Buldukları Resimsel Gelişim Düzeylerine Uygun Çalışmalar Yaptırma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	32	65,3	17	34,7	0	0,0	49	100
6-10 Yıl	15	83,3	2	11,1	1	5,6	18	100
10 Yıl Üstü	9	81,8	0	0,0	2	18,2	11	100
Toplam	56	71,8	19	24,4	3	3,8	78	100

Tablo 116 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %65,3'ü "öğrencilere, buldukları resimsel gelişim düzeylerine uygun çalışmalar yaptırma" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %34,7'si "biraz güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda %83,3'ü "hiç güçlük çekmediğini", %11,1'i "biraz güçlük çektiğini", %5,6'sı çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir.10 yılın üzerinde çalışanların ise %81,8'i "hiç güçlük çekmediğini", %18,2'i çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 116’da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, öğrencilere, buldukları resimsel gelişim düzeylerine uygun çalışmalar yaptırma konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği, ancak 1-5 yıl süresince Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan öğretmenlerin belirtilen konuda daha fazla güçlük çektiği söylenebilir.

Tablo 117. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğrencilerin Konuyu Etkili Kılacak Renk Zıtlıklarını Belirlemelerine Yardımcı Olma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	38	77,6	11	22,4	0	0,0	49	100
6-10 Yıl	13	72,2	5	27,8	0	0,0	18	100
10 Yıl Üstü	8	72,7	1	9,1	2	18,2	11	100
Toplam	59	75,6	17	21,8	2	2,6	78	100

Tablo 117 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %77,6’sı “öğrencilerin konuyu etkili kılacak renk zıtlıklarını belirlemelerine yardımcı olma” konusunda “hiç güçlük çekmediğini”, %22,4’ü “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda, % 72,2’si “hiç güçlük çekmediğini”, %27,8’i çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %72,7’si “hiç güçlük çekmediğini”, %9,1’i “biraz güçlük çektiğini”, %18,2’si “çok güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 117’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, öğrencilerin konuyu etkili kılacak renk zıtlıklarını belirlemelerine yardımcı olma konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir

Tablo 118. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğrencilerin Kişisel Özellikleri İle İlgilerini Tanıyarak, Bunu Yapılacak Çalışmalarda Dikkate Alma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	36	73,5	12	24,5	1	2,0	49	100
6-10 Yıl	12	66,7	5	27,8	1	5,6	18	100
10 Yıl Üstü	5	45,5	5	45,5	1	9,1	11	100
Toplam	53	67,9	22	28,2	3	3,8	78	100

Tablo 118 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %73,5’i “öğrencilerin kişisel özelliklerini ile ilgilerini tanıyarak yapılacak çalışmalarda dikkate alma” konusunda “hiç güçlük çekmediğini”, %24,5’i “biraz güçlük çektiğini”, %2,0’ı çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların %66,7’si “hiç güçlük çekmediğini”, %27,8’i “biraz güçlük çektiğini”, % 5,6’sı çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %45,5’i “hiç güçlük çekmediğini”, %45,5’i biraz güçlük çektiğini, %9,1’i çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 118’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümü yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, öğrencilerin konuyu etkili kılacak renk zıtlıklarını belirlemelerine yardımcı olma konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği, ancak 10 yıl üzerinde Anadolu Güzel sanatlar Liselerinde çalışan öğretmenlerin belirtilen konuda daha çok güçlük çektiği söylenebilir.

Tablo 119. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre, Renk Konusunu Sanat Eserleri İle Örneklendirme (Eser İnceleme) Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	36	73,5	13	26,5	0	0,0	49	100
6-10 Yıl	16	88,9	2	11,1	0	0,0	18	100
10 Yıl Üstü	7	63,6	3	27,3	1	9,1	11	100
Toplam	59	75,6	18	23,1	1	1,3	78	100

Tablo 119 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların % 73,5’i sanat eğitiminde “renk konusunu sanat eserleri ile örneklendirme (eser inceleme)” konusunda “hiç güçlük çekmediğini”, %26,5’i “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda; % 88,9’u “hiç güçlük çekmediğini”, %11,1’i “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %63,6’sı “hiç

güçlük çekmediğini”, %27,3’ü “biraz güçlük çektiğini”, % 9,1’i çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 119’da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümülemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, renk konusunu sanat eserleri ile örneklendirme (eser inceleme) konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 120. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğrencilere Çalışmaları İle İlgili Uygun Dönütler Verme Ve Uygun Düzeltme Yolları İzleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	37	75,5	12	24,5	0	0,0	49	100
6-10 Yıl	15	83,3	3	16,7	0	0,0	18	100
10 Yıl Üstü	7	63,6	4	36,4	0	0,0	11	100
Toplam	59	75,6	19	24,4	0	0,0	78	100

Tablo 120 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %75,5’i “öğrencilere çalışmaları ile ilgili uygun dönütler verme ve uygun düzeltme yolları izleme” konusunda “hiç güçlük çekmediğini”, %24,4’ü “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda; %83,3’ü “hiç güçlük çekmediğini”, %16,7’si “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise

% 63,6'sı “hiç güçlük çekmediğini”, %36,4'ü “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 120'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, öğrencilere çalışmalarını ile ilgili uygun dönütler verme ve uygun düzeltme yollarını izleme konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 121. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğrencilerin İsteyerek Çalışma Yapmalarını Sağlayıcı Etkili Yollar İzleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	34	69,4	15	30,6	0	0,0	49	100
6-10 Yıl	15	83,3	2	11,1	1	5,6	18	100
10 Yıl Üstü	8	72,7	2	18,2	1	9,1	11	100
Toplam	57	73,1	19	24,4	2	2,6	78	100

Tablo 121 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %69,4'ü “öğrencilerin isteyerek çalışma yapmalarını sağlayıcı etkili yollar izleme” konusunda “hiç güçlük çekmediğini”, %30,6'sı “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda; %83,3'ü “hiç güçlük çekmediğini”, %11,1'i “biraz güçlük çektiğini”, %5,6'sı çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 10 yılın

üzerinde çalışanların ise %72,7'si “hiç güçlük çekmediğini”, %18,2'si “biraz güçlük çektiğini”, %9,1'i çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 121'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden χ^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, öğrencilerin isteyerek çalışma yapmalarını sağlayıcı etkili yollar izleme konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 122. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Renkli Uygulamalarda Farklı Yöntem ve Teknikleri Etkili Biçimde Uygulama Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum		n	%
	n	%	n	%	n	%		
1-5 Yıl	35	71,4	14	28,6	0	0,0	49	100
6-10 Yıl	15	83,3	3	16,7	0	0,0	18	100
10 Yıl Üstü	7	63,6	3	27,3	1	9,1	11	100
Toplam	57	73,1	20	25,6	1	1,3	78	100

Tablo 122 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %71,4'ü “renkli uygulamalarda farklı yöntem ve teknikleri etkili biçimde uygulama” konusunda “hiç güçlük çekmediğini”, %28,6'sı “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda, %83,3'ü “hiç güçlük çekmediğini”, %16,7'si “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %63,6'sı “hiç güçlük çekmediğini”, %27,3'ü “biraz güçlük çektiğini”, %9,1'i çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 122’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, renkli uygulamalarda farklı yöntem ve teknikleri etkili biçimde uygulama konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 123. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Bireysel Çalışma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler							
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	39	79,6	10	20,4	0	0,0	49	100
6-10 Yıl	16	88,9	2	11,1	0	0,0	18	100
10 Yıl Üstü	8	72,7	3	27,3	0	0,0	11	100
Toplam	63	80,8	15	19,2	0	0,0	78	100

Tablo 123 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %79,6’sı “Bireysel Çalışma Yöntemi” konusunda “hiç güçlük çekmediğini”, %20,4’ü “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda, %88,9’u “hiç güçlük çekmediğini”, %11,1’i “biraz güçlük çektiğini”, belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %72,7’si “hiç güçlük çekmediğini”, %27,3’ü “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 123’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2

çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, Bireysel Çalışma Yöntemi konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 124. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Grup Çalışması Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	32	65,3	17	34,7	0	0,0	49	100
6-10 Yıl	14	77,8	4	22,2	0	0,0	18	100
10 Yıl Üstü	7	63,6	3	27,3	1	9,1	11	100
Toplam	53	67,9	24	30,8	1	1,3	78	100

Tablo 124 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %65,3'ü "Grup Çalışması Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %34,7'si "biraz güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda, %77,8'i "hiç güçlük çekmediğini", %22,2'si "biraz güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların bu görüşe %63,6'sı "hiç güçlük çekmediğini", %27,3'ü "biraz güçlük çektiğini", %9,1'i çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 124'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümülemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, Grup Çalışması Yöntemi konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 125. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Dramatizasyon Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük			
	Çekmiyorum		Çekiyorum		Çekiyorum		n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	21	42,9	24	49,0	4	8,2	49	100
6-10 Yıl	8	44,4	9	50,0	1	5,6	18	100
10 Yıl Üstü	4	36,4	4	36,4	3	27,3	11	100
Toplam	33	42,3	37	47,4	8	10,3	78	100
P>0.05	P=0,386		X ² =4,151		X ² _{tablo} =9,488		Sd=4	

Tablo 125 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %42,9'u "Dramatizasyon Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %49,0'ı "biraz güçlük çektiğini", %8,2'si çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda, %44,4'ü "hiç güçlük çekmediğini", %50,0'ı "biraz güçlük çektiğini", %5,6'sı çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların bu görüşe % 36,4'ü "hiç güçlük çekmediğini", %36,4'ü "biraz güçlük çektiğini", %27,3'ü "çok güçlük çektiğini" belirtmişlerdir.

Tablo 125'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X² çözümlemesi yapılmamıştır. 5'ten küçük gözenek sayısını %20'nin altına düşürmek için 6-10 yıl ve 1-5 yıl seçenekleri birleştirilmiş, buna göre X² çözümlemesi tekrar yapılmıştır. Çözümleme sonucunda elde edilen X² değeri (0,639), X²_{tablo} değerinden (5,991) küçük olduğundan (birleştirme

yapıldığı için $S_d=2$), Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki hizmet sürelerine göre öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Belirtilen görüşte öğretmen kümesine ait olma bakımından bir farklılık olmadığı söylenebilir. Bu bulgulara dayalı olarak öğretmenlerin yarısından fazlasının, Dramatizasyon Yöntemi konusunda güçlük çektikleri söylenebilir.

Tablo 126. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Hayali Çalışma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	26	53,1	20	40,8	3	6,1	49	100
6-10 Yıl	11	61,1	6	33,3	1	5,6	18	100
10 Yıl Üstü	8	72,7	2	18,2	1	9,1	11	100
Toplam	45	57,7	28	35,9	5	6,4	78	100

Tablo 126 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %53,1'i "Hayali Çalışma Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %40,8'i "biraz güçlük çektiğini", %6,1'i'si çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda, %61,1'i "hiç güçlük çekmediğini", %33,3'ü "biraz güçlük çektiğini", %5,6'sı çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların bu konuda %72,7'si "hiç güçlük çekmediğini", %18,2'si "biraz güçlük çektiğini", %9,1'i çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 126’da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, Hayali Çalışma Yöntemi konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 127. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Müzikle Çalışma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	39	79,6	7	14,3	3	6,1	49	100
6-10 Yıl	12	66,7	6	33,3	0	0,0	18	100
10 Yıl Üstü	7	63,6	2	18,2	2	18,2	11	100
Toplam	58	74,4	15	19,2	5	6,4	78	100

Tablo 127 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %79,6’sı “Müzikle Çalışma Yöntemi” konusunda “hiç güçlük çekmediğini”, %14,3’ü “biraz güçlük çektiğini”, %6,1’i çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda, %66,7’si “hiç güçlük çekmediğini”, %33,3’ü “biraz güçlük çektiğini”, belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların % 63,6’sı “hiç güçlük çekmediğini”, %18,2’si “biraz güçlük çektiğini” %18,2’si çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir..

Tablo 127’de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5’ten küçük olan gözenek sayısının %20’sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından,

Müzikle Çalışma Yöntemi konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 128. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Yılı	Görüşler							
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	4	8,2	12	24,5	33	67,3	49	100
6-10 Yıl	2	11,1	4	22,2	12	66,7	18	100
10 Yıl Üstü	1	9,1	3	27,3	7	63,6	11	100
Toplam	7	9,0	19	24,4	52	66,7	78	100

Tablo 128 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %8,2'si "Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %24,5'i "biraz güçlük çektiğini", %67,3'ü çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda, %11,1'i "hiç güçlük çekmediğini", %22,2'si "biraz güçlük çektiğini", %66,7'si çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise %9,1'i "hiç güçlük çekmediğini", %27,3'ü "biraz güçlük çektiğini", %63,6'sı çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 128'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemi konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çektiği söylenebilir.

Tablo 129. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Çözümleme ve Birleştirme Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler							
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük		Toplam	
	Çekmiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	24	49,0	22	44,9	3	6,1	49	100
6-10 Yıl	9	50,0	5	27,8	4	22,2	18	100
10 Yıl Üstü	9	81,8	2	18,2	0	0,0	11	100
Toplam	42	53,8	29	37,2	7	9,0	78	100

Tablo 129 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %49,0'ı “Çözümleme ve Birleştirme Yöntemi” konusunda “hiç güçlük çekmediğini”, %44,9'u “biraz güçlük çektiğini”, %6,1'i çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda, %50,0'ı “hiç güçlük çekmediğini”, %27,8'i “biraz güçlük çektiğini”, %22,2'si çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise, % 81,8'i “hiç güçlük çekmediğini”, %18,2'si “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 129'da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, Çözümleme ve Birleştirme Yöntemi konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği, 1-5 ve 6-10 yıl süredir Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan öğretmenlerin 10 yıl üzerinde görev yapan öğretmenlerden daha fazla güçlük çektiği söylenebilir.

Tablo 130. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Gözlem Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük			
	Çekmiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	38	77,6	10	20,4	1	2,0	49	100
6-10 Yıl	15	83,3	2	11,1	1	5,6	18	100
10 Yıl Üstü	9	81,8	1	9,1	1	9,1	11	100
Toplam	62	79,5	13	16,7	3	3,8	78	100

Tablo 130 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %77,6'sı "Gözlem Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %20,4'ü "biraz güçlük çektiğini", %2,0'ı çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda, %83,3'ü "hiç güçlük çekmediğini", %11,1'i "biraz güçlük çektiğini", %5,6'sı çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise % 81,8'i "hiç güçlük çekmediğini", %9,1'i "biraz güçlük çektiğini", %9,1'i çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 130'da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, Gözlem Yöntemi konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 131. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Gösteri Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	33	67,3	11	22,4	5	10,2	49	100
6-10 Yıl	16	88,9	2	11,1	0	0,0	18	100
10 Yıl Üstü	9	81,8	0	0,0	2	18,2	11	100
Toplam	58	74,4	13	16,7	7	9,0	78	100

Tablo 131 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %67,3'ü "Gösteri Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %22,4'ü "biraz güçlük çektiğini", %10,2'si çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda, %88,9'u "hiç güçlük çekmediğini", %11,1'i "biraz güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların ise % 81,8'i "hiç güçlük çekmediğini", %18,2'si çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 131'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlenmesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, Gösteri Yöntemi konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 132. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Ezberden Resim Yapma Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük			
	Çekmiyorum		Çekiyorum		Çekiyorum		n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	25	51,0	22	44,9	2	4,1	49	100
6-10 Yıl	11	61,1	4	22,2	3	16,7	18	100
10 Yıl Üstü	6	54,5	1	9,1	4	36,4	11	100
Toplam	42	53,8	27	34,6	9	11,5	78	100
P<0.05	P=0,010		X ² =13,263		X ² _{tablo} =9,488		Sd=4	

Tablo 132 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %51,0'ı "Ezberden Resim Yapma Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %44,9'u "biraz güçlük çektiğini", %4,1'i çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda, %61,1'i "hiç güçlük çekmediğini", %22,2'si "biraz güçlük çektiğini", %16,7'si çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların %54,5'i "hiç güçlük çekmediğini", %9,1'i "biraz güçlük çektiğini", %36,4'ü çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 132'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X² çözümlemesi yapılmamıştır. 5'ten küçük gözenek sayısını %20'nin altına düşürmek için 6-10 yıl ve 1-5 yıl seçenekleri birleştirilmiş, buna göre X² çözümlemesi tekrar yapılmıştır. Çözümleme sonucunda elde edilen X² değeri (10,572), X²_{tablo} değerinden (5,991) büyük olduğundan (birleştirme yapıldığı için Sd=2), Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki

hizmet sürelerine göre öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu fark, hizmet süresi arttıkça öğretmenlerin bu konudaki güçlüklerinin arttığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 133. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Kopya Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük		Biraz Güçlük		Çok Güçlük			
	Çekmiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	Çekiyorum	n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	36	73,5	12	24,5	1	2,0	49	100
6-10 Yıl	14	77,8	3	16,7	1	5,6	18	100
10 Yıl Üstü	8	72,7	1	9,1	2	18,2	11	100
Toplam	58	74,4	16	20,5	4	5,1	78	100

Tablo 133 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %73,5'i "Kopya Yöntemi" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %24,5'i "biraz güçlük çektiğini", %2,0'ı çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda, %77,8'i "hiç güçlük çekmediğini", %16,7'si "biraz güçlük çektiğini", %5,6'sı çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların %72,7'si "hiç güçlük çekmediğini", %9,1'i "biraz güçlük çektiğini", %18,2'si çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 133'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından,

Kopya Yöntemi konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 134. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	29	59,2	20	40,8	0	0,0	49	100
6-10 Yıl	11	61,1	6	33,3	1	5,6	18	100
10 Yıl Üstü	8	72,7	3	27,3	0	0,0	11	100
Toplam	48	61,5	29	37,2	1	1,3	78	100

Tablo 134 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %59,2'si “Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi” konusunda “hiç güçlük çekmediğini”, %40,8'i “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda, %61,1'i “hiç güçlük çekmediğini”, %33,3'ü “biraz güçlük çektiğini”, %5,6'sı çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların %72,7'si “hiç güçlük çekmediğini”, %27,3'ü “biraz güçlük çektiğini” belirtmişlerdir.

Tablo 134'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 135. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Öğrencilerin İlgilerini Yaptıkları Çalışmalar Üzerine Toplamalarını Sağlayıcı Önlemler Alma Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	36	73,5	13	26,5	0	0,0	49	100
6-10 Yıl	11	61,1	6	33,3	1	5,6	18	100
10 Yıl Üstü	10	90,9	1	9,1	0	0,0	11	100
Toplam	57	73,1	20	25,6	1	1,3	78	100

Tablo 135 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %73,5'i "öğrencilerin ilgilerini yaptıkları çalışmalar üzerine toplamalarını sağlayıcı önlemler alma" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %26,5'i "biraz güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda, %61,1'i "hiç güçlük çekmediğini", %33,3'ü "biraz güçlük çektiğini", %5,6'sı çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların %90,9'u "hiç güçlük çekmediğini", %9,1'i "biraz güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. Frekans ve yüzdeler incelendiğinde belirtilen konuda, her üç grupta yer alan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 135'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, öğrencilerin ilgilerini yaptıkları çalışmalar üzerine toplamalarını

sağlayıcı önlemler alma konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 136. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Fiziksel Ortamı Öğrencilerin Özgür ve Rahat Çalışabileceği Gibi Düzenleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5 Yıl	31	63,3	16	32,7	2	4,1	49	100
6-10 Yıl	12	66,7	4	22,2	2	11,1	18	100
10 Yıl Üstü	9	81,8	1	9,1	1	9,1	11	100
Toplam	52	66,7	21	26,9	32	6,4	78	100

Tablo 136 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %63,3'ü “fiziksel ortamı öğrencilerin özgür ve rahat çalışabileceği gibi düzenleme” konusunda “hiç güçlük çekmediğini”, %32,7'si “biraz güçlük çektiğini”, %4,1'i çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların bu konuda, %66,7'si “hiç güçlük çekmediğini”, %22,2'si “biraz güçlük çektiğini”, %11,1'i çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların %81,8'i “hiç güçlük çekmediğini”, %9,1'i “biraz güçlük çektiğini”, %9,1'i çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. Frekans ve yüzdeler incelendiğinde belirtilen konuda, her üç grupta yer alan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun hiç güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 136'da verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2

çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, fiziksel ortamı öğrencilerin özgür ve rahat çalışabileceği gibi düzenleme konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

Tablo 137. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Yıl Sonu Veya Dönem İçi Öğrenci Sergisi Düzenleme Konusunda Öğretmenlerin Çektikleri Güçlüklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı.

Hizmet Yılı	Görüşler						Toplam	
	Hiç Güçlük Çekmiyorum		Biraz Güçlük Çekiyorum		Çok Güçlük Çekiyorum		n	%
	n	%	n	%	n	%		
1-5 Yıl	39	79,6	9	18,4	1	2,0	49	100
6-10 Yıl	17	94,4	1	5,6	0	0,0	18	100
10 Yıl Üstü	11	100,0	0	0,0	0	0,0	11	100
Toplam	67	85,9	10	12,8	1	1,3	78	100

Tablo 137 incelendiğinde çalışma evrenindeki öğretmenlerden; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 1-5 yıl süreyle çalışanların %79,6'sı "Yıl Sonu Veya Dönem İçi Öğrenci Sergisi Düzenleme" konusunda "hiç güçlük çekmediğini", %18,4'ü "biraz güçlük çektiğini", %2,0'ı çok güçlük çektiğini belirtmişlerdir. 6-10 yıl süreyle öğretmenlik yapanların %94,4'ü "hiç güçlük çekmediğini", %5,6'sı "biraz güçlük çektiğini" belirtmişlerdir. 10 yılın üzerinde çalışanların %100'ü "hiç güçlük çekmediğini" belirtmişlerdir.

Tablo 137'de verilen seçeneklerin frekans dağılımları incelendiğinde, 5'ten küçük olan gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden X^2 çözümlemesi yapılmamıştır. Bu bulgulara göre, frekans dağılımından, Yıl Sonu Veya Dönem İçi Öğrenci Sergisi Düzenleme konusunda, öğretmenlerin çoğunluğunun güçlük çekmediği söylenebilir.

V. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sorunu, yöntemi ve bulguları özetlenerek, bu bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuca ve sorunun çözümüne yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Sanat Eğitiminin plastik öğelerinden olan “Renk” konusunun; bilgisel, sezgisel ve deneysel olarak kavratılması; bireylerin yaşama alanı içersine, estetiklik ve fonksiyonellik kazandıracığı düşüncesiyle önem taşımaktadır.

Çağdaş teknolojinin gelişmesine paralel olarak sanat eğitiminde gelişmeler olmaktadır. Sanat eğitiminin soyut kavramlar ve değerlerle ifadelendirilebilmesi, bu konuda yapılan araştırmaları ve uygulamaları güçleştirmektedir. Türkiye’de özellikle üniversitelerde sanat eğitimi alanındaki çalışmalar, bu alandaki gelişmenin göstergesidir.

Bu araştırmada, Anadolu güzel sanatlar liselerinde çalışan resim öğretmenlerinin, renk öğretimindeki görüşlerinin, çektikleri güçlüklerin ve eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma evrenini 2001-2002 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 43 Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri resim bölümü öğretmenleri oluşturmuştur. Araştırma, tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma evrenini 2001-2002 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 43 Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri resim bölümü öğretmenleri oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma evrenini ise 2001-2002 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Lise 3.sınıfı bulunan 19 Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Resim bölümünden 102 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmen evreninin %76,4’ünden kullanılabilir veri elde edilmiştir. Araştırmanın belirlenen amaca ulaşması için gerekli olan

veriler araştırmacı tarafından geliştirilen “Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Görev Yapan ğretmenlerinin Renk ğretiminde Uyguladıkları Yöntem ve Teknikler Hakkındaki Görüşleri” anketi ile toplanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı ile toplanan verilerin çözümlenmesi aşamasında, araştırma amaçları doğrultusunda, frekans, yüzde ve parametrik olmayan istatistik tekniklerden kay kare (X^2) den yararlanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmelerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır. Araştırma ile ilgili tüm istatistiksel çözümlenmelerde “SPSS 10.0 for Windows” paket programından yararlanılmıştır.

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan resim ğretmenlerinin kişisel özellikleri incelendiğinde; çalışma evrenini oluşturan öğretmenlerin %51,3’n kadın öğretmenler, %48,7’sini ise erkek öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmenlerin %17,9’u 1-5 yıl arasında, % 39,7’si 6-10 yıl arasında, %19,2’si 11-15 yıl arasında, % 23,1’i 16 yıl ve üzerinde öğretmenlik mesleğine hizmet vermektedir. Öğretmenlerin %62,8’i 1-5 yıl arasında, %23,1’i 6-10 yıl arasında, %14,1’i 10 yıl ve üzerinde bir süredir Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışmaktadır. Öğretmenlerin %2,6’sı nlisans, %70,5’i Lisans, %20,5’i Yüksek lisans, %6,4’ Sanatta Yeterlik mezunlarıdır.

Araştırmada elde edilen bulgulardan şu sonuçlara ulaşılmıştır.

- Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde alışan resim ğretmenlerinin, resim programında yer alan renk bilgisi konusu hakkındaki görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin bu konuda olumlu görüşlere sahip oldukları görülmektedir. Öğretmenler, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde işlenen resim derslerinin genel liselerden daha kapsamlı işlenmesini gerektiği, Renk bilgisi konusunun öğrencilerin kişiliği, yaratıcı gücü, estetik düşüncesinin gelişimine ve sosyal yaşamında önemli katkıları olduğu görüşündedirler.

- Öğretmenler, resim programında yer alan Renk Bilgisi konusunun; amaç ve davranışlar açısından yeterli olduğu ve Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri resim atölye programındaki amaçlara ulaşacak şekilde uygulandığı görüşündedirler.
- Öğretmenler Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde resim atölye programındaki renk bilgisi konusunu kapsam olarak yetersiz olduğu ve müfredat programında yeterince yer almayan renk bilgisi konusunun daha ayrıntılı yer alması gerektiği görüşündedirler.
- Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalışan resim öğretmenlerinin, resim öğretim yöntem ve teknikleri hakkındaki görüşleri incelendiğinde, öğretmenler; renk bilgisi konusunun, suluboya, pastel boya, guvaş boya, yağlı boya, karışık teknik, kolaj tekniklerinde uygulanması gerektiği görüşündedirler.
- Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri resim öğretmenlerinin resim öğretim yöntem ve teknikleri hakkındaki genel görüşleri incelendiğinde, öğretmenler, dersi etkili kılmak açısından renk konusunu, kapsamlı sanat eğitimi ile (estetik, eleştiri, uygulama, sanat tarihi) ile bağlantılandırmayı gerekli buldukları; renk konusu işlenirken deneylere yer verilmesi gerektiği görüşündedirler.
- Öğretmenler, renk konusunu daha etkili anlatılabilmek için örnek çalışmalar, slaytlar, sanatçı eserlerinin röpröduksiyonlarını kullandıkları; renk bilgisi ve renk zıtlıkları için önce kuramsal bilgi verip daha sonra uygulama yaptıkları görüşündedirler.
- Öğretmenler, renk eğitiminde farklı tekniklerin kullanılmasının, öğrencilerin konuyu daha iyi anlamasını sağlayacağı; öğrencilerin renk dünyasının oluşumunda, yaşadığı çevrenin renk armonisini

dikkate aldığı; renkli çalışmaların öğrencilerin kendilerini anlatmalarına olanak sağladığı görüşündedirler.

- Öğretmenler, renkli uygulamalarda öğrencinin kısıtlanmadan çalışması gerektiği; renk bilgisi konusunun işlenişinde hazırlık, lise I, lise II ve lise III. sınıflarda her sene farklı uygulamalar ve farklı tekniklerde çalışmalar gerçekleştirilmesi gerektiği, renk bilgisi konusunun aktarılmasında, gerekli ön hazırlık yaptıkları görüşündedirler.
- Öğretmenler, renk konusunu daha etkili anlatılabilmek için Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin araç-gereç ve mekan açısından yetersiz olduğu ve yine, Anadolu Güzel Sanatlar liseleri arasındaki işbirliğinin de yetersiz olduğu görüşündedirler.
- Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğretmenlerin eğitim seviyesi değişkenine göre kullanılan öğretim yöntem ve teknikler hakkındaki görüşleri bir önerme dışında farklılık göstermemektedir. Lisans üstü eğitim alan öğretmenler, Lisans mezunu öğretmenlere göre Anadolu Güzel sanatlar Liselerini araç-gereç ve mekan açısından yetersiz bulmaktadırlar.
- Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre kullanılan öğretim yöntem ve teknikler hakkındaki görüşleri bir önerme dışında farklılık göstermemektedir. Kadın ve erkek öğretmenler, kullanılan öğretim yöntem ve teknikler hakkında benzer düşüncelere sahiptirler. Kadın öğretmenler, Erkek öğretmenlere göre Anadolu Güzel sanatlar Liselerini araç-gereç ve mekan açısından genellikle yetersiz bulmaktadırlar.
- Öğretmenlerin Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki hizmet süresi değişkenine göre, kullanılan öğretim yöntem ve teknikler hakkındaki

görüşleri farklılık göstermemektedir. Öğretmenler, kullanılan öğretim yöntem ve teknikler hakkında benzer düşüncelere sahiptirler.

- Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğretmenlerinin renk bilgisi öğretiminde konuyu etkili biçimde işleyebilmede çektikleri güçlükler incelendiğinde öğretmenler; renk bilgisi konusu ile ilgili kuramsal bilgiler verme, zamanını ve biçimini belirleme konularında güçlük çekmedikleri görüşündedirler.
- Öğretmenler, öğrencilerin, konuyu etkili kılacak renk zıtlıklarını belirlemelerine yardımcı olma; renk konusunu sanat eserleri ile örneklendirme; öğrencilere çalışmalarını ile ilgili uygun dönütler verme ve düzeltme yollarını izleme konularında güçlük çekmedikleri görüşündedirler.
- Öğretmenler, öğrencilerin isteyerek çalışma yapmalarını sağlayıcı etkili yollar izleme; fiziksel ortamı öğrencilerin özgür ve rahat çalışacağı şekilde düzenleme; renkli uygulamalarda yöntem ve teknikleri etkili biçimde uygulama konularında güçlük çekmedikleri görüşündedirler.
- Öğretmenler; öğrencilere, resimsel gelişim düzeylerine uygun çalışmalar yaptırma; öğrencilerin, kişisel özellikleri ve ilgilerini tanıyarak yapılacak çalışmalarda bunu dikkate alma; yıl sonu veya dönem içi öğrenci sergileri düzenleme konularında güçlük çekmedikleri görüşündedirler.
- Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğretmenlerinin renk bilgisi öğretiminde öğretim yöntem ve teknikleri kullanma konusunda çektikleri güçlükler incelendiğinde, öğretmenler; bireysel çalışma yöntemi, grup çalışması yöntemi, dramatizasyon yöntemi, hayali

çalışma yöntemi, müzikle çalışma yöntemi konularında güçlük çekmedikleri görüşündedirler.

- Öğretmenler, çözümlene ve birleştirme yöntemi, gözlem yöntemi, gösteri yöntemi, ezberden resim yapma yöntemi ve kopya yöntemi konularında güçlük çekmedikleri görüşündedirler.
- Öğretmenler, bilgisayar destekli eğitim yöntemi konusunda çok güçlük çekmektedirler. Öğretmenlerin yaklaşık %40'ı birleştirilmiş sanat eğitimi yöntemi konusunda biraz ya da çok güçlük çektikleri görüşündedirler.
- Öğretmenlerin renk öğretiminde çektikleri güçlükler eğitim seviyesine göre, bir önerme dışında farklılık göstermemektedir. Dramatizasyon yöntemi konusunda lisans üstü eğitime sahip olan öğretmenler lisans mezunlarına göre daha çok güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir.
- Öğretmenlerin renk öğretiminde çektikleri güçlükler cinsiyet değişkenine göre, farklılık göstermemektedir. Kadın ve erkek öğretmenlerin renk öğretiminde çektikleri güçlükler aynı düzeydedir.
- Öğretmenlerin renk öğretiminde çektikleri güçlükler Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki hizmet süresi değişkenine göre, bir önerme dışında farklılık göstermemektedir. 10 yılın üzerinde bu okullarda çalışan öğretmenler, ezberden resim yapma yöntemi konusunda daha çok güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir

5.2. Öneriler

Araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen bulgulara dayanarak şu öneriler geliştirilmiştir.

- Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri programlarındaki renk bilgisi konusu, üniversitelerdeki alan uzmanı öğretim üyelerinin ve bu okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşü alınarak geliştirilmelidir.
- Öğretmenlerin, özellikle yeni yöntemler hakkında gelişmelerini sağlamak için, hizmetiçi programlar hazırlanıp uygulamaya konulmalıdır. Resim derslerine özgü öğretim yöntem ve teknikleri ile, ortam düzenleme ve araç-gereçten yararlanma konusunda özellikle eğitim fakültelerinin alan uzmanı öğretim üyelerince okullarda seminerler düzenlenmesi sağlanmalıdır.
- Belirli bir düzeye ulaşmış öğrencilere daha zengin içerikli bir çalışma programı verilerek, özel ilgi ve kendine özgü dünya görüşü geliştirmeye başlamış gençlerin duyarlılıklarını zenginleştirmesine yardımcı olunmalıdır.
- Öğretmenler renk bilgisini, katı kurallar dizgesi şeklinde aktarmamalı; konu bir öykü ya da anektot biçiminde açıklanırken, renk, koyu-açık, doku, ışık, ritm gibi öğeler örneklenerek vurgulanmalıdır. Öğretmenler kendi renk anlayışı doğrultusunda, bilişsellikten ödün vermemek kaydıyla, öğrencilerini etkilemekten kaçınmalıdır.
- Öğrencilerin ilgileri, beklentileri, ekonomik ve kültürel çevreleri zamana göre değişmektedir. Bu yüzden, büyük şehirlerdeki ve küçük şehirlerdeki yaşam koşullarının farklılığı; hem öğrencilerin ilgi ve beklentilerinde farklılığa, hem de okul şartlarında farklılığa neden olur. Örneğin, müze ve galerilerin olduğu illerde ders işleme süreci

diğer illerden farklı olmalıdır. Öğretmenlerin bu farklılığın farkında olarak; çevresel olanaklarını en iyi şekilde değerlendirerek eğitim öğretim sürecinde yararlanmalıdır.

- Ergenlik döneminde öğrencilerde nesnelere duyulan ilginin yanında, çok güçlü bir öznel yaşantı dünyasının olduğu bilinir. Öğrenci kendi dünyası ile dış dünya arasında iletişim kurma çabasıdadır. Bu dönemde, kendi iç dünyasını yansıtabileceği çalışmalara yer verilmelidir.
- İnsanlar kendilerine özgü renk dünyalarını kolay kolay dışa vuramazlar. Bunu gerçekleştirebilmek için belli bir düzeyde eğitim almaları gerekmektedir. Öznel renk beğenisinin dışında, bazı durumlar tümüyle nesnel renk ilişkilerinin yasalarına bağlıdır. Bu nesnel renk ilişkilerinin öğrenilebilmesi için deneysel uygulamalarla ya da örnek olay anlatımlarıyla öğrenci güdelenmeye çalışılmalıdır.
- Estetik duyarlılık ve çevre yaratabilmek için öğrencilerin renk konusunu yaşamın her alanı ile (doğa, moda, mimari, dekorasyon, sofra düzeni vb) bağdaştırılmalarına yardımcı olunmalıdır.
- Sanatçı öğretmenin, sanatçı yanı yaratıcılığının sürekliliğini sağlar. Öğrencilerin de aynı deneyim ve süreci görmesinde öğretmeni uyanık tutar. Deneyimlerini sürekli yenileyen öğretmen, yeni yöntemler geliştirme, yeni gereçler bulma konusunda daha aktiftir. Eleştirilerin yanında, renk bilgisinde uygulanacak teknikler konusunda daha önceden denemeler yaparak konunun kuramsal yanı kadar uygulama tekniklerinde de başarılı olacağı düşünülmektedir. Anadolu Güzel sanatlar liselerinde görev yapan öğretmenlerin sanat faaliyetlerini devam ettirmelerinin öğrencilere bir çok yönden katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

- Renk bilgisi konusunun daha çağdaş yöntemlerle aktarılabilmesi için MEB'lığı ve okullar tarafından VCD, slayt, röprodüksiyonlar vb donanımlarla desteklenmelidir.
- Konu ile ilgi gerekli araç-gereçleri sağlayabilmek için okul koruma derneklerinden ve çevreden yardım istenmelidir.
- Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki öğrencilere belirli aralıklarla konu hakkındaki görüşleri alınarak istekleri belirlenmelidir.
- Okullardaki internet kullanımları yaygınlaştırılarak, dünyaca ünlü galerilerdeki eserlere öğrencilerin ulaşmaları sağlanmalıdır.
- Kültür Bakanlığı Plastik Sanatlar Şube Müdürlüğü ile bağlantı kurularak, Türk Sanatçılarının müzelerdeki eserlerinin röprodüksiyonları okullar tarafından temin edilmelidir.
- Renk bilgisi konusunda, doğanın en iyi öğretim aracı olduğu bilinmektedir. Günün farklı saatlerinde ışığın nesnelere üzerindeki etkisini incelemeye dönük araştırmalara yer verilebilir. Bunun yanında, ışık ve renkle ilgili deneylere yer verilerek öğrencilerin yaparak, yaşayarak öğrenmeleri sağlanmalıdır.
- Renklerin psikolojik etkileri incelenirken, expresiv (dışa vurumcu) nitelikli filmler izlenebilir. Mekan tasarımlarına yer verilebilir.
- Yalın renk zıtlığının dekoratif etkisi, okul içerisindeki duvarlarda vb. alanlarda grup çalışması şeklinde denenebilir.
- Özellikle bilgisayar destekli eğitim konusunda, öğretmenlerin eksikliklerinin giderilmesi ve sanatsal anlamda kullanılabilecek

programların öğretilmesi konusunda hizmetiçi eğitimler düzenlenmelidir.

- Anadolu Güzel Sanatlar liseleri arasındaki işbirliğinin artırılması için ortak etkinlikler düzenlenmesi ve belirli aralıklarla paylaşım toplantıları gibi etkinlikler MEB'lığının organizasyonu ile ya da Kardeş okullar bünyesinde yapılmalıdır.
- Eğitim Fakültelerinin öğretmen yetiştirme programlarında, renk bilgisi konusuna daha fazla yer verilmelidir
- Bu okullara yeni atanan öğretmenlere, renk bilgisi ve öğretim yöntemleri konusunda alan uzmanı öğretim üyelerince verilecek uygulamalı hizmetiçi eğitim etkinlikleri düzenlenmelidir.
- Öğretmenlerin meslek içinde kaldığı yıllarda belirli aralıklarla eğitim ihtiyaçlarını belirlemeye dönük araştırmalar yapıp, ihtiyaç duyulan konularda eğitim almaları sağlanmalıdır.
- Renk bilgisi konusunun işlenişi ve öğrencilerin bu konuda beklentilerinin belirlenmesine yönelik öğrenci görüşlerini almaya dönük araştırmalar yapılabilir. Öğrencilerin renk konusundaki bilgilerinin, yaptıkları renkli uygulamalarının, renksel ve biçimsel müdafaasının sözel olarak yapabilme yetisinin geliştirilmesi sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin motivasyonunun artırılması için, salt yıl sonu sergileri değil, bu sergilerden örnek teşkil edecek öğrenci ürünleri kitap haline getirilerek, daha sonraki yıllarda ders aracı olarak kullanabilmesi sağlanmalıdır. Bu yöntem, öğrencilerin özgüveninin gelişmesine yardımcı olabileceği gibi, zaman içerisinde kendini sorgulama düşüncesinin gelişmesinde rol oynayacağı görüşü

yadsınamaz. Aynı zamanda bu uygulama, okullar arasında bilgi aktarımının sağlanmasında da yardımcı olacaktır.

- Okullarda renkle ilgili deneylerin yapılabileceği renk laboratuvarları kurulmalıdır.
- Konunun işlenişi ve uygulamalarına dönük deneysel yöntemle farklı araştırmalar yapılabilir.
- Benzer bir araştırma ilköğretim okulları ve diğer liselere dönük olarak yapılabilir.
- Temel sanat eğitimindeki plastik sanatlar öğelerinin Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde yer alışı ve öğretim yöntemlerinin incelenmesine dönük araştırma ve uygulamalar yapılabilir.

EKLER

EK	<u>Sayfa</u>
1- Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerinin Renk Öğretiminde Uyguladıkları Yöntem Ve Teknikler Hakkındaki Görüşleri Anketi	285
2- Anketin Güvenirliğini Hesaplamak İçin Birinci Ve İkinci Uygulama Puanları Ve Korelasyon Hesabı.....	291
3- Araştırma Anketini Uygulama İzin Belgesi	293
4- Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Temel Sanat Eğitimi, Resim Ve Grafik Dersi Programları.....	295
5- Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Daire Grafikleri	314

EK 1

**ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDE
GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİNİN RENK
ÖĞRETİMİNDE UYGULADIKLARI YÖNTEM VE
TEKNİKLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ ANKETİ**

EK 1.

**ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDE GÖREV YAPAN
ÖĞRETMENLERİN, RENK ÖĞRETİMİNDE UYGULADIKLARI YÖNTEM
VE TEKNİKLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ**

Değerli Resim Öğretmeni,

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin kuruluşundan bugüne geliştirilen eğitim programı doğrultusunda okullarda çalışmalar yapılmaktadır. Eğitim programında yer alan Renk Bilgisi konusu , okullardaki işlenişine ile ilgili öğretmenlerin konuya yönelik görüşleri ile konuyu işlerken çektikleri güçlükleri belirlemek için bir araştırma planlanmıştır. Hazırlanan bu anket, araştırmanın verilerini toplamak üzere düzenlenmiştir. Elde edilen veriler sadece araştırma için kullanılacaktır.

Araştırmada elde edilecek sonuçların geçerliliği sorulara vereceğiniz içten ve gerçek yanıtlara bağlı olacaktır. *Lütfen sorulara size göre en doğru yanıtları veriniz. Yanıtsız soru bırakmayınız.*

İlginiz için teşekkür ederim.

Adres:

Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi
Resim Öğretmeni
Eskişehir

Lale ALTINKURT

A. Aşağıdaki sorulardan kendinize uygun olan seçeneği (X) ile işaretleyiniz.

1- Görevli olduğunuz okul:

2- Okulunuzun kuruluş tarihi:

3- Cinsiyetiniz:

 K

 E

4- Resim Öğretmeni olarak çalıştığınız süre:

 1-5 yıl

 6-10 yıl

 11-15 yıl

 16 yıl ve üstü

5- Güzel Sanatlar Lisesindeki hizmet süreniz:

 1-5 yıl

 6-10 yıl

 10 yıl ve üstü

6- Resim-iş alanında gördüğünüz eğitim:

 Ön Lisans

 Lisans

 Yüksek Lisans

 Sanatta Yeterlilik

A. Renk bilgisi konusu ve renkli uygulamalar ile ilgili düşüncelerinizi aşağıdaki kutucuklardan uygun olana (X) ile işaretleyiniz.

1. Tamamen Katılıyorum

2. Biraz Katılıyorum

3. Hiç Katılmıyorum

	1	2	3
7- Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde işlenen resim derslerinin, Genel Liselerden daha farklı, kapsamlı işlenmesi gerektiğine inanıyorum.	☐	☐	☐
8- Renk bilgisi konusunun Anadolu Güzel Sanatlar liselerinde daha ayrıntılı olarak işlenmesi gerektiğini düşünüyorum.	☐	☐	☐
9- Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi "Resim Atelye" programında Renk bilgisi konusu kapsam olarak yeterli değildir.	☐	☐	☐
10- Renk bilgisi konusunun öğrencinin kişiliğinin, yaratıcı gücünün, estetik düşüncesinin gelişiminde ve sosyal yaşamında önemli katkıları vardır .	☐	☐	☐
11- Resim programında yer alan Renk Bilgisi konusu amaç ve davranış açısından incelediğimde öğrencilerin uygulama ve yeni davranışlar kazanmasında yetersiz buluyorum.	☐	☐	☐
12- Sanat eğitiminde renk bilgisi konusu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Atelye programındaki amaçlara ulaşacak şekilde uygulanmaktadır.	☐	☐	☐
13- Sanat eğitiminde renk bilgisi konusu aşağıdaki tekniklerle uygulanmalıdır.			
a- Suluboya	☐	☐	☐
b- Pastelboya	☐	☐	☐
c- Guaj boya	☐	☐	☐
d- Yağlıboya	☐	☐	☐
e- Kolaj	☐	☐	☐
f- Karışık Teknik	☐	☐	☐

1. Tamamen Katılıyorum**2. Biraz Katılıyorum****3. Hiç Katılmıyorum**

	1	2	3
14- Renk bilgisi konusunun işlenişinde hazırlık, lise I, lise II, lise III öğrencilerine her sene farklı uygulamalar ve farklı teknikte çalışmalarla gerçekleştirilmelidir.	☐	☐	☐
15- Renk konusunun aktarılmadan önce gerekli ön hazırlıkları(slayt hazırlığı, örnek çalışmalar, zümre öğretmenler ile işbirliği vb) yapmaya gereksinim duyuyorum.	☐	☐	☐
16- Dersin etkililiği açısından renk konusunu sanat eğitiminin dört disiplini (estetik, eleştiri, uygulama, sanat tarihi) ile bağlantılandırmaya gerek duyuyorum.	☐	☐	☐
17- Renk konusunu işlerken deneylere yer vermeye gerek olduğunu düşünmüyorum.	☐	☐	☐
18- Okulumuzda renk konusunu daha etkili anlatacak araç-gereç ve mekanın yeterli olduğunu düşünmüyorum	☐	☐	☐
19- Renk konusunda örnek çalışmalar, slaytlar, sanatçı eserlerinden örnekleri kullanıyorum.	☐	☐	☐
20- Renk bilgisi ve renk zıtlıkları anlatıldıktan sonra uygulama çalışmalarına geçilmelidir.	☐	☐	☐
21- Renk bilgisi konusunda bir çok teknikte (suluboya, lavi,pastel vb) çalışmak öğrencinin konuyu anlamasına yardımcı olacaktır.	☐	☐	☐
22- Öğrencilerin kendi renk dünyasının oluşumuna katkısı olacağından serbest uygulamalara yer verilmelidir.	☐	☐	☐
23- Öğrencilerin renk dünyasının oluşumunda yaşadığı çevrenin renk armonisini dikkate aldığını düşünüyorum.	☐	☐	☐
24- Renk bilgisi ve renkli uygulamaların öğrencilerin eğitimi açısından daha etkili ve yararlı hale getirilmesinde hizmet içi eğitim programına gereksinim vardır.	☐	☐	☐
25- Renk bilgisi ve renkli uygulamaların öğrencilerin eğitimi açısından daha etkili ve yararlı hale getirilmesinde diğer Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Öğretmenleri ile işbirliğini yeterli bulmuyorum.	☐	☐	☐
26- Üniversitede renk bilgisi konusunda yeterli eğitim aldığımı düşünmüyorum.	☐	☐	☐

1. Tamamen Katılıyorum**2. Biraz Katılıyorum****3. Hiç Katılmıyorum**

	1	2	3
27- Renk konusunda dersi etkili biçimde yürütemediğimi düşünüyorum.	☐	☐	☐
28- Renkli çalışmaların öğrencilerin kendilerini anlatmalarına olanak sağladığını düşünüyorum.	☐	☐	☐
29- Öğrencilerin renkli uygulamalarda, kısıtlanmadan çalışmalarına olanak sağlanması gerektiğini düşünüyorum	☐	☐	☐

B- Resim öğretimiyle ilgili olarak aşağıda sıralanan etkinlikler, yöntem ve tekniklerde ne ölçüde güçlük çektiğinizi yandaki kutucuklardan birine "X" ile belirtiniz.

1. Hiç Güçlük Çekmiyorum**2. Biraz güçlük Çekiyorum****3. Çok Güçlük Çekiyorum**

	1	2	3
30- Konu ile ilgili kuramsal bilgiler verme zamanını ve biçimini belirleme	☐	☐	☐
31- Öğrencilere, buldukları resimsel gelişim düzeylerine uygun çalışmalar yaptırma.	☐	☐	☐
32- Konuyu etkili kılacak renk zıtlıklarını belirlemelerine yardımcı olma	☐	☐	☐
33- Öğrencilerin kişisel özellikleri ile ilgilerini tanıyarak yapılacak çalışmalarda öğrencinin bu durumunu göz önünde bulundurmamak.	☐	☐	☐
34- Renk konusunu sanat eserleri ile örneklendirme (eser inceleme)	☐	☐	☐
35- Öğrencilere çalışmalarını ile ilgili uygun dönütler verme ve uygun düzeltme yollarını izleme	☐	☐	☐
36- Öğrencilerin isteyerek çalışma yapmalarını sağlayıcı etkili yollar izleme	☐	☐	☐
37- Renkli uygulamalarda farklı yöntem ve teknikleri etkili biçimde uygulama	☐	☐	☐

1. Hiç Güçlük Çekmiyorum
2. Biraz güçlük Çekiyorum
3. Çok Güçlük Çekiyorum

38- Resim dersi içinde renk öğretiminde, kullanılan yöntem ve teknikleri etkili biçimde uygulama

	1	2	3
Bireysel çalışma yöntemi	☐	☐	☐
Grup Çalışması yöntemi	☐	☐	☐
Dramatizasyon yöntemi	☐	☐	☐
Hayali çalışma yöntemi	☐	☐	☐
Müzikle çalışma	☐	☐	☐
Bilgisayar destekli eğitim yöntemi	☐	☐	☐
Çözümleme ve birleştirme yöntemi	☐	☐	☐
Gözlem yöntemi	☐	☐	☐
Gösteri yöntemi	☐	☐	☐
Ezberden resim yapma yöntemi	☐	☐	☐
Kopya yöntemi	☐	☐	☐
Birleştirilmiş Sanat Eğitim Yöntemi	☐	☐	☐
39- Öğrencilerin ilgilerini yaptıkları çalışmalar üzerinde toplamalarını ve çalışmalarını sürdürmelerini sağlayıcı önlemler alma	☐	☐	☐
40- Fiziksel ortamı öğrencilerin özgür ve rahat çalışacağı şekilde düzenleme	☐	☐	☐
41- Yıl sonu veya dönem içi öğrenci sergileri düzenleme	☐	☐	☐

EK2.**ANKETİN GÜVENİLİRLİĞİNİ HESAPLAMAK İÇİN ELDE EDİLEN
BİRİNCİ VE İKİNCİ UYGULAMA PUANLARI VE KORELASYON
HESABI**

Ek2. Anketin Güvenilirliğini Hesaplamak İçin Elde Edilen Birinci Ve İkinci Uygulama Puanları Ve Korelasyon Hesabı

BİRİNCİ UYGULAMA	İKİNCİ UYGULAMA
82,00	82,00
87,00	85,00
86,00	82,00
80,00	80,00
79,00	75,00
75,00	75,00
90,00	86,00
90,00	86,00
91,00	90,00
80,00	78,00
90,00	85,00
79,00	75,00
86,00	80,00
87,00	85,00
75,00	76,00

Korelasyon Hesabı

	I. Uygulama	II. Uygulama
Pearson Correlation	1,000	,925
Sig. (2-tailed)	,	,000
N	15	15

EK 3

ARAŞTIRMA ANKETİ UYGULAMA İZİN BELGESİ

EK 3. Araştırma Anketi Uygulama İzin Belgesi

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.08.0.APK.0.03.01.10/ 1651
KONU : Lale ALTINKURT'un
Anket Uygulama Talebi

16.5.2002

BAKANLIK MAKAMINA

- İLGİ** : a) Anadolu Üniversitesi'nin 01/05/2002 gün ve B.30.2.ANA.0.70.00.01-400-347-1794 sayılı yazısı.
b) M.E.B. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün 14/05/2002 gün ve B.08.0.0GM.0.09.01.03-04855 sayılı yazısı.

Anadolu Üniversitesi Eğitim bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Öğretmenliği, Doktora Programı öğrencisi Lale ALTINKURT'un "Sanat Eğitiminde Renk ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesinde Uygulanışı" konulu doktora tezi için ekli listedeki okullarda anket uygulamak istediğini belirtmiştir.

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, söz konusu ekli listede yer alan illerdeki Anadolu Güzel Sanatlar Lisesinde anket uygulamasının uygun olduğunu belirtmiştir.

Yapılacak çalışma sonucunun bir örneğinin Bakanlığımıza verilmesi kaydıyla anketin uygulanmasında sakınca bulunmamaktadır.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde söz konusu anketin uygulanmasını müsaadelerinizle arz ederim.

Osman Nuri DEMİREL
Daire Başkanı

EKLER :

- Ek-1 Anket
Ek-2 Uygulama Yapılacak
Okulların Listesi

OLUR

16.5.2002

Ahmet BAŞTÜRK

Bakan a.

Kurul Başkanı

EK 4.**ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSESİ RESİM BÖLÜMÜ
TEMEL SANAT EĞİTİMİ VE RESİM DERSLERİ
ÖĞRETİM PROGRAMLARI**

**EK 4. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Bölümü Temel Sanat Eğitimi ve Resim Dersleri
Öğretim Programları**

HAZIRLIK SINIFI TEMEL SANAT EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Genel Amaçlar

1. Güzel sanatları ve dallarını tanıyabilme.
2. Toplumların gelişiminde güzel sanatların yeri ve önemini kavrayabilme.
3. Temel sanat eğitimi ile ilgili terimleri tanıyabilme.
4. Temel sanat eğitiminin plastik sanatlar içindeki yeri ve önemini kavrayabilme.
5. Plastik sanatlar eğitimi ile yaratıcılık, kendine güven ve kendini ifade etme gücünü geliştirebilme.
6. Plastik sanatlar eğitimi yoluyla güzel yazı yazmaya özen gösterebilme.
7. Plastik sanatlar eğitimi ile tutarlı bir görüş kazanarak farklı yorumlar yapabilme.
8. Plastik sanatlar eğitimi yoluyla, sanat değeri olan eserleri koruma, seçme ve sahip olma duyarlılığını kazanabilme.
9. Ülkemizde yapılan plastik sanatlar çalışmalarını yakından izleyerek çağdaş sanat bilincini kavrayabilme.
10. Türk plastik ve çağdaş plastik sanat anlayışlarını yorumlayarak özgün çalışmalar yapabilme.
11. Atatürk'ün sanata ilişkin görüş ve düşüncelerini kavrayabilme.
12. Sanatta tasarımın, kullandığımız eşyadan sanat eserine kadar her şeyi etkilediğini kavrayabilme.
13. Sanat eğitimi ile insanları ve doğayı seven, çevreye saygılı estetik duyarlılığı kazanmış bireyler olabilme.
14. Görsel ve zihinsel yeteneklerin araştırmacı, üretici ve çağdaş bir düşünce yapısı ile geliştiğini kavrayabilme.
15. Nesnelere inceleme ve yorumlama yolu ile çok boyutlu düşünebilme.
16. Sanatsal ürün ortaya koymaktan haz duyma ve bu hazzı başkalarıyla paylaşabilme.
17. Temel sanat eğitiminde yaptığı çalışmaları sergilemenin önemini kavrayabilme.
18. Sanat eserlerini tanımak ve tarihî gelişimlerini öğrenebilmek için araştırma yapma alışkanlığını kazanabilme.

ÜNİTELERİN DAĞILIMI

Üniteler	Amaç Sayısı	Davranış Sayısı	Oran (%)
I. Temel Sanat Eğitime Giriş	8	27	15
II. Obje İncelemesi	7	24	20
III. Açık-Orta-Koyu Değerler ve Nokta-Çizgi	6	29	20
IV. Rengin Kaynağı-Çeşitleri ve Kullanımı	6	33	20
V. Üç Boyutlu Çalışmalar	3	10	25
TOPLAM	30	123	100

I. ÜNİTE

TEMEL SANAT EĞİTİMİNE GİRİŞ

I. KONU: SANATIN KAYNAĞI VE GELİŞİMİ

I. Amaç: Sanatın insan yaşamıyla başladığını kavrayabilme.

Davranışlar:

1. Sanatın insanın kendini ifade etme ihtiyacından doğduğunu söyleme--yazma.
2. Sanatın insanlıkla yaşıt olduğunu söyleme-yazma.
3. Sanatın insanla var olduğunu söyleme-yazma.
4. Sanatın başlangıçtan beri insan yaşamını etkilediğini söyleme-yazma.

2. Amaç: Sanattaki değişimleri kavrayabilme.

Davranışlar:

1. Sanat akımlarının toplumdaki düşünce gelişimi sonucu ortaya çıktığını söyleme-yazma.
2. İnsanların yaşamlarının ve kazanımlarının sanatı çeşitlendirdiğini söyleme-yazma.
3. Farklı anlatımlara bürünen sanatın insanları da farklı düşündürdüğünü söyleme-yazma.

II. KONU: SANATIN ÖNEMİ VE GEREKLİLİĞİ

I. Amaç: Sanatın önemini kavrayabilme.

Davranışlar:

1. Sanatın insan yaşamıyla içiçe olduğunu söyleme-yazma.
2. Kullandığımız her şeyin bir tasarım ürünü olduğunu söyleme-yazma.
3. Sanatın insanlarda duygu ve düşünce yoğunlaşması sağladığını söyleme-yazma.
4. Sanatın kişiye kendini ifade etme olanağı kazandırdığını söyleme-yazma.

2. Amaç: Sanatın gerekliliğini kavrayabilme.

Davranışlar:

1. Etrafımızda oluşan güzelliklerin ve estetik davranışların sanattan kaynaklandığını söyleme-yazma.

2. Sanatın hayata güzellik katacağını söyleme-yazma.
3. Sanatın evrensel bir iletişim aracı olduğunu söyleme-yazma.

III. KONU: SANATIN TANIMI VE DALLARI

I. Amaç: Sanatla ilgili kavramları açıklayabilme.

Davranışlar:

1. Sanat kavramını söz ve yazıyla açıklama.
2. Sanatın tanımını söyleme-yazma.
3. Sanat, sanat eseri, sanatçı, izleyici arasındaki ilişkiyi söyleme-yazma.

2. Amaç: Sanat dallarını tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Sanatın başlıca fonetik, plastik ve dramatik sanat dallarına ayrıldığını söyleme-yazma.
2. Fonetik sanatların başlıca müzik ve edebiyat dallarına ayrıldığını söyleme-yazma
3. Plastik sanatların başlıca resim, heykel ve mimarî dallarına ayrıldığını söyleme-yazma.
4. Dramatik sanatların başlıca tiyatro, opera, bale, drama ve sinema dallarına ayrıldığını söyleme-yazma.

IV. KONU: TEMEL SANAT EĞİTİMİ

I. Amaç: Temel sanat eğitiminin önemini kavrayabilme.

Davranışlar:

1. Temel sanat eğitimine ilişkin terimleri söyleme-yazma.
2. Temel sanat eğitiminin 20. yüzyılın başında önem kazandığını söyleme-yazma.
3. Temel sanat eğitimi ile bireyin çevreye, sanata, topluma ve olaylara daha farklı yaklaşacağını söyleme-yazma.
4. Temel sanat eğitimi anlayışı ile yetişen sanatçının bu eğitimi almayanlara göre daha yaratıcı olacağını söyleme-yazma.

V. KONU: ATATÜRK VE SANAT

I. Amaç: Atatürk'ün sanata verdiği önemi kavrayabilme.

Davranışlar:

1. Atatürk'ün sanata ilişkin görüşlerini söyleme-yazma.
2. Atatürk'ün sanat ve sanatçılarla ilgili özdeyişlerini söyleme-yazma.

II. ÜNİTE

OBJE İNCELEMELERİ

I. KONU: OBJE VE IŞIK

1. Amaç: Objeyi tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Çevremizde gördüğümüz ve elle dokunduğumuz canlı veya cansız varlıkların birer obje olduğunu söyleme-yazma.
 2. Çevremizdeki objelerin adlarını özellikleriyle söyleme-yazma.
 3. Resmini yaptığı objelerin adlarını ve özelliklerini söyleme-yazma.
 4. Resmini yaptığı objenin dış görünüş olarak yapısını doğru söyleme-yazma.
- 2. Amaç:** Işığın objeler üzerindeki etkisini kavrayabilme.

Davranışlar:

1. Işıklı ve ışısız ortamlarda objelerin nasıl görüldüğünü söyleme-yazma.
2. Işığın objelerin görünüşünü etkilediğini söyleme-yazma.

II. KONU: OBJENİN ÇİZİMİ

1. Amaç: Resim objesini doğru algılayabilme.

Davranışlar:

1. İncelediği objenin özellik ve ölçülerini söyleme-yazma.
2. Objeyi doğru çizebilmek için doğru görme.
3. Objeyi doğru çizebilmek için duyu organlarını iyi çalıştırma.
4. Objeyi doğru çizebilmek için çizim araç ve gereçlerini doğru seçme.

2. Amaç: Objeyi iki boyutlu yüzeye doğru çizebilme.

Davranışlar:

1. Çizeceği objeyi en iyi görebileceği bir yere koyma.
2. Resim kâğıdını objeyi en rahat çizebileceği şekilde masaya yerleştirme.
3. Objeyi ana hatlarıyla kâğıdın ortasında kalacak şekilde çizme.
4. Işık durumuna göre objenin farklı çizgilerini çizme.

III. KONU: OBJE ETÜTLERİ

1. Amaç: Objeye etütlerini kavrayabilme.

Davranışlar:

1. Objeye etütünü, objenin daha detaylı olarak görülmesi ile yapıldığını söyleme-yazma.
2. Objeye etütü yaparken objenin dış yapısı kadar iç yapısını da bilmenin gerekli olduğunu söyleme-yazma.
3. İyi etüt edilmiş obje ve dokulardan başka konularda da yararlanılabileceğini söyleme-yazma.

2. Amaç: Objeyi dış yapısıyla doğru çizebilme.

Davranışlar:

1. Ana hatlarıyla çizdiği objeyi fizikî ayrıntılarına inerek çizme.
2. Ana hatlarıyla çizdiği objeyi ışıkla ilgili ayrıntılarına inerek çizme.
3. Ana hatlarıyla çizdiği objeyi doku ile ilgili ayrıntılarına inerek çizme.
- 3. Amaç:** Objeyi parçalarına ayırarak etüt edebilme.

Davranışlar:

1. Bazı objeleri iç dokularıyla etüt etme.
2. Bazı objelerin iç ve dış dokularını birlikte etüt etme.
3. İç ve dış dokulardan yararlanarak yeni dokular çizebilme.
4. Objede seçtiği bir bölümü etüt etme.

III. ÜNİTE

AÇIK-ORTA-KOYU DEĞERLER VE NOKTA-ÇİZGİ

I. KONU: AÇIK-ORTA-KOYU DEĞERLER

1. Amaç: Açık-orta-koyu değerleri tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Açık-orta-koyu değerlerin tek renkle uygulanmasıyla yapılan resme "Lavi" denildiğini söyleme-yazma.
2. Açık-orta-koyu değerlerle yapılan resmin etkili bir resim olacağını söyleme-yazma.
3. Açık-orta-koyu değerlerle çalışmanın temel sanat eğitiminde önemli olduğunu söyleme-yazma.
4. Açık-orta-koyu değerlerin yumuşak uçlu kurşun kalemle elde edilebileceği gibi tek renk boyanın sulandırılmasıyla da elde edilebileceğini söyleme-yazma.
5. Çini mürekkebi ile yapılan lavinin etkili görüneceğini söyleme-yazma.

2. Amaç: Açık-orta-koyu değerleri kurşun kalemle karalayarak gösterebilme.

Davranışlar:

1. Açık-orta-koyu değerleri yumuşak uçlu kurşun kalemle çizme.
2. Kâğıt yüzeyini en koyudan en açık değere kadar karalama.
3. Kâğıt üzerinde bulunduğu değerleri obje çizimlerine aktarma.
4. Bu değerleri objenin bulunduğu mekâna göre obje üzerinde çizerek ve karalayarak gösterme.
5. Bu değerleri herhangi bir objeye bağlı kalmadan kâğıt üzerine soyut formlar çizerek gösterme.

II. KONU: NOKTA

1. Amaç: Noktayı tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Bir çizginin en küçük elamanının nokta olduğunu söyleme-yazma.
2. Noktanın seyrek olarak kullanılmasıyla açık değerlerin elde edildiğini söyleme-yazma

3. Noktanın yoğun olarak kullanılmasıyla koyu değerlerin elde edildiğini söyleme-yazma.

4. Nokta yoğunluğunun açık orta-koyu değerleri oluşturduğunu söyleme-yazma.

2. Amaç: Noktalarla yüzey oluşturabilme.

Davranışlar:

1.Noktaları seyrek kullanarak açık değer elde etme.

2.Noktaları yoğun kullanarak koyu değer elde etme.

3.Noktaları seyrekten başlayıp sıklaştırarak açık-orta-koyu değerleri elde etme.

4.Yüzey veya obje oluştururken noktaları kullanma.

III. KONU: ÇİZGİ

1. Amaç: Çizgiyi tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Noktanın hareketiyle çizginin oluştuğunu söyleme-yazma.

2.Çizgilerin başlıca düz, eğri ve kırık çizgi çeşitlerine ayrıldığını söyleme-yazma.

3.Çizgilerin üst üste kullanımıyla açık-orta-koyu değerlerin elde edilebileceğini söyleme-yazma.

4.Çizginin her türlü resim çalışmasında kullanılabilceğini söyleme-yazma.

5.Herhangi bir form oluştururken ilk başvurulacak şeyin çizgi olduğunu söyleme-yazma.

6.Resim sanatının temelinin desene dayandığını ve desenin de çizgi resim olduğunu söyleme-yazma.

2. Amaç: Çizgilerle form oluşturabilme.

Davranışlar:

1.Form oluştururken kurşun kalem kullanma.

2.Çizgileri farklı değerlerde kullanarak obje çizme.

3.Çizgileri farklı değerlerde ve farklı kalınlıkta kullanarak objeye hacim kazandırma.

4.Alan, yüzey ve form oluştururken farklı yönlerde ve çeşitlerde çizgiler kullanma.

5. Farklı çizgilerden yararlanarak özgün formlar oluşturma.

IV. ÜNİTE

RENGİN KAYNAĞI-ÇEŞİTLERİ VE KULLANIMI

I. KONU: RENGİN KAYNAĞI VE OLUŞUMU

1. Amaç: Rengin kaynağını tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Rengin kaynağının ışık olduğunu söyleme-yazma.

2. Karanlıkta renklerin görünmeyeceğini söyleme-yazma.

3. Renklerin en doğru güneş ışığında gözükceğini söyleme-yazma.

4.Gök kuşağında sırasıyla lâcivert-mor-kırmızı-turuncu-sarı-yeşil-mavi renklerinin bulunduğunu söyleme-yazma.

2. Amaç: Rengin oluşumunu tanıyabilme.

Davranışlar:

- 1.Çevremizde gördüğümüz renklerin bir kısmının doğal olduğunu, bir kısmının da karışım sonucu elde edildiğini söyleme-yazma.
2. Doğal renklerin kırmızı, mavi, sarı olduğunu ve bu renklere "ana renkler" denildiğini söyleme-yazma.
3. İki ana rengin karıştırılmasıyla elde edilen üçüncü bir renge "ara renk" denildiğini söyleme-yazma.
4. Ara renklerin turuncu, yeşil ve mor olduğunu söyleme-yazma.
5. Turuncu rengin kırmızı-sarı, yeşil rengin mavi-sarı, mor rengin kırmızı-mavi karışımından elde edildiğini söyleme-yazma.
6. Diğer ara renklerin ise ana ve ara renklerin kendi aralarında belli oranlarda karışımı sonunda elde edildiğini söyleme-yazma.
7. Bütün renklerin karışımından ise kirliliği bir siyahın oluştuğunu söyleme-yazma.
8. Beyazın da ana renkler gibi doğal olduğunu fakat ana ve ara renkler içinde yer almadığını söyleme-yazma.
9. Siyah-beyaz ve gri renklere nötr renkler denildiğini söyleme-yazma.

II. KONU: RENK ÇEMBERİ

1. Amaç: Renk çemberini tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Ana ve ara renklerin açık ve koyu değerleri ile bir çember etrafında kırmızı-turuncu-sarı-yeşil-mavi-mor olarak sıralanmasına "renk çemberi" denildiğini söyleme-yazma.
2. Renk çemberindeki renklerin kendi içinde soğuk-sıcak, kontrast-komşu diye sınıflandırılabilirliğini söyleme-yazma.
3. Soğuk renklerin mavi-yeşil-mor, sıcak renklerin kırmızı-turuncu sarı olduğunu söyleme-yazma.
4. Kontrast renklerin renk çemberinde karşı karşıya gelen, komşu renklerin ise renk çemberindeki bir rengin her iki yanında bulunan renklere denildiğini söyleme-yazma.
- 5.Kırmızının kontrastının yeşil, mavinin kontrastının turuncu, sarının kontrastının mor olduğunu söyleme-yazma.
6. Renk çemberindeki renklerin güneş ışığında hızla çevrilmesiyle beyaz oluştuğunu söyleme-yazma.

III. KONU: OBJEYİ RENKLENDİRME

1. Amaç: Renki çalışmada kullanılan araç-gereçleri tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Renkli çalışmalarda kullanılan araç-gereçlerin guaj boya, fırça, palet, karton, kağıt, su kabı, bez, vb. olduğunu söyleme-yazma.
2. Renkli çalışma araç-gereçlerinin nasıl kullanılacağını söyleme-yazma.

2. Amaç: Çizilen objeyi renk değerleriyle boyayabilme.

Davranışlar:

1. Boyanacak objenin görüntüsünü resim yüzeyine doğru çizme.
 2. Çizilen objenin boyanmasında kullanılacak boya ve malzemeleri hazır hale getirme.
 3. Çizilen objenin rengine göre boyalardan renk hazırlama.
 4. Hazırlanan renklerle objeyi ışık ve renk konumuna göre boyama.
 5. Çizilen objeyi boyarken önce açık renkleri, daha sonra koyu renkleri sürme.
 6. Karışım sonucu ortaya çıkabilecek renk farklılığını gidermek için siyah, beyaz veya diğer renkleri kullanma.
 7. Serbest tasarımla çizdiği objenin gerçek renklerini değiştirerek boyama.
 8. Boyama yaparken objenin çevresindeki renk ve biçimlerden yararlanma.
- 3. Amaç:** Çalıştığı mekânı, boya malzemelerini temiz ve ekonomik kullanmaya özen gösterebilme.

Davranışlar:

1. Boyayı, kullanacağı kadar sıkma.
2. Kullanacağı boya türüne göre en uygun kâğıdı seçme.
3. Çalışma bitiminde fırçayı, paleti, masayı ve çevresini temizleme.
4. Çalışma araç-gereçlerini düzenli bir şekilde koruma.

V. ÜNİTE

ÜÇ BOYUTLU ÇALIŞMALAR

I. KONU: KÂĞITTAN BİRİM OLUŞTURMA

1. Amaç: Üç boyutlu birimi tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Eni, boyu ve yüksekliği olan şekillere "üç boyutlu birim" denildiğini söyleme-yazma.
2. Hacmi olan her şeyin üç boyutlu olduğunu söyleme-yazma.

2. Amaç: Üç boyutlu birim oluşturabilme.

Davranışlar:

1. Oluşturacağı birimi kâğıt üzerine iki boyutuyla açık olarak ölçüleriyle çizme.
2. Çizdiği birimi maket bıçağı ve cetvel yardımıyla düzgünce kesme.

3. Kestiği birimi, birim yüzeyleri dışarıda kalacak şekilde çizgilerinden katlama.
4. Katladığı birimi kenarları çok düzgün olacak şekilde bir araya getirerek yapıştırma.
3. **Amaç:** Oluşturduğu birimden özgün formlar ortaya çıkarabilme.

Davranışlar:

1. Oluşturduğu birimi tekrar yaparak istediği sayıda çoğaltma.
2. İsteddiği sayıdaki birimleri yan yana, üst üste, çaprazlamasına koyarak istediği formu oluşturma.
3. Özgün ve yeni formlar ortaya çıkarabilmek için istediği sayıdaki birimleri farklı yönlerde kullanma.
4. Oluşturduğu özgün ve yeni formu istediği biçimde renklendirme.

1. **Amaç:** Resim objesini doğru algılayabilme.

Davranışlar:

1. İncelediği objenin özellik ve ölçülerini söyleme-yazma.
2. Objeyi doğru çizebilmek için doğru görme.
3. Objeyi doğru çizebilmek için duyu organlarını iyi çalıştırma.
4. Objeyi doğru çizebilmek için çizim araç ve gereçlerini doğru seçme.

2. **Amaç:** Objeyi iki boyutlu yüzeye doğru çizebilme.

Davranışlar:

1. Çizeceği objeyi en iyi görebileceği bir yere koyma.
2. Resim kâğıdını objeyi en rahat çizebileceği şekilde masaya yerleştirme.
3. Objeyi ana hatlarıyla kâğıdın ortasında kalacak şekilde çizme.
4. Işık durumuna göre objenin farklı çizgilerini çizme.

BİLİŞSEL ALAN GÖSTERGE TABLOSU

Davranışlar _____ : 1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____

1. İncelediği objenin özellik ve ölçülerini söyleme-yazma.
2. Objeyi doğru çizebilmek için doğru görme.
3. Objeyi doğru çizebilmek için duyu organlarını iyi çalıştırma.
4. Objeyi doğru çizebilmek için çizim araç ve gereçlerini doğru seçme.

DEVİNİŞSEL(PSİKOMOTOR) ALAN GÖSTERGE TABLOSU

Davranışlar _____ : 1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____

1. Çizeceği objeyi en iyi görebileceği bir yere koyma.
2. Resim kâğıdını objeyi en rahat çizebileceği şekilde masaya yerleştirme.
3. Objeyi ana hatlarıyla kâğıdın ortasında kalacak şekilde çizme.
4. Işık durumuna göre objenin farklı çizgilerini çizme.

LİSE 10.SINIF GRAFİK ATÖLYE

GENEL AMAÇLAR

Bu program öğrencilerin;

1. Grafik sanatların tarihî gelişimini kavramalarını,
2. Grafik sanatların sanat dalları içindeki yeri ve önemini kavramalarını,
3. Grafik sanatların toplumsal yaşamdaki önemini kavramalarını,
4. Grafik sanatlarda anlatım, teknik, estetik ve işlevsellik kurallarına ilişkin temel bilgileri kavramalarını,
5. Çağdaş sanat felsefesinde, grafik sanatların uygulama teknik ve yöntemlerini kavramalarını,
6. Grafik sanatların güzel sanatlar ve ekonomideki önemini kavramalarını,
7. Grafik sanat çalışmalarında kompozisyon, renk, uyum, yazı ile ilgili çalışmalar yapmalarını,
8. Atatürk'ün sanat ve sanatçıya verdiği önemi kavramalarını,
9. Tanıtım grafiğine yönelik özgün çalışmalar yapmalarını,
10. Şablon, linolyum, ağaç baskı tekniği ile özgün çalışmalar yapmalarını,
11. Gravür baskı tekniğini kavramalarını,
12. Grafik sanatlar ile plastik sanatlar arasındaki farkı kavramalarını,

LİSE 10.SINIF GRAFİK ATÖLYE DERSİ ÜNİTELERİNİN DAĞILIMI

Üniteler	Kazandırılacak Yeterlik Sayısı	Oran (%)
1. GRAFİK SANATLAR	23	15
2. GRAFİK RESİM ÇALIŞMALARI	14	20
3. TANITIM GRAFİĞİ	18	25
4. ÖZGÜN BASKI TEKNİKLERİ	43	40
TOPLAM	98	100

I. ÜNİTE

GRAFİK SANATLAR

Ünitenin Amacı,

Bu ünite ile öğrencilerin; grafik sanatların dallarını, gelişimini, diğer plastik sanat dalları ile ilişkisini, ekonomideki yeri ve önemini kavramaları amaçlanmaktadır.

Kazandırılacak Yeterlikler

Bu ünitedeki eğitim etkinliklerini başarı ile tamamlayan her öğrenci;

Grafik Sanatlarla İlgili Temel Bilgiler Konusunda;

1. Grafik sanat dallarının neler olduğunu örneklerle açıklar.
2. Tasarım, reklâm, animasyon, baskı grafiğinin temel özelliklerini örneklerle açıklar.
3. Grafik baskı resimlerin kompozisyon, renk, doku özellikleri açısından diğer plastik sanatlar ile benzerliklerini belirler.
4. Grafik baskı resimlerin kompozisyon, renk doku özellikleri açısından diğer plastik sanatlar ile farklılıklarını belirler.

Grafik Sanatların Günümüzdeki Önemi Konusunda;

1. Grafik sanatların günümüzdeki uygulama alanlarına örnekler verir.
2. Grafik sanatların toplum üzerindeki etkisine örnekler verir.
3. Grafik sanatların çocuk ve insan psikolojisi üzerindeki etkilerini tartışır.

Grafik Sanatların Tarihi Gelişimi Konusunda;

1. Rönesans Döneminde yapılan gravür resimleri ile sanatçılara örnekler verir.
2. Paul Gaugain ve Edvard Munch'un yaptığı ağaç baskı örneklerinin özelliklerini örnekler üzerinde açıklar.
3. Toulouse Lautrec'in yaptığı afiş örneklerinin özelliklerini örnekler üzerinde açıklar.
4. Goya'nın gravürlerinin özelliklerini örnekler üzerinde açıklar.
5. Litografi baskı örneklerinin özelliklerini örnekler üzerinde açıklar.
6. Başlıca litografi sanatçılara örnekler verir.
7. Günümüzün önemli Türk özgün baskı sanatçılara örnekler verir.
8. Önemli yabancı özgün baskı sanatçılara örnekler verir.

Grafik Sanatların Endüstrideki Yeri Konusunda;

1. Tanıtım amaçlı reklâm grafiğinin diğer grafik çalışmalarından farklılıklarını belirler.
2. Tanıtım amaçlı, reklâm grafiğinin endüstriyel tüketime etkilerini belirtir.
3. Reklâmın, bir ürünün tanıtılmasında ve pazarlamasındaki önemini tartışır.

Grafik Sanat Çalışmalarında Kullanılan Araç ve Gereçler Konusunda;

1. Baskı makinelerinin kullanılmasında dikkat edilecek hususları örneklerle açıklar.
2. Reklâm grafiği ve baskı resim çalışmalarında kullanılan boyaların ve fırça, spatül, lâstik, merdane gibi gereçlerin kullanım özelliklerini açıklar.
3. Metal merdaneli baskı makinelerinin özelliklerini açıklar.
4. Linolyum oyma ve gravür kazıma çelik uçların kullanım özelliklerini açıklar.
5. Çeşitli ölçülerde linolyum ve çinko plâkaların özelliklerini açıklar.

ÜNİTE 2.

GRAFİK RESİM ÇALIŞMALARI

Ünitenin Amacı

Bu ünite ile öğrencilerin; grafik resim çalışmalarında baskı yöntemlerini tanımaları, uygulama yapmaları ve grafik sanatlarda tipografinin önemini kavramaları amaçlanmaktadır.

Kazandırılacak Yeterlikler

Bu üniteyedeki eğitim etkinliklerini başarı ile tamamlayan her öğrenci;

Grafik Resim Çalışma Yöntemleri Konusunda;

1. Başlıca baskı yöntemlerine örnekler verir.
2. Yüksek, düz ve tifturuk baskı yöntemlerinin türlerini belirtir.
3. Grafik resim çalışmalarında ön taslakları yapar.
4. Nokta ve çizginin özelliklerinden yararlanarak grafiksel, yüzeysel düzenleme ve eskizler hazırlar.
5. Değişik kalem ve uçlarla çalışma yapar.
6. Açık, orta, koyu değerleri bu öğelerle gösterir.
7. Geometrik öğelerle kompozisyon düzenlemeleri ve tasarımları yapar.
8. Objeleri (pense, kerpeten, anahtar, kozalak, yaprak vb.) etüt etme, sadeleştirme ve soyutlama yoluyla grafiksel anlatımla düzenler.
9. Çizilen objeyi çini mürekkebi ile siyah-beyaz çalışır.
10. Simgesel ve kavramsal tasarımlar yapar.

Grafik Sanatlarda Tipografinin (Yazının) Önemi Konusunda;

1. Çeşitli tipografi harflerini inceleyerek tipografinin reklâm çalışmalarındaki görsel etkisini örneklerle açıklar.
2. Yazılardaki harf karakterlerinin özelliklerini amblem, arma, logo, simge gibi çalışmalarla yazarak gösterir.
3. Kitap kapağı, afiş, broşür, ambalaj gibi grafik çalışmalarında yazıyı doğru ve temiz uygular.
4. Reklâm grafiği çalışmalarında uygun yazı tipini seçerek uygular.

ÜNİTE 3

TANITIM GRAFİĞİ

Ünitenin Amacı

Bu ünite ile öğrencilerin; amblem, marka, logo tasarımları, afiş ve tipografi çalışması, kapak ve ambalaj tasarımı yapmaları amaçlanmaktadır.

Kazandırılacak Yeterlikler

Bu üniteyedeki eğitim etkinliklerini başarı ile tamamlayan her öğrenci; Amblem, Marka ve

Logo Tasarımı Konusunda;

1. Bir konu ile ilgili veya kendi isminin markasını, simgesini yapar.
2. Bir kuruluşun, bir firmanın amblemini veya logo tasarımlarını yapar.

Afiş ve Tipografi Çalışmaları Konusunda;

1. Seçilen bir konu üzerinde önce kurşun kalem ile tasarımlar yapar.
2. Afişin yazısını hazırlar.
3. Seçilen bir tasarımı istenilen büyüklükte hazırlar (35x50-50x70 cm.).
4. Tasarımı dikkatli bir biçimde resim kâğıdı veya bristol kâğıda geçirir.
5. Çok dikkatli bir şekilde guaş boya tekniği ile boyar.
6. İstenirse kolaj tekniğini uygulayarak çalışır.
7. Tasarıma uygun tipografi örneklerinden kullanır.

Kitap ya da Broşür Kapağı Tasarımı Konusunda;

1. Atatürk konulu kitap ya da broşür kapağı hazırlamak için verilen ölçülere göre tasarım çizimleri yapar.
2. Tasarım çizimlerine, resim ve yazı-tipografıyı ekler.
3. Seçilen tasarımı temiz bristol kâğıdına geçirir.
4. Guaş boya ile boyar.

Ambalaj Tasarımı Konusunda;

1. Ambalajı yapılacak endüstri ürününü belirler.
2. Ürüne uygun üç boyutlu kutu tasarımı yapar.
3. Kutu açılımını kaliteli, kalın kağıt üzerine (renkli fon kartonu, bristol, schöller) uygular.
4. Kutu açılımı için isim ve resim tasarımı yapar.
5. İsim ve resim tasarımını uygun bir boyama tekniği ile kutu üzerine uygular.

ÜNİTE 4**ÖZGÜN BASKI TEKNİKLERİ****Ünitenin Amacı**

Bu ünite ile öğrencilerin; şablon, linol, serigrafı, gravür ve ağaç baskı tekniğini uygulamaları amaçlanmaktadır.

Kazandırılacak Yeterlikler

Bu ünitedeki eğitim etkinliklerini başarı ile tamamlayan her öğrenci;

Şablon Baskı Tekniği Konusunda;

1. Şablon baskı kalıbı için ön tasarımlar yapar.
2. Seçilen tasarımı siyah-beyaz değerlerine göre çalışır.
3. Tasarımı tersten, kalıp yapılacak bristol kartona aktarır.

4. Maket bıçağı ile bir altlık üzerinde beyaz kalacak kısımları oyup çıkarır.
5. Merdane ile matbaa mürekkebini kalıbın üzerine sürer.
6. Baskı makinesine kalıp üzerine temiz bristol resim kâğıdı veya renkli fon kâğıdını koyup temiz baskı yapar.
7. Şablon baskıyı asarak kurutur.
8. Şablon baskıya ismini yazar.
9. Şablon baskı çalışmasını paspartular.

Linol Baskı Tekniği Konusunda;

1. Konu ile ilgili ön tasarımları kurşun kalem ile çizer.
2. Çini mürekkebi ve fırça ile siyah-beyaz değerleri gösterir.
3. Ayrıntıları göstererek tasarımı tersinden linole aktarır.
4. Beyaz kalacak kısımları linol bıçakları ile oyarak çıkarır.
5. Kalıbı hazırladıktan sonra üzerine lâstik merdane ile matbaa mürekkebini sürer.
6. Baskı makinesinde bristol kâğıda dikkatlice basar.
7. Baskıyı kurutarak paspartular.

Serigrafi Baskı Tekniği Konusunda;

1. Şaseye ipek bezini gererek sağlamlaştırır.
2. Konuyu aşama sırasına göre yağlı pastel ile çizer.
3. İpeği lâklayarak, kurutur.
4. Işıklı masa üzerine konan filmlerin yan kısımlarını bantlar.
5. Üzerine lâk sürülmüş çevreyi film üzerine yerleştirerek, üstüne siyah fon kartonu koyduktan sonra, pres yapar.
6. 3-5 dakika ışık vererek tazyikli su ile yıkar.
7. Çalışmaları kırmızı ışıklı karanlık bir odada yapar.
8. Kalıbı masaya yerleştirip mat boya ile istenilen adette baskı yapar.
9. İkinci baskı için kalıbı, film çözücü veya hipo dolu bir kaptaki yarım saat bekletir.
10. Selülozik tiner ile ipek bezin iki yüzeyini temizler.

Gravür Tekniği Konusunda;

1. Gravür için ön tasarım yapar.
2. Çinko levhanın alt ve üst yüzeylerini sıvı asfaltla kaplar.
3. Tasarımı belli ölçüdeki çinko levhaya tersinden çizer.
4. Sivri bir metal uç ile kazıyarak çizgisel doku sağlar.
5. 1/6 oranında sulandırılmış nitrik asit içinde 10-15 dakika bırakarak doku elde eder.

6. Asfaltı selülozik tinerle temizler.
7. Üzerine istenilen miktarda matbaa mürekkebi sürerek, fazlalıklarını temizler.
8. Baskı makinesinde nemlendirilmiş baskı kâğıdına basar.
9. Gravür baskıyı bantlayarak kurutur ve paspartular.

Ağaç Baskı Tekniği Konusunda;

1. Kalıp için uygun ağaç malzemesi (çam, ıhlamur ağacı) seçer.
2. Kompozisyon için ön tasarımlar yapar.
3. Tasarımda siyah-beyaz etkileri ile birlikte ağacın yapısal dokusunun özelliğini belirler.
4. Tasarımı tersinden ağacın üzerine geçirir.
5. Beyaz kalacak kısımları oyma kalemleri ile oyar.
6. Üzerine matbaa mürekkebinin lâtik silindir ile sürer.
7. Baskı makinesinde baskı işlemini gerçekleştirir.
8. Baskı makinesi yoksa kaşık yardımıyla baskıyı tamamlar.

RESİM ATÖLYE DERSİ LİSE III. SINIF ÖĞRETİM PROGRAMI

AMAÇLAR:

1. Canlı modelin genel yapısını kavrayabilme
2. Algılamalarını geometrik formlar biçiminde yüzeye yansıtabilme
3. Konu-mekan ilişkisini yüzey üzerinde gösterebilme
4. Konunun gerektirdiği düzene ve yere göre nesnelere yerleştirebilme
5. Düzenlemede birlik sağlamak için ilgi merkezini kavrayabilme
6. Zıtlıklardan bütüne gidişi yüzey üzerinde gösterebilme
7. Doğadaki formları belli bir düzen içinde yüzeye aktarabilme
8. Atatürk'ün çeşitli portrelerini yapabilme
9. Soyut kavramları ve soyut resmi kavrayabilme
10. Hazır nesnelere kullanarak yüzey üzerine düzenlemeler yapabilme
11. Kolaj tekniğini tanıyabilme
12. Kolaj tekniğinde uygulama yapabilme
13. Kavramsal düşüncede üçüncü boyutu boya ile verebilme
14. Sanat eserlerini plastik açıdan çözümleyebilme
15. Resim sergileme özelliklerini kavrayabilme
16. Çağdaş sanat akımlarını kavrayabilme
17. Bilim ve teknikte görülen gelişmelerin çağdaş sanata etkisini kavrayabilme
18. Çağdaş Türk resim sanatçılarını tanıyabilme

19. Çağdaş yabancı resim sanatçılarını tanıyabilme
20. Sanatın insan yaşamındaki yerini kavrayabilme
21. Türk resim sanatının evrensel sanat içindeki yerini kavrayabilme

ÜNİTE 1

DÜZENLEME ELEMANLARI

I. KONU

Amaç I: Canlı modelin genel yapısını kavrayabilme

Davranışlar:

1. Doğru görme yöntemlerini söyleme/yazma
2. Modelin organik yapısını söyleme/yazma
3. Proporsiyon (oran), hareket, renk değerlerini söyleme/yazma

II. KONU : RESİMDE GEOMETRİK KURGU

Amaç I: Algılamalarını geometrik formlar biçiminde yüzeye yansıtabilme

Davranışlar:

1. Objelerin bütün içerisindeki geometrisini yüzey üzerinde gösterme
2. Bütünün eskizini hazırlama
3. Algılarını geometrik formlarla kompozisyona dönüştürme.

III. KONU: KONU-MEKAN İLİŞKİSİ

Amaç I: Konu-mekan ilişkisini yüzey üzerinde gösterebilme

Davranışlar:

1. Konuya uygun mekân hazırlama
2. Konu-mekan bütünlüğünü sağlayan kompozisyon hazırlama
3. Hazırladığı kompozisyonu yüzey üzerine yansıtırma
4. Kompozisyonu oluştururken rengin plân etkisini ifade etme.

IV. KONU: MEKANDA NESNELER

Amaç I: Konunun gerektirdiği düzene ve yere göre nesnelere yerleştirebilme

Davranışlar:

1. Nesnelere koyu-açık değerlerle yüzeyde biçimler oluşturma
2. Belirlenmiş nesnelere plastik elemanlar ile mekanda dengeli olarak kullanma.
3. Doğa ile ilgili görünür düzeni kendi düşünce ve sezgilerine göre yüzeyde biçimlendirme
4. Nesnelere yer aldığı mekânı yüzey üzerinde ton, çizgi, hacim, dokuyla gösterme.

V.KONU: RESİMDE İLĞİ MERKEZİ

Amaç 1: Düzenlemede birlik sağlamak için ilgi merkezini kavrayabilme

Davranışlar

1. Plastik elemanları söyleme/yazma
2. Örnek kompozisyonlar inceleyerek bunların ilgi merkezlerini söyleme/yazma
3. Yön ve hareket ile ilgi merkezinin ilişkisini söyleme/yazma

VI.KONU: ZITLIKLARDAN BÜTÜNE GİDİŞİ

Amaç 1: Zıtlıklardan bütüne gidişi yüzey üzerinde gösterebilme

Davranışlar

1. Açık-koyu ilişkisini resim yüzeyinde gösterme.
2. Büyük-küçük ilişkisini resim yüzeyinde gösterme.
3. Kalın-ince ilişkisini resim yüzeyinde gösterme.
4. Geniş-dar ilişkisini resim yüzeyinde gösterme.
5. Yatay-dikey ilişkisini resim yüzeyinde gösterme.
6. Sıcak-soğuk, kontrast renk ilişkisini resim yüzeyinde gösterme.
7. Farklı doku, farklı leke ilişkisini resim yüzeyinde gösterme.
8. Resim yüzeyinde bütün içerisinde zıtlıkların etkisini gösterme

VII. KONU: DOĞADAN ÇALIŞMA

Amaç 1: Doğadaki formları belli bir düzen içinde yüzeye aktarabilme

Davranışlar:

1. Doğadan algılarını yüzey üzerine renklerle ifade etme
2. Çalışmalarında kişisel farklılıklarını oluşturma
3. Doğadaki ritmi algılayıp yüzey üzerine renklerle uygulama

ÜNİTE II

ATATÜRK PORTRELERİ

KONU 1: ATATÜRK'ÜN ÇEŞİTLİ PORTRELERİ

Amaç 1: Atatürk'ün çeşitli portrelerini yapabilme

Davranışlar:

1. Seçilen Atatürk portrelerinin eskizlerini hazırlama
2. Hazırladığı eskizleri yüzey üzerine aktarma
3. Atatürk portrelerini Ata'nın karakteristik Özelliklerini yansıtarak boyama

ÜNİTE III
KAVRAMSAL DÜŞÜNME VE KAVRAMI DESTEKLEYİCİ TEKNİKLER

1.KONU:

Amaç1: Soyut kavramları ve soyut resmi kavraya bilme

Davranış:

1. Soyut kavramını örneklerle söyleme / yazma
2. Non – Figüratif resmin özellikleri söyleme / yazma
3. Algıların ve duyguların renkle ifade edilebileceğini söyleme /yazma
4. Çalışmalarında kişisel farklılığın oluşması gerektiğini söyleme/ yazma

II. KONU. HAZIR NESNELERLE YÜZEY BİÇİMLENDİRME

Amaç: Hazır nesnelere kullanarak yüzey üzerinde düzenlemeler yapabilme

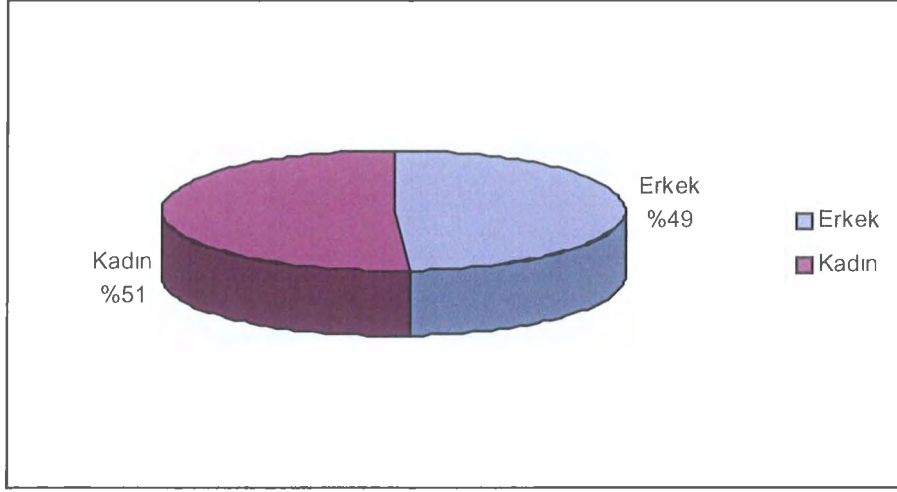
Davranış :

1. Hazır nesnelere toplama
2. Hazır nesnelere yüzey üzerinde kompozisyon oluşturma
3. Hazır nesnelere farklı yorumlarda kullanma

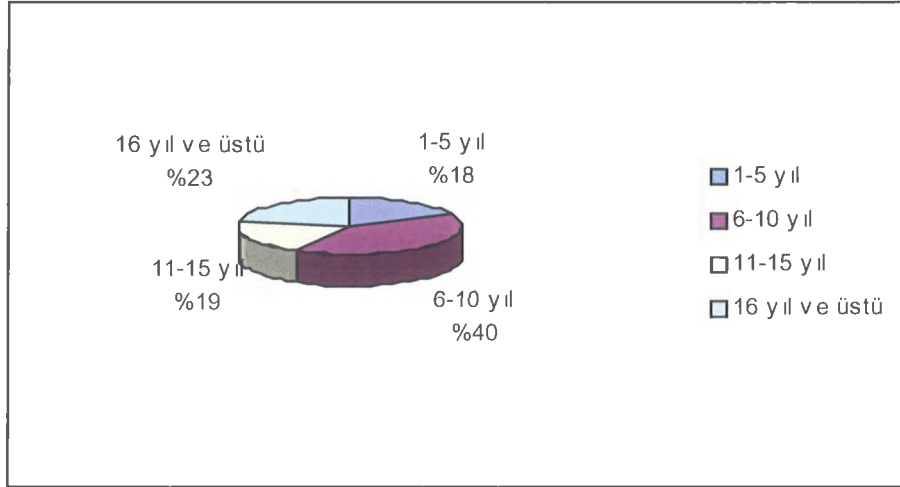
EK 5**ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN DAİRE
GRAFİKLERİ**

EK 5- Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Daire Grafikleri.

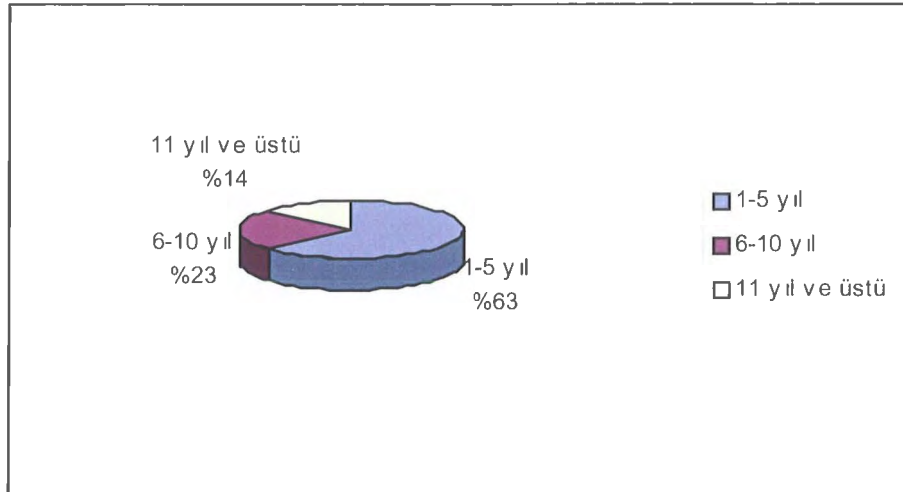
1- Cinsiyetiniz:

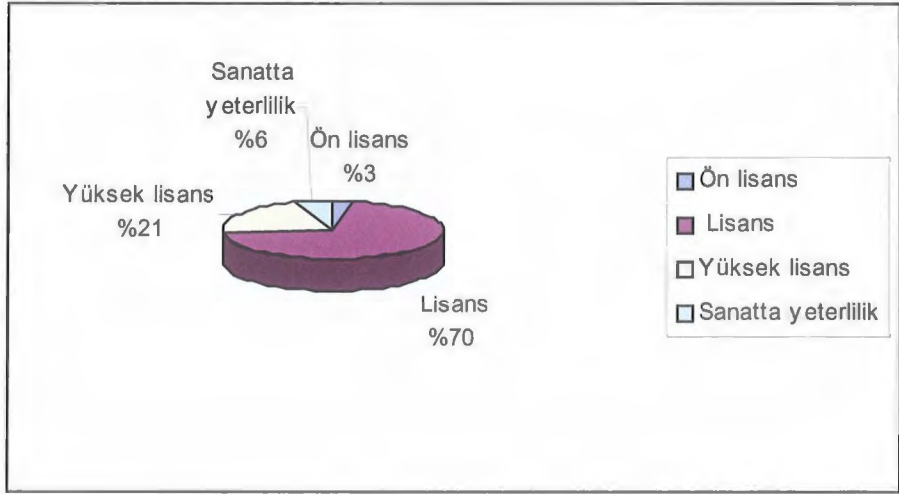
2- Resim Öğretmeni olarak çalıştığınız süre.

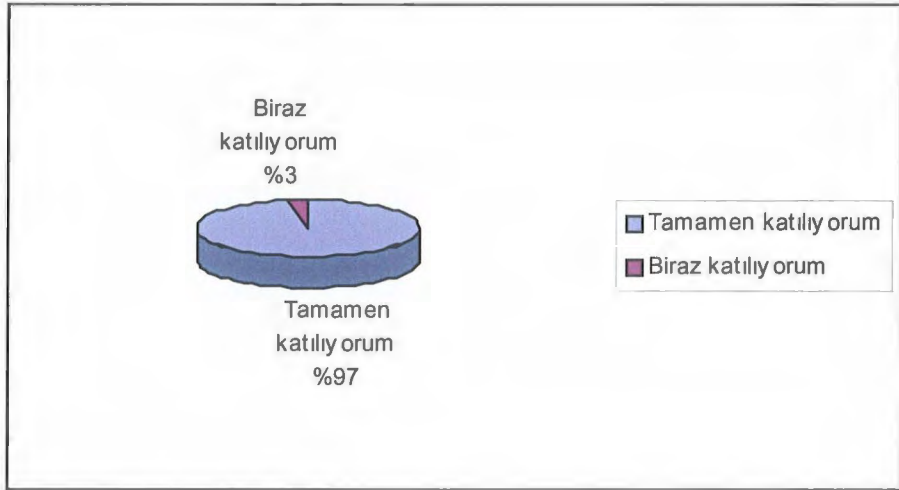
3- Güzel Sanatlar Lisesindeki hizmet süreniz.

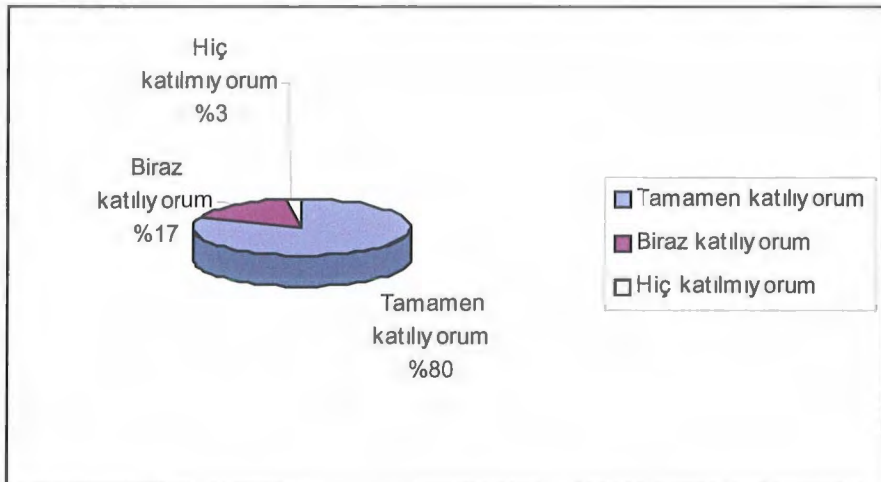
4- Resim-iş alanında gördüğünüz eğitim.

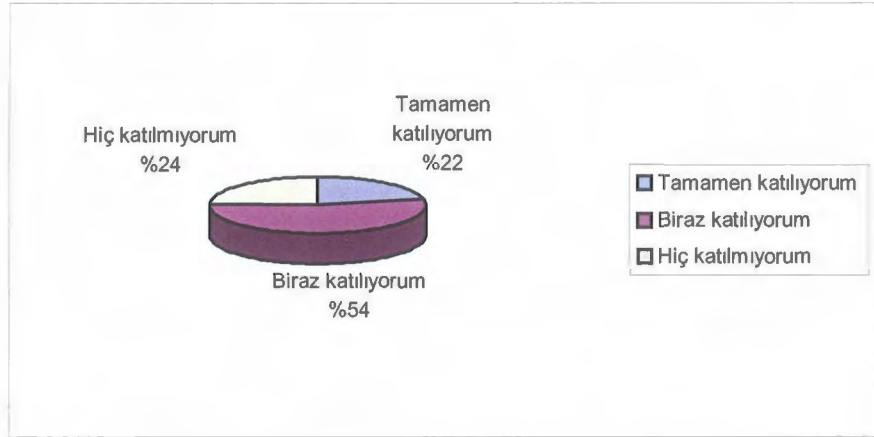
5- Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde işlenen resim derslerinin, Genel Liselerden daha farklı, kapsamlı işlenmesi gerektiğine inanıyorum.

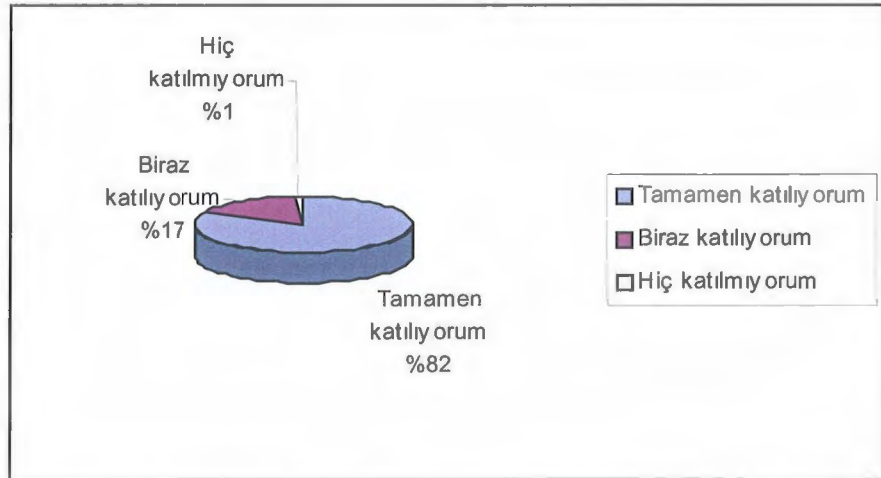
6- Renk bilgisi konusunun Anadolu Güzel Sanatlar liselerinde daha ayrıntılı olarak işlenmesi gerektiğini düşünüyorum.

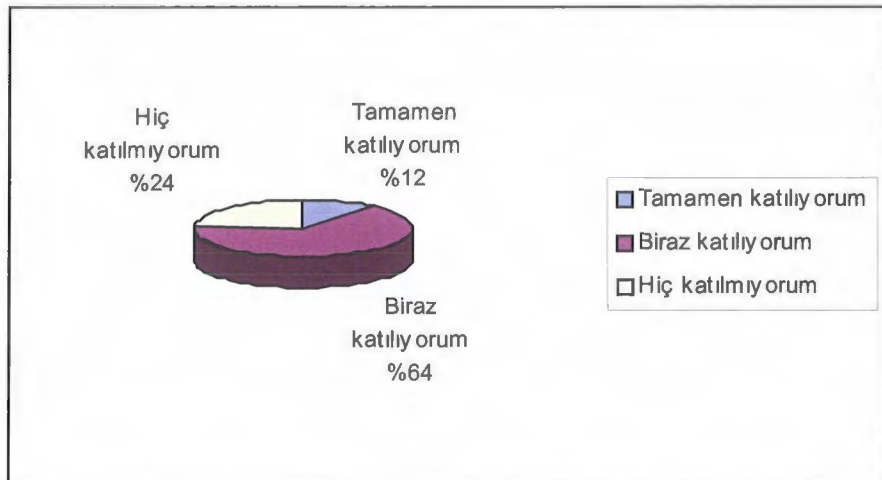
7-Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi "Resim Atelye" programında Renk bilgisi konusu kapsam olarak yeterli değildir.

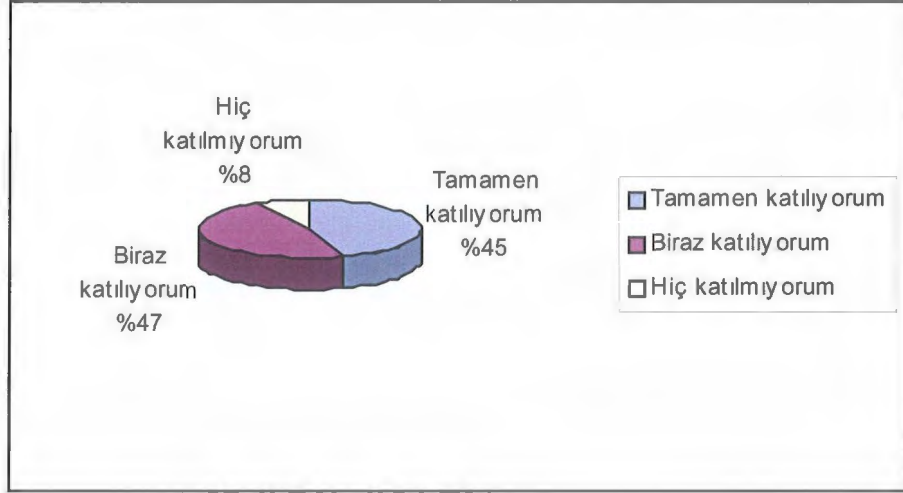
8-Renk bilgisi konusunun öğrencinin kişiliğinin, yaratıcı gücünün, estetik düşüncesinin gelişiminde ve sosyal yaşamında önemli katkıları vardır.

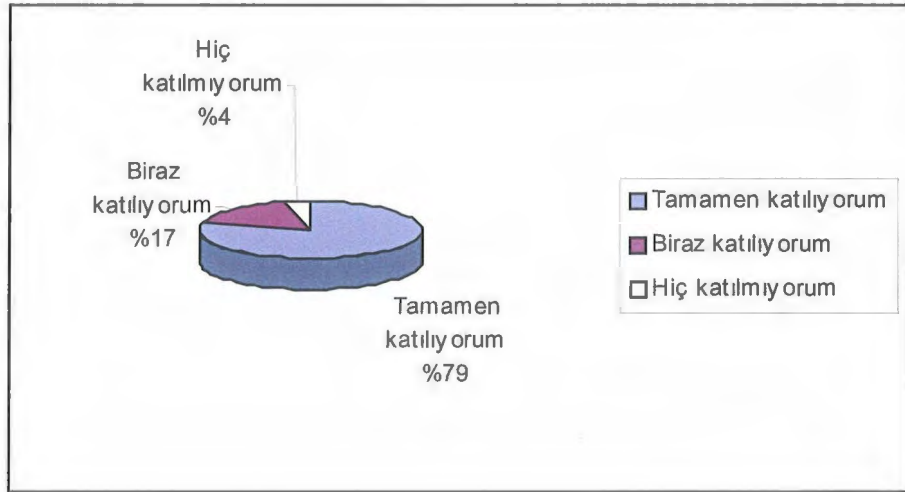
9-Resim programında yer alan Renk Bilgisi konusu amaç ve davranış açısından incelediğimde öğrencilerin uygulama ve yeni davranışlar kazanmasında yetersiz buluyorum

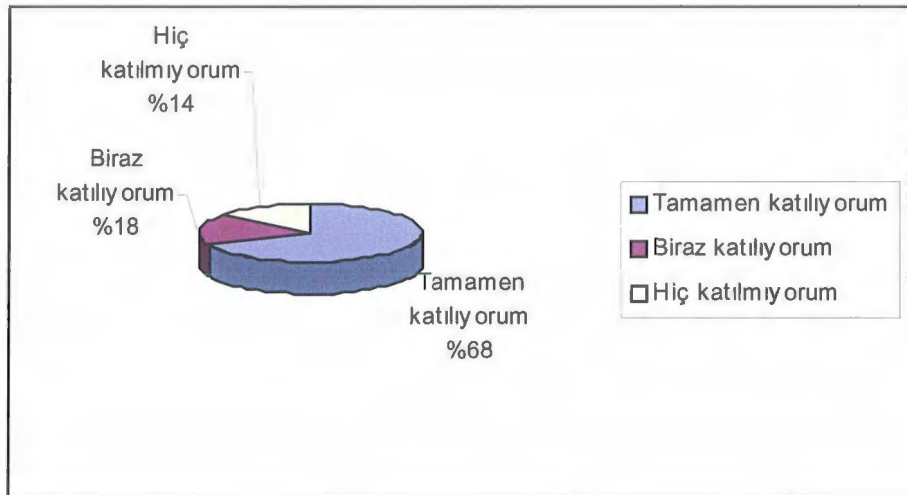
10- Renk bilgisi konusu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Atelye programındaki amaçlara ulaşacak şekilde uygulanmaktadır

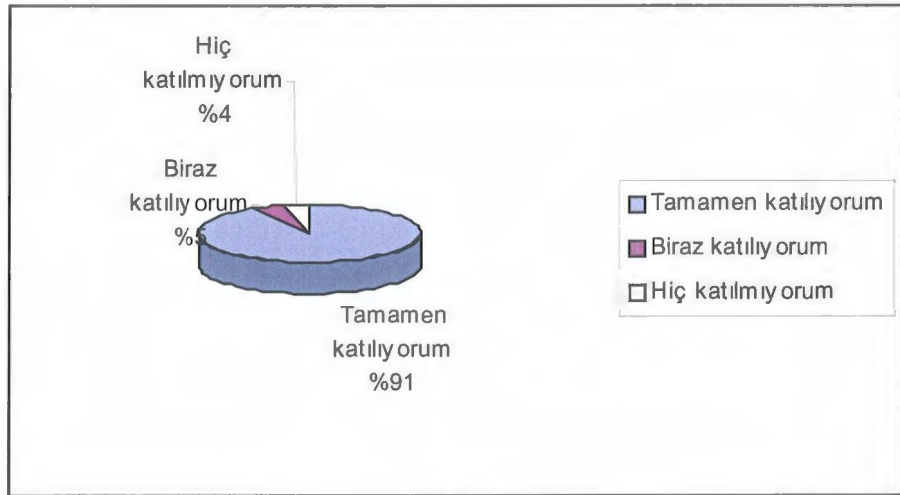
11- Renk bilgisi konusu suluboya tekniğinde uygulanmalıdır.

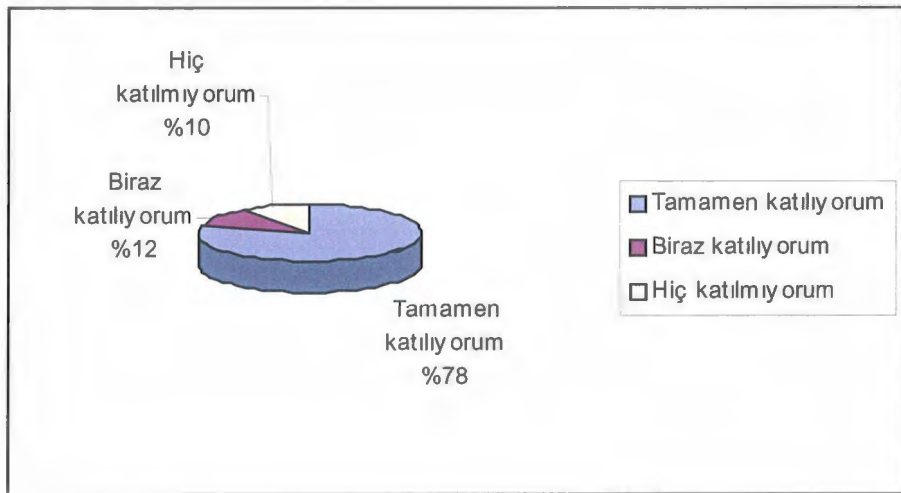
12- Renk bilgisi konusu pastelboya tekniğinde uygulanmalıdır.

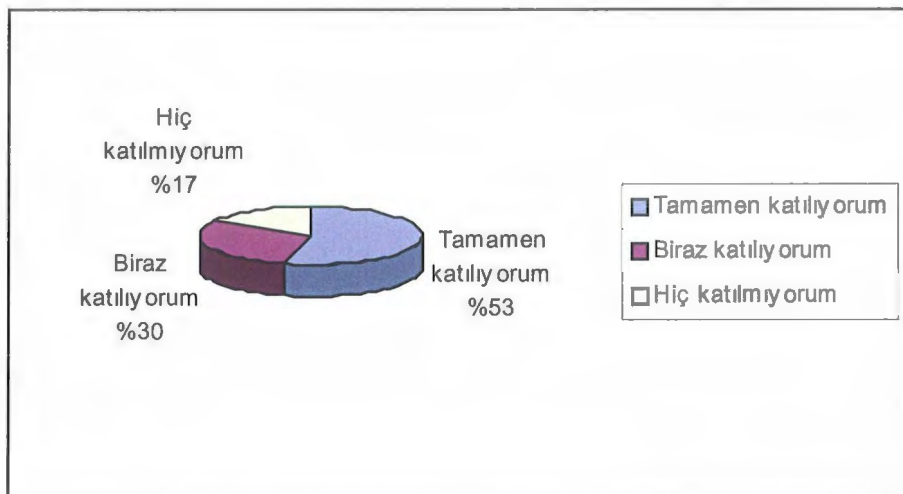
13- Renk bilgisi konusu guvaş boya tekniğinde uygulanmalıdır.

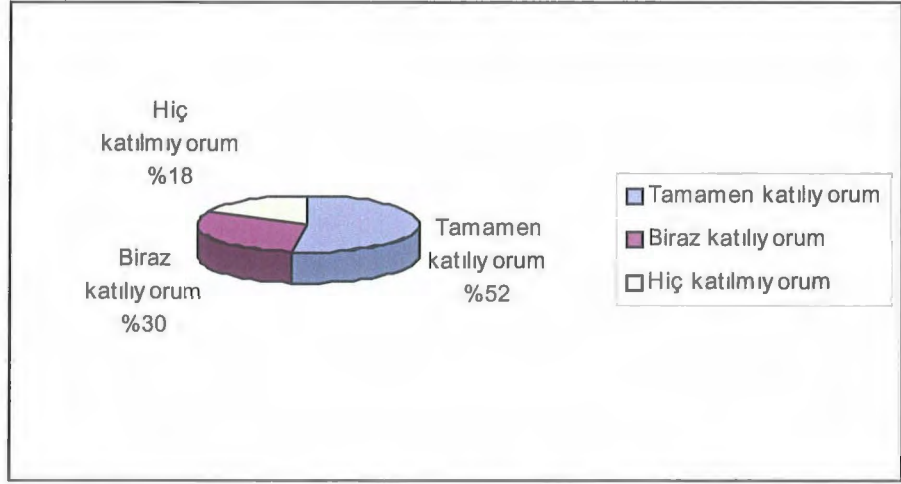
14- Renk bilgisi konusu yağlı boya tekniğinde uygulanmalıdır.

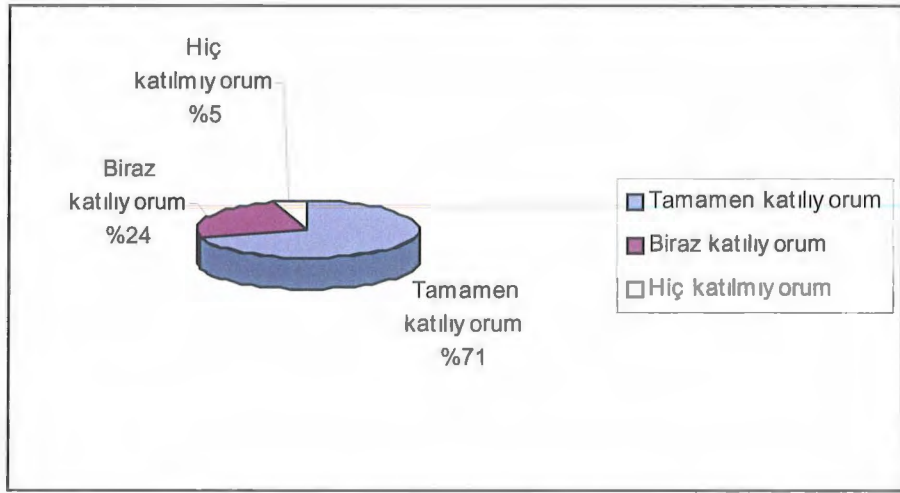
15- Renk bilgisi konusu kolaj tekniğinde uygulanmalıdır.

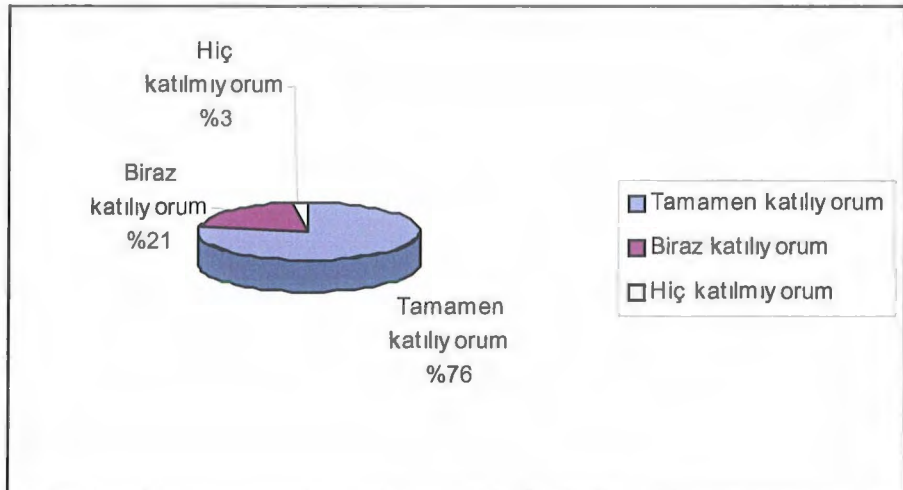
16- Renk bilgisi konusu karışık teknik ile uygulanmalıdır.

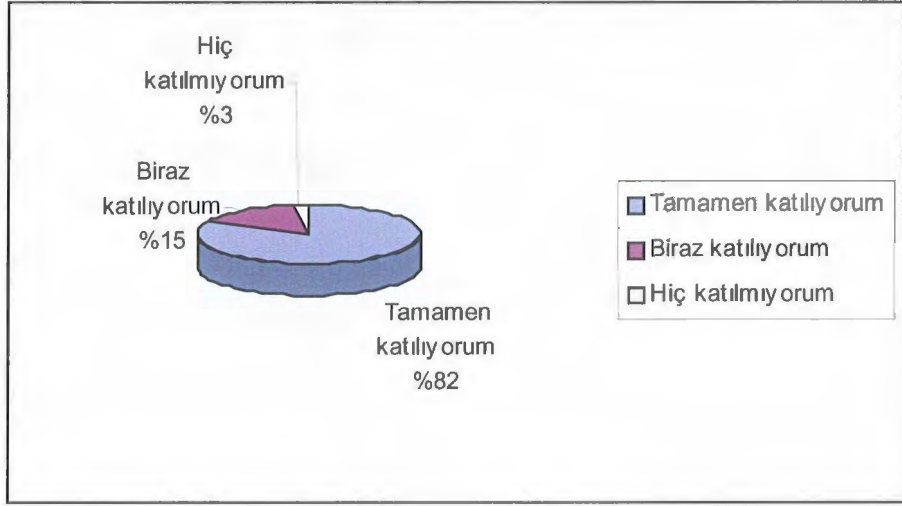
17- Renk bilgisi konusunun işlenişinde hazırlık, lise I, lise II, lise III öğrencilerine her sene farklı uygulamalar ve farklı teknikte çalışmalarla gerçekleştirilmelidir.

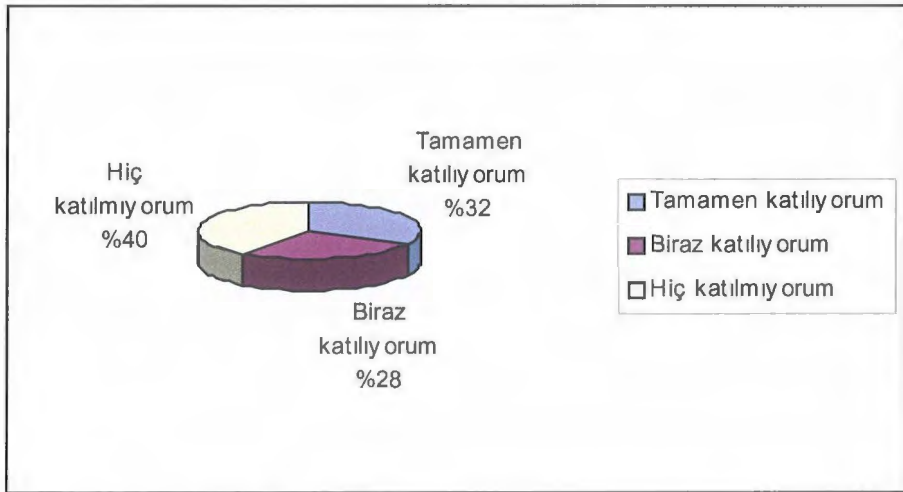
18- Renk konusunun aktarılmadan önce gerekli ön hazırlıkları(slayt hazırlığı, örnek çalışmalar, zümre öğretmenler ile işbirliği vb) yapmaya gereksinim duyuyorum.

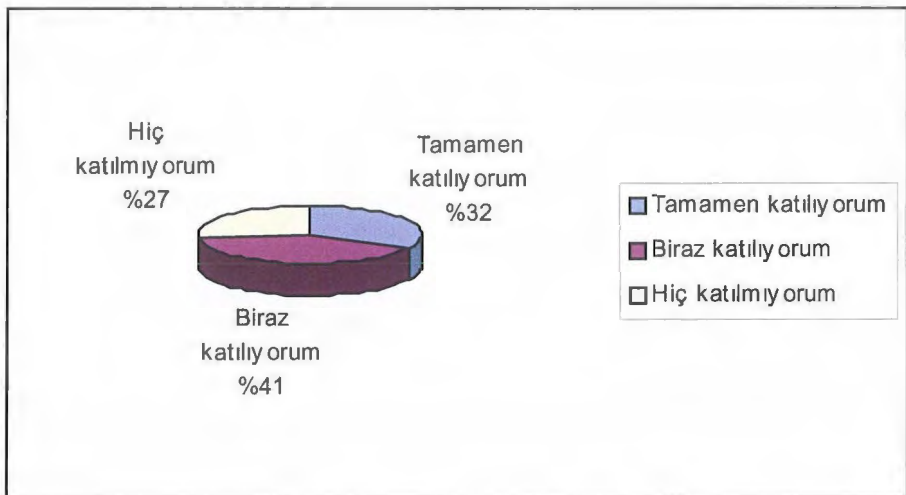
- 19- Dersin etkililiği açısından renk konusunu sanat eğitiminin dört disiplini(estetik, eleştiri, uygulama, sanat tarihi) ile bağlantılandırmaya gerek duyuyorum.

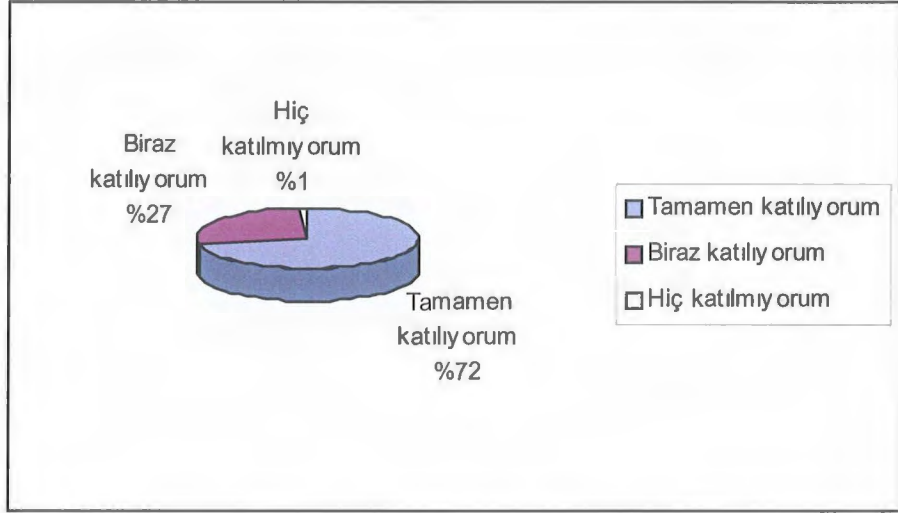
- 20- Renk konusunu işlerken deneylere yer vermeye gerek olduğunu düşünmüyorum.

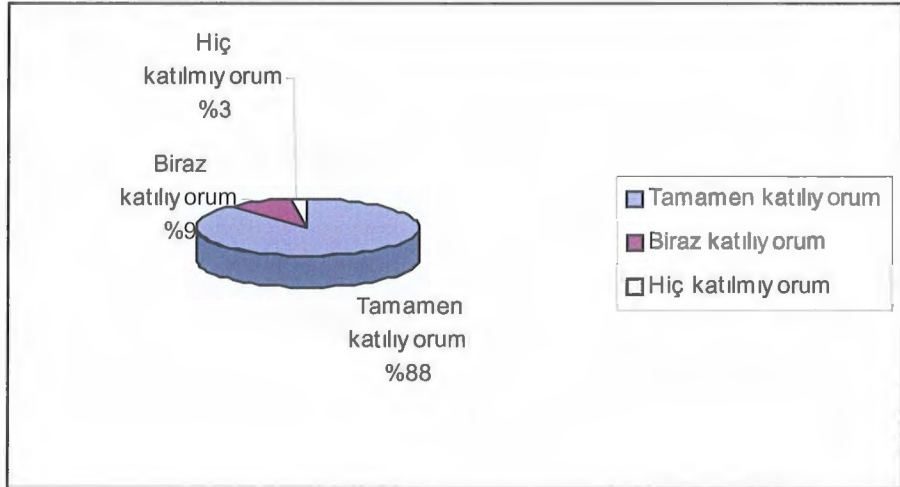
- 21- Okulumuzda renk konusunu daha etkili anlatacak malzeme ve mekan yeterli olduğunu düşünmüyorum.

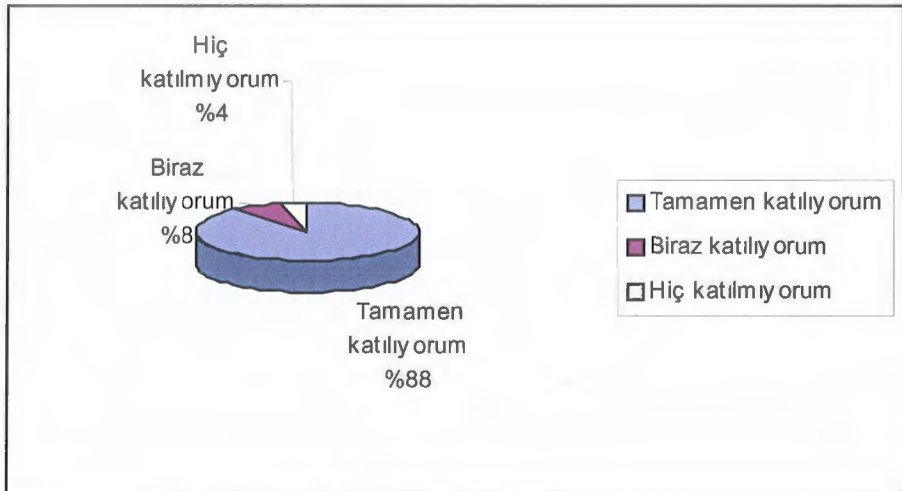
22- Renk konusunda örnek çalışmalar, slaytlar, sanatçı eserlerinden örnekleri kullanıyorum.

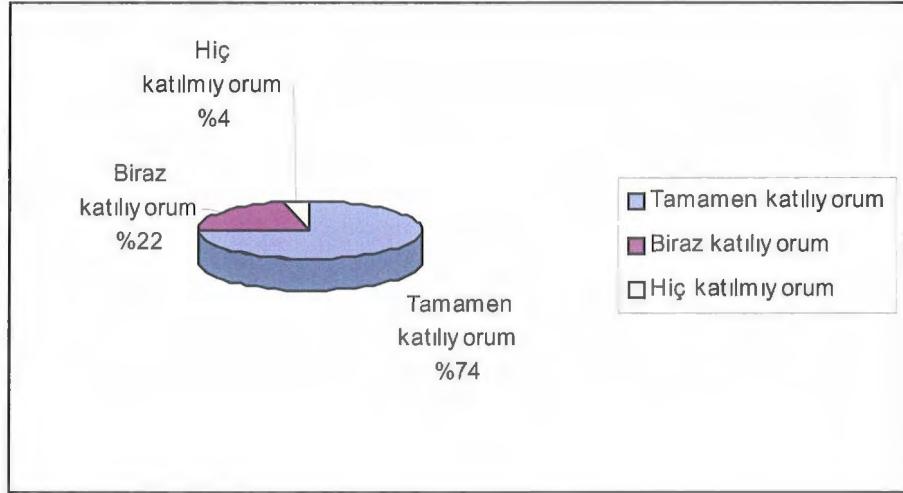
23- Renk bilgisi ve renk zıtlıkları anlatıldıktan sonra uygulama çalışmalarına geçilmelidir.

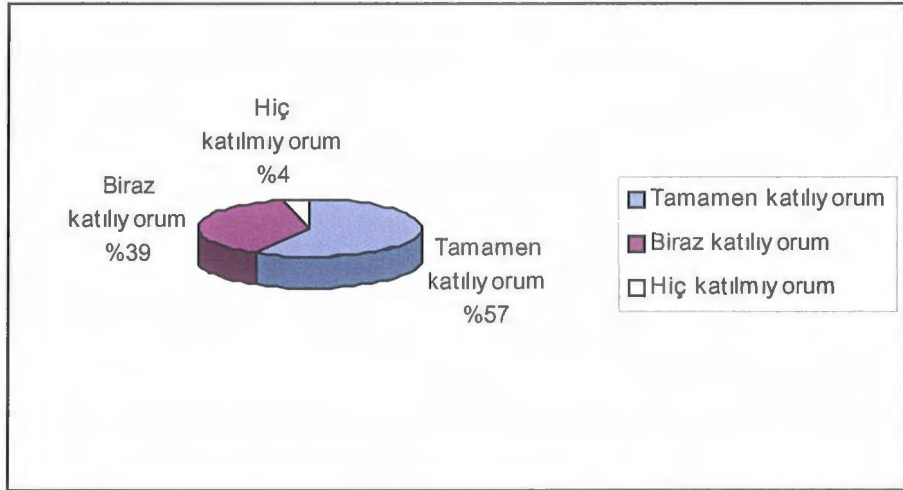
24- Renk bilgisi konusunda bir çok teknikte(suluboya, lavi,pastel vb) çalışmak öğrencinin konuyu anlamasına yardımcı olacaktır.

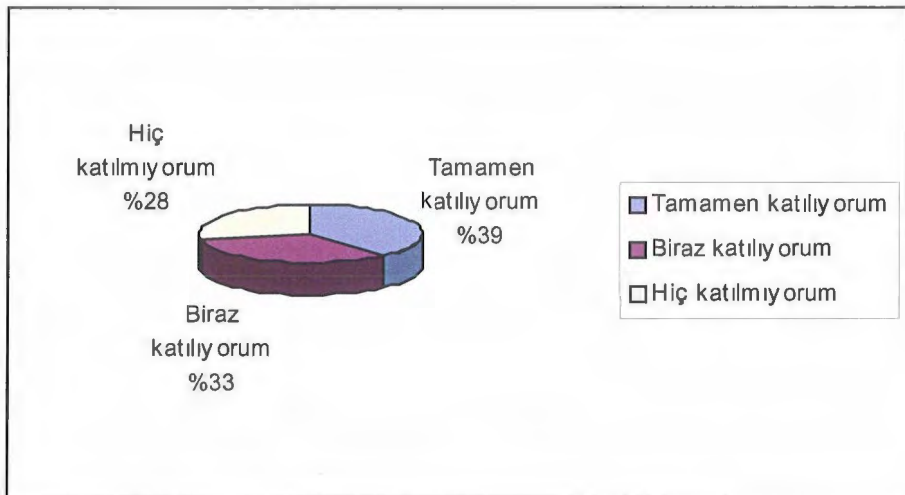
25- Öğrencilerin kendi renk dünyasının oluşumuna katkısı olacağından serbest uygulamalara yer verilmelidir.

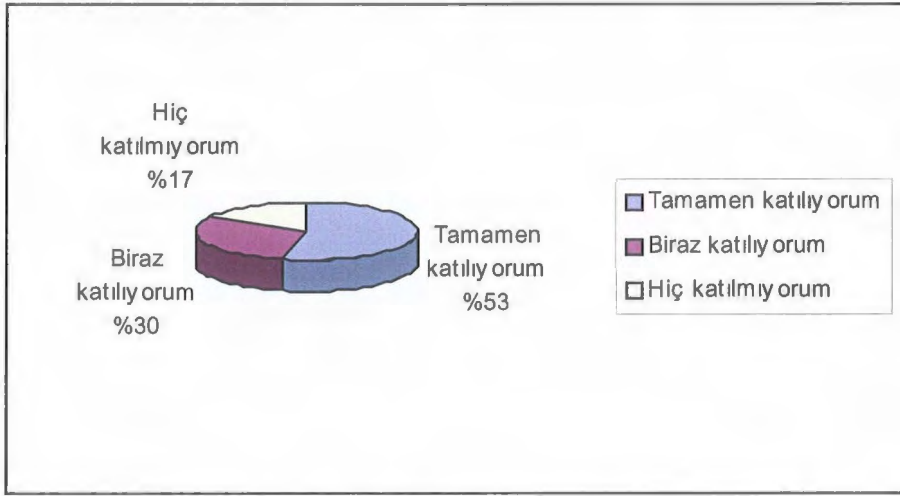
26- Öğrencilerin renk dünyasının oluşumunda yaşadığı çevrenin renk armonisini dikkate aldığını düşünüyorum.

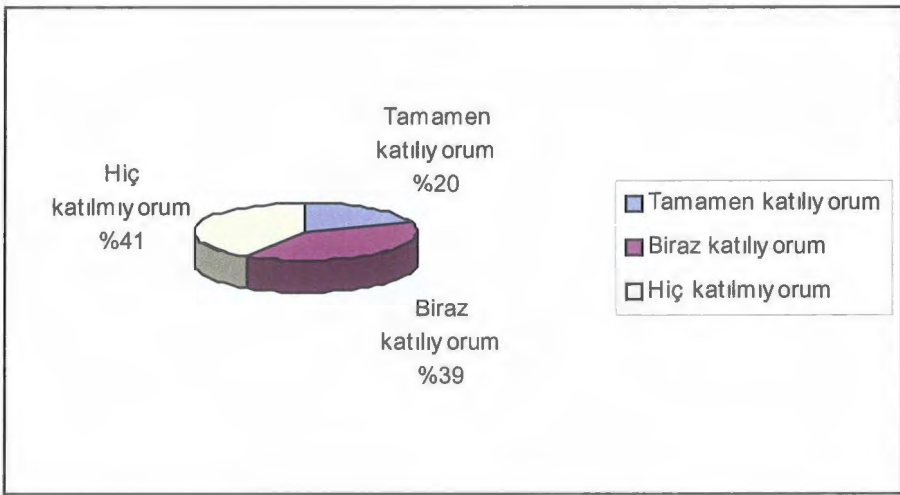
27- Renk bilgisi ve renkli uygulamaların öğrencilerin eğitimi açısından daha etkili ve yararlı hale getirilmesinde hizmet içi eğitim programına gereksinim vardır.

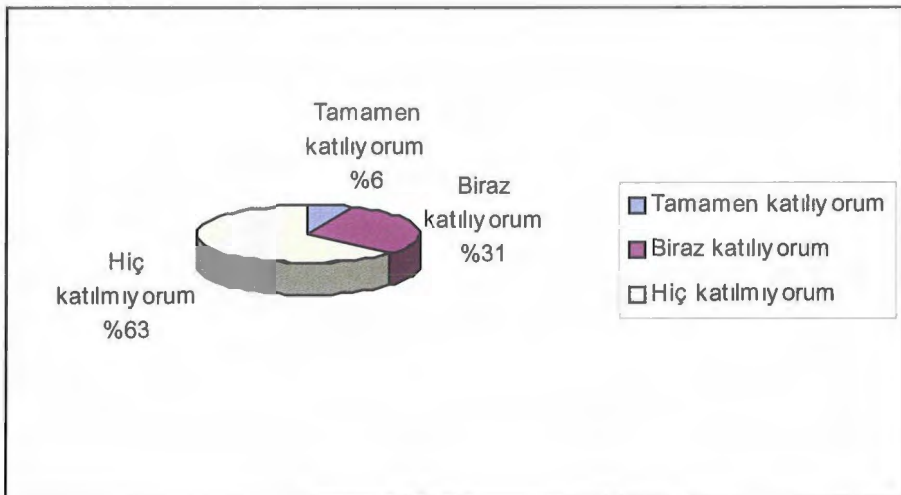
28- Renk bilgisi ve renkli uygulamaların öğrencilerin eğitimi açısından daha etkili ve yararlı hale getirilmesinde diğer Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Öğretmenleri ile işbirliğini yeterli bulmuyorum.

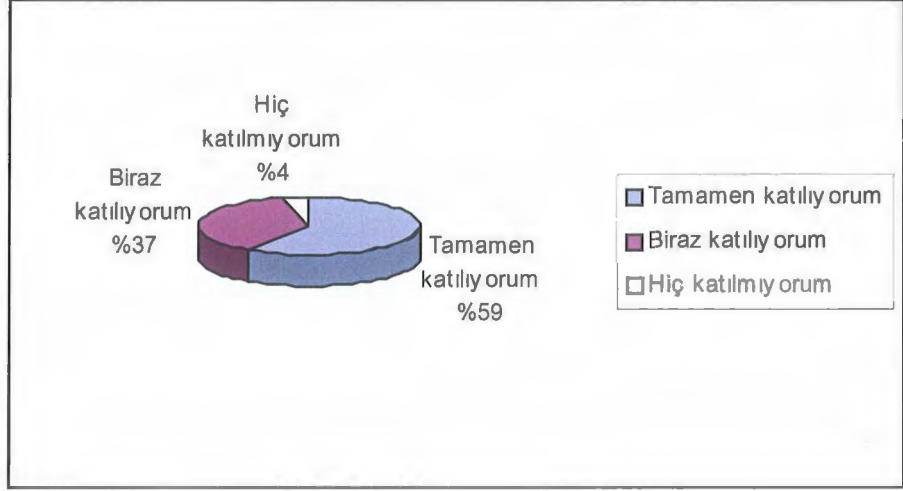
29- Üniversitede renk bilgisi konusunda yeterli eğitim aldığımı düşünmüyorum.

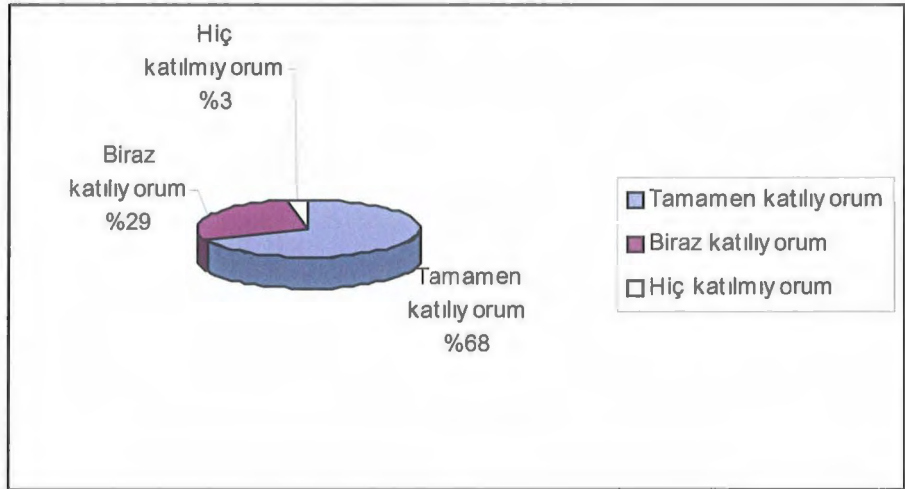
30- Renk konusunda dersi etkili biçimde yürütemediğimi düşünüyorum.

31- Renkli çalışmaların öğrencilerin kendilerini anlatmalarına olanak sağladığını düşünüyorum.

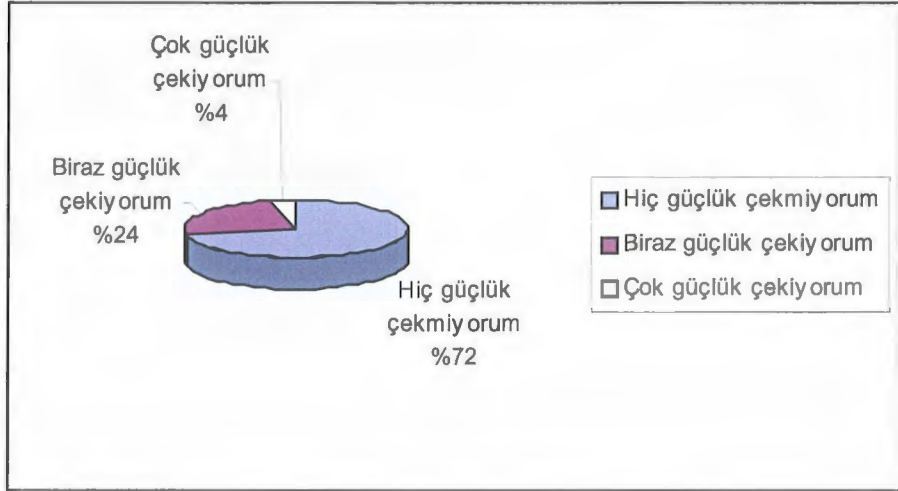
32- Öğrencilerin renkli uygulamalarda, kısıtlanmadan çalışmalarına olanak sağlanması gerektiğini düşünüyorum.

33- Konu ile ilgili kuramsal bilgiler verme zamanını ve biçimini belirleme.

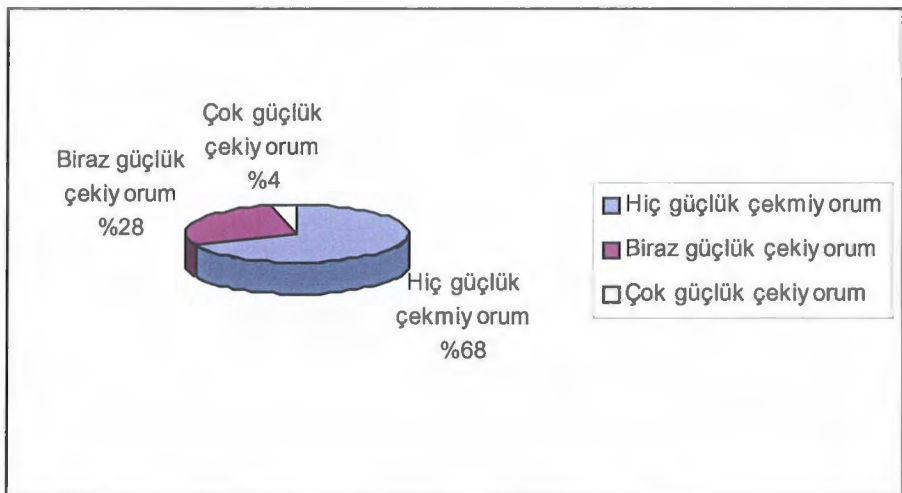
34- Öğrencilere, buldukları resimsel gelişim düzeylerine uygun çalışmalar yaptırma.

35- Konuyu etkili kılabilecek renk zıtlıklarını belirlemelerine yardımcı olma.

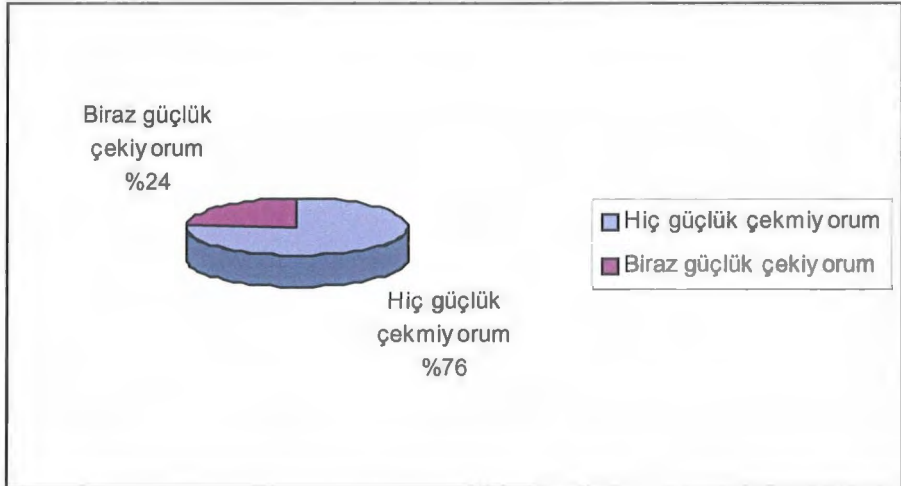
36- Öğrencilerin kişisel özellikleri ile ilgilerini tanıyarak yapılacak çalışmalarda öğrencinin bu durumunu göz önünde bulundurma.

37- Renk konusunu sanat eserleri ile örneklendirme(eser inceleme).

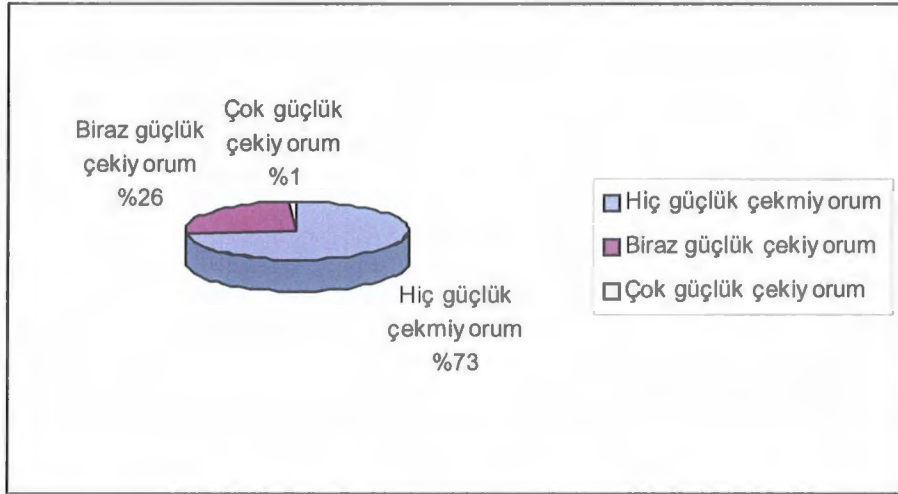
38- Öğrencilere çalışmalarını ile ilgili uygun dönütler verme ve uygun düzeltme yollarını izleme.

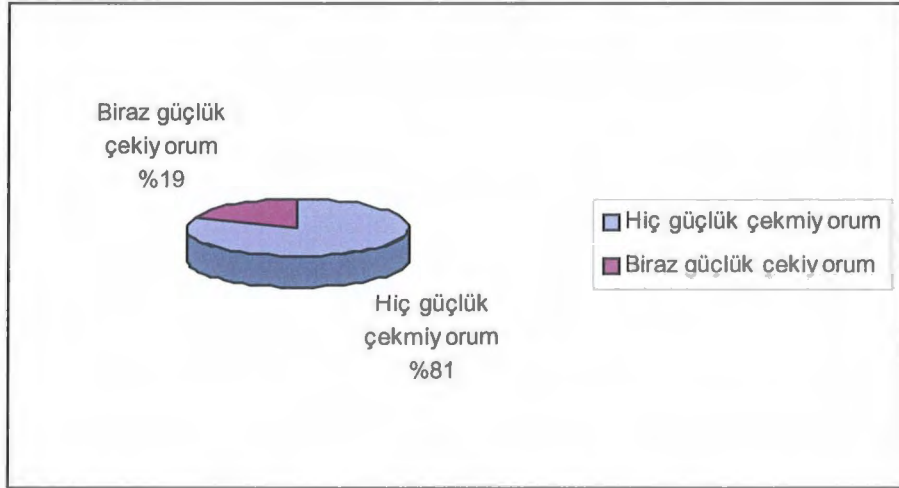
39- Öğrencilerin isteyerek çalışma yapmalarını sağlayıcı etkili yollar izleme.

40-Renkli uygulamalarda farklı yöntem ve teknikleri etkili biçimde uygulama.

41- Resim dersi içinde renk öğretiminde, kullanılan yöntem ve tekniklerden "Bireysel Çalışma Yöntemini" etkili biçimde uygulama.

42- Resim dersi içinde renk öğretiminde, kullanılan yöntem ve tekniklerden "Grup Çalışması Yöntemini" etkili biçimde uygulama.

43- Resim dersi içinde renk öğretiminde, kullanılan yöntem ve tekniklerden “Dramatizasyon Yöntemini” etkili biçimde uygulama.

44- Resim dersi içinde renk öğretiminde, kullanılan yöntem ve tekniklerden “Hayali Çalışma Yöntemini” etkili biçimde uygulama.

45- Resim dersi içinde renk öğretiminde, kullanılan yöntem ve tekniklerden “Müzikle Çalışma Yöntemini” etkili biçimde uygulama.

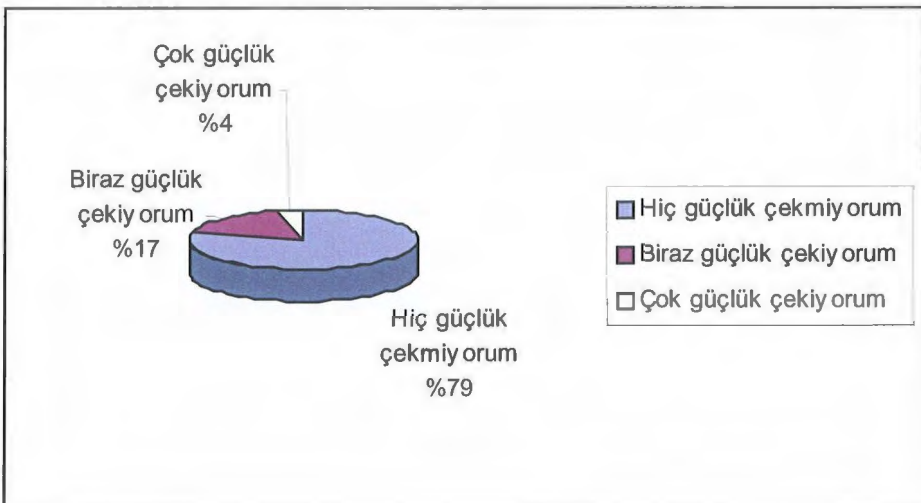
46- Resim dersi içinde renk öğretiminde, kullanılan yöntem ve tekniklerden “Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemini” etkili biçimde uygulama.

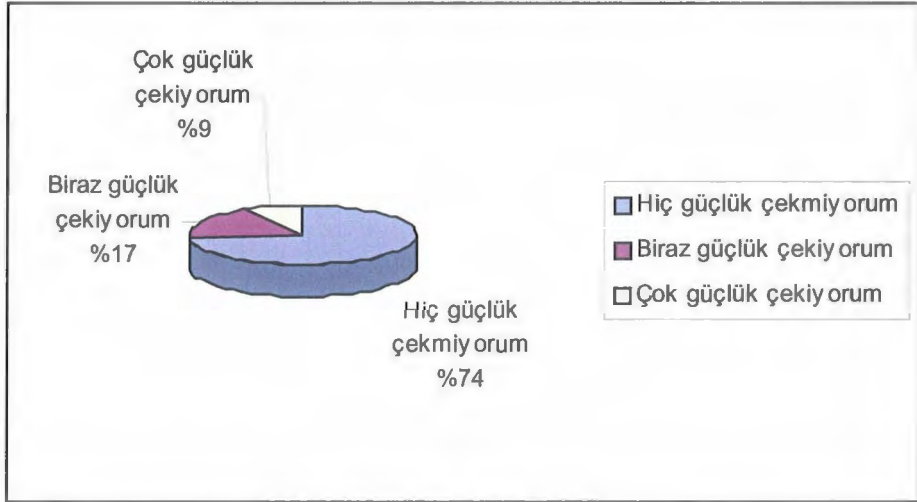
47- Resim dersi içinde renk öğretiminde, kullanılan yöntem ve tekniklerden “Çözümleme ve Birleştirme Yöntemini” etkili biçimde uygulama.

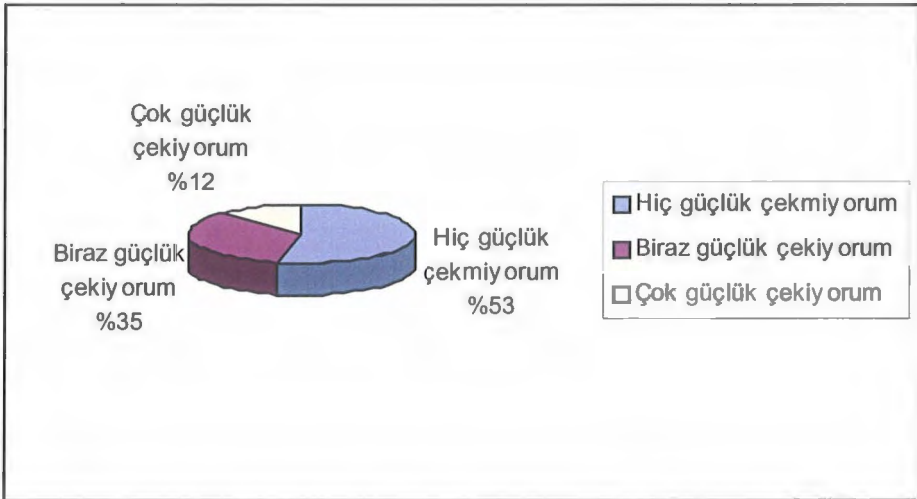
48- Resim dersi içinde renk öğretiminde, kullanılan yöntem ve tekniklerden “Gözlem Yöntemini” etkili biçimde uygulama.

49- Resim dersi içinde renk öğretiminde, kullanılan yöntem ve tekniklerden “Gösteri Yöntemini” etkili biçimde uygulama.

50-Resim dersi içinde renk öğretiminde, kullanılan yöntem ve tekniklerden “Ezberden Resim Yapma Yöntemini” etkili biçimde uygulama.

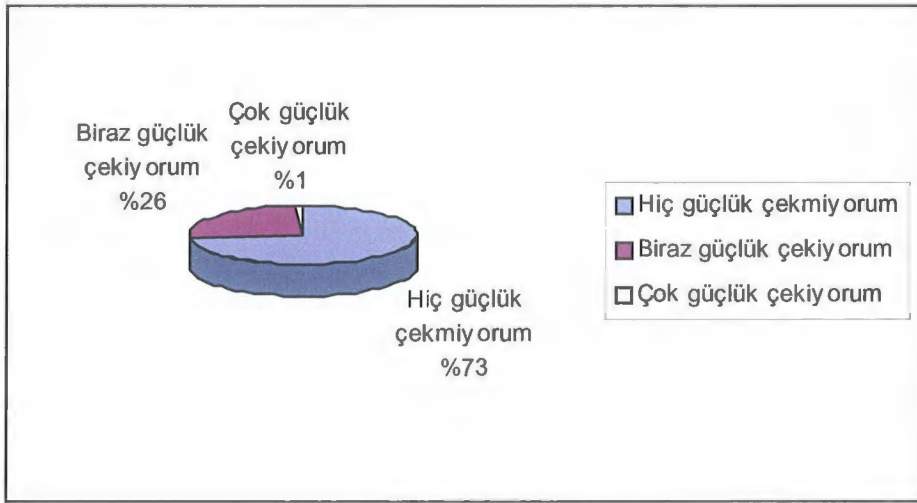
51-Resim dersi içinde renk öğretiminde, kullanılan yöntem ve tekniklerden “Kopya Yöntemini” etkili biçimde uygulama.

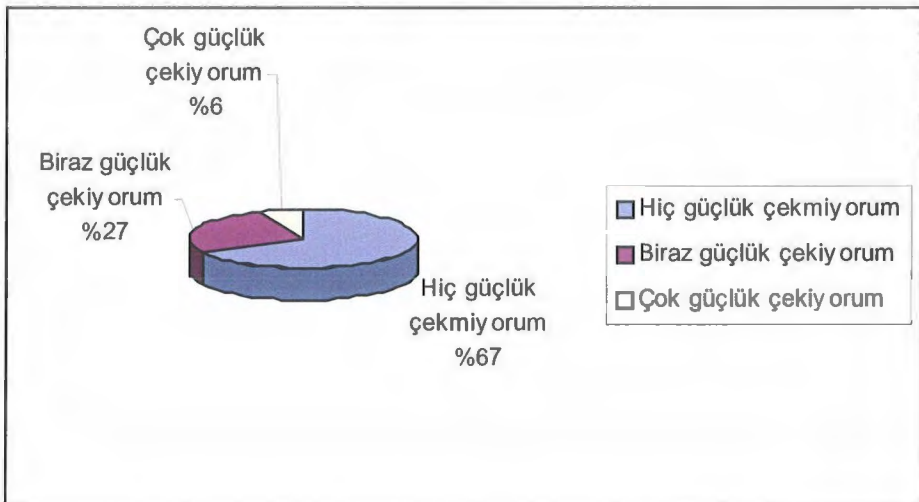
52- Resim dersi içinde renk öğretiminde, kullanılan yöntem ve tekniklerden “Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemini” etkili biçimde uygulama.

53- Öğrencilerin ilgilerini yaptıkları çalışmalar üzerinde toplamalarını ve çalışmalarını sürdürmelerini sağlayıcı önlemler alma.

54- Fiziksel ortamı öğrencilerin özgür ve rahat çalışacağı şekilde düzenleme.

55- Yıl sonu veya dönem içi öğrenci sergileri düzenleme.

KAYNAKÇA

Aksoy, Özgönül, **Biçimlendirme**, Karadeniz Gazetecilik Matbaacılık, 1997.

Aksoy, Sema Ünalın. “İlköğretim Okullarında Resim-İş Dersi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Problemler”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü,1999.

Alemdaroğlu, Semra. “Leonardo Da Vinci'nin Fablllerinden Bazı Kavramlar”.**Sanat Çevresi**.Sayı:265.(Şubat 2001) s.56.

Alhurwitz, Michael. **Children And Their Art**. Harcourt Brace College Publishers: 1995.

Alter, Cevat Memduh. **Sanat Felsefesi Üzerine**. I. Baskı. Yapı Kredi Yayınları İstanbul:1996.

Arnheim,Rudolf. **Art and Visual Perception**. Los Angeles: University of California Press, 1974.

Arda, Zuhale. “İlköğretim Okullarında İkinci Kademedeki Uygulanan Sanat Eğitimi Çalışmalarına Renk Yönünden Analitik Bir Yaklaşım”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,1999.

Arsu, Tülay. **Ergenlik Belirtileri (Püberte) ve Evreleri**, <http://www.hastarehberi.com/psikiyatri/psikiyatri2/ergenlikbelirtiler10>. 01.2003 saat: 15.00.

Artut, Kazım. **Sanat Eğitimi.Kuramları Ve Yöntemleri**. I.Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık, 2001.

- Atalayer, Faruk. **Temel Sanat Öğeleri**. Anadolu Üniversitesi G.S.F. Yayınları. Yayın No:5. Eskişehir:1994.
- Avşar, Pelin. “İlköğretim I. Basamağında Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemine Göre Sanat Eleştirisi Uygulamaları ve Sonuçları”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2000.
- Ayaz Mustafa, Veysel Günay, Halil Akdeniz. **Resim**. Ankara: Yaykur, Açıköğretim Dairesi yayınları, 1976.
- Aydın, Ayhan. **Gelişim Ve Öğrenme Psikolojisi**. Anı Yayıncılı. Ankara:1999.
- Aytaç, Kemal. **Avrupa Eğitim Tarihi**. II:Basım. Dil Ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Basımevi. Ankara:1980.
- Balcı, Ali. **Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler**. 2. Basını. Ankara: A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi, 1997.
- Baltacıoğlu, İsmail Hakkı. **Toplu Tedris. İçtimai Mektep Prensiplerine Göre**. İstanbul. Sebat Basımevi, 1938.
- Başaran, İbrahim Ethem. **Eğitim Yönetimi**. Ankara: Kadıoğlu matbaası, 1983.
- Batur, Enis. **Modernizmin Serüveni**. 2.Basım. Yapı Kredi Yayınları. İstanbul:1998.
- Barkan, Manuel. **A Foundation For Art Education**. New York: Ronald Press, 1955.

- Becer, Emre. **İletişim ve Grafik Tasarım**. 2. Basım. Ankara: Dost Kitabevi, 1999.
- Berk, Nurullah. **50 Yılın Türk Resim Ve Heykeli** . I. Basım. Ankara: Türkiye İş Bankası yayınları, 1973.
- Bilen, Mürüvvet. **Plandan Uygulamaya Öğretim** . Ankara:Anı Yayıncılık. 1999.
- Binbaşoğlu, Cavit. **Genel Öğretim Bilgisi : İlk Ve Orta Dereceli Okul Öğretmenleri İçin Öğretimde İlke, Yöntem Ve Teknikleri**. VII. Basım. Ankara : Binbaşoğlu Yayınları, 1994.
- Blockley, John. **Pastel Boya Resim Tekniği**. Çeviren: Kezban akçalı. Ankara: İnkılap kitabevi, 1992.
- Borich, G.D. **Effective Teaching Methods**. Columbus, OH: Merrill, 1996.
- Bullard, R, Brewer M.J., Gaubas, N., Gibson, A., Hyland, K. Ve Sample, E. **The Occasional Trainer's Handbook**. Engewood Cliffs, NJ: Educational Tecnology Publications.
- Büyüköztürk, Şener. **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**. 1.basım. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2002.
- Camgöz, Nilgün. "Renk Türü, Doymuşluk ve Parlaklığın Dikkat Çekme ve Tercih Üzerine Etkileri". Yayınlanmamış Doktora Lisans Tezi. Bilkent Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, 2000.
- Comamala, Juan T. **Guvaş Resim Tekniği**. (Çeviren: Anahit Demir), İstanbul: İnkılap ve Aka Basımevi,1984.

Cüceloğlu, Doğan. **İçimizdeki Çocuk : Yaşamamıza Yön Veren Güçlü Varlık**
İstanbul : Remzi Kitabevi, 1992.

— **İnsan Ve Davranışı** , 2. Basım, İstanbul : Remzi Kitabevi, Büyük
Fikir Kitapları Dizisi ;1996.

Çağdaş Teknoloji Ve Sanat. **II. Ulusal Sanat Sempozyumu**. Hacettepe
Üniversitesi G.S.F. Yayın No: 8 .

Çağlarca, Sadettin. **Renk Ve Armoni Kuralları**, 3. Baskı,
İnkılapYayınevi, İstanbul: 1993.

Çakır, Ayşe. “Temel Eğitimin İkinci Basamağında Plastik Sanatlar Eğitimi”.
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim
Bilimleri Enstitüsü, 1985.

Cebeci, Suat. **Bilimsel Araştırma Ve Yazma Teknikleri**. I.Basım Alfa Basım
Yayın Dağıtım.İstanbul:1997.

D'amico, Victor. **Creative Teaching İn Art**. Scranton: International
Textbook,1942.

Demir, Abdullah. **Temel Plastik Sanatlar Eğitimi**. Eskişehir: Açıköğretim
Fakültesi Yayını, 1993.

Demirtaş, Yusuf. “Temel Sanat Eğitimi Açısından Ankara Anadolu Güzel
Sanatlar Lisesi Hazırlık Sınıfı Uygulamalarının Değerlendirilmesi”.
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal
Bilimler Enstitüsü, 1996.

Derman, Deniz. **Beuys Etkinlikleri**. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi
Plastik sanatlar Derneği, Mas Matbaası, 1992.

Eczacıbaşı Sanat Ans. Yem Yayın.İstanbul:1997.

Erbay, Mutlu, “Sanat Eğitiminin Önemi”, **Anadolu Sanat Dergisi**, Sayı:7 (Ekim 1997), s.50.

——— “Yüksek Öğretim Düzeyinde Sanat Eğitimi Programlarının Uluslar Arası Bağlamda İncelenmesi”. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,1995.

Erbil, Mehmet. “Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Atölye Dersi Deneysel Uygulamaları”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bilimler Enstitüsü, 1994.

Erden Münire, Y. Akman. **Eğitim Psikolojisi: Gelişim-Öğrenme-Öğretme.** Ankara: Arkadaş Yayınevi,1998.

Ergüven, Mehmet. **Yoruma Doğru.** Yapı Kredi Yayınları. İstanbul:1992.

Erim, Gonca. “Temel Sanat Eğitiminde Renk Algılamaları”. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,1999.

Erinç Sıtkı. **Resmin Eleştirisi Üzerine.**1.Baskı.Hil Yayınevi. İstanbul: 1979.

Eroğlu, Özhan. **Resim Sanatı.** Özsan Matbaacılık.İstanbul:1997.

Ersoy, Ayla . **Sanat Kavramlarına Giriş.** Yorum Sanat Yayıncılık, İstanbul:1995.

——— **Günümüz Türk Resim Sanatı.** Bilim Sanat Galerisi. İstanbul: 1998.

Gage, John. **Colour And Culture**.C.S. Graphics.Singapore: 1995.

——— **Colour And Meaning**. C.S. Graphics.Singapore: 2000.

Genç, Güler. “12-18 Yaşları Arası Çocuklarda Sanat Eğitimi ve Yaratıcılık”.
Yayınlanmamış Yüksek Lisans. Tezi Karadeniz Teknik Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.

Gençaydın, Zafer. **Sanat Eğitimi**. Anadolu Üniversitesi Yayınları,
Eskişehir:1993.

Germaner Semra, **18.Yy. Avupa Resmi**, Kabalcı Yayınevi, İstanbul:1996.

Gombrich, E.H. **Sanatın Öyküsü**. Çeviren:Bedrettin Cömert. 3.Baskı .Remzi
Kitabevi. İstanbul:1986.

——— **Sanat Ve Yanılsama**.Remzi Kitabevi. İstanbul:1992.

Gökay, Melek Yılmaz. “Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemine Göre
İlköğretim II. Basamağında Sanat Eleştirisinin Uygulanması Ve
Sonuçları”. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Enstitü
Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.

Gökaydın, Nevide. **Eğitim Tasarım Ve Görsel Algı**. I. Baskı, Sedir Yayınları,
Ankara: 1990.

——— **Eğitimde Tasarım Ve Görsel Algı**. Dedir Yayınları. İstanbul: 1990.

Gültekin, Mehmet. **Temel Eğitim İkinci Kademe İçin Alternatif Program
Modelleri**. Anadolu Üniversitesi Yayınları; No.1103, Eskişehir:1999.

Güneş, Deniz. "Sanat Eğitiminde Görsel İfade Aracı Olarak Kolajın Yeri".
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal
Bilimleri Enstitüsü, 2001.

Güven, Hatice Nevin. "Resimde Görsel Algılama". Yayınlanmamış Sanatta
Yeterlilik Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996.

Graves, Maitland. **The Art Of Color And Design**, New York: 1951.

Hauser, Arnold. **Sanatın Toplumsal Tarihi**. Çeviren:Yıldız Gölönü. II.Baskı.
İstanbul:Remzi Kitabevi. 1995.

Itten, Johannes. **Kunst Der Farbe**. Otto Maier Verlag Ravensburg,
Stuttgart:1983.

— **Design And Form**. (İngilizceye Çeviren: John Maass) Reinhold
Publishing Corporation. Newyork, 1963.

İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programları. M.E.B. Talim
Terbiye Kurumu Başkanlığı, Ankara:1992.

Işingör, Mümtaz, Erol Eti, Mustafa Aslıer. **Resim I. Temel Sanat Eğitimi**
Resim Teknikleri, Grafik Resim. Ankara: TTK basımevi, 1986.

İbşiroğlu, Nazan-Mazhar. **Sanatta Devrim**. II.Baskı. Remzi Kitabevi. Evrim
Matbaacılık. İstanbul: 1991.

Johnston, Gordon. **Resim Sanatı**. Çeviren:Aynur Durukan. Remzi kitabevi,
Ankara,1978.

Kandinski, Vasili. **Sanatta Zihinsellik Üstüne**. (Çev:Tevfik Turan).İstanbul:
yapı Kredi Yayınları. 1993.

Kaptan, Saim. **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**. Ankara: 1995.

Karasar, Niyazi. **Araştırmalarda Rapor Hazırlama**. Sekizinci Basım. Ankara: 3a Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.Şti.,1996.

Kavuran, Tamer. “Resim-İş Öğretmenliği Programlarında Karşılaşılan Sorunlar”. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2002.

Kılıç, Levend. **Görüntü Estetiği**. İstanbul, Yapı Kredi yayınları, 1. Basım, 1994.

Kınıklı Oya (Ed.). **Sanat ve İş Teknolojisi**. Eskişehir: Anadolu üniversitesi yayınları,1993.

Kırıoğlu, Olcay. **Sanatta Eğitim**. Demircioğlu Matb, Ankara: 1991.

——— **Sanatta Eğitim**. Demircioğlu Matb, Ankara: 1994

Kırıoğlu, Olcay, Mary Stokrocki. **Ortaöğretim Sanat Öğretimi**. YÖK, Dünya Bankası, M.E. Geliştirme Projesi. Ankara: 1997.

Küppers, Harald. **Das Grundgesetz Der Farbenlehre**. Köln : Dumont Taschenbücher, 1986.

Kültürün Gelişmesinde Sanatın Önceliği 4. Ulusal Sanat Sempozyumu(4-6 Mayıs 1994),Hacettepe Üniversitesi G.S.F. Yayın:14,1994.

Linderman, Marlene Gharbo. **Art İn The Elementary Scholl**. 5. Edition. Mc Graw Hill Compones,.

Lowenfeld, Victor Ve W.Lambert Brittain. **Creative And Mental Growth**.
4.Edition The Mac Millan Company, Newyork, 1964.

Lowry Bates, **Sanatı Görmek**. (Çeviren:Necla Yurtseven, Zahir Güvemli),
Türkiye İş Bankası Yayınları, Yayın No:119.

May, Rolo. **Yaratma Cesareti**. 11.Baskı. Metis Yayınları. İstanbul 1998.

Michael, John. **Art And Adolescence**. Teaches College Press.
Newyork And London: 1983.

Lise 1,2,3 “Resim Dersi Öğretim Programları”, **M.E.B.Tebliğler Dergisi**.
Cilt.61, Nisan 1998 S: 2487.

Ok Ahmet. “Öğretme Kuramları ve Öğretim Stratejileri”. **Eğitim Kurumları
Yönetici Adaylarının Eğitim Yönetimi Ders Notları**. Ankara:2002.

Öktem Ferhunde. [http://www.sporum.gov.tr/UzmanYazarlar/Ferhunde
Oktem.asp](http://www.sporum.gov.tr/UzmanYazarlar/FerhundeOktem.asp). 05.01.2003, saat:21.00.

**XII. Millî Eğitim Şûrası, 18-22 Temmuz 1988 : raporlar, görüşmeler,
kararlar**. – Ankara : Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, 1989.

Oruz, Mine. “Sanat Eğitiminde Aktif Yöntemlerin Uygulanabilirliği Üzerine
Bir İnceleme”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül
Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2000.

Özer, Özge. “İlköğretim Okullarında Sınıf Öğretmenlerinin Resim-İş Dersine
İlişkin Eğitim Gereksinimleri”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 1996.

Özden, Yüksel. **Öğrenme Ve Öğretme**. Ankara:4.Baskı, Pegem Yayıncılık. 2000.

Özsezgin Kaya Ve Zahit Büyükişleyen. **Sanat Eserlerini İnceleme**. Lisans Tamamlama Programı. Anadolu Üniversitesi A.Ö.F. Yayınları:272 Eskişehir:1993.

Özsoy, Vedat. **Türkiye’de Resim-İş Eğitimi (Sanat Eğitimi) Tarihine Kısa Bir Bakış**. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt.16, sayı.1, 1996.

——— “75. Yılda Sanat Eğitimi Ve Öğretimi”. **Milli Eğitim Dergisi**.1999.

——— “Türkiye ve Amerika Birleşik Devletlerinde Sanat Eğitimi ve Sanat Öğretmeni Yetiştirme Yöntemlerinin Bir Karşılaştırması”. **Millî Eğitim Dergisi**. Ankara, Millî Eğitim Basımevi, Sayı:137, s.101-107. 1998.

Paraamon, Jose M. **Resimde Renk Ve Uygulanışı**. Remzi Kitabevi, Evrim Matbaacılık, İstanbul: 1992.

Pischel, Gina. **Sanat Tarihi Ans.Görsel Yayınları**.1981.

Ragon, Michel. **Modern Sanat**. Çeviren:Vinet Kanetti. Cem Yayınları. İstanbul: 1987.

Read Herbert. **Sanat Ve Toplum**. Çeviren: Selçuk Mülayim.Ümit Matbaacılık. Ankara : 1981.

Resmi Gazete, Sayı: 23792, 20 Ağustos 1999.

Resmi Gazete. “Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliği” Sayı: 23792, 20 Ağustos 1999.

San İnci. "Toplumsal Değişme Ve Değişen Sanat Eğitimi," **Anadolu Sanat Dergisi**, Cilt:6, Sayı:1 (Bahar 1996), S.165.

— XII. Millî Eğitim Şûrası, 18-22 Temmuz 1988 : raporlar, görüşmeler, kararlar. – Ankara : Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, 1989.

— **Sanat Eğitimi Kuramları**. Ankara, Tan Yayınları, 1983.

Sanat Ve Eğitim. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi No:151. Ankara:1985.

Sanat Eğitiminin Geleceği. Seminer (20-22 Ekim 1994). Türk-Alman Kültür İşleri Kurulu Yayın Dizisi. Ankara:1995.

Sanat Ve İş Teknolojisi. A.Ü. Açıköğretim Lisans Tamamlama. Yayın No:271 Eskişehir: 1993.

Sanat Yazıları IV. Hacettepe Üniversitesi G.S.F. Y.12 Haziran:1990.

Şahin, Ebru. "Renklerin Adlandırılması". Yayınlanmamış Doktora Lisans Tezi. Bilkent Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, 1998.

Şahin, Sena. **Türkiye'de Sanat Eğitiminin Tarihçesi**. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.

Şentürk, Leyla Varlık. "Görsel Anlatımda Zıtlık ve Denge" Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999.

Şimşek, Ali. **Eğitim İletişimi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi yayınları, 2000.

Tansuğ, Sezer. **Çağdaş Türk Sanatı**, 4. Basım. İstanbul : Remzi Kitabevi, 1996.

Tanyeli Uğur ve Metin Sözen. **Sanat Terimleri Sözlüğü**. İstanbul: Remzi kitabevi, 1986.

Tebliğler Dergisi. 15 Ekim 1990 tarih ve 2323 sayılı.

Telli,Hidayet. **Türkiye’de Resim-İş Öğretimine Genel Bir Bakış**. Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi Sorunları. Ankara. T.E.D. Yayınları, 1999.

Turani, Adnan. **Batı Anlayışına Dönük Türk Resim Sanatı**. Ankara : Türkiye İş Bankası yayınları, 1977.

Turani, Adnan. **Çağdaş Sanat Felsefesi**. 2.Baskı.Remzi Kitabevi. İstanbul:1998.

——— **Dünya Sanat Tarihi**. 7.Basım,Remzi Kitabevi. İstanbul:1999.

Türkoğlu, Adil. “Bazı Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”. **Eğitim Bilimlerinde Çağdaş Gelişmeler**. Etam A.Ş.Ofset. Anadolu Üniversitesi Yayın No:444 Eskişehir:1994.

Uludağ Kemal, “Felsefe+Sanat=Sanat Felsefesi”, **Anadolu Sanat Dergisi**,Cilt:6,Sayı:1(Bahar 1996),S.177.

4.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri 3.Anadolu Üniversitesi Yayınları;No.1076.Eskişehir:1999.

4.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri 1.Anadolu Üniversitesi Yayınları;No.1076.Eskişehir:1999.

Ünver, Erdem. "Liselerde Sanat Eğitimi ve Öğretimi". Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.

Varış, Fatma. Program Geliştirme. **Eğitim Bilimlerinde Çağdaş Gelişmeler**. Eskişehir:Etam A.Ş.Ofset. Anadolu Üniversitesi Yayın No:444 1993.

Yenişehirlioğlu Şahin Ve Sıtkı Erinç. **Sanata Giriş Ve Estetik**. Anadolu Üniversitesi A.Ö.F. Yayın No:274 Eskişehir:1994.

Yeşil,Uzay. "Uygulamalı Sanat Eğitim Derslerinde Kuramsal Çalışmaların Yeri ve Önemi" .Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2001.

Yetkin Suat Kemal. **Estetik Ve Ana Sorunları**. İnkılap Ve Aka Yayınevi. İstanbul: 1979.

Yolcu Enver. **Türkiye'de Sanat Eğitiminin Tarihçesi**. <http://www.geocities.com/enveryolcu/egitim/tarihce.html>,25.12.2003 saat:15.00.

Wölfflin, Heinrich. **Sanat Tarihinin Temel Kavramları**. Çeviren: Abdullah Örs. 3. Baskı, Remzi Kitabevi, Evrim Matbaacılık, İstanbul: 1985.